

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการย่อยที่ 1

ศักยภาพทางการท่องเที่ยวและจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
ในพื้นที่เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

Tourism Capabilities and Developing Sustainable Tourism Development
Plan in Koh Phangan, Suratthani Province

โดย

ดร.พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ และคณะ

มิถุนายน 2561

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการย่อยที่ 1

ศักยภาพทางการท่องเที่ยวและจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
ในพื้นที่เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

Tourism Capabilities and Developing Sustainable Tourism Development
Plan in Koh Phangan, Suratthani Province

โดย

ดร.พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

อาจารย์กนกวรรณ แก้วอุไทย

มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

อาจารย์สุทธิณี พรพันธุ์ไพบูลย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

ผศ.ดร.ฉัตรชัย เงินแสงสรวย

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รศ.ดร.กฤษณะเดช เจริญสุธาณี

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ชุดโครงการการพัฒนาและบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนแบบบูรณาการ
ของเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

และสำนักสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาศักยภาพทางการท่องเที่ยวและจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานีในครั้งนี้ เป็นผลงานวิจัยที่พัฒนาขึ้นตามความต้องการของผู้ใช้ประโยชน์งานวิจัย ได้แก่สมาคมโรงแรมเกาะพะงัน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ภายใต้การสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ผลักดันให้คณะผู้วิจัยพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งเน้นการวิจัยเชิงบูรณาการและการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

งานวิจัยนี้เป็นการดำเนินการภายใต้ศูนย์ความเป็นเลิศด้านการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณสถาบันวิจัยและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ที่ให้การสนับสนุนทุนดำเนินการศูนย์ความเป็นเลิศ และขอขอบคุณสมาชิกในศูนย์ความเป็นเลิศด้านการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่ให้การสนับสนุน ตลอดจนให้กำลังใจผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณ ผศ.สุรเชษฐ์ เชษฐมาศ ประธานผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความกรุณา ชี้แนะเพื่อให้ผลงานมีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง ขอขอบพระคุณ ผศ.สุภาวดี โพธิยะราช ผู้อำนวยการฝ่าย ฝ่ายอุตสาหกรรม สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ซึ่งให้การสนับสนุน และประสานงานให้เกิดการบูรณาการการวิจัย รวมไปถึงขอขอบพระคุณสำนักประสานงานโครงการวิจัย อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่ประสานงานให้ทีมวิจัยทำงานและอำนวยความสะดวก สนับสนุนนักวิจัยเป็นอย่างดีเสมอมา

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ก็เนื่องด้วยความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ ทั้ง นายอำเภอเกาะพะงัน นายกสมาคมโรงแรมเกาะพะงัน นายกสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวเกาะพะงัน สมาคมโรงแรมเกาะพะงัน โรงแรมแม่หาดเบย์ หน่วยงานภาครัฐกิจต่างๆ คุณธัญญา พูลสวัสดิ์ คุณจเร ภิญโญศิริกุล คุณวิภา จงจิตต์ คุณธีรภัทร ที่ช่วยอำนวยความสะดวก ดูแลช่วยเหลือและให้ข้อมูลที่มีประโยชน์ต่องานวิจัย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน และผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ในด้านการศึกษาศักยภาพทางการท่องเที่ยวและจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี และขอยกความดีทั้งหมดให้กับบิดา มารดา ครูบาอาจารย์ที่ได้สั่งสอน อบรมให้ความรู้กับผู้วิจัย รวมทั้งมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ที่ให้โอกาสผู้วิจัยในการพัฒนางานทางวิชาการครั้งนี้

พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ และคณะ

มิถุนายน 2561

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

โครงการย่อยที่ 1

(ภาษาไทย)

ศักยภาพทางการท่องเที่ยวและแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
ในพื้นที่เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

(ภาษาอังกฤษ)

Tourism Capabilities and Sustainable Tourism
Development Plan in Koh Phangan, Suratthani Province

แผนงานวิจัย

(ภาษาไทย)

การพัฒนาและบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนแบบบูรณาการของ
เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

(ภาษาอังกฤษ)

The Integrated Sustainable Tourism Management and
Development of Koh Phangan, Suratthani Province

หัวหน้าโครงการ

ชื่อ

ดร.พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์

หน่วยงานที่สังกัด

ศูนย์ความเป็นเลิศด้านการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์
สาขาการจัดการการท่องเที่ยวและบริการ
สำนักวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
โทรศัพท์ 09 5427 5859 โทรสาร 0 7567 2202

E-mail

pimlapas59@gmail.com

ผู้ร่วมงานวิจัย

ชื่อ

อาจารย์กนกวรรณ แก้วอุไทย

หน่วยงานที่สังกัด

หลักสูตรการจัดการทรัพยากรเกษตรเพื่อการท่องเที่ยว
คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
21 ม.6 ต.เทพกษัตรี อ.เมือง จ.ภูเก็ต

โทรศัพท์ 076-211959 โทรสาร 076-211778

E-mail

kanokkook@hotmail.com

ผู้ร่วมงานวิจัยคนที่ 2

ชื่อ – สกุล อาจารย์สุทธินี พรพันธุ์ไพบูลย์
ต้นสังกัด หลักสูตรการจัดการทรัพยากรเกษตรเพื่อการท่องเที่ยว
คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
ที่อยู่ 21 ม.6 ต.เทพาษัตริย์ อ.เมือง จ.ภูเก็ต 83000
โทรศัพท์ 076-211959 โทรสาร 076-211778 โทรศัพท์มือถือ -
E-mail: suttinee.porn@gmail.com

ผู้ร่วมงานวิจัยคนที่ 3

ชื่อ – สกุล รศ.ดร.กฤษณะเดช เจริญสุธาสิณี
ต้นสังกัด สำนักวิชาวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
ที่อยู่ 222 ไทยบุรี อ. ท่าศาลา จ. นครศรีธรรมราช 80161
โทรศัพท์ 075672005-6 โทรสาร 075672004 โทรศัพท์มือถือ 0819220597
E-mail: krisanadej@gmail.com

ผู้ร่วมงานวิจัยคนที่ 4

ชื่อ – สกุล ผศ.ดร.ฉัตรชัย เงินแสงสรวย
ต้นสังกัด สำนักวิชาวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ที่อยู่ 50 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900
โทรศัพท์ 0-25625444 โทรสาร 029428748 โทรศัพท์มือถือ 0819220597
E-mail: fsciccn@ku.ac.th

1.3 งบประมาณและระยะเวลาทำวิจัย

ได้รับงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 งบประมาณที่ได้รับ 700,000 บาท
ระยะเวลาทำการวิจัย 1 ปี ตั้งแต่เดือน 1 มิถุนายน พ.ศ. 2559 ถึง 31 เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2560

1) บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

แหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ทางทะเลและชายหาดทางภาคใต้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว
ที่ได้รับความนิยมในอันดับต้น ๆ ของประเทศมายาวนาน ทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่จึงมักถูกใช้
ประโยชน์สำหรับรองรับนักท่องเที่ยว โดยไม่ได้คำนึงถึงความยั่งยืนบนพื้นฐานของศักยภาพที่แท้จริงของ
พื้นที่ ไม่มีการวางแผนการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในระยะยาว อำเภอกะปง จ. ภูเก็ตสุราษฎร์ธานี
นับเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญแห่งสำคัญของฝั่งทะเลอ่าวไทย ที่นักท่องเที่ยว นิยมเดินทางมาที่นี่เพื่อร่วม

กิจกรรมฟูลมูนปาร์ตี้ (Full moon Party) (ปิยวรรณ คงประเสริฐ, 2551) ทั้งที่แหล่งท่องเที่ยวในเกาะพะงันมีศักยภาพในการประกอบกิจกรรมทางธรรมชาติและวัฒนธรรม วิถีชีวิตพื้นบ้าน อาทิ หาดทรายที่สวยงาม น้ำทะเลใส กิจกรรมดำน้ำดูปะการัง การพายคายัค และศึกษาการประมงพื้นบ้าน ชมวิถีชีวิตชาวประมง รวมไปถึงทรัพยากรการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติน้ำตกธารเสด็จ แต่ทว่าน่าเสียดายเนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว ทั้งนี้เนื่องจากความโดดเด่นของภาพลักษณ์เกาะพะงันคือกิจกรรมฟูลมูนปาร์ตี้ ซึ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวเดือนละครั้ง โดยส่วนใหญ่ไม่ได้พำนักรถ และนักท่องเที่ยวบางส่วนมีการนำเสนอภาพขณะประกอบกิจกรรมเหล่านี้ผ่านสังคมออนไลน์ โดยเน้นย้ำในประเด็นการดื่มของมึนเมา ยาเสพติด และปริมาณขยะบริเวณชายหาดที่เกิดจากฟูลมูนปาร์ตี้ ซึ่งเปรียบเสมือนภาพลักษณ์ที่สื่อไปยังสาธารณะชนมาโดยตลอดก่อให้เกิดการสร้างการรับรู้และความคาดหวังที่แตกต่างไปจากความเป็นจริงในปัจจุบันที่ได้มีการปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการ เช่น การตรวจจับยาเสพติด การใช้รถร่อนทราย เก็บกวาดขยะในพื้นที่หาดรีนให้กลับสู่สภาพเดิม

ปัญหาการจัดการการท่องเที่ยวของเกาะพะงันไม่แตกต่างจากปัญหาที่พบในแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่มีชื่อเสียงและกำลังได้รับความนิยมอื่น ๆ อาทิ เกาะลันตา (พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ และคณะ, 2558ก) ที่ต้องอาศัยกระบวนการพัฒนาแผนการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเข้าไปเป็นองค์ประกอบสำคัญในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งจากการพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกับผู้ใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวเกาะพะงัน ทั้งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวเกาะพะงัน ตัวแทนภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องพบว่า เกาะพะงันมีศักยภาพทางการท่องเที่ยวแต่ยังขาดแผนการบริหารจัดการเชิงบูรณาการ อันจะเป็นกลไกในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของเกาะพะงันให้เป็นไปอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ ปานจิตร จินนัทธิ และพิรสิทธิ์ คำนวนศิลป์ (2556) พบว่าการท่องเที่ยวของเกาะพะงันก่อให้เกิดการเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนผู้อาศัยอยู่ในชุมชนเกาะพะงันโดยรายได้ส่วนใหญ่มาจากการประกอบธุรกิจที่พัก/บ้านเช่า รถเช่า และร้านอาหาร แก่นักท่องเที่ยว และการเพิ่มจำนวนของนักท่องเที่ยวสามารถกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจได้และทำให้ค่าครองชีพประชาชนเพิ่มขึ้น แต่ในขณะเดียวกันคนในชุมชนก็หันไปประกอบอาชีพอื่น วัฒนธรรมประเพณีเปลี่ยนแปลงไป

จากการพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกับ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สมาคมโรงแรม สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวเกาะพะงัน ตัวแทนภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในอำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ชี้ให้เห็นถึงศักยภาพของเกาะพะงันที่มีมากกว่ากิจกรรมฟูลมูนปาร์ตี้ เพียงแต่ยังขาดการสร้างทางเลือกด้วยกิจกรรมท่องเที่ยวอื่นตามศักยภาพของทรัพยากร รวมทั้งยังขาดการจัดทำแผนการบริหารจัดการและแผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่ชัดเจน ด้วยเหตุนี้ โครงการวิจัยนี้จึงต้องศึกษาศักยภาพทางการท่องเที่ยวในเกาะพะงันและนำมาจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะพะงันอำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานีซึ่งจะนำไปสู่แนวทางการกระจายรายได้ มีระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีทั้งในแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนโดยรอบ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นและมีการบูรณาการของทุกภาคส่วนอันจะทำให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง ศักยภาพทางการท่องเที่ยวและจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะพะงันมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา ดังนี้

1.2.1 เพื่อศึกษาศักยภาพทางการท่องเที่ยวของเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1.2.2 เพื่อกำหนดเขตการจัดการการท่องเที่ยวของเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1.2.3 เพื่อจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1.3 ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง ศักยภาพทางการท่องเที่ยวและจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะพะงันจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1.3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ศึกษา ทำการศึกษาในพื้นที่เกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1.3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาในครั้งนี้กำหนดขอบเขตในการศึกษาศักยภาพของการท่องเที่ยวเกาะพะงันให้ครอบคลุมทั้งด้านทรัพยากรทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ด้านการตลาด และการบริการที่รองรับการท่องเที่ยว เพื่อนำไปสู่การวางแผนจัดการการท่องเที่ยวภายใต้หลักการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งให้ความสำคัญกับมิติด้านสังคม มิติด้านเศรษฐกิจ และมิติด้านสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการแบ่งเขตการจัดการการท่องเที่ยว โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลครอบคลุมประเด็นต่างๆ ได้แก่ ศักยภาพด้านสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน ศักยภาพด้านความพร้อมของชุมชนท้องถิ่น ศักยภาพด้านทรัพยากรและแหล่งท่องเที่ยว

1.3.3 ขอบเขตด้านประชากร

กลุ่มประชากรสำหรับการวิจัยในครั้งนี้คือผู้ที่มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในเกาะพะงัน (Stakeholders) ได้แก่ ชุมชนท้องถิ่น นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว และหน่วยงานที่รับผิดชอบบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว

1.4 วิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่อง ศักยภาพทางการท่องเที่ยวและแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นงานวิจัยเชิงประยุกต์เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและบริหารจัดการการท่องเที่ยวของพื้นที่เกาะพะงันภายใต้ศักยภาพทางด้านทรัพยากรทางธรรมชาติ วัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่น ศักยภาพสิ่งอำนวยความสะดวกและธุรกิจบริการที่รองรับนักท่องเที่ยว ศักยภาพและความพร้อมของชุมชนท้องถิ่น โดยอาศัยทั้งงานวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณตามกระบวนการทัศน์ในการวิจัยแบบวิธีผสม (Mixed-Method Paradigm) ในการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่กับการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.4.1 ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัด ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว การจัดทำแผนการจัดการการท่องเที่ยวจากห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ เว็บไซต์ Scholar.google.com เว็บไซต์ฐานข้อมูลวิจัยสก. และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นต้น

1.4.2 พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและเก็บข้อมูล โดยประกอบไปด้วยแบบสำรวจศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติ วัฒนธรรมและโบราณสถาน ประวัติศาสตร์ต่างๆ รวมทั้งแบบสอบถาม ที่วัดศักยภาพความพร้อมของชุมชนท้องถิ่นอันจะได้มาซึ่งข้อมูลเชิงปริมาณ และแนวคำถามสำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบกับการอาศัยรูปแบบการประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) สำหรับระดมความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ศักยภาพทางการท่องเที่ยวของเกาะพะงัน ตลอดจนความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในเกาะพะงัน ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้สมุดจดบันทึกภาคสนาม (Field Note) เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายรูปในการเก็บรวบรวมข้อมูลร่วมด้วย

1.4.3 ทำการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวและเก็บรวบรวมข้อมูลศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งระบบนิเวศป่าไม้และระบบนิเวศทางทะเล เพื่อให้ทราบถึงชนิดและการกระจายของต้นไม้ ตลอดจนสิ่งมีชีวิต ความอุดมสมบูรณ์และศักยภาพด้านต่างๆในการรองรับการท่องเที่ยวของพื้นที่เกาะพะงัน

1.4.4 ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการของผู้ใช้ประโยชน์ ปัญหา อุปสรรค และความต้องการในอนาคตของ หน่วยงาน กลุ่มองค์กร ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยวในเกาะพะงัน โดยการใช้แบบสอบถามและทำการสัมภาษณ์ ทั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากชุมชนท้องถิ่นโดยใช้แบบสอบถามได้ทั้งสิ้น 409 ตัวอย่าง และการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการท่องเที่ยวจำนวน 50 ตัวอย่าง

1.4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์ประเด็นศักยภาพ ปัญหา อุปสรรค ที่บรรยายขยายความในเชิงลึก ด้วยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบใจความสำคัญ (Thematic Analysis) เพื่อตอบคำถามในการวิจัย ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำเสนอข้อมูลในรูปตาราง และแผนภาพ ร่วมกับการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ดังกล่าวข้างต้น

1.4.6 การสังเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยสังเคราะห์ข้อมูลศักยภาพทางการท่องเที่ยว ทั้งทางด้าน ทรัพยากรท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ การบริหารจัดการ ร่วมกับข้อมูลสถานการณ์ การท่องเที่ยวของเกาะพะงัน ปัญหา อุปสรรค โดยเป็นการร่วมสังเคราะห์กับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย การท่องเที่ยวรวมทั้งหน่วยงานบริหารจัดการเกาะพะงันทั้งภาครัฐและเอกชนในการที่จะให้ได้มาซึ่ง แนวทางการจัดการและแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

2) สรุปผลการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นที่จะวิเคราะห์ศักยภาพทางการท่องเที่ยวและจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยว อย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะพะงันจังหวัดสุราษฎร์ธานีผลการศึกษาโดยสรุปมีดังต่อไปนี้

2.1 ศักยภาพทางการท่องเที่ยวของเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน

2.1.1 ศักยภาพทางด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค

ศักยภาพทางการท่องเที่ยวพิจารณาจากองค์ประกอบหลักในการอำนวยความสะดวก การ ให้บริการและทรัพยากรการท่องเที่ยวบนพื้นฐานทางด้านสังคมวัฒนธรรม ซึ่งผลการศึกษาโดยสรุปพบว่า ทางด้านคมนาคมภายในอำเภอเกาะพะงัน มีถนนเชื่อมโยงติดต่อกัน การเดินทางค่อนข้างสะดวกสบาย อาจต้องใช้ความระมัดระวังในการสัญจรเฉพาะในบางจุดที่ขึ้นเขา ทั้งนี้ถนนทุกสายมีจุดเริ่มต้นจากบริเวณ ท่าเรือท้องศาลาซึ่งเป็นจุดศูนย์กลางมุ่งออกสู่แหล่งท่องเที่ยวอื่น เส้นทางหลักคือเส้นทางเลียบทะเลขึ้นไปยังหาด แม่หาด และเส้นทางลัดขวาไปยังหาดรีน รวมถึงเส้นทางที่เชื่อมไปยัง อุทยานแห่งชาติธารเสด็จ-เกาะพะงัน และ อ่าวท้องโนปาน

สาธารณูปโภค สาธารณูปการในพื้นที่ประกอบการพิจารณาศักยภาพของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ได้แก่ ไฟฟ้าโดยมีการให้บริการในพื้นที่เกือบทั้งหมดในเกาะพะงัน หากแต่ยังไม่ทั่วถึงบางพื้นที่ที่เป็นแหล่ง ท่องเที่ยว เช่น หาดขวด หาดยวน หาดเทียน เป็นต้น ส่วนประปาในพื้นที่เกาะพะงัน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ประปาภูเขา และสถานีประปาส่วนภูมิภาค ยังมีแหล่งท่องเที่ยวบางพื้นที่ที่มีการประปา ภูเขา และมีปัญหาปริมาณน้ำไม่เพียงพอ เช่น หาดยวน เป็นต้น

นอกจากนี้ในส่วนของการบริการธุรกรรมทางการเงิน นั้นเกาะพะงันมีธนาคารให้บริการทั้งสิ้น 8 แห่ง เป็นธนาคารของรัฐจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร และธนาคารออมสิน และธนาคารพาณิชย์ จำนวน 5 แห่ง สำหรับสถานพยาบาลประกอบไปด้วย โรงพยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สถานีอนามัย (สังกัด อปท.) ศูนย์การแพทย์และคลินิกแพทย์ คลินิกสถานพยาบาล และการผดุงครรภ์ ร้านขายยาแผนปัจจุบัน คลินิกทันตกรรม โดยมีบุคลากรทางการแพทย์ได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร และพยาบาลวิชาชีพ ส่วนด้านการรักษาความปลอดภัยในพื้นที่เกาะพะงันที่สถานีตำรวจจำนวน 1 แห่ง และป้อมตำรวจจำนวน 2 แห่ง

2.1.2 ศักยภาพทางด้านธุรกิจบริการ

สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะพะงัน มีหลากหลาย อาทิ โรงแรม รีสอร์ท บังกะโล ร้านค้า ร้านอาหาร โรงเรียนสอนดำน้ำ ร้านบริการเช่ารถ ฯลฯ ทั้งนี้ธุรกิจการบริการที่พักที่อยู่ในพื้นที่เกาะพะงันจำนวนทั้งสิ้น 428 แห่ง ในจำนวนนี้มีโรงแรมอยู่ 71 แห่ง ราคาห้องพักอยู่ที่ 200 – 25,000 บาท ทั้งนี้สถานประกอบการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเกาะพะงันกระจุกตัวอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวหลักตั้งแต่หาดท้องศาลา ไปยังหาดรินและบริเวณเลียบทะเล โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณหาดรินที่มีจุดเด่นทางด้านกิจกรรมพุลมูนปาร์ตี้ โดยรวมแล้วเกาะพะงันมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวเชิงกายภาพหรือด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านที่พักและร้านอาหารในการบริการนักท่องเที่ยว

ชายหาดส่วนใหญ่ในพื้นที่เกาะพะงันไม่มีทางสาธารณะที่นักท่องเที่ยวจะเดินลงชายหาดได้โดยไม่ผ่านสิ่งปลูกสร้างส่วนบุคคล ทั้งนี้เกาะพะงันมีโรงแรมระดับ 5 ดาวอยู่จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ โรงแรมปานวิมานรีสอร์ท โรงแรมสันติญา เกาะพะงันรีสอร์ทแอนด์สปา โรงแรมอนันตรา รีสอร์ท รส้านันดา เกาะพะงัน วิลลา และโรงแรมสลัดบุรี รีสอร์ท และโรงแรมระดับ 4 ดาว อีกจำนวน 8 แห่ง

เกาะพะงันมีความโดดเด่นเกี่ยวกับอาหารทะเล อาหารพื้นบ้าน รวมไปถึงร้านอาหารสุขภาพ ทั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นร้านอาหารในโรงแรม ภัตตาคาร ร้านอาหารท้องถิ่น รวมทั้งสิ้นกว่า 20 แห่ง นักท่องเที่ยวในกลุ่มที่ใช้บริการโรงแรม 5 ดาวส่วนใหญ่มักจะเลือกรับประทานอาหารในที่พักนั้นๆ ซึ่งมีให้บริการทั้งในลักษณะของร้านในตัวอาคารของโรงแรมและพื้นที่กลางแจ้ง ทั้งนี้ในปัจจุบันร้านอาหารเพื่อสุขภาพเป็นร้านอาหารทางเลือกที่มีแนวโน้มเพิ่มจำนวนมากขึ้นตามตลาดนักท่องเที่ยวกลุ่มรักสุขภาพ ทั้งนี้ตัวอย่างร้านอาหารในเกาะพะงัน อาทิเช่น ร้าน “Zots Resto” เป็นร้านอาหารยุโรป เอเชีย ไทย พม่า ฝรั่งเศส อาหารทะเล มีบาร์เต็มรูปแบบสำหรับนักท่องเที่ยว ร้านน้องวิว เป็นร้านอาหารท้องถิ่นที่มีชื่อเสียงของเกาะพะงัน ตั้งอยู่ระหว่างทางไปหาดริน ตกแต่งร้านสไตล์ท้องถิ่น เน้นอาหารที่ปรุงจากวัตถุดิบในท้องถิ่น ผักตาม ีความโดดเด่นด้านรสชาติดั้งเดิม เมนูหลากหลาย อาหารทะเลสด เช่น วายต้มกะทิ หมูย่อง หอยเชลล์ผัดฉ่า หมูคั่วเคย ไบเหียงผัดไข่ เป็นต้น

2.1.3 ศักยภาพและความพร้อมของชุมชนท้องถิ่น

ในส่วนของศักยภาพและความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่นนั้นทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างคือประชาชนในชุมชนเกาะพะงันจำนวนทั้งสิ้น 409 ตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 53.60 อายุเฉลี่ย 45.31 ปี โดยมากเป็นกลุ่มอายุ 41 – 50 ปี ทั้งนี้มีสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4.10 คน หรือมีจำนวนระหว่าง 3 – 6 คน คิดเป็นร้อยละ 82.90 มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนอยู่ที่ 22,598 บาท แต่อย่างไรก็ตามพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ในเกาะพะงันร้อยละ 64.80 มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนระหว่าง 10,000 – 20,000 บาท และส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.00 รายละเอียด

สิ่งที่เด่นชัดและมีความภาคภูมิใจของชุมชนเกาะพะงันมากที่สุดคือ ธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ เช่น น้ำตกธารเสด็จ เส้นทางศึกษาธรรมชาติเขาหลา น้ำตกธารประพาส นอกจากนี้ยังมี “ธรรมชาติทางทะเล” ที่ประชาชนให้ความเห็นว่าเป็นความโดดเด่นของเกาะพะงัน เช่น หาดรี้น หาดเทียน หาดขวด หาดทองนายปาน การดำน้ำบริเวณเกาะม้า นอกจากนี้หนึ่งในเสน่ห์ของเกาะพะงันตามความคิดเห็นของประชาชนคือวิถีชีวิตดั้งเดิม และความเป็นมิตรของคนพะงัน ทั้งนี้โดยส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่าไม่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมคิดเป็นร้อยละ 57.70 โดยอีกร้อยละ 42.30 เป็นกลุ่มที่ยังต้องการเข้ามามีส่วนร่วม เช่น ร่วมคิด วางแผน กำกับดูแล หรือเป็นผู้ประกอบการ อย่างไรก็ตามประชาชนในชุมชนเกาะพะงัน ส่วนใหญ่มีทัศนคติเชิงบวกต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะพะงัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทัศนคติที่มีต่อการท่องเที่ยวทำให้เกาะพะงันมีชื่อเสียงในระดับโลก นำมาซึ่งความภาคภูมิใจให้กับคนพะงัน อย่างไรก็ตาม ประชาชนในชุมชนเกาะพะงันนั้นมีทัศนคติเชิงลบต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะพะงันเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าคะแนนด้านลบเฉลี่ยสูงสุด คือการท่องเที่ยวทำให้ราคาสินค้าอุปโภคบริโภคสูง และค่าครองชีพแพงขึ้น รองลงมาคือ ความเหลื่อมล้ำของรายได้ ทำให้ปัญหาสังคมมีมากขึ้นแก้ไขยากขึ้น การท่องเที่ยวทำให้สังคมชนบทหายไป เริ่มกลายเป็นสังคมเมืองมีคนแปลกหน้าเพิ่มมากขึ้น

สำหรับประเด็นความรู้ ความเข้าใจต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน นั้นพบว่าประชาชนในชุมชนเกาะพะงันมีความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในระดับดีมาก ส่วนใหญ่ทราบว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวในเชิงสร้างสรรค์และให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวเป็นส่วนสำคัญของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน และการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนคือการที่ชุมชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวรวมถึงการให้บริการทางการท่องเที่ยวที่ปลอดภัย และเอารัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยว ไม่นับว่าเป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในระยะยาว

แต่อย่างไรก็ตามชุมชนท้องถิ่นอีกร้อยละ 81.93 ยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการให้บริการนักท่องเที่ยวบนพื้นฐานความยั่งยืนของทรัพยากร โดยยังคงให้ความสำคัญกับการตอบสนองความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก รวมไปถึงการมุ่งเน้นที่จำนวนนักท่องเที่ยวมากกว่าการได้มาซึ่งนักท่องเที่ยวคุณภาพ ส่วนใหญ่มีมุมมองว่า “การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนคือการที่มีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวในปริมาณมากๆ” อีกทั้ง

ยังมีความเข้าใจว่าการวางแผนโครงการต่างๆ ของทางราชการทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวล่าช้า ไม่ควรมีแผนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพราะสามารถทำได้คล่องตัวกว่า และหลายครั้งที่ความคิดเห็นของชุมชนท้องถิ่น หน่วยงานต่างๆ และภาคเอกชนในธุรกิจท่องเที่ยวไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อหลีกเลี่ยงข้อโต้แย้งให้ต่างคนต่างคิดต่างทำจะดีกว่า ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทัศนคติเชิงลบต่อการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐก็เป็นได้ที่ส่งผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวดังกล่าว อย่างไรก็ตามประชาชนในชุมชนเกาะพะงัน ส่วนใหญ่ มีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับ การแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ (Zoning) อีกทั้งไม่ได้มองว่าเป็นปัญหาแต่กลับเป็นเครื่องมือในการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ไม่เป็นอุปสรรคต่อการเติบโตของการท่องเที่ยวในเกาะพะงัน

ทั้งนี้ในประเด็นผลกระทบทางลบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวรุนแรงที่สุดในขณะนี้คือปัญหาขยะ สิ่งปฏิกูล รองลงมาคือปัญหาของแพ่งขึ้น (ค่าครองชีพสูง) และปัญหาทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย มีความรุนแรงระดับเล็กน้อย โดยประชาชนในชุมชนท้องถิ่นของเกาะพะงันส่วนใหญ่ มองว่าปัญหาการจราจร เช่น รถติด ปริมาณรถที่มากขึ้นนั้นยังไม่ใช่ปัญหา รวมไปถึงยังไม่มีปัญหาด้านความแออัด บรรยากาศที่วุ่นวาย ไม่สงบ ทั้งนี้ปัญหาความเป็นมิตรของคนในชุมชนลดลง วัฒนธรรมดั้งเดิมหายไป รวมทั้งปัญหาน้ำเสียนั้นก็ยังคงในระดับที่ไม่มาก ในขณะเดียวกันประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มีมารู้ถึงปัญหาทัศนียภาพชายทะเลถูกบดบัง ทางลงหาดถูกปิดล้อม โดยมองว่าเป็นปัญหาในระดับน้อย รวมไปถึงปัญหาแรงงานต่างด้าว อาชญากรรม ปัญหาสังคมจากพลเมืองแฝงนั้นส่วนใหญ่ยังเห็นว่าไม่ใช่ปัญหา แต่ในมุมมองของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นของเกาะพะงันนั้น ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนได้แก่ ปัญหาด้านสาธารณูปโภค เช่น ถนนทางไปหาดรีนแคบสายโทรศัพท์ ความไม่เป็นระเบียบบริเวณท่าเรือ ท่าเรือคับแคบและไม่สะอาดน้ำใช้ไม่เพียงพอในหน้าแล้ง การเข้ามาของนายทุนต่างชาติ คนต่างถิ่นเพื่อเข้ามาสร้างธุรกิจที่พัก โรงแรม เกสเฮ้าส์ ต่างๆ รวมไปถึงประเด็นด้านอุบัติเหตุจากการจราจร เช่น การใช้รถมอเตอร์ไซด์ที่ขาดวินัยจราจรของนักท่องเที่ยวต่างชาติไม่รู้กฎจราจร หรือแม้กระทั่งการไม่มีประสิทธิภาพการขับขี่หรือมาฝึกขับขี่มอเตอร์ไซด์ครั้งแรกที่เกาะพะงัน ปัญหาการสื่อสารภาษาต่างประเทศของคนในชุมชนที่ต้องได้รับการพัฒนาให้ถูกต้อง การขาดความสามัคคีและการบูรณาการของภาคส่วนต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชนในพื้นที่ การขาดความเต็มใจบริการ (Service Mind) โดยเฉพาะผู้ให้บริการรถ TAXI การท่องเที่ยวที่กระจุกตัวอยู่เฉพาะบางจุดไม่มีการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวบริเวณอื่น ปัญหาการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐ เช่น งบประมาณไม่เพียงพอ การทุจริตองค์กร การบริหารจัดการยังไม่คล่องตัวเนื่องจากมีบางหมู่บ้านที่มีพื้นที่ทับซ้อนกัน การดูแลไม่ทั่วถึง ความเอารัดเอาเปรียบ ไม่ซื่อสัตย์ต่อนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะร้านเช่ารถมอเตอร์ไซด์เมื่อเกิดอุบัติเหตุ รถได้รับความเสียหายจะเรียกเก็บค่าเสียหายจากนักท่องเที่ยวต่างชาติในราคาไม่เหมาะสม เรียกเก็บค่าเสียหายจริง

2.1.4 ศักยภาพทางด้านความหลากหลายของชนิดพันธุ์พืชและปะการัง

การศึกษานี้ได้ดำเนินการสำรวจและศึกษาความหลากหลายของพรรณพืชมีท่อลำเลียง (vascular plants) ในเกาะพะงันอำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้งหมด 4 เส้นทางสำรวจ พบ 68 วงศ์ 131 สกุล 154 ชนิด จำแนกเป็นไลโคไฟต์(lycophytes)หรือพืชใกล้เคียงเฟิน (fern allies) และเฟิน (ferns) 10 วงศ์ 16 สกุล 20 ชนิด และพืชดอก (flowering plants) 58 วงศ์ 115 สกุล 134 ชนิด จำแนกเป็นพืชดอกกลุ่มแมกโนเลียต (magnoliids) 2 วงศ์ 3 สกุล 5 ชนิด พืชใบเลี้ยงเดี่ยว (monocotyledons) 9 วงศ์ 23 สกุล 27 ชนิด และพืชใบเลี้ยงคู่ (dicotyledons) 47 วงศ์ 89 สกุล 102 ชนิด โดยจากการตรวจสอบสถานภาพพืชที่สำรวจพบในเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามเส้นทางสำรวจทั้งหมด 4 เส้นทางสำรวจ พบพืชถูกคุกคาม (threatened plant) 6 ชนิด จัดอยู่ในสถานภาพพืชหายาก (rare plant) ได้แก่ พนอง บนเส้น เส้นทางยอดเขา สิงโตปากเปิด สิงโตดอกไม้ไฟ เป็นกล้วยไม้อิงอาศัยหรือกล้วยไม้ขึ้นบนหิน ในเส้นทางยอดเขาหระ เทียนเล เป็นไม้ต้นขนาดเล็กหรือไม้พุ่ม แตกกิ่งจำนวนมาก ค่อนข้างแน่น ทรงพุ่มสวย มีเขตการกระจายพันธุ์ในประเทศไทยทางภาคตะวันออกเฉียงใต้และภาคใต้ พบเฉพาะตามชายฝั่งทะเลและเกาะที่ไม่ถูกรบกวน ในพื้นที่ศึกษาพบตามชายหาดหิน (rock strand) สังคมพืชชายหาด อ่าวแม่หาด-เกาะม้าและอ่าวในวก ตะบัน เป็นไม้ต้น พบตามสังคมพืชชายหาด อ่าวแม่หาด-เกาะม้าและอ่าวในวก หนันทะเล (เป็นไม้ต้นขนาดใหญ่ ในพื้นที่ศึกษาพบตามสังคมพืชชายหาด อ่าวแม่หาด-เกาะม้า ทั้งนี้พรรณพืชหลายชนิดมักพบเฉพาะตามชายฝั่งทะเลและเกาะที่ไม่ถูกรบกวน เช่น เทียนเล ตะบัน หนันทะเล จากการสำรวจและศึกษาครั้งนี้ พบพรรณพืชดังกล่าวในสังคมพืชชายหาด บริเวณอ่าวแม่หาดเกาะม้าและอ่าวในวก แสดงให้เห็นว่าพื้นที่นี้ได้รับการดูแลทรัพยากรพรรณพืชเป็นอย่างดี จึงพบพรรณพืชที่เป็นดัชนีชี้วัดความสมบูรณ์ทางความหลากหลายทางชีวภาพ

ผลการสำรวจทรัพยากรทางทะเลในพื้นที่เกาะพะงันโดยการสุ่มสำรวจบริเวณ หาดเจ้าเกาะ เกาะม้า หาดกรวด ธารเสด็จ พบปะการังที่อยู่ในบัญชีชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามขององค์การระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ หรือที่รู้จักกันว่า IUCN Red List พบว่ามีชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามและมีความเสี่ยงสูงต่อการสูญพันธุ์ (threatened animals) คืออยู่ในกลุ่ม EN และ VU จำนวน 9 ชนิดคิดเป็นร้อยละ 25.0 โดยชนิดพันธุ์ที่มีความเสี่ยงสูง ใกล้สูญพันธุ์ในอนาคตอันใกล้นี้ได้แก่ *Alveopora excelsa* หรือเรียกว่า Branching Flowerpot Coral เป็นปะการังที่มีโคโลนีแบบกิ่งโขดมีสีเทาหรือน้ำตาลอมชมพูเมื่อโพลีพอดตัว และเป็นสีน้ำตาลเมื่อโพลีพอดยื่นออกมาจับหาอาหาร พบบริเวณเกาะกง-ธารเสด็จ ส่วนปะการังชนิดพันธุ์ที่มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์จากพื้นที่ธรรมชาติในอนาคตข้างหน้ามี 8 ชนิดได้แก่ *Acropora microclados* เป็นโคโลนีแบบกิ่งพุ่มพาน-โต๊ะ หรือเรียกว่า Strawberry Shortcake พบบริเวณหาดเจ้าเกาะ *Acropora polystoma* ปะการังเขากวาง ซึ่งมีสีครีม ฟ้า พบบริเวณหาดกรวดและเกาะม้า *Lobophyllia flabelliformis* มีลักษณะเป็นโคโลนีรูปใบพัด หรือเรียกว่า Lobed cactus coral พบบริเวณเกาะม้า หาดเจ้าเกาะ เกาะกง-ธารเสด็จ เป็นต้น

2.1.5 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะพะงัน

จากผลการศึกษาและรวบรวมข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะพะงันจำนวนทั้งสิ้น 80 แห่ง พบว่าประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยวประเภทชายหาดและจุดดำน้ำ จำนวน 35 แห่ง น้ำตกและจุดชมวิวน้ำ จำนวน 14 แห่ง วัดและสถานที่สำคัญจำนวน 14 แห่ง และแหล่งท่องเที่ยวทางวิถีชีวิต วัฒนธรรม จำนวน 17 โดยแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 80 แห่ง ตั้งอยู่ตำบลเกาะพะงันจำนวน 54 แห่ง และตำบลบ้านใต้จำนวน 26 แห่ง ทั้งนี้พบว่าแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีศักยภาพด้านความดึงดูดใจ ความอุดมสมบูรณ์และความสวยงามอยู่ในระดับสูง ถึงปานกลาง โดยมีแหล่งท่องเที่ยวกว่าร้อยละ 40 ที่มีศักยภาพสูง แต่อย่างไรก็ตาม แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีศักยภาพด้านการบริหารจัดการอยู่ในระดับปานกลาง-ต่ำ จึงทำให้ศักยภาพโดยรวมของแหล่งท่องเที่ยวกว่าร้อยละ 60 มีศักยภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้จุดดำน้ำที่เป็นที่นิยมกันคือบริเวณเกาะม้า หาดกรวด หาดเจ้าเกาะ เกาะกง-ธารเสด็จ แหล่งท่องเที่ยวประเภทชายหาด เกาะพะงันมีชายหาดที่กระจายตามแนวชายฝั่ง หาดที่มีศักยภาพสูงทางด้านความสวยงามดึงดูดใจได้แก่ หาดรี้น หาดสามกอง หาดเจ้าเกาะ นอกจากนี้บริเวณชายหาดยังมีพืชพันธุ์ที่มีความสวยงาม เช่น เทียนทะเล ป่าโกงกางบริเวณปากคลองวักตุม นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำตก เช่น น้ำธารเสด็จซึ่งเป็นสถานที่ทรงโปรดของรัชกาลที่ 5 ซึ่งได้เสด็จมาที่นี้ถึง 14 ครั้งทรงพระราชทานชื่อน้ำตกพร้อมจารึกพระปรมาภิไธยย่อไว้ ต่อมามีการเสด็จประพาสโดยรัชกาลที่ 6 รัชกาลที่ 7 และรัชกาลที่ 9 นอกจากนี้ยังมีน้ำวังไทร เป็นต้น แหล่งท่องเที่ยวประเภทป่าเขา เช่น ยอดเขาหลา ซึ่งเป็นจุดชมวิวที่มีความโดดเด่นสวยงาม เส้นทางเดินป่า น้ำตกแพง-จุดชมวิวโดมศิลา เป็นต้น แหล่งท่องเที่ยวประเภทวิถีชีวิต วัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งนี้พบว่าสิ่งดึงดูดประเภทนี้มีความเป็นเอกลักษณ์ ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี เช่น กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับมะพร้าว สวนมะพร้าวอินทรีย์ การผลิตน้ำมันมะพร้าว ผ้ามัดย้อมในสวน การเลี้ยงผึ้งโพรง วิถีชีวิตประมงพื้นบ้านการลวดลาย การหาหอยเสียบ การทำปลาหมึกแห้ง การทำขนมไทย เป็นต้น แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ นับเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ทรงคุณค่าของเกาะพะงัน เพราะเป็นพื้นที่ที่ 4 รัชกาลเสด็จประพาส มีพระปรมาภิไธยย่อที่ทรงจารึกไว้ พร้อมกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ดำเนินที่เล่าขานถึงพระจริยวัตร สถานที่ทรงโปรดของรัชกาลที่ 5 ภาพถ่ายประวัติศาสตร์ต่างๆ และประเภทสุดท้ายคือแหล่งท่องเที่ยวประเภทกิจกรรมบันเทิง ซึ่งจัดบนพื้นที่ชายหาดรองรับกิจกรรมฟูลมูนปาร์ตี้ ก็คือหาดรี้น เป็นกิจกรรมที่จัดเดือนละครึ่งตามปฏิทินในคืนพระจันทร์เต็มดวง เป็นกิจกรรมที่ประยุกต์มาจากประเพณีกินห่อของชุมชนเกาะพะงันในอดีตที่มีการรวมกลุ่มสังสรรค์ทานข้าว และมีปาร์ตี้กันบริเวณชายหาด

2. 2 เขตการจัดการการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเกาะพะงัน

ผลการศึกษาพบว่าเกาะพะงันได้มีการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวตามเขตพื้นที่ โดยอาศัยลักษณะพื้นที่ กิจกรรมการท่องเที่ยว และทรัพยากรหลักเป็นตัวแบ่งเขต (Zonning) ซึ่งเขต

ดังกล่าวนี้ได้มีการประกาศ สื่อสารและสร้างการยอมรับมาเป็นเวลากว่าห้าปี โดยมีทั้งหมด 5 โซน ดังต่อไปนี้

Zone 1 ผสมผสาน Lifestyles ทันสมัย สะดวก ปลอดภัย โซนนี้ครอบคลุมพื้นที่กลุ่มหาดในวก หาดทองศาลา หาดบางจะรู หาดบ้านใต้ หาดบางน้ำเค็ม บ้านค่ายและหาดหินลอ

Zone 2 Nightlife สนุกสนาน บันเทิง สะดวก ปลอดภัย ไปกับ Full Moon Festival โซนนี้สั้ม กลุ่มนี้ครอบคลุมพื้นที่กลุ่มบางสน หาดรีนโน หาดสีกันตัง หาดลีลา หาดหัวแหลม หาดรีนนอก หาดคนที หาดยวน หาดเทียนตะวันออก หาดยาวตะวันออกและหาดห้วยน้ำ

Zone 3 ตามรอยประวัติศาสตร์ อนุรักษ์ธรรมชาติ สัตว์ป่า ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โซนนี้เหลือ้ง กลุ่ม หาดทองนายปานน้อย หาดทองนายปานใหญ่ หาดธารเสด็จ และหาดทองเหรง

Zone 4 วิถีชีวิตชาวประมง ดำน้ำ อาหารทะเล ครอบคลุมพื้นที่หาดสลัด หาดแม่หาด โซนนี้เขียว หาดทองกลาง อ่าวหินงาม อ่าวโกลกหล้า หาดขอมและหาดขวด

Zone 5 แหล่งการพักผ่อนเพื่อสุขภาพและศูนย์การเรียนรู้ ศาสตร์และศิลป์แห่งชีวิต โซนนี้ขาว ครอบคลุมพื้นที่หาดปลายแหลม หินกอง หาดศรีธนู หาดเจ้าเภา หาดสน หาดดาวดึก หาดสน หาดเทียน หาดกรวด

อย่างไรก็ตามจากผลการศึกษาพบว่าหากพิจารณาตามศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและ กิจกรรมการท่องเที่ยวในปัจจุบันประกอบการลดความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยว ระหว่างกิจกรรม Nightlife กับกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หรือกิจกรรมที่ต้องใช้กำลัง Active activities กับการพักผ่อนอย่างสงบในลักษณะของ Passive Activities แล้วนั้น การแบ่งเขตดังกล่าวก็ สามารถทำได้ ทั้งนี้ในส่วนของ Zone 1 ควรปรับเป็น โซนบริการหรือ Service Zone ที่เน้นกิจกรรมการ อำนวยความสะดวก การบริการต่าง ๆ ที่รองรับนักท่องเที่ยวทั้งทำเรือ ธนาคาร สถานที่ราชการ ศูนย์กลาง การเดินทางเชื่อมต่อไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ อยู่ในโซนนี้ จึงเป็นบริเวณที่มีการพัฒนาเข้มข้น สะดวกสบายที่สุด

นอกเหนือจากกิจกรรมฟูลมูนปาร์ตี้แล้วพบว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะพะงันมีความ หลากหลายและมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นกระจายไปในพื้นที่ต่าง ๆ ของเกาะพะงันทำให้นักท่องเที่ยวสามารถ เรียนรู้และได้รับประสบการณ์การท่องเที่ยวที่หลากหลาย โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวที่โดดเด่นประกอบไป ด้วยกิจกรรมการชมวิวทิวทัศน์ การดำน้ำ โยคะ เรียนมวยไทย กินห่อขายเล และการสัมผัสวิถีชีวิตชุมชน ท้องถิ่น ซึ่งมีกิจกรรมที่สำคัญ คือ **ถนนคนเดินเกาะพะงัน** กิจกรรมที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่นเกาะ พะงันบนถนนคนเดินเริ่มต้นในปี พ.ศ. 2553 ที่จัดขึ้นบริเวณตลาดเก่าซึ่งเป็นชุมชนดั้งเดิมของชาวเกาะพะ งัน ใกล้บริเวณท่าเรือเฟอร์รี่ และบริเวณเรือรบหลวงพะงันที่เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตท้องถิ่นเกาะพะงันที่มี การแสดงภาพถ่ายและสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับวิถีเกาะพะงันในอดีต บนถนนคนเดินจัดขึ้นบนเส้นทางวิถีเกาะ พะงัน มีการนำเสนอผลิตภัณฑ์ชุมชน อาหารการกิน ตลอดจนของใช้ที่แสดงออกถึงวิถีเกาะพะงัน

นักท่องเที่ยวสามารถเลือกซื้อสินค้า พร้อมชมอาคารบ้านเรือน และสถาปัตยกรรมดั้งเดิมของเกาะพะงัน **วิถีชีวิตชาวประมงบ้านโลกหล้า** การทำกะปิ และปลาหมึกแห้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปลาหมึกแห้งบ้านโลกหล้าที่มีความโดดเด่นในด้านสีของปลาหมึกแห้งที่มีความสวยงามเป็นธรรมชาติ **มะพร้าวคือชีวิต** ซึ่งมะพร้าวเป็นผลิตผลทางการเกษตรที่อยู่คู่กับความเป็นเกาะพะงันมาตั้งแต่อดีตต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน แปลงมะพร้าวอินทรีย์ และพัฒนาการปลูกมะพร้าวจนได้รับเครื่องหมายสินค้าที่มีสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI: Geographical Indications) การนำมะพร้าวมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย อาทิ น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น เครื่องสำอาง เป็นต้น **งานพระจันทร์หลากสีที่เกาะพะงัน** กิจกรรมที่สำคัญที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่นที่กิจกรรมเชิงวิถีชุมชน อาทิ การทำอาหาร การแสดง การละเล่น รวมถึงนิทรรศการที่เกี่ยวข้องกับเกาะพะงัน นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าร่วมงานพระจันทร์หลากสีที่เกาะพะงันสามารถเรียนรู้และสัมผัสกับตัวตนของความเป็นเกาะพะงันผ่านงานที่จัดขึ้น ซึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวที่โดดเด่นของเกาะพะงันจะถูกแสดงและนำเสนอในงานนี้

2.3 แผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน

ภายใต้กรอบแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) นั้น การวางแผนการท่องเที่ยวต้องสามารถบูรณาการการสามองค์ประกอบหลักทางด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ให้คงอยู่ได้โดยไม่บั่นทอนศักยภาพหรือลดโอกาสการเติบโตของสังคมในอนาคต จากการวิเคราะห์และทบทวนแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่เกาะพะงันที่ผ่านมาพบว่าในการพัฒนาตลอดจนภายใต้แผนพัฒนาจังหวัดสุราษฎร์ธานีปีพ.ศ. 2557 – 2560 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “เมืองเกษตรคุณภาพ การท่องเที่ยวยั่งยืน สังคมเป็นสุข” ที่ได้ตั้งเป้าประสงค์ไว้ว่าจังหวัดจะมีการจัดการศักยภาพทางการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสอดคล้องกับกระแสโลก ภายใต้กลยุทธ์ 2 ประการคือ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยวอันเป็นเอกลักษณ์จังหวัดให้ตอบรับกระแสการท่องเที่ยวโลก และการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวหลักให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ และแผนการบริหารจัดการเกาะเต่า-เกาะพะงันที่ได้ดำเนินการวางแผนโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว จำนวนทั้งสิ้น 5 โครงการ เช่น โครงการดูแลความปลอดภัยและบริการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวบนเกาะพะงัน โครงการจัดระเบียบแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายและการประกอบธุรกิจของชาวต่างชาติบนเกาะพะงัน โครงการดูแลความปลอดภัยและบริการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวบนเกาะพะงัน โครงการจัดระเบียบและส่งเสริมการนวดแผนไทย เป็นต้น

ภายใต้ศักยภาพในด้านต่างๆ ที่ทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล ร่วมกับผลการประชุมกลุ่มย่อยรับฟังปัญหาการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ณ ที่ว่าการอำเภอเกาะพะงัน โดยมีผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น 50 คน สรุปผลโดยรวมคือปัญหาการเติบโตอย่างต่อเนื่องของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเกาะพะงัน ส่งผลต่อปัญหาการเพิ่มขึ้นของจำนวนสถานประกอบการโดยเฉพาะโรงแรม ที่พัก ที่ไม่ได้จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย ทำให้ยากในการดูแลควบคุมคุณภาพ ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวเกาะพะงัน จำนวนแรงงานต่างด้าวที่

เพิ่มสูงขึ้นทุกปี และมีบางส่วนที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน มีการลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย นำมาซึ่งปัญหาสังคมทั้งด้านสาธารณสุข อาชญากรรม อาทิเช่น ลักขโมย ล้วงกระเป๋า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวพุลมุนปาร์ตี้ วังราว ไปจนถึงการข่มขืน ลวนลามนักท่องเที่ยว อีกทั้งยังก่อให้เกิดการแย่งงานกับคนท้องถิ่น การเข้ามาดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มนักลงทุนต่างชาติ ทั้งทางด้านธุรกิจที่พัก โรงแรม วิลล่า ร้านอาหาร ธุรกิจดำน้ำ ภัตตาคาร ร้านอาหาร ธุรกิจสปา นายหน้าจัดหาหอสังหาริมทรัพย์ รวมไปถึงปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ และการก่อการร้าย ปัญหายาเสพติดซึ่งระบาดทั้งในกลุ่มนักท่องเที่ยว แรงงานต่างด้าว และกลุ่มวัยรุ่นท้องถิ่น โดยเฉพาะการเสพยากระพ๋อม กัญชา และยาไอซ์ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อทางสังคมและภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ปัญหาการหลอกลวง เอาเปรียบนักท่องเที่ยว ทั้งรถโดยสาร ยานพาหนะขนส่งในพื้นที่เกาะพะงัน รวมไปถึงการตั้งคลินิกเถื่อนในคืนที่มีพุลมุนปาร์ตี้ ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งเมื่อไม่ได้มีการบังคับใช้กฎหมายหรือแนวปฏิบัติตามการวางผังเมือง และการแบ่งโซนหรือพื้นที่ที่ชัดเจน ส่งผลต่อการพัฒนาและการขยายตัวของเมือง มีผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่นและกิจกรรมท่องเที่ยว ปัญหาการรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมท่องเที่ยวทางเลือกอื่นๆ นอกเหนือจากพุลมุนปาร์ตี้ ทั้งที่เกาะพะงันมีศักยภาพในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ๆ ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวพักนานขึ้น ปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่มีคุณภาพด้านบริการ โรงแรม /สถานประกอบการ ทั้งทางด้านทักษะ ความรู้ และจิตวิทยาด้านบริการ และการขาดแผนในการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนโดยใช้การท่องเที่ยวเป็นตัวขับเคลื่อนทั้งนี้ส่วนใหญ่มีความเปราะบางเนื่องจากรายได้หลักมาจากการท่องเที่ยวเท่านั้น ในฤดูกาลที่ไม่ใช่ท่องเที่ยวจึงค่อนข้างได้รับผลกระทบ และความพร้อมทางด้านบริการของรัฐ เช่น ระบบไฟฟ้า ปัญหาการบุกรุกที่ดิน พื้นที่สาธารณะ และปัญหาการไม่มีการจัดระเบียบเมือง ชุมชน ความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของเมือง

โดยสรุปจากข้อมูลศักยภาพทางการท่องเที่ยวเกาะพะงัน สภาพปัญหา อุปสรรคของพื้นที่ประกอบกับความต้องการของนักท่องเที่ยว การสร้างรายได้ให้กับเศรษฐกิจท้องถิ่นและมีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม ในขณะเดียวกันก็ยังคงรักษาลูกค้า หรือการสร้างคามพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวซึ่งได้รับประสบการณ์ที่มีคุณภาพ ภายใต้การรองรับได้ของสิ่งแวดล้อม ทั้งทางกายภาพและชีวภาพ จึงได้พัฒนาแผนการบริหารจัดการพื้นที่เกาะพะงันดังนี้

-โครงการพัฒนาระบบป้ายและโปรแกรมสื่อความหมายเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เน้นการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทสร้างการเรียนรู้ให้กับนักท่องเที่ยว โดยดำเนินการออกแบบและกำหนดจุดติดตั้งป้ายบอกชื่อแหล่งท่องเที่ยวทั้งพื้นที่ ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาเส้นทางสื่อความหมาย 2 เส้นทางคือ เส้นทางสื่อความหมายทางธรรมชาติ กับเส้นทางสื่อความหมายทางประวัติศาสตร์ตามรอยเสด็จประพาส 4 รัชกาล ดำเนินการจัดทำป้ายสื่อสารทาง

วัฒนธรรมที่กำหนดติดตั้งในพื้นที่วัดและแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยมุ่งเน้นที่จะสร้างความรู้ความเข้าใจตลอดจนให้ประสบการณ์ในลักษณะของ Local Experience แก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

- **โครงการพัฒนาศูนย์บริการนักท่องเที่ยวเกาะพะงัน (Visitor Center)** ทำการพัฒนาศูนย์รวมของการบริการให้ข้อมูลข่าวสารและสร้างการเรียนรู้ให้นักท่องเที่ยวได้เข้าถึงข้อมูลเชิงลึกโดยดำเนินการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการใช้อาคาร/สิ่งปลูกสร้างที่มีเอกลักษณ์เฉพาะอยู่แต่เดิมแล้วอย่างเรือหลวงพะงัน มาเป็นอาคารศูนย์บริการ ออกแบบผังนิทรรศการในอาคารศูนย์บริการนักท่องเที่ยว จัดเตรียมข้อมูลและจัดวางนิทรรศการ จัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อดิจิทัลให้บริการในศูนย์บริการ และจัดวางระบบการบริหารจัดการ

- **โครงการสร้างแบรนด์และการตลาดดิจิทัล** นำผลการศึกษาตราสินค้า (Branding) เกาะพะงันมาสื่อสารและขับเคลื่อนโดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนโดยดำเนินการสื่อสารและสร้างความเข้าใจและการยอมรับในทุกกลุ่ม .จัดกิจกรรมระดมความคิดเห็นภายในเกาะโดยกลุ่มเป้าหมายคือทั้งเจ้าบ้านอันได้แก่ประชาชนทั่วไปและนักท่องเที่ยว จัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อดิจิทัลที่เกี่ยวข้องกับ แบรนด์พะงัน โดยให้ความสำคัญกับกิจกรรมในแต่ละโซนด้วย .พัฒนาระบบการตลาดดิจิทัล ทั้งการจองและการให้บริการการท่องเที่ยวออนไลน์ จัดวางระบบกลไกการบริหารจัดการแบรนด์

- **โครงการพัฒนาศักยภาพและเตรียมความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและบริการของชุมชนท้องถิ่น** การท่องเที่ยวที่สร้างรายได้ให้กับเศรษฐกิจฐานรากจำเป็นต้องคำนึงถึงศักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยวของเจ้าบ้านหรือชุมชนท้องถิ่นด้วย โดยดำเนินการออกแบบกิจกรรมและดำเนินการสร้างความรู้ความเข้าใจในการเป็นเจ้าบ้านที่ดีให้กับชุมชนเกาะพะงัน ดำเนินการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้ชุมชนที่อยู่ในกลุ่มการบริการสินค้าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ฝึกทักษะจิตวิทยาการบริการกับนักท่องเที่ยวจริง รวมกลุ่มชุมชนท้องถิ่นในรูปของเครือข่ายท่องเที่ยวชุมชนเพื่อสร้างความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิก

- **โครงการมะพร้าวเพื่อชีวิต เกาะพะงัน** ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงรากวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับมะพร้าว ความต้องการคงไว้ซึ่งอาชีพที่สะท้อนบอกถึงตัวตนคนเกาะพะงันสามารถนำมาพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นร่วมกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้โดยดำเนินการออกแบบกิจกรรมรายปีและกำหนดในปฏิทินของเกาะ โดยให้เป็นวันมะพร้าวหรือเทศกาล ที่นำผลิตผลมะพร้าวมาใช้เป็นธีม (Theme) ในการดำเนินการ ทำการสื่อสารทางการตลาด เช่นการประกวดผลิตภัณฑ์มะพร้าวดีเด่น ประกวดกิจกรรมท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม ธุรกิจท่องเที่ยว มีการประสานความร่วมมือในการตกแต่งสถานที่ และให้บริการด้วยผลิตภัณฑ์มะพร้าวเป็นหลัก ทั้งเมนูอาหาร สปาและการนวดด้วยผลิตภัณฑ์มะพร้าว การตกแต่งสถานที่ทั้งเกาะและในสถานประกอบการ ดำเนินการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการต่อยอดผลิตภัณฑ์

มะพร้าว สร้างโอกาสในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับมะพร้าวแก่ชุมชนที่ประกอบอาชีพสวนมะพร้าว โดยมี พัฒนาระบบและกลไกในการขับเคลื่อนและยกระดับโครงการมะพร้าวเพื่อชีวิตให้เกิดความยั่งยืนในระยะยาว

3) ผลสำเร็จและความคุ้มค่าของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษา ศักยภาพทางการท่องเที่ยวและสามารถวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำคัญที่เป็นองค์ประกอบหลักในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกและจำนวนสถานประกอบการที่ให้บริการทางการท่องเที่ยว ที่พัก ร้านอาหาร สถานบริการสปา สอนมวยไทย บริการเชิงส่งเสริมสุขภาพ รวมไปถึงการศึกษาความหลากหลายของพรรณพืชมีท่อลำเลียง (vascular plants) ซึ่งพบพืชถูกคุกคาม (threatened plant) 6 ชนิด จัดอยู่ในสถานภาพพืชหายาก (rare plant) ได้แก่ พนอง สิงโตพนอง สิงโตปากเปิด สิงโตดอกไม้ไฟ เทียนเล ตะบัน และหมั่นทะเล ทั้งนี้พืชดังกล่าวส่วนใหญ่พบบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ชายหาดในพื้นที่เอกชนครอบครองซึ่งมีความเสี่ยงต่อการอนุรักษ์พันธุ์ หากมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคต นอกจากนี้ผลสำเร็จของงานวิจัยคือการสำรวจทรัพยากรทางทะเลในพื้นที่เกาะพะงัน โดยการสุ่มสำรวจบริเวณ หาดเจ้าเกาะ เกาะม้า หาดกรวด ธารเสด็จ พบปะการังที่อยู่ในบัญชีชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคาม และมีความเสี่ยงสูงต่อการสูญพันธุ์ (threatened animals) คืออยู่ในกลุ่ม EN และ VU จำนวนกว่า 9 ชนิด รวมไปถึงข้อมูลศักยภาพความพร้อมของชุมชนท้องถิ่นในการรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในอนาคตซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงกิจกรรมท่องเที่ยวทางเลือกตลอดจนทิศทางการเติบโตของตลาดการท่องเที่ยวเชิงวิถีและวัฒนธรรมพื้นบ้าน รวมไปถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพอย่าง โยคะและมวยไทย ที่เกาะพะงันมีศักยภาพสูงในการพัฒนาในอนาคต

4) การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำคัญที่เป็นองค์ประกอบหลักในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเพื่อประเมินศักยภาพในภาพรวมและนำไปสู่การเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการและแผนการจัดการการท่องเที่ยวเกาะพะงัน โดยผู้ใช้ประโยชน์หลักคือ อำเภอเกาะพะงัน และสมาคมโรงแรมเกาะพะงัน ซึ่งสามารถนำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะพะงันไปขยายผลขอเสนออนุมัติงบประมาณดำเนินการในทางปฏิบัติ นอกจากนี้ข้อมูลเบื้องต้นทั้งข้อมูลพืชและปะการัง ยังเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการอื่นๆที่เกี่ยวข้องซึ่งจะส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ นอกจากนี้ในการขับเคลื่อนเกาะพะงันในอนาคตยังสามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลผลการศึกษาศักยภาพข้อจำกัด โอกาสและอุปสรรคที่สะท้อนมาจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ความต้องการและความพร้อมของชุมชนท้องถิ่นในการรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในอนาคตภายใต้เงื่อนไขการบริหารจัดการปัจจุบัน

บทคัดย่อ

หัวหน้าโครงการ

ดร.พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์

Email

pimlapas59@gmail.com

ระยะเวลาดำเนินการ

1 มิถุนายน 2559 – 31 พฤษภาคม 2560

การศึกษาศักยภาพทางการท่องเที่ยวและจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะพะงันได้ดำเนินการเพื่อวิเคราะห์ศักยภาพทางการท่องเที่ยว และการพิจารณากำหนดเขตการจัดการการท่องเที่ยว เพื่อจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะพะงัน โดยอาศัยระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม จากกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะพะงัน รวมไปถึงการวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคทางการท่องเที่ยว ศักยภาพทรัพยากรท่องเที่ยว นโยบายและทิศทางการพัฒนา ภายใต้นโยบายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผลการศึกษาพบว่า เกาะพะงันมีศักยภาพทางด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและจำนวนสถานประกอบการที่ให้บริการทางการท่องเที่ยวสูงโดยมีที่พักกว่า 5,712 ห้อง มีร้านอาหารกว่า 20 แห่ง มีความหลากหลายของพรรณพืชมีท่อลำเลียง (vascular plants) ในเกาะพะงัน 68 วงศ์ 131 สกุล 154 ชนิด พบพืชถูกคุกคาม (threatened plant) 6 ชนิด จัดอยู่ในสถานภาพพืชหายาก (rare plant) ได้แก่ พนอง สิงโตพนอง สิงโตปากเปิด สิงโตดอกไม้ไฟ เทียนเล ตะบัน และหมันทะเล ผลการสำรวจทรัพยากรทางทะเลในพื้นที่เกาะพะงัน โดยการสุ่มสำรวจบริเวณ หาดเจ้าเกาะ เกาะม้า หาดกรวดธารเสด็จ พบปะการังที่อยู่ในบัญชีชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคาม และมีความเสี่ยงสูงต่อการสูญพันธุ์ (threatened animals) คืออยู่ในกลุ่ม EN และ VU จำนวน 9 ชนิด

ทั้งนี้เกาะพะงันมีแหล่งท่องเที่ยวกว่า 80 แห่ง และร้อยละ 40 ที่มีศักยภาพด้านความสวยงาม ดึงดูดใจในระดับสูง แต่ส่วนใหญ่มีศักยภาพด้านการบริหารจัดการอยู่ในระดับปานกลาง-ต่ำ โดยนอกเหนือจากพุลมุนปาดี้ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของพะงันแล้วยังพบว่ามีกิจกรรมท่องเที่ยวที่เริ่มเป็นที่นิยมมากขึ้นคือกิจกรรมเชิงสุขภาพ อาทิ โยคะ มวยไทย กิจกรรมทางด้านวิถีชีวิตท้องถิ่น การประมง การทำสวนมะพร้าว ผ้ามัดย้อม ทั้งนี้ปัญหาสำคัญของเกาะพะงันที่ต้องแก้ไขเร่งด่วนคือ ปัญหานายทุนต่างชาติ ปัญหาอุบัติเหตุ ปัญหาการหลอกลวงนักท่องเที่ยว ปัญหาคุณภาพและการขาดแคลนแรงงาน ทั้งนี้ประชาชนในชุมชนเกาะพะงัน ส่วนใหญ่ต้องการให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งไปพร้อมๆ กับการท่องเที่ยว ดึงดูดเชิงด้านความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติและเกษตรมาสร้างจุดขายให้มากขึ้น ซึ่งแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะพะงันได้ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาทั้งการส่งเสริมอาชีพมะพร้าวเพื่อชีวิต การส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และการพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยว รวมไปถึงการให้ความสำคัญกับแผนการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืนในอนาคตสืบไป

Abstract

Head of Project Pimlapas Pongsakornrungrsilp, Ph.D.
Email pimlapas59@gmail.com
Duration 1 June 2016 – 31 May 2017

The study of tourism capabilities and developing sustainable tourism development plan in Koh Phangan, Suratthani Province aimed to analyze tourism potentials of Koh Phangan and to develop tourism plan of Koh Phangan. This research employed the mixed method research methodology to collect data from key informants in tourism industry of Koh Phangan, including the analysis of tourism threats and problems, tourism resource potentials, and also government policy and planning through the concept of sustainable tourism.

The results show that Koh Phangan has high potential in infrastructures and tourism businesses – accommodation with 5,712 rooms and more than 20 restaurants. Regarding to the diversity of vascular plants in Koh Phangan show that there are 68 Family, 131 Genus, and 154 Species. Moreover, this study demonstrates that the 6 threatened plants are classified as rare plants. Remarkably, the survey of marine resources at Koh Phangan sampling found the corals in the IUCN Red List of Threatened Species™. There are 9 Species threatened animals in a group of EN and VU. The results show that 40 % of tourism destinations at Koh Phangan are high potentials in terms of attractiveness, but most destinations are still low-to-moderate potentials in management. Full moon party is the unique tourism activity of Koh Phangan, but there are also alternative activities related with island culture; i.e. local way of life, fishery, coconut farm, including healthy activities, Yoga, and Thai boxing. Noteworthy, major problems of Koh Phangan which need to be accounted are foreign investors, road accidents, quality and a number of labors. This study shows that most local people at Koh Phangan would like to strengthen the local economy in parallel with the growth of tourism industry. Finally tourism management plan has to focus on solving those issues, and strengthening the community economy by promoting the key occupation – coconut for life, developing souvenirs from local product, promoting creative tourism activities, and developing tourism human resources, especially focusing on sustainable conservative and development plan.

สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ก
บทคัดย่อ	ด
Abstract	ต
สารบัญ	ถ
สารบัญตาราง	ธ
สารบัญภาพ	น
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญ และที่มาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	4
กรอบการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	6
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	20
บทที่ 3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	28
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	28
การเก็บรวบรวมข้อมูล	29
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	29
การวิเคราะห์ข้อมูล	31
การสังเคราะห์ข้อมูล	32
วิธีการศึกษาและสำรวจพรรณไม้ม	32
บทที่ 4 ผลการวิจัย	36
ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับพื้นที่	36
ธุรกิจท่องเที่ยวและการบริการทางการท่องเที่ยว	39
ศักยภาพและความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น	45
ทัศนคติและการรับรู้การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะพะงัน	49
ศักยภาพด้านทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่เกาะพะงัน	57

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
ศักยภาพและผลการสำรวจทรัพยากรทางทะเลในพื้นที่เกาะพะงัน	69
ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะพะงัน	88
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	137
สรุปผลการวิจัย	137
การอภิปรายผล	147
ข้อเสนอแนะ	151
เอกสารอ้างอิง	153
ภาคผนวก 1 ตารางการเดินทางเรือ	156
ภาคผนวก 2 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเกาะพะงัน	160
ภาคผนวก 3 ภาพการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล	201
ภาคผนวก 4 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล	204

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 จำนวนของโรงแรม/ห้องพักในอำเภอเกาะพะงัน เปรียบเทียบกับอำเภอเกาะสมุย- จังหวัดสุราษฎร์ธานี	39
4.2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง	45
4.3 จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามแหล่งในการรับรู้ข้อมูล	48
4.4 จำนวนและร้อยละของประชาชนในชุมชนเกาะพะงันจำแนกตามความต้องการเข้าไป- ส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะพะงัน	48
4.5 ค่าเฉลี่ยของทัศนคติต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะพะงันของชุมชนท้องถิ่น	49
4.6 จำนวนและร้อยละของประชาชนในชุมชนเกาะพะงันจำแนกตามความรู้ความเข้าใจ- ต่อการจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน	51
4.7 จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามระดับปัญหาทางการท่องเที่ยว	53
4.8 ชนิดพันธุ์ของปะการังจำแนกตามสถานภาพ IUCN Red List และจุดที่พบในพื้นที่- เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี	71
4.9 จำนวน การกระจาย และศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะพะงัน อ.เกาะพะงัน- จังหวัดสุราษฎร์ธานี	93
4.10 การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอเกาะพะงัน เปรียบเทียบกับปีพ.ศ. 2550 กับ- พ.ศ. 2558	98
4.11 สรุปโครงการตามแผนพัฒนาจังหวัดสุราษฎร์ธานีพ.ศ. 2557 – 2560 ในยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน	
4.12 งบประมาณโครงการและแผนดำเนินการในการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะพะงันอย่าง- ยั่งยืนระยะ 5 ปี	129

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
2.1 โครงสร้างและองค์ประกอบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	6
2.2 กรอบแนวคิดการจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน	11
3.1 เส้นทางที่ทำการสำรวจความหลากหลายของพรรณพืชในเกาะพะงัน จำนวน 4 เส้นทาง	35
4.1 แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคมในพื้นที่เกาะพะงัน อ.เกาะพะงัน จ.สุราษฎร์ธานี	37
4.2 รูปแบบและลักษณะโรงแรมในพื้นที่เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี	40
4.3 รูปแบบของสิ่งอำนวยความสะดวกของธุรกิจที่พักตามแนวชายหาดเกาะพะงัน	41
4.4 ลักษณะการบริการอาหารและเครื่องดื่มในโรงแรมเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี	42
4.5 ตัวอย่างการให้บริการอาหารและการออกแบบร้าน Zots Resto เกาะพะงัน	43
4.6 ตัวอย่างการให้บริการอาหารและการออกแบบร้าน Bite Delight เกาะพะงัน	43
4.7 ตัวอย่างการให้บริการอาหารและการออกแบบร้านเกาะราฮัม เกาะพะงัน	44
4.8 ตัวอย่างการให้บริการอาหารและการออกแบบร้านน้องวิว เกาะพะงัน	44
4.9 ความคิดเห็นของชุมชนท้องถิ่นต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวที่โดดเด่นของเกาะพะงัน	47
4.10 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวในมุมมองของชุมชนท้องถิ่นเกาะพะงัน	56
4.11 ตัวอย่างพืชที่พบบนเส้นทางยอดเขาหระ อ่าวแม่หาด-เกาะม้าและหาดในวก	58
4.12 ตัวอย่างพืชที่พบบนเส้นทางน้ำตกแพงน้อย น้ำตกแพงใหญ่ จุดชมวิวดมศิลป์และอุทยานแห่งชาติและเส้นทางยอดเขาหระ	63
4.13 ตัวอย่างพืชที่พบบนเส้นทางน้ำตกแพงน้อย น้ำตกแพงใหญ่ จุดชมวิวดมศิลป์และอุทยานแห่งชาติและเส้นทางยอดเขาหระ	65
4.14 ตัวอย่างพืชที่พบบนเส้นทางน้ำตกแพงน้อย น้ำตกแพงใหญ่ จุดชมวิวดมศิลป์และอุทยานแห่งชาติและยอดเขาหระ	66
4.15 ตัวอย่างพืชที่พบบนเส้นทางน้ำตกแพงน้อย น้ำตกแพงใหญ่ จุดชมวิวดมศิลป์และอุทยานแห่งชาติและยอดเขาหระ	67
4.16 ร้อยละของชนิดพันธุ์ปะการังจำแนกตามสถานภาพของบัญชี IUCN Red List	69
4.17 การกระจายของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี	89
4.18 แผนที่แสดงศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะพะงัน	91
4.19 แผนที่แสดงศักยภาพด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะพะงัน	92
4.20 แผนที่แสดงศักยภาพโดยรวมของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะพะงัน	93
4.21 ผังเมืองปัจจุบันและพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี	100

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.22 กิจกรรมฟูลมูนปาร์ตี้ เกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี	106
4.23 การจัดการขยะโดยใช้เครื่องจักร บริเวณหาดรีน อำเภอเกาะพะงัน	110
4.24 กิจกรรมชมวิวยามค่ำคืนเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี	111
4.25 ตัวอย่างสถานประกอบการที่นักท่องเที่ยวประกอบกิจกรรมโยคะ	113
4.26 ตัวอย่างสถานประกอบการที่นักท่องเที่ยวประกอบกิจกรรมมวยไทย	114
4.27 บรรยากาศบริเวณถนนคนเดินเกาะพะงัน	116
4.28 วิธีชีวิตการทำปลาหมึกตากแห้งโลกหล้า	117
4.29 การเข้าร่วมประชุมการวางแผนยุทธศาสตร์เกาะพะงัน-เกาะเต่า	127

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญ และที่มาของปัญหา

แหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ทางทะเลและชายหาดทางภาคใต้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมในอันดับต้น ๆ ของประเทศไทยมานาน ทริพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่จึงมักถูกใช้ประโยชน์สำหรับรองรับนักท่องเที่ยว โดยไม่ได้คำนึงถึงความยั่งยืนบนพื้นฐานของศักยภาพที่แท้จริงของพื้นที่ ไม่มีการวางแผนการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในระยะยาว และโดยมากเป็นแผนหรือโครงการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในรูปแบบของอาคาร สิ่งปลูกสร้าง เกาะพะงันนับเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญแห่งหนึ่งของฝั่งทะเลอ่าวไทยในท้องที่อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ นิยมเดินทางมาที่นี่เพื่อร่วมกิจกรรมฟูลมูนปาร์ตี้ (Full moon Party) (ปิยวรรณ คงประเสริฐ, 2551) ทั้งนี้แหล่งท่องเที่ยวในเกาะพะงันมีศักยภาพในการประกอบกิจกรรมทางธรรมชาติและวัฒนธรรม วิถีชีวิตพื้นบ้าน อาทิ หาดทรายที่สวยงาม น้ำทะเลใส กิจกรรมดำน้ำดูปะการัง การพายคายัค และศึกษาการประมงพื้นบ้าน ชมวิถีชีวิตชาวประมง รวมไปถึงทริพยากรการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติน้ำตกธารเสด็จ แต่ทว่าน่าเสียดายโอกาสเนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังไม่รับรู้ศักยภาพของเกาะพะงันเกี่ยวกับกิจกรรมดังกล่าว ทั้งนี้ทั้งจำนวนนักท่องเที่ยวและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวันต่อคนของนักท่องเที่ยวในเกาะพะงันยังต่ำกว่าเกาะสมุยค่อนข้างมากโดยเมื่อเปรียบเทียบจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างเกาะพะงันและเกาะสมุย พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวในเกาะพะงัน 3 ไตรมาส (เดือนมกราคม – กันยายน 2557) ในปี พ.ศ. 2557 มีจำนวนทั้งสิ้น 554,148 คน ซึ่งเทียบเท่ากับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวเกาะสมุยเพียง 1 ไตรมาสเท่านั้น (กรมการท่องเที่ยว, 2558) ทั้งนี้เนื่องจากความโดดเด่นของภาพลักษณ์เกาะพะงันคือกิจกรรมฟูลมูนปาร์ตี้ ซึ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวแต่ละครั้งไม่น้อยกว่า 30,000 คน โดยมีกิจกรรมหลักคือการปาร์ตี้ชายหาด นักท่องเที่ยวบางส่วนมีการนำเสนอภาพขณะประกอบกิจกรรมเหล่านี้ผ่านสังคมออนไลน์ โดยเน้นย้ำในประเด็นการดื่มของมึนเมา ยาเสพติด และปริมาณขยะบริเวณชายหาดที่เกิดจากฟูลมูนปาร์ตี้ ซึ่งเปรียบเสมือนภาพลักษณ์ที่สื่อไปยังสาธารณะชนมาโดยตลอดก่อให้เกิดการสร้างการรับรู้และความคาดหวังที่แตกต่างไปจากความเป็นจริงในปัจจุบันซึ่งได้มีการปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการ เช่นการตรวจจับยาเสพติด การใช้รถร่อนทรายเก็บกวาดขยะจนหาดรีนกลับสู่สภาพเดิม ซึ่งประเด็นข้างต้นแสดงให้เห็นถึงปัญหาทางภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว

ปัญหาการจัดการการท่องเที่ยวของเกาะพะงันไม่แตกต่างจากปัญหาที่พบในแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่มีชื่อเสียงและกำลังได้รับความนิยมอื่น ๆ อาทิ เกาะลันตา (พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ และคณะ, 2558ก) ที่ต้องอาศัยกระบวนการพัฒนาแผนการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเข้าไปเป็นองค์ประกอบสำคัญในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งจากการพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกับผู้ใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวเกาะพะงัน ทั้งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวเกาะพะงัน ตัวแทนภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในอำเภอเกาะพะงัน พบว่า เกาะพะงันมีศักยภาพทางการท่องเที่ยวแต่ยังขาดแผนการบริหารจัดการเชิงบูรณาการ อันจะเป็นกลไกในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของเกาะพะงันให้เป็นไปอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ ปานจิตร จินนิตินันท์ และพีรสิทธิ์ คำวนศิลป์ (2556) พบว่าการท่องเที่ยวของเกาะพะงันก่อให้เกิดการเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนผู้อยู่อาศัยอยู่ในชุมชนเกาะพะงันโดยรายได้ส่วนใหญ่มาจากการประกอบธุรกิจที่พัก/บ้านเช่า รถเช่า และร้านอาหาร แก่นักท่องเที่ยว และการเพิ่มจำนวนของนักท่องเที่ยวสามารถกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจได้และทำให้ค่าครองชีพประชาชนเพิ่มขึ้น แต่ในขณะเดียวกันคนในชุมชนก็หันไปประกอบอาชีพอื่น วัฒนธรรมประเพณีเปลี่ยนแปลงไป

จากการพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกับ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สมาคมโรงแรม สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวเกาะพะงัน ตัวแทนภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในอำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ชี้ให้เห็นถึงศักยภาพของเกาะพะงันที่มีมากกว่ากิจกรรมพูลมูนปาร์ตี้ เพียงแต่ยังขาดการสร้างทางเลือกด้วยกิจกรรมท่องเที่ยวอื่นตามศักยภาพของทรัพยากร รวมทั้งยังขาดการจัดทำแผนการบริหารจัดการและแผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่ชัดเจน ด้วยเหตุนี้โครงการวิจัยนี้จึงต้องศึกษาศักยภาพทางการท่องเที่ยวในเกาะพะงันและนำมาจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะพะงันอำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานีซึ่งจะนำไปสู่แนวทางการกระจายรายได้ มีระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีทั้งในแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนโดยรอบ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นและมีการบูรณาการของทุกภาคส่วนอันจะทำให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง ศักยภาพทางการท่องเที่ยวและจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะพะงันมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา ดังนี้

- 1.2.1 เพื่อศึกษาศักยภาพทางการท่องเที่ยวของเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- 1.2.2 เพื่อกำหนดเขตการจัดการการท่องเที่ยวของเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- 1.2.3 เพื่อจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง ศักยภาพทางการท่องเที่ยวและจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะพะงันจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1.3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ศึกษา ทำการศึกษาในพื้นที่เกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

1.3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาในครั้งนี้กำหนดขอบเขตในการศึกษาศักยภาพของการท่องเที่ยวเกาะพะงันให้ครอบคลุมทั้งด้านทรัพยากรทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ด้านการตลาด และการบริการที่รองรับการท่องเที่ยว เพื่อนำไปสู่การวางแผนจัดการการท่องเที่ยวภายใต้หลักการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งให้ความสำคัญกับมิติด้านสังคม มิติด้านเศรษฐกิจ และมิติด้านสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการแบ่งเขตการจัดการการท่องเที่ยว โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลครอบคลุมประเด็นต่างๆ ได้แก่ ศักยภาพด้านสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน ศักยภาพด้านความพร้อมของชุมชนท้องถิ่น ศักยภาพด้านทรัพยากรและแหล่งท่องเที่ยว

1.3.3 ขอบเขตด้านประชากร

กลุ่มประชากรสำหรับการวิจัยในครั้งนี้คือผู้ที่มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในเกาะพะงัน (Stakeholders) ได้แก่ ชุมชนท้องถิ่น นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว และหน่วยงานที่รับผิดชอบบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว

1.4 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง ศักยภาพทางการท่องเที่ยวและจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะพะงันมีนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

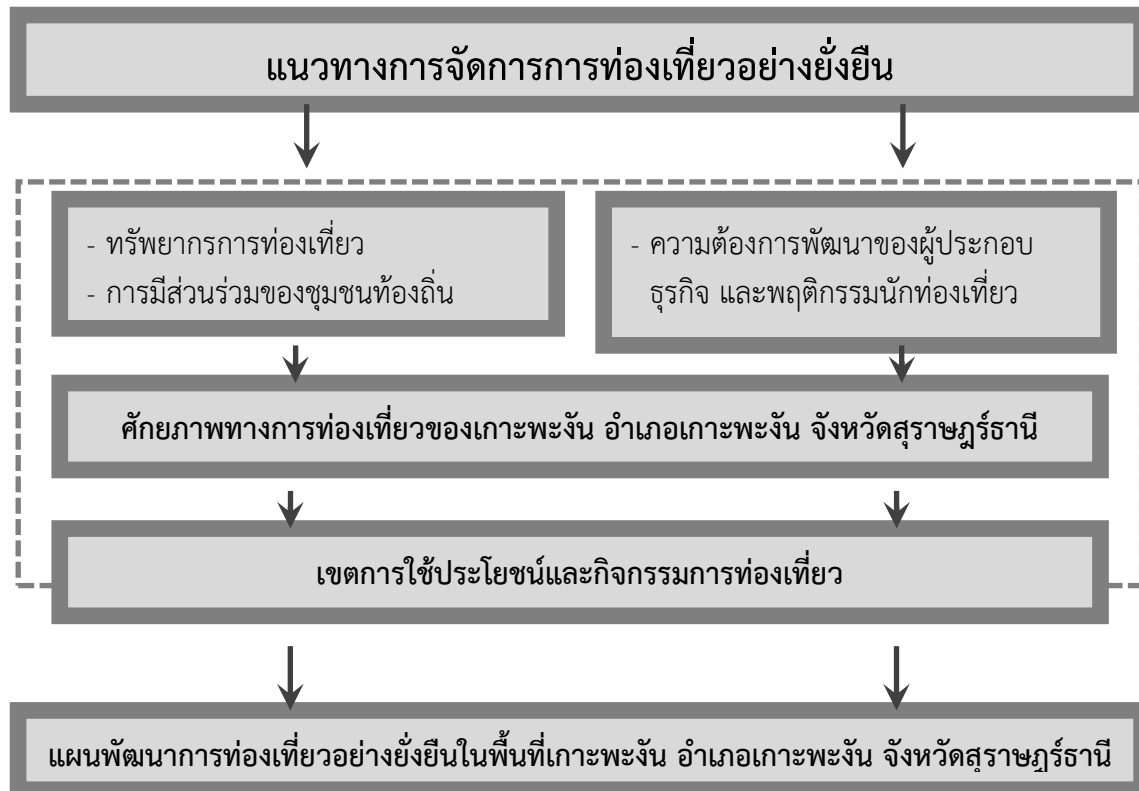
การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว (Tourism Attraction Development) หมายถึง การพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะพะงันภายใต้แนวคิดการจัดการอย่างยั่งยืน

การวางแผนจัดการการท่องเที่ยว (Tourism Planning and Management) หมายถึง การกำหนดกิจกรรมในการจัดการการท่องเที่ยวล่วงหน้าภายใต้เป้าหมายที่ชัดเจน ลำดับกิจกรรมก่อนหลังสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ครอบคลุมองค์ประกอบต่างๆ ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวทั้งทางด้านการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยว ด้านการตลาดและการบริการ การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและชุมชนท้องถิ่น

ศักยภาพทางการท่องเที่ยว (Tourism Potentials) หมายถึง ความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยวรวมถึงความสามารถในการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว โดยมีองค์ประกอบหลัก 4 ด้าน

1.5 กรอบการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง ศักยภาพทางการท่องเที่ยวและจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะพะงันมีกรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัยดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ในการศึกษาเรื่อง ศักยภาพทางการท่องเที่ยวและจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะพะงันมีประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับดังนี้

1. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานีทราบข้อมูลศักยภาพทางการท่องเที่ยวของเกาะพะงันซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายทางด้านการจัดการท่องเที่ยวเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทราบเขตการจัดการการท่องเที่ยวของเกาะพะงันจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่มีประโยชน์ต่อการกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะพะงันจังหวัดสุราษฎร์ธานีอย่างยั่งยืน
3. การมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักวิชาการและนักวิจัยในโครงการกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในการร่วมกันกำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะพะงัน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

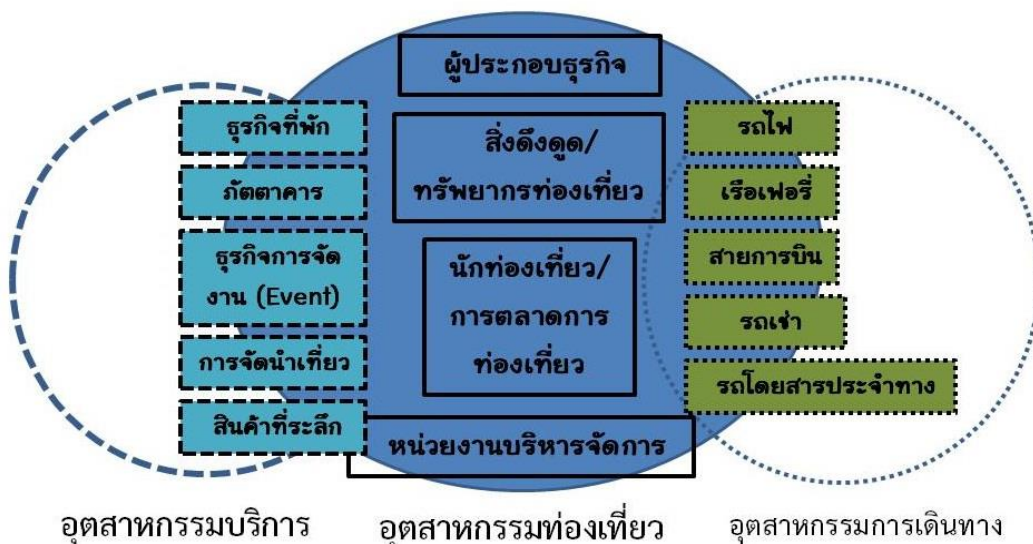
ในการศึกษาเรื่อง ศักยภาพทางการท่องเที่ยวและจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะพะงันมีการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism)

การท่องเที่ยว (Tourism) ตามคำจำกัดความของ WTO (1998) คือกิจกรรมการเดินทางและพักค้างของบุคคลต่างๆ ณ สถานที่ที่ไม่ใช่ที่อยู่อาศัยตามปกติโดยมีวัตถุประสงค์ในการใช้เวลาว่างเพื่อพักผ่อนขณะติดต่อกิจกรรมประชุมสัมมนาหรือวัตถุประสงค์อื่นๆ ที่มิใช่การประกอบอาชีพโดยระยะเวลาที่ไปเยือนนั้นต้องไม่เป็นเวลาที่ต่อเนื่องกันเกิน 1 ปี

จากประวัติศาสตร์การท่องเที่ยวจะพบว่ามนุษย์เป็นนักเดินทางที่นิยมท่องเที่ยวมาตั้งแต่อดีตทั้งในรูปแบบของการผจญภัยเพื่อจาริกแสวงบุญ แสวงหาประสบการณ์และดินแดนอันอุดมสมบูรณ์เพื่อการดำรงชีวิตจนกระทั่งมีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจสังคมและการตั้งถิ่นฐานถาวรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นมีการพัฒนาเทคโนโลยีและการพัฒนาทางด้านคมนาคมขนส่งตลอดจนการสื่อสารที่ทันสมัยในที่สุดการท่องเที่ยวได้พัฒนามาเป็นสาขาหนึ่งที่สำคัญในระบบเศรษฐกิจที่มีผู้ซื้อและผู้ขายหรือผู้ให้บริการเรียกกันว่า “อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว” ซึ่งมีองค์ประกอบดังภาพต่อไปนี้

ที่มา:ปรับปรุงจากพิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ (2558)

ภาพที่ 2.1 โครงสร้างและองค์ประกอบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

หากแต่การท่องเที่ยวที่ขาดการวางแผนไม่มีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและพัฒนาไปอย่างไร้ทิศทางจะส่งผลให้การจัดการการท่องเที่ยวไม่มีประสิทธิภาพประกอบกับการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการที่หวังเพียงผลกำไรและนโยบายของรัฐที่มุ่งเน้นให้การท่องเที่ยวของประเทศเติบโตหวังผลในเชิงเศรษฐกิจในรูปของเงินตราที่นำเข้ามาจากต่างประเทศแต่เพียงอย่างเดียวมิได้ตระหนักถึงขีดความสามารถในการรองรับของทรัพยากรการท่องเที่ยวจนก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมวิถีชีวิตและวัฒนธรรมชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงจนด้อยคุณค่าลงไปผลกระทบเหล่านี้เกิดขึ้นในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและประจักษ์แก่สายตาประเทศในโลกลมาโดยตลอดจนกระทั่งในปีค.ศ. 1992 ในการประชุมสุดยอดแห่งสหประชาชาติ ณ กรุงริโอเดอจาเนโรประเทศบราซิล (Earth Summit) โดยคณะกรรมการว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (World Commission on Environment and Development: WCED) ได้มีการร่างอนุสัญญาโดย 1 ใน 5 ฉบับคือแผนแม่บทโลกว่าด้วยเรื่องของการพัฒนาที่ยั่งยืน (Agenda 21) ให้แนวคิดที่ครอบคลุมในทุกส่วนของการพัฒนาซึ่งก็คือแผนปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ต่อมาถูกนำมาประยุกต์ใช้กับการพัฒนาหรือการจัดการองค์ประกอบต่างๆทั้งในระบบของการจัดการทรัพยากรการพัฒนาอุตสาหกรรมและการเกษตรกรรมรวมถึงการท่องเที่ยวที่อาศัยทรัพยากรทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรมเป็นฐานในการประกอบกิจกรรมด้วยและอนุสัญญาดังนี้ได้รับความสนใจจากหลายฝ่ายอย่างกว้างขวางและได้มีการเพิ่มเติมขยายแนวคิดมาประยุกต์ใช้ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในปัจจุบัน

ทั้งนี้การพัฒนาที่ยั่งยืนหมายถึง “การพัฒนาที่สนองความต้องการของสังคมปัจจุบันโดยไม่ทำให้การแสวงหาเพื่อตอบสนองความต้องการนั้นไปบั่นทอนศักยภาพในการพัฒนาของคนยุคหน้าหรือประชาชนในอนาคต” จากความหมายดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงแนวคิดที่ประกอบด้วยหลายมิติครอบคลุมในทุกส่วนของพัฒนาหน่วยงานหลายฝ่ายที่ดูแลรับผิดชอบในการจัดการการท่องเที่ยวจึงได้นำแนวคิดดังกล่าวเข้ามาใช้เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวนั่นคือให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืน การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจึงเกิดจากการที่ทั่วโลกยอมรับร่วมกันว่าการพัฒนาที่ผ่านมานั้นก่อให้เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติอย่างรุนแรงเกิดกระแสบริโภคนิยมจนกระทั่งนำไปสู่ปัญหาทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นอย่างกว้างขวางจึงได้มีความพยายามปรับเปลี่ยนแนวทางการพัฒนาใหม่ให้เป็นไปในทิศทางที่ยั่งยืนขึ้น

2.1.1.1 นิยามและแนวคิดของการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

เนื่องด้วยลักษณะพิเศษของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่แตกต่างจากภาคการผลิตอื่นตลอดจนลักษณะผลกระทบที่เกิดขึ้นประกอบกับการท่องเที่ยวเป็นเรื่องของ “คน” เรื่องของความแตกต่างความหลากหลายความมีเอกลักษณ์ความเป็นท้องถิ่น (localization) และความเป็นพลวัต

ดังนั้นการท่องเที่ยวจะยั่งยืนไม่ได้ถ้าปราศจากซึ่งการบริหารจัดการที่เหมาะสมซึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวที่นำแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนมาประยุกต์ใช้มีความหมายดังนี้

2.1.1.2 การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism Development) หมายถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ใช้ประโยชน์ทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยตั้งอยู่บนระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพสามารถตอบสนองความต้องการความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว สร้างรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่นและผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์ในขณะเดียวกันก็สามารถที่และดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยผลิตผลทางการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจะต้องสอดคล้องกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมสังคมและวัฒนธรรมของท้องถิ่นโดยก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวน้อยที่สุดและใช้ประโยชน์ได้ยาวนานที่สุด (WTTC, 1997) สำหรับหลักการในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้นโดยภาพรวมแล้วจะครอบคลุมทั้งการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวชุมชนท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบบริหารจัดการผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวรวมไปถึงการจัดการบริการอื่นๆทั้งในปัจจุบันและอนาคตโดยมีหลักในการจัดการดัง รำไพพรรณ แก้วสุริยะ (2547: 3-4) อธิบายไว้ดังต่อไปนี้

1. อนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอดี (Using Resource Sustainable) หมายถึง ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวต้องมีวิธีการจัดการใช้ทรัพยากร ทั้งมรดกทางธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ ดั้งเดิมอย่างเพียงพอหรือใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้อย่างประหยัดต้องคำนึงถึงต้นทุนอันเป็นคุณค่าและคุณภาพของธรรมชาติ ต้นทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญประกอบด้วยการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึงการสงวนรักษาคุณภาพของทรัพยากรให้มีคุณค่าต่อชีวิต ความเป็นอยู่ที่ดีมีความสุข รู้วิธีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ปรับปรุง บำรุงให้เกิดประโยชน์ได้นาน เพิ่มพูนและเสริมสร้างไว้ให้มากเพียงพอต่อการใช้ในการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม การปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรนั้น ต้องคงความเป็นเอกลักษณ์อย่างดั้งเดิมไว้ให้มากที่สุด เกิดผลกระทบอันเป็นผลเสียน้อยที่สุด โดยการใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านประยุกต์กับเทคโนโลยีแบบใหม่ การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด อย่างเหมาะสม และสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างยาวนาน

2. ลดการบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็น กับ การลดการก่อของเสีย (Reducing Over-Consumption and Waste) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวต้องร่วมกันวางแผนกับผู้เกี่ยวข้องจัดการการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพหรือจัดหาทรัพยากรอื่นที่มีคุณสมบัติ มีคุณภาพเหมือนกัน หรือใช้ทดแทนกันได้ เพื่อลดการใช้ทรัพยากรที่หายาก เช่น สิ่งก่อสร้างที่ใช้ไม้จากธรรมชาติ หากคิดให้ลดการใช้ไม้ลงโดยใช้วัสดุที่มีคุณสมบัติคล้ายไม้สร้างเสริมประกอบ ก็เป็นการลดการใช้ไม้ หรือลดการตัดต้นไม้ลงได้ เป็นต้น

3. รักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติสังคม และวัฒนธรรม (Maintain Diversity) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวต้องวางแผนขยายฐานการท่องเที่ยว โดยการรักษาและส่งเสริมให้มีความหลากหลาย เพิ่มขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทาง ธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีอยู่เดิม โดยการเพิ่มคุณค่า และมาตรฐานการ บริการ เพื่อให้นักท่องเที่ยวใช้เวลาท่องเที่ยวในสถานที่นั้นนานขึ้น หรือกลับไปเที่ยวซ้ำอีก เช่น แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นน้ำตก อาจเพิ่มกิจกรรมการดูนก การปีนหน้าผา เป็นต้น หรือหมู่บ้าน วัฒนธรรม และแหล่งโบราณคดี อาจเพิ่มกิจกรรมการนั่งเกวียนเทียมวัวหรือควาย การทำ เส้นทางจักรยานให้นักท่องเที่ยวขี่ชมรอบหมู่บ้าน การเป็นอาสาสมัครโบราณคดีขุดค้น ขุดแต่งแหล่ง โบราณคดีโดยมีนักโบราณคดีสอนหลักการเบื้องต้นให้ เป็นต้น

4. ประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว (Integrating Tourism into Planning) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวไม่เพียงแต่ทำงานตามแผนที่วางไว้ แต่ต้องประสานแผนการ พัฒนา กับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองท้องถิ่น (อบต. หรือ เทศบาล) แผนพัฒนาของสำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาของ กระทรวงมหาดไทย กรมที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อให้การพัฒนาการทำงานในสถานที่ท่องเที่ยวเดียวกันมี ศักยภาพเพิ่มขึ้น

5. ต้องนำการท่องเที่ยวขยายเศรษฐกิจในท้องถิ่น (Supporting Local Economy) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องประสานงานกับองค์กรปกครองท้องถิ่น และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น โดยสรรหาความโดดเด่น ของทรัพยากรในท้องถิ่น นำไปประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการขายการท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยว เดินทางเข้าไปเที่ยวให้มากขึ้น เป็นการสร้างรายได้กระจายสู่ประชากรที่ประกอบการในท้องถิ่น เช่น การหาผลิตภัณฑ์ และกิจกรรมใหม่ๆในแต่ละตำบล อันเป็นนโยบายของรัฐบาลปัจจุบัน ก็เพื่อการ ขยายฐาน สร้างรายได้เสริมในท้องถิ่น

6. การมีส่วนร่วม การสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยวกับท้องถิ่น (Involving Local Communities) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวควรร่วมทำงานกับท้องถิ่นแบบองค์รวม (Participation Approach) โดยเข้าร่วมทำในลักษณะหน่วยงานร่วมจัด เช่น เป็นหน่วยงานร่วม ทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ เป็นหน่วยงานร่วมวิเคราะห์ หรือร่วมแก้ปัญหาด้วยกัน เป็น หน่วยงานร่วมส่งเสริมการขายการท่องเที่ยวด้วยกัน ร่วมประเมินผลการท่องเที่ยว เป็นต้น นอกจากนี้ยังต้องประสานเครือข่ายระหว่างองค์กรและท้องถิ่น เพื่อยกระดับคุณภาพของการ จัดการท่องเที่ยวในท้องถิ่นด้วย

7. หมั่นประชุม และปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน (Consulting Stakeholders and the Public) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวต้องประสาน กับพหุภาคี ได้แก่ ชุมชนหรือประชาคมในพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้ประกอบการ

ท่องเที่ยว สถาบันการศึกษา สถาบันการศาสนา หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่ เพื่อร่วมประชุมปรึกษาหารือ ทั้งการเพิ่มศักยภาพให้กับแหล่งท่องเที่ยว การประเมินผลกระทบการท่องเที่ยว การแก้ไขปัญหาที่เกิดจากผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านการตลาด โดยจัดการประชุมกันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อร่วมปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน เป็นการลดข้อขัดแย้งในผลประโยชน์ที่ต่างกัน เช่นการกำหนดราคาค่าบริการรถโดยสาร หรือรถรับจ้างในท้องถิ่น ควรเป็นราคามาตรฐานเดียวกัน หรือการใช้ที่สาธารณะประโยชน์ การใช้น้ำดิบเพื่อบริโภคจากแหล่งเดียวกัน การจัดการขยะ การบำบัดน้ำเสีย

8. การพัฒนาบุคลากร (Training Staff) การให้ความรู้ การฝึกอบรม การส่งพนักงานดูงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้พนักงานมีความรู้ มีแนวคิด และวิธีปฏิบัติในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน นับเป็นการพัฒนาบุคลากรในองค์กร เป็นการช่วยยกระดับมาตรฐานการบริการการท่องเที่ยว เช่น การฝึกอบรมพนักงานเสิร์ฟในร้านอาหารให้รู้วิธีการเสิร์ฟอาหารที่เป็นมาตรฐานสากล การฝึกแม่บ้านให้การต้อนรับแบบโฮมสเตย์

9. การจัดเตรียมข้อมูลคู่มือบริการข่าวสารการท่องเที่ยวให้พร้อม (Marketing Tourism Responsibly) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องร่วมกับผู้เกี่ยวข้องจัดเตรียมข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว ข่าวสารบริการการขาย ให้พร้อมมีเพียงพอต่อการเผยแพร่ ซึ่งอาจจัดทำในรูปสื่อทัศนูปกรณ์แบบต่างๆ เช่น คู่มือการท่องเที่ยว คู่มือการตลาด การท่องเที่ยวที่เป็นเอกสารแผ่นพับ หนังสือคู่มือ วิดีโอ แผ่นซีดีรอม เป็นต้น

10. ประเมินผล ตรวจสอบ และวิจัย (Undertaking Research) ความจำเป็นต่อการช่วยแก้ปัญหาและเพิ่มคุณค่า รวมถึงคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวการลงทุนในธุรกิจท่องเที่ยว ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวและผู้ประกอบการจะต้องมีการประเมินผล การตรวจสอบผลกระทบ และการศึกษาวิจัยอย่างสม่ำเสมอ โดยการสอบถามผู้ใช้บริการโดยตรง การสอบถามความเห็นจากใบประเมินผล หรือการวิจัยตลาดการท่องเที่ยว เพื่อทราบผลของการบริการนำมาปรับปรุงและแก้ไขการจัดการ การบริการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อความประทับใจและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวได้

การศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบันโดยมากแล้วจำเป็นต้องอาศัยแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism) มาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นกรอบหรือแนวทางการพัฒนาอย่างเป็นสากลในการที่จะช่วยให้การพัฒนาดังกล่าวไม่มุ่งเน้นไปที่องค์ประกอบด้านใดด้านหนึ่งหรือส่งผลให้เกิดผลกระทบสืบเนื่องจากการพัฒนาดังกล่าวต่อแหล่งท่องเที่ยวในอนาคต โดยทั่วไปแล้วแนวคิดรวบยอดของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนนิยมนำเสนอในลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบสำคัญทางการท่องเที่ยวใน 3 มิติ คือมิติทางด้านสิ่งแวดล้อม มิติทางด้านเศรษฐกิจ และมิติทางด้านสังคม ที่มีความเชื่อมโยงและซ้อนทับกันดังภาพที่ 2.1 ซึ่งจากนิยามและแนวคิดตั้งแต่ยุคเริ่มแรกจนกระทั่งปัจจุบัน

การศึกษาของ WTO (1998); Swarbrooke (1999) และ Mowforth and Munt (2003) ดังภาพที่ 2.2

ที่มา: WTO (1998); Swarbrooke (1999) and Mowforth (2003)

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดการจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

โดยทั่วไปแล้วแนวคิดรวบยอดของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนนิยมนำเสนอในลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบสำคัญทางการท่องเที่ยวใน 3 มิติคือมิติทางด้านสิ่งแวดล้อมมิติทางด้านเศรษฐกิจและมิติทางด้านสังคมที่มีความเชื่อมโยงและซ้อนทับกันดังภาพที่ 2.2 ซึ่งจากนิยามและแนวคิดตั้งแต่ยุคเริ่มแรกจนกระทั่งปัจจุบันการศึกษาของ WTO (1998); Swarbrooke (1999) และ Mowforth and Munt (2003) พบว่าจุดเริ่มต้นของแนวคิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนคือความตื่นตัวเรื่องสิ่งแวดล้อมของประชาคมโลกโดยเฉพาะการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยเรื่องสิ่งแวดล้อมโลกในปีพ.ศ. 2535 ซึ่งประเทศสมาชิกได้มีการร่วมกันสร้างแนวปฏิบัติเพื่อที่จะให้ความสำคัญกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนในรูปแบบของแผนแม่บทโลก (Agenda 21) ซึ่งมุ่งที่จะสร้างสมดุลในการพัฒนาให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมในขณะเดียวกันก็พิจารณาถึงความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจและสังคมและต่อมาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ได้มีการนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้ในรูปแบบของการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนและการพัฒนากรอบในเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวโดยอาศัยสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมมาพื้นฐานในการให้บริการนักท่องเที่ยวโดย WTO (1998) กล่าวคือ (1) การดำเนินกิจการการท่องเที่ยวภายใต้ขอบเขตความสามารถในการรองรับของธรรมชาติชุมชนขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนจะมีได้ต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว (2) ความตระหนักในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่จะมีผลกระทบต่อชุมชนขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนอันเป็น

เอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่น (3) การมีส่วนร่วมชุมชนและการกระจายรายได้ให้กับชุมชนและ (4) การเชื่อมร้อยประสานความจำเป็นต่อการพัฒนาทางเลือกของชุมชนและกำหนดแผนงานทางเศรษฐกิจการดำรงอยู่ของชุมชนและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ทั้งนี้ปัจจุบันการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนได้มีการพัฒนาและแยกย่อยออกมาเป็นการท่องเที่ยวเฉพาะด้านในรูปแบบต่างๆตามปัจจัยที่แตกต่างกันทั้งทางด้านทรัพยากรท่องเที่ยวความต้องการของนักท่องเที่ยวศักยภาพและอัตลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่นรวมถึงวัตถุประสงค์ในการบริหารจัดการแต่ละพื้นที่ในภาพรวมเช่นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศการท่องเที่ยวเชิงเกษตรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

โดยสรุปคือการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นการจัดการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความคุ้มค่าในเชิงเศรษฐกิจและสังคมตลอดจนการรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะส่งผลให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมท้องถิ่นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอและเป็นการสร้างผลกำไรรายได้ให้แก่คนในท้องถิ่น โดยส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคมในท้องถิ่นอย่างน้อยที่สุด

2.1.2 การวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ปัจจุบันการท่องเที่ยวมีรูปแบบที่หลากหลายตอบรับกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และมีแหล่งท่องเที่ยวเกิดขึ้นจำนวนมาก ทั้งที่มีความพร้อมและไม่พร้อมในการจัดการและการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว ดังนั้นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการวางแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดทิศทางการดำเนินการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี การวางแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวนี้มีหลายระดับ ดังนี้ (ดรชนี เอมพันธุ์, 2549ก)

1) แผนระดับนโยบาย (Policy plan) 2 ลักษณะ คือ การวางแผนเชิงพื้นที่ (area approach) และการวางแผนเชิงประเด็น (issue approach)

2) แผนระดับพื้นที่ คือแผนที่เน้นระดับพื้นที่ มีขอบเขตของพื้นที่ชัดเจน และไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ทุกพื้นที่ ใช้ได้เฉพาะในพื้นที่ที่ระบุไว้ในแผนที่เท่านั้น

3) แผนระดับโครงการ หรือแผนปฏิบัติการ คือแผนที่ประกอบด้วยรายละเอียดในการดำเนินการ และเป็นส่วนหนึ่งของแผนระดับพื้นที่

การวางแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเป็นการวางแผนในระดับพื้นที่ (แหล่งท่องเที่ยว) และระดับโครงการ แต่อย่างไรก็ตามในการจัดทำแผนทั้ง 2 ระดับนั้นก็ต้องมีความสอดคล้อง และตอบรับกับแผนระดับนโยบาย ซึ่งอาจเป็นแผนระดับจังหวัด หรือระดับประเทศ เพื่อให้การพัฒนาในภาพรวมมีความกลมกลืน และต่อเนื่องกันเป็นระบบ โดยการวางแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีขั้นตอนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ดังนี้ (ดรชนี เอมพันธุ์, 2549ก)

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการพัฒนา

การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์จะนำสู่ขั้นตอนการวางแผนในลำดับถัดไป โดยเป้าหมายและวัตถุประสงค์จะสะท้อนให้เป็นถึงกรอบเป้าหมายของพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ

- 1) ด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม (Environmental Quality & Sustainability)
- 2) ด้านคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนท้องถิ่นทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม (Local People Participation and Quality of Life)
- 3) ด้านคุณภาพของประสบการณ์ที่ดีของนักท่องเที่ยวที่มีคุณค่า (Tourism Experience Quality)

ขั้นตอนที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องมีข้อมูลสำหรับใช้ประกอบการตัดสินใจในการจัดการด้านต่างๆ การสำรวจข้อมูลทรัพยากรท่องเที่ยวเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนจัดการหรือพัฒนาการท่องเที่ยวจำเป็นต้องกระทำอย่างสม่ำเสมอและมีการปรับปรุงข้อมูลให้มีความทันสมัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องเป็นปัจจุบันการสำรวจรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรท่องเที่ยวจึงต้องพิจารณาถึงกิจกรรมหลักดังต่อไปนี้ (ดร.ชนิ เอมพันธุ์, 2549ข)

1) การจำแนกประเภทของแหล่งท่องเที่ยวและรวบรวมข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว โดยทำการจำแนกประเภททั้งตามลักษณะของทรัพยากรและการจำแนกโดยหลักการช่วงชั้นโอกาส ด้านนันทนาการและรวบรวมข้อมูลทั่วไปได้แก่ที่ตั้งผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงจุดเด่นหรือเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมท่องเที่ยว ปัจจุบันการเดินทางและการเข้าถึงตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อนำไปสู่การกำหนดกิจกรรมท่องเที่ยว การวางแผนโปรแกรมท่องเที่ยว และการวางแผนด้านการตลาดตลอดจนมาตรการหรือเงื่อนไขของการพัฒนาและการอนุรักษ์ที่สะท้อนถึงศักยภาพโอกาสและข้อจำกัดของทรัพยากรท่องเที่ยว

2) การประเมินศักยภาพของทรัพยากรท่องเที่ยวทุกประเภทของพื้นที่เพื่อให้ทราบและตระหนักถึงคุณค่าความสำคัญและข้อจำกัดในการที่จะนำมาใช้ประโยชน์ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจพัฒนามาก่อน-หลังเช่นพิจารณาว่าแหล่งท่องเที่ยวใดในจังหวัดมีศักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยวบ้างและแหล่งท่องเที่ยวใดที่มีศักยภาพสูงควรได้รับการพัฒนาเป็นลำดับต้นๆหรือแหล่งท่องเที่ยวใดมีข้อจำกัดในการพัฒนาด้านใดบ้าง เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ข้อมูลทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นพื้นฐานในการพิจารณาถึงแนวทางในการจัดการและวางแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ โดยจะพิจารณาการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในด้านต่างๆ ดังนี้ (ดร.ชนิ เอมพันธุ์, 2549ข)

- 1) การจำแนกเขตการท่องเที่ยวเพื่อให้ได้เขตการใช้ที่ดินในแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสมต่อศักยภาพของพื้นที่ และสามารถใช้ทรัพยากรเพื่อรองรับการท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม ชัดเจน ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ ลดความขัดแย้งระหว่างกิจกรรมท่องเที่ยวและกิจกรรมอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์เพื่อการท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียวและยั่งยืน
- 2) การพัฒนาทางกายภาพในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้สอดคล้องและกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมและสถาปัตยกรรมท้องถิ่น
- 3) การประเมินผลกระทบจากการใช้ทรัพยากรท่องเที่ยวและการกำหนดมาตรการการจัดการผลกระทบ
- 4) เพื่อให้มีมาเสนอแนะมาตรการต่างๆ ในวางแผนการจัดการและควบคุมผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ
- 5) การประเมินขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวเพื่อกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวหรือผู้ใช้ประโยชน์ให้มีปริมาณเหมาะสมกับความสามารถของพื้นที่ ระบบสิ่งแวดล้อม และระบบการจัดการของแหล่งนั้นๆ
- 6) การให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึกแก่นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนท่องเที่ยวอย่างรู้คุณค่า ความสำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยว และร่วมกันรักษาดูแลทรัพยากรท่องเที่ยว

ขั้นตอนที่ 4 ร่างแผนการพัฒนา ทบทวน และปรับปรุงแผน

จัดทำร่างแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของพื้นที่ โดยนำรายละเอียดจากการวิเคราะห์ข้อมูล บรรจุลงในร่างแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และจัดให้มีการทบทวนและรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไข และเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย

ขั้นตอนที่ 5 จัดทำแผนพัฒนา นำแผนไปสู่การปฏิบัติ และติดตามตรวจสอบ

จัดทำแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวฉบับสมบูรณ์ ซึ่งได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้ปฏิบัติยึดถือเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงาน รวมทั้งติดตามตรวจสอบการดำเนินการด้านต่างๆ

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลในการวางแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการวางแผน เพื่อให้แผนมีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่อย่างแท้จริง ข้อมูลศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเป็นข้อมูลสำคัญที่จะนำมาสู่การพิจารณาและตัดสินใจถึงแนวทางและมาตรการในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ โดยการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวไม่ได้หมายถึงเฉพาะความสวยงามหรือความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยวเท่านั้น แต่รวมถึงศักยภาพด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ และการกระจายผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมด้วย

โดยการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวทั้งด้านตัวทรัพยากรเอง และคุณภาพด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยว(ดรชนี เอมพันธุ์, 2549ค)

2.1.3 การประเมินศักยภาพทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

ขั้นตอนการเก็บข้อมูลและการประเมินศักยภาพทรัพยากรนันทนาการ ดังนี้ (นภวรรณ ฐานะกาญจน์, 2546 และดรชนี เอมพันธุ์, 2549ค)

1. เก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว
2. กำหนดเกณฑ์และตัวชี้วัดในการประเมินศักยภาพในแหล่งท่องเที่ยวทุกๆ พร้อมกำหนดค่าถ่วงน้ำหนักหรือค่าความสำคัญ (weighted score หรือ W)ของตัวชี้วัดแต่ละตัวที่กำหนด
3. ทำการสำรวจสภาพที่พบเห็นในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้ค่าคะแนน (rated score หรือ R) ในแต่ละตัวชี้วัด
4. คำนวณหาค่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแหล่งโดยใช้สมการถ่วงน้ำหนัก (weighting score equation)

$$TP = \left(\sum_{i=1}^n (R_i \times W_i) / \sum_{i=1}^n W_i \right)$$

TP = ค่าศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว

R_i = ค่าคะแนนศักยภาพของปัจจัยที่ 1 ถึง n

W_i = ค่าความสำคัญหรือค่าถ่วงน้ำหนักของปัจจัยที่ 1 ถึง n

n = จำนวนปัจจัยชี้วัดทั้งหมด

หมายเหตุ: การประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวควรดำเนินการโดยผู้ที่มีประสบการณ์ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยว และมีความเข้าใจในปัจจัยชี้วัดและเกณฑ์ในการประเมินศักยภาพเป็นอย่างดี ในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวควรมีการประเมินอย่างน้อย ไม่ต่ำกว่า 5 คน เพื่อให้เกิดค่าเฉลี่ยและไม่ได้เป็นผลมาจากการประเมินเพียงคนเดียว นอกจากนั้น บุคคลผู้ประเมินควรมีความเป็นกลาง และต้องมีความรู้จำก และมีข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งมากพอสำหรับทุกปัจจัยชี้วัด เพื่อให้การประเมินศักยภาพเป็นไปอย่างถูกต้องแม่นยำ ท้ายสุด ช่วงเวลาทำการประเมินก็มีความสำคัญ ควรประเมินศักยภาพของแหล่งในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวเพื่อให้ได้สภาพของแหล่งท่องเที่ยวในช่วงเวลาที่มีการใช้ประโยชน์เพื่อการท่องเที่ยว

5. เปรียบเทียบค่าระดับศักยภาพเป็นช่วง โดยการแบ่งช่วงชั้น ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนช่วงชั้น}}$$

6. จัดลำดับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตามผลการประเมินศักยภาพ
7. กำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามลำดับศักยภาพ

สำหรับเกณฑ์ และตัวชี้วัดในการประเมิน ได้มีผู้เสนอไว้เป็นจำนวนการ ทั้งในประเทศไทย และต่างประเทศ เช่น Priskin (2001) ได้เสนอการประเมินแหล่งธรรมชาติเพื่อการท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ซึ่งได้เสนอเกณฑ์การประเมินไว้ 4 เกณฑ์ ได้แก่ ด้านความดึงดูดใจ (Attractions) ด้านการเข้าถึง (Access) ด้านโครงสร้างพื้นฐานในการอำนวยความสะดวก (Supporting Infrastructure) และด้านระดับความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม (Level of environmental degradation) ดังนี้

1. เกณฑ์ด้านความดึงดูดใจ (Attractions) ประกอบด้วย 10 ตัวชี้วัด ได้แก่ ความหลากหลายของพืชพันธุ์ สภาพภูมิประเทศ โอกาสทางนันทนาการ โอกาสในการผจญภัย ลักษณะของอ่าว ลักษณะชายฝั่ง ลักษณะหาดทราย ความสวยงามของทัศนียภาพ ลักษณะทางวิทยาศาสตร์ และรูปร่างทางธรณีวิทยา
2. เกณฑ์ด้านการเข้าถึง (Access) ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ ประเภทของถนน และชนิดของยานพาหนะ
3. เกณฑ์ด้านโครงสร้างพื้นฐานในการอำนวยความสะดวก (Supporting Infrastructure) ประกอบด้วย 7 ตัวชี้วัด ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกในห้องน้ำ โต๊ะปิกนิก ม้านั่ง ที่ประกอบอาหาร (บาบีคิว) ถังขยะ ทางสำหรับคนพิการ สถานที่ให้ร่มเงา
4. เกณฑ์ด้านระดับความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม (Level of environmental degradation) ประกอบด้วย 10 ตัวชี้วัด ได้แก่ ปริมาณ และชนิดของขยะ วัชพืช ปัญหาระบบนิเวศ ผลกระทบจากไฟป่า การพังทลายของดิน การเหยียบย่ำพืชพรรณ การทำลายภูเขาทราย การพังทลายของลักษณะทางธรณีสัณฐาน ลักษณะทาง สิ่งก่อสร้าง

สุรเชษฐ์ เศรษฐมาตและคณะ (2538) ได้กำหนดเกณฑ์ในการประเมินศักยภาพของพื้นที่ธรรมชาติสำหรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ประกอบด้วย 6 เกณฑ์ โดยให้ความสำคัญกับคุณค่าความเป็นธรรมชาติของพื้นที่ ความดึงดูดใจนักท่องเที่ยว การสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบในการดูแลรักษาทรัพยากร ดังนี้

1. ศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยประเมินจาก โอกาสที่จะได้พบเห็นสัตว์ป่า ความเป็นแหล่งรวมสัตว์ป่าหายาก สัตว์ป่าหายากใกล้สูญพันธุ์ หรือชนิดพันธุ์ใหม่ที่ค้นพบ ความหลากหลายชนิดของสังคมพืช ความอุดมสมบูรณ์ของสังคมพืช ความโดดเด่นเฉพาะตัวของระบบนิเวศ ความเป็น

แหล่งรวมพืชหายากหรือพืชใกล้สูญพันธุ์ หรือพืชที่ค้นพบชนิดใหม่ของโลก ความโดดเด่นเฉพาะตัวทางกายภาพของพื้นที่ ลักษณะโดดเด่นทางวัฒนธรรมหรือความเป็นอยู่ของชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ธรรมชาติ สภาพภูมิทัศน์ สิ่งแวดล้อมทางทะเล และลักษณะโดดเด่นทางโบราณวัตถุ โบราณสถาน ศิลปกรรมในพื้นที่ธรรมชาติ

2. โอกาสในการสร้างจิตสำนึกและการให้การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม ประเมินจากสภาพพื้นที่ และทรัพยากรในพื้นที่ที่เอื้ออำนวยให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และสร้างจิตสำนึก รวมทั้งการดำเนินงานในปัจจุบันขององค์กรที่รับผิดชอบพื้นที่ โดยพิจารณาโปรแกรมสื่อความหมายธรรมชาติและกิจกรรมส่งเสริมด้านการอนุรักษ์

3. ความหลากหลายของกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ โดยประเมินจากความหลากหลายของกิจกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวมีโอกาสเลือกทำกิจกรรมที่ตนพอใจได้มากยิ่งขึ้น

4. ความง่ายในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ประเมินจากระยะทางจากจุดศูนย์กลางการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ฤดูกาล/ช่วงเวลาที่สามารถเข้าถึงพื้นที่ได้ ความถี่ของยานพาหนะประจำทาง/รับจ้างในการนำนักท่องเที่ยวเข้าถึงพื้นที่ สภาพของเส้นทางและประเภทของยานพาหนะ

5. ความปลอดภัย โดยจำแนกเป็นความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินระหว่างเดินทาง และความปลอดภัยในพื้นที่

6. ความสอดคล้องระหว่างการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในปัจจุบันและ/หรือที่จะพัฒนาในอนาคตกับกิจกรรมท่องเที่ยวในปัจจุบัน พิจารณาจากรูปแบบการท่องเที่ยวที่ไม่สอดคล้องกับกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

นอกจากนั้น นววรรณ ฐานะกาญจน์ (2548) และ นิทัศน์ นุ่นสง (2549) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินศักยภาพทรัพยากรนันทนาการฐานป่าไม้ และได้พัฒนาตัวชี้วัดในการประเมินศักยภาพทรัพยากรนันทนาการ โดยแบ่งออกเป็น 10 กลุ่ม ได้แก่

1. ความโดดเด่นของสังคมพืช ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดย่อย ได้แก่ ปริมาณของต้นไม้ที่มีขนาดเส้นรอบวงมากกว่า 100 เซนติเมตรการปรากฏของหมู่ไม้ครบทุกชั้นเรือนยอด และเปอร์เซ็นต์การปกคลุมของเรือนยอด

2. โอกาสในการพบเห็นสัตว์ป่า ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดย่อย ได้แก่ จำนวนชนิดนก จำนวนชนิดสัตว์ป่าขนาดเล็กและกลาง และจำนวนชนิดสัตว์ป่าขนาดใหญ่ โดยใช้วิธีการสอบถามจากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ร่วมกับการตรวจนับร่องรอยที่ปรากฏในพื้นที่

3. ความโดดเด่นทางกายภาพของฐานทรัพยากร ซึ่งในแหล่งนันทนาการประเภทเส้นทางศึกษาธรรมชาติจะพิจารณาจากความหลากหลายของภูมิประเทศที่พบเห็นบนเส้นทาง โดยใช้วิธีการเดินสังเกตในพื้นที่จริงตลอดความยาวของเส้นทาง

4. คุณภาพด้านทัศนียภาพของภูมิทัศน์ พิจารณาจากองค์รวมของภูมิทัศน์ มุมมอง ระยะห่างจากตำแหน่งที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงได้กับภูมิทัศน์ที่ปรากฏ และประเภทของภูมิทัศน์ที่ปรากฏ ซึ่งเป็นการประเมินในเชิงคุณภาพ

5. นัยสำคัญต่อการสื่อความหมาย พิจารณาจากความโดดเด่นและความน่าสนใจของทรัพยากรที่สามารถนำมากำหนดเป็นเค้าโครงเรื่องในการสื่อความหมายซึ่งเป็นการประเมินในเชิงคุณภาพ

6. ความเหมาะสมของทรัพยากรในการประกอบกิจกรรม สำหรับเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดย่อย ได้แก่ ความลาดชันเฉลี่ยของเส้นทาง ลักษณะวงรอบ และความยาวของเส้นทาง โดยใช้ GPS เป็นเครื่องมือหลักในการเก็บข้อมูล

7. ความคงทนของสภาพแวดล้อมที่จะรองรับการใช้ประโยชน์โดยยังคงลักษณะเดิมของระบบนิเวศ ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดย่อย ได้แก่ ความคงทนของดินต่อการเหยียบย่ำ ความยืดหยุ่นของเนื้อดิน ประเภทสังคมพืชที่ปกคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ ความลาดชันของพื้นที่ และการมีอยู่ของสัตว์ป่าที่มีความอ่อนไหวต่อการถูกรบกวน

8. ความเชื่อมโยงกับแหล่งนันทนาการอื่น ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดย่อย ได้แก่ ระยะทางระหว่างแหล่งที่ประเมินกับแหล่งอื่นที่ใกล้ที่สุด และจำนวนแหล่งนันทนาการใกล้เคียงในระยะ 80 กิโลเมตร

9. ความปลอดภัย ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดย่อย ได้แก่ โอกาสในการสัมผัสพืชเป็นพิษในขณะประกอบกิจกรรม โอกาสในการพบสัตว์ที่เป็นอันตรายในขณะประกอบกิจกรรม และโอกาสในการเกิดภัยธรรมชาติ

10. ภูมิอากาศ ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดย่อย ได้แก่ อุณหภูมิเฉลี่ยต่อปี ความชื้นสัมพัทธ์และจำนวนวันฝนตกต่อปี โดยตรวจสอบจากสถานีตรวจวัดอากาศที่อยู่ใกล้แหล่งนันทนาการที่ทำการประเมิน

ดร.ชนิ เอ็มพันธุ์ (2549ค) ได้กล่าวถึงหลักการของการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติว่าควรคำนึงถึงความน่าสนใจและความเหมาะสมของทรัพยากรในการรองรับกิจกรรม โดยมีการกำหนดปัจจัยชี้วัดในการประเมินศักยภาพจำแนกตามรูปแบบการท่องเที่ยวแบบขึ้นชมธรรมชาติ (nature tourism) แบบผจญภัย(adventure tourism) และแบบท่องเที่ยวเชิงนิเวศ(ecotourism) ออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

1. ปัจจัยชี้วัดด้านคุณภาพของทรัพยากร ประกอบด้วย 13 ตัวชี้วัดได้แก่ ความมีเอกลักษณ์โดดเด่น ความน่าสนใจหรือความดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว ความมีชื่อเสียง ความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายของระบบนิเวศ (เฉพาะ ecotourism) โอกาสในการพบเห็นสัตว์ป่า (เฉพาะ ecotourism) ทัศนียภาพและสภาพภูมิทัศน์ของทรัพยากรท่องเที่ยว รูปแบบกิจกรรมมีความเหมาะสมและสัมพันธ์กับสภาพพื้นที่ ความหลากหลายของกิจกรรม (nature tourism /

ecotourism) สภาพภูมิอากาศ การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (เฉพาะ nature tourism) ความสัมพันธ์กับแหล่งท่องเที่ยวอื่นในเส้นทางท่องเที่ยว (เฉพาะ nature tourism) การได้พึ่งพาตนเอง (เฉพาะ adventure tourism) โอกาสในการได้รับประสบการณ์ตื่นเต้นและท้าทาย (เฉพาะ adventure tourism)

2. ปัจจัยชี้วัดด้านสิ่งอำนวยความสะดวก บริการและการสื่อความหมาย ประกอบด้วย 6 ตัวชี้วัดได้แก่ ความกลมกลืนของสิ่งอำนวยความสะดวก ความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก คุณภาพสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดการด้านความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน คุณภาพในการให้บริการ รูปแบบ เนื้อหา ความรู้และวิธีการสื่อความหมาย (เฉพาะ ecotourism)

3. ปัจจัยชี้วัดด้านการจัดการผลกระทบสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ การจัดแบ่งเขตพื้นที่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยว การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวในการประกอบกิจกรรม มาตรการเฝ้าระวังและป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อม การจัดการขยะและของเสีย ระบบบำบัดน้ำเสีย

4. ปัจจัยชี้วัดด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัดได้แก่ โอกาสในการเข้าร่วมดำเนินการและตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ (เฉพาะ ecotourism)

5. ปัจจัยชี้วัดด้านการบริหารจัดการ ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัดได้แก่ การวางแผนและกำหนดนโยบายในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ความพร้อมของบุคลากร ความพร้อมด้านงบประมาณ

ข้อมูลศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว ลักษณะการใช้ประโยชน์พื้นที่ และข้อมูลสภาพพื้นที่ในปัจจุบันเป็นข้อมูลสำคัญที่จะนำมาสู่การพิจารณาและตัดสินใจถึงแนวทางและมาตรการในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ โดยมาตรการหนึ่งที่มีความสำคัญ ได้แก่ การจำแนกเขตการ ดังนี้

Rotich (2012) กล่าวว่า การจำแนกเขต (Zoning) เป็นการจัดการความแตกต่างในพื้นที่ โดยพิจารณาถึง การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรม การใช้ประโยชน์และผลประโยชน์ นักท่องเที่ยวและประสบการณ์การท่องเที่ยว การเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวกและการพัฒนา การบำรุงรักษาและดำเนินการ โดยการจำแนกเขตจะช่วยลด หรือคาดการณ์ความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นระหว่างผู้ใช้ประโยชน์ที่แตกต่างกัน ช่วยปรับปรุงคุณภาพของกิจกรรมการท่องเที่ยว และช่วยเรื่องการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์ในการจำแนกเขตดังนี้

1. เพื่อจัดลำดับพื้นที่ที่ใช้เพื่อการอนุรักษ์
2. เพื่อความชัดเจนในการจัดลำดับความสำคัญในการจัดทำแผนระดับปฏิบัติการ
3. เพื่อตอบสนองต่อผู้ใช้ประโยชน์และนำมาจัดทำแผนการจัดการ
4. เพื่อช่วยทำความเข้าใจต่อประชาชนท้องถิ่นและผู้มาเยือนเกี่ยวกับคุณค่าของพื้นที่
5. เพื่อกำหนดมาตรฐานในการควบคุมผลกระทบ
6. เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีเกี่ยวกับความแตกต่างของโอกาสทางนันทนาการและการท่องเที่ยวตามลักษณะธรรมชาติ

สอดคล้องกับกรณี เอ็มพันท์ (2549) ที่กล่าวว่า การจำแนกเขตท้องที่ควรมีเป้าหมายเพื่อให้ได้เขตการใช้ที่ดินในแหล่งท้องที่ที่เหมาะสมต่อศักยภาพของพื้นที่และสามารถใช้ทรัพยากรเพื่อรองรับการท้องที่ได้อย่างเหมาะสมยั่งยืนทำให้ทราบได้ว่าบริเวณใดควรมีการใช้ประโยชน์อะไร ในลักษณะอย่างไรจึงจะเหมาะสมและบริเวณใดไม่ควรมีการใช้ประโยชน์เพื่อการท้องที่หรือควรใช้ประโยชน์เพื่อกิจการ โดยการจำแนกเขตท้องที่ควรมีวัตถุประสงค์ของการใช้ที่ดินในแต่ละเขตอย่างชัดเจนและใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติทำให้การจัดการพื้นที่ในภาพรวมไม่เกิดความขัดแย้งระหว่างกิจกรรมท้องที่กับกิจกรรมอื่นๆ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์เพื่อการท้องที่อย่างเดียว

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นในการวางแผนการพัฒนาแหล่งท้องที่จะให้ความสำคัญกับการรวบรวมข้อมูลข้อมูล การประเมินศักยภาพ และการวิเคราะห์การจำแนกเขตการท้องที่ค่อนข้างมาก แต่ขั้นตอนอื่นๆก็ไม่สามารถจะละเลยได้ ทั้งในเรื่องของกระบวนการการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้แผนการพัฒนาแหล่งท้องที่นั้นเป็นที่ยอมรับ และการนำไปสู่การปฏิบัติ เพราะตัวแผนเองไม่สามารถรับรองความสำเร็จของการพัฒนาได้ แต่จะช่วยผลความเสี่ยงหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้จากการพัฒนาการท้องที่ และแผนนั้นสามารถปรับเปลี่ยนได้ ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ณ ช่วงเวลานั้นๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างราบรื่น และแผนนั้นจะนำไปสู่การพัฒนาสู่การท้องที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ และคณะ (2558 ก.) ได้ศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรค และแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมท้องที่อย่างมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นและผู้ประกอบการในพื้นที่หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ พัฒนาแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมและการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ (Zoning) และกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท้องที่ทางกายภาพของหมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท้องที่ในหมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ผู้ประกอบการธุรกิจท้องที่และประชาชนในชุมชนที่อยู่ในแหล่งท้องที่เป็นพื้นที่ศึกษา ผลการวิจัยพบว่า อุตสาหกรรมท้องที่หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่ มีปัญหาและอุปสรรค ในด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรการท้องที่ทั้งในด้านปัญหาด้านบริการที่พัก อาหาร และการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยวในระหว่างการเดินทางท้องที่ ปัญหาด้านการตลาดการท้องที่และพฤติกรรมนักท่องเที่ยว ปัญหาด้านนโยบายและการบริหารจัดการการท้องที่ และปัญหาด้านผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่น โดยแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมท้องที่อย่างมีส่วนร่วมของชุมชนนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท้องที่หมู่เกาะลันตาควรยึดมั่นในปณิธานกระบี่ที่ทุกภาคส่วนในจังหวัดกระบี่ได้ร่วมกันกำหนด ดำเนินการการพัฒนาทุนมนุษย์ทางการท้องที่ การจัดการขยะแบบองค์รวม การจัดการด้านการจราจรในหมู่เกาะลันตา การบังคับใช้กฎหมาย การ

พัฒนาระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน โดยเป็นสิ่งที่จำเป็นขั้นพื้นฐานในแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง และการพัฒนาอัตลักษณ์ทางการท่องเที่ยวของหมู่เกาะลันตา เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาพลักษณ์ การสื่อความหมายและของที่ระลึกของหมู่เกาะลันตา โดยผลการวิจัยนำไปสู่การพัฒนาแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมและการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ ที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้ใช้ประโยชน์และความต้องการของชุมชนท้องถิ่น รวมถึงการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับสูงสุดทางสิ่งแวดล้อมและความสะดวกของพื้นที่ที่จะรองรับได้ของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว

พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ และคณะ (2558 ข.) ได้ศึกษาสภาพทางกายภาพและเงื่อนไขการใช้ประโยชน์ที่ดินปัจจุบันของพื้นที่พุร้อนเค็มคลองท่อม จังหวัดกระบี่และทำการวิเคราะห์ ความต้องการของผู้ใช้ประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมสะดวก เพื่อทำการพัฒนาผังบริเวณ แนวคิดการปรับปรุงภูมิทัศน์และการพัฒนาสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นที่สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวและบริบทของพื้นที่พุร้อนเค็มคลองท่อม จังหวัดกระบี่ โดยทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างได้แก่ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่พุร้อนเค็มคลองท่อม จังหวัดกระบี่จำนวนทั้งหมด 427 คนและนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ จำนวน 333 คน โดยอาศัยแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขณะที่กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ ซึ่งได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ประชาชนในชุมชนที่ตั้งอยู่รายรอบพื้นที่ศึกษา ผู้วิจัย ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการประชุมกลุ่มย่อย การสัมภาษณ์และสังเกตอย่างมีส่วนร่วม

ผลการวิจัยพบว่า พุร้อนเค็มคลองท่อมมีลักษณะทางกายภาพเป็นแหล่งน้ำพุร้อนเค็มประเภทน้ำพุร้อนเกลือ (Salt Spring) ที่เกิดจากการผสมกันของน้ำร้อนและน้ำทะเลในชั้นหินก่อนจะผุดเป็นพุร้อนเค็มขึ้นมาบนพื้นผิวดินบ่อพุร้อนกระจายอยู่ทั่วไปจำนวน 14 บ่อ ในพื้นที่ป่าชายเลนซึ่งเป็นป่าชุมชน ขนาดพื้นที่กว่า 127 ไร่ โดยมีทั้งบ่อพุร้อนเค็มที่มีการพัฒนาและเปิดให้นักท่องเที่ยวใช้บริการและมีการใช้ประโยชน์อย่างเข้มข้นจำนวน 2 จุด บริเวณ คือ พื้นที่พุร้อนเค็มคลองท่อม และพื้นที่บ่อพ่อบ่อแม่ซึ่งเป็นบ่อต้นกำเนิด และยังมีบ่อธรรมชาติในป่าชายเลน อีก 12 บ่อที่ยังคงอนุรักษ์ไว้ ซึ่งพื้นที่พุร้อนเค็มคลองท่อมให้บริการบ่อแช่น้ำร้อนทั้งบ่อขนาดใหญ่และขนาดเล็ก มีห้องน้ำ-ห้องสุขา จุดล้างตัว และอาคารละหมาด รวมทั้งเส้นทางศึกษาธรรมชาติยกระดับให้บริการนักท่องเที่ยวเต็มรูปแบบ ทั้งนี้ผลการศึกษาพบเงื่อนไขการใช้ประโยชน์ที่ดินซึ่งเป็นข้อจำกัดในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมสะดวกคือ ความเปราะบางทางด้านธรณีสัณฐาน ข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำร้อน น้ำทะเลหนุนท่วมพื้นที่ พื้นที่ไม่มีร่มเงา และผลพวงจากการพัฒนาพื้นที่ในอดีต ส่งผลต่อการออกแบบ ขนาดและที่ตั้งของสิ่งปลูกสร้าง แบบภูมิทัศน์ รวมทั้งปัญหาการขุดเจาะน้ำร้อนจากเอกชนที่ตั้งอยู่แนวเขตพื้นที่

โดยผลการวิจัยนำไปสู่การพัฒนาแบบแนวคิดการปรับปรุงภูมิทัศน์และการพัฒนาสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น ผังบริเวณ และการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ที่สอดคล้องกับความต้องการของ

นักท่องเที่ยว ข้อจำกัดของทรัพยากรและบริบทด้านการบริหารจัดการของพื้นที่พุน้ำร้อนเค็มคลองท่อม จังหวัดกระบี่

ศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์ และคณะ (2558) ได้ศึกษาและวิเคราะห์พฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ โดยมีประชากรในการศึกษา ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างตามสะดวกมีกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คนจำแนกเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 119คน และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จำนวน 281คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาจีนและภาษารัสเซีย ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบวิเคราะห์จัดกลุ่ม (Cluster Analysis) ตามสัญชาติของกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า สามารถจำแนกกลุ่มนักท่องเที่ยวออกได้เป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักท่องเที่ยวจีนและรัสเซีย กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย กลุ่มนักท่องเที่ยวสแกนดิเนเวีย กลุ่มนักท่องเที่ยวยุโรป และกลุ่มนักท่องเที่ยวเอเชีย โดยในส่วนของผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างตลาดและพฤติกรรมนักท่องเที่ยว พบว่าโครงสร้างตลาดการท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ยังไม่เปลี่ยนแปลงมากนักเนื่องจากตลาดกลุ่มใหญ่ของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ยังคงเป็นนักท่องเที่ยวจากสแกนดิเนเวีย และยุโรปที่มีอัตราการเติบโตต่อปีก่อนข้างสูง

ศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์ (2558) ได้ศึกษาพฤติกรรมและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศเพื่อพัฒนานโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบมีจิตสำนึกและคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว งานวิจัยนี้ประยุกต์ใช้แนวคิดพฤติกรรมนักท่องเที่ยว ทฤษฎีวัฒนธรรมผู้บริโภคและการบริโภคอย่างมีจิตสำนึกในการศึกษา โดยอาศัยระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวโดยใช้แบบสอบถามนักท่องเที่ยวชาวไทย 400 ชุด และแบบสอบถามนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 400 ชุด ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ ร้อยละ 76.90 มีการพักค้างเฉลี่ย 3.33 วัน และส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อท่องเที่ยวและพักผ่อน คิดเป็นร้อยละ 62.91 และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ร้อยละ 57.07 มีการวางแผนท่องเที่ยวด้วยตนเอง มีการพักค้างเฉลี่ย 7.08 วัน และส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อท่องเที่ยวและพักผ่อน คิดเป็นร้อยละ 90.36 โดยนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่จะตั้งอุณหภูมิแอร์ที่ 25°C ขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศส่วนใหญ่จะตั้งอุณหภูมิต่ำกว่า 25°C ผลการวิจัยในส่วนความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวนั้น พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศเห็นว่ารัฐบาลควรเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการกำหนดมาตรการที่สำคัญในการลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนในภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และในขณะเดียวกันก็ยอมรับว่าตัวนักท่องเที่ยวเองก็ต้องมีส่วนร่วมกับธุรกิจท่องเที่ยวในการดำเนินการท่องเที่ยวแบบคาร์บอนต่ำ อย่างไรก็ตาม นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศยินดีที่จะมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ เพียงแต่นักท่องเที่ยวยังให้ความสำคัญกับความสนุกสนานและเพลิดเพลินใจจากการท่องเที่ยวด้วย

วิวัฒน์ จันทร์กึ่งทอง (2558) ศึกษาเกี่ยวกับภาพลักษณ์การท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติธารเสด็จ-เกาะพะงัน และเปรียบเทียบภาพลักษณ์การท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติธารเสด็จ-เกาะพะงัน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยศึกษากับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติธารเสด็จ-เกาะพะงันจำนวน 400 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามผลการวิจัยพบว่า ระดับภาพลักษณ์การท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติธารเสด็จ-เกาะพะงัน อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ได้แก่ ด้านองค์กร ด้านสินค้าและบริการ และด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ยกเว้นด้านแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก และด้านความปลอดภัยอยู่ในระดับน้อย ในส่วนของการเปรียบเทียบภาพลักษณ์การท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติธารเสด็จ-เกาะพะงัน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ภูมิภาค และจำนวนครั้งในการเข้ามาท่องเที่ยวแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน

พิธีสิทธิ์ คำนวนศิลป์ และปานจิตร จินศิริ (2558) นำเสนอ มุมมองและความตระหนักถึงปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ทางด้านการจัดการขยะและบำบัดน้ำเสียบนเกาะพะงัน ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมสูงที่สุดแห่งหนึ่งในประเทศไทย โดยใช้วิธีการศึกษาแบบ Exploratory Study เก็บข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่มกับผู้บริหารของเทศบาลแต่ละแห่ง และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับประชาชนทั่วไป ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมหรือสถานที่พักต่าง ๆ บนเกาะ และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาเยือนเกาะพะงันเป็นจำนวนความถี่มากกว่า 2 ครั้งขึ้นไป และวิเคราะห์โดยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาสาระ (Content Analysis) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลชี้ให้เห็นว่าในอดีตเมื่อ 30 ปีก่อนหน้านี้ เกาะพะงันมีความสวยงามกว่าปัจจุบันเป็นอย่างมาก ความสวยงามที่ได้ลดลงไปนี้มีสาเหตุทางอ้อมมาจากนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น ขณะนี้เกาะพะงันกำลังเผชิญกับปัญหาการจัดการขยะโดยเฉพาะขยะที่เป็นขวดแก้ว ประชาชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญกับปัญหานี้ และตระหนักดีว่า หากธรรมชาติและความสวยงามของเกาะพะงันลดลงย่อมมีผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวและเศรษฐกิจของเกาะพะงันงานวิจัยนี้ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า เทศบาลทั้ง 3 แห่งบนเกาะพะงันควรออกข้อบัญญัติในเรื่องการควบคุมและจำกัดขยะภาชนะและขวดแก้วด้วยการจัดเก็บภาษีสินค้าภาชนะขวดหรือแก้ว เพื่อนำไปใช้เป็นต้นทุนในการขนส่งขยะประเภทนี้ไปแปรรูปเพื่อนำกลับไปใช้ใหม่ และควรมีกำหนดนโยบายควบคุมการก่อสร้างอาคารใหม่ประเภทต่างๆ ให้ขยายไปในแนวสูงมิให้ขยายเพิ่มไปในแนวราบที่มีพื้นที่สีเขียวอันเป็นแหล่งสำคัญของเกษตรอินทรีย์ที่ใช้ในการรองรับน้ำเสียและสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ

ศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์ และสุชาติ ฉันทสำราญ (2557) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยว วัตถุประสงค์ในการเดินทาง ความคาดหวังและความพึงพอใจในการใช้บริการธุรกิจนำเที่ยว ความคาดหวังและความพึงพอใจในการใช้บริการธุรกิจที่พัก ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวในภาคใต้ และการให้ความสำคัญและความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวและ

สินค้าทางการท่องเที่ยว ตลอดจนความต้องการของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศในจังหวัดต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาโปรแกรมการท่องเที่ยวใหม่ในภาคใต้ผู้วิจัยวิเคราะห์ศักยภาพทางการตลาดของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวในภาคใต้ด้วยการเปรียบเทียบค่าผลต่างจากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการทดสอบความแตกต่างของค่ากลางของสองประชากรที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (pair t-test) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95.00 และพบว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในภาคใต้มีศักยภาพในการตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวได้โดยส่วนใหญ่

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ศักยภาพทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวต่อการกระจายรายได้ทางการท่องเที่ยวด้วยการวิเคราะห์จากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว ผลการวิจัย พบว่าการท่องเที่ยวในภาคใต้ก่อให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวถึง 214,727.88 ล้านบาท โดยจำแนกเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย 39,772.43 ล้านบาท และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ 174,955.45 ล้านบาทโดยธุรกิจโรงแรมที่พักได้รับผลประโยชน์จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมากที่สุด ในขณะที่การกระจายรายได้ที่มีความเป็นไปได้ในการกระจายถึงชุมชนมากที่สุด คือ ธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึก สินค้าพื้นเมือง หรือของฝาก ดังนั้น แนวทางที่สำคัญในการสร้างการกระจายรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่นต้องมีการพัฒนาและส่งเสริมให้ชุมชนที่ดำเนินการด้านการท่องเที่ยวมีการพัฒนาที่พักในชุมชน รวมทั้งการส่งเสริมให้มีการพัฒนาสินค้าที่ระลึก หรือของฝากที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละชุมชนหรือแหล่งท่องเที่ยว และสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว

สิริรัตน์ นาคแป้น (2555) ศึกษาพฤติกรรมและแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในการมาท่องเที่ยวเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวกับกลุ่มเพื่อน คนรู้จัก ใช้เวลาท่องเที่ยวประมาณ 1 – 5 วัน ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลสถิติจำนวนวันพักในเกาะพะงันของนักท่องเที่ยว (กรมการท่องเที่ยว, 2558) ใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่ำกว่า 5,000 บาทต่อวัน และวางแผนการเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเอง ถ้ามีโอกาสนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะกลับมาท่องเที่ยวเกาะพะงันอีกครั้ง โดยแหล่งข้อมูลในการแนะนำเกาะพะงันคือ แหล่งข้อมูลด้านบุคคล ในระหว่างการท่องเที่ยวในเกาะพะงัน นักท่องเที่ยวเดินทางไปหาดรีนมากที่สุด

ปานจิตร จินทิรัญ และพิรสิทธิ์ คำนวนศิลป์ (2556) ศึกษาผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมต่อชุมชนเกาะพะงันอันเกิดขึ้นจากการส่งเสริมและความเติบโตของการท่องเที่ยวในอำเภอเกาะพะงัน ผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่าการท่องเที่ยวของเกาะพะงันก่อให้เกิดการเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนผู้อาศัยอยู่ในชุมชนเกาะพะงันโดยรายได้ส่วนใหญ่มาจากการประกอบธุรกิจบ้านเช่าพักค้างแรมแก่นักท่องเที่ยว รถเช่า และร้านอาหาร ขณะเดียวกันการที่มีนักท่องเที่ยวมาเพิ่มขึ้นทำให้เกิดการเพิ่มขึ้นของอุปสงค์ด้านเครื่องบริโภคทุกชนิด มีการแย่งกันซื้อสินค้าประเภทอาหาร ส่งผลให้ค่าครองชีพประชาชนเพิ่มขึ้น คนในพื้นที่เปลี่ยนอาชีพจากเกษตรกรรมทำสวนมะพร้าวมาสู่ธุรกิจทางด้านบริการมากขึ้น ในทางด้านสังคมและวัฒนธรรม พบว่าคนในเกาะพะงันมีความเป็นอยู่แบบสังคมเมืองมากขึ้น มีความเห็นแก่ตัว มีการแต่งกายแบบนุ่งน้อยห่มน้อย

เหมือนนักท่องเที่ยวชาวตะวันตกมากขึ้น มีหญิงสาวจากต่างถิ่นมาขายบริการทางเพศเพิ่มมากขึ้น ชีวิตความเป็นอยู่ที่สงบและอิงอยู่กับธรรมชาติได้เริ่มหายไปเหลืออยู่เพียงแต่ในความทรงจำของคนพื้นเมืองในเกาะพะงัน พื้นที่ในบริเวณเกาะเริ่มประสบกับผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ มีน้ำเสียที่เกิดจากโรงแรม ที่พัก และตลาดมากขึ้น มีเสียงดังในยามค่ำคืนที่เกิดจากแหล่งบันเทิงมากขึ้น มีขยะที่เกิดจากการบริโภคต่างๆ เพิ่มมากขึ้นทำให้เป็นปัญหาใหญ่ที่ต้องรีบแก้ไขในขณะนี้ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าตกใจว่าอนาคตขยะอาจจะมาแย่งพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามนี้ไป

ฉัตรปารี อยู่เย็นและอภิสิทธิ์ ตั้งเกียรติศิลป์ (2553) ศึกษาปัจจัยทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการเลือกพักโรงแรมและรีสอร์ทในเกาะสมุยและเกาะพะงัน พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว และความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวถึงผลกระทบที่มีต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมในเกาะสมุยและเกาะพะงัน กลุ่มตัวอย่างคือ นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่เข้าพักโรงแรมและรีสอร์ทในเกาะสมุยและเกาะพะงัน จำนวน 480 คน ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับปัจจัยทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ ราคา และด้านการจัดจำหน่าย ในการเลือกพักโรงแรมและรีสอร์ทในเกาะสมุยและเกาะพะงันอยู่ในระดับมากและให้ความสำคัญกับปัจจัยทางการตลาดด้านการส่งเสริมการตลาดอยู่ในระดับปานกลาง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาเกาะสมุยและเกาะพะงัน 2-5 คน มีเหตุผลในการเดินทางมาท่องเที่ยวเพราะความงดงามตามธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว รู้จักสถานที่ท่องเที่ยวจากเพื่อนแนะนำ ต้องการมาท่องเที่ยวช่วงเดือนกรกฎาคม-กันยายน นิยมทำกิจกรรมพูลมูนปาร์ตี้ พักอาศัยอยู่เป็นระยะเวลามากกว่า 4 วัน มีงบประมาณในการใช้จ่ายประมาณ 5,001-10,000 บาท และมีแนวโน้มกลับมาเยี่ยมเยือนเกาะสมุยและเกาะพะงันอีกในอนาคต นักท่องเที่ยวให้ความคิดเห็นถึงผลกระทบที่มีต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมากในเรื่องสภาพแวดล้อมในเกาะสมุยและเกาะพะงันเหมาะสมต่อการมาพักผ่อนและท่องเที่ยวทรัพยากรธรรมชาติในเกาะสมุยและเกาะพะงันอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ และความสะอาดของชายหาดทะเลและน้ำทะเลอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมดีแล้วต่อการมาท่องเที่ยวพักผ่อน

ณัฐา คุ่มแคว้น และคณะ (2553) ศึกษาบริบทชุมชน พลวัตและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม วัฒนธรรมต่างชาติที่มีบทบาทการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม และผลกระทบ อุปสรรค และโอกาสต่อการเปลี่ยนแปลงทุนทางวัฒนธรรม รวมถึงการหาแนวทางสร้างภูมิคุ้มกันเกาะสมุยและเกาะพะงัน เป็นเกาะตั้งอยู่ในทะเลอ่าวไทย เกาะสมุยมีเนื้อที่ประมาณ 252 ตารางกิโลเมตร ส่วนเกาะพะงันมีเนื้อที่ประมาณ 170 ตารางกิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศส่วนกลางของเกาะมีภูเขา พื้นที่รอบนอกมีทั้งพื้นที่เป็นหาดทราย ราบลุ่ม และราบต่ำสลับกันไป มีหาดทรายและสันทรายกระจายรอบ ๆ ภูมิอากาศเป็นแบบร้อนชื้นมรสุมเนื่องจากได้รับอิทธิพลจากลมทะเล แหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ ดิน น้ำ ป่าไม้ สัตว์ป่า สัตว์น้ำ ทะเล และทรัพยากรท่องเที่ยว มีสาธารณูปโภคพื้นฐานที่ครบครัน ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวไทยพุทธ ชาวไทยเชื้อสายจีน ชาวไทยมุสลิม และชาวต่างชาติ สภาพเศรษฐกิจเกี่ยวข้องอยู่กับการผลิตภาคเกษตร อุตสาหกรรมขนาดเล็ก

และการท่องเที่ยว วัฒนธรรมประเพณีที่โดดเด่นของเกาะสมุยคือ การชนควาย เพลงร้องเรือ ส่วนเกาะพะงันคือ ชักพระทางทะเล สำหรับความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ของเกาะสมุยและเกาะพะงันแต่เดิมไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่าเป็นมาอย่างไร แต่ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวปรากฏหลักฐานว่า เกาะสมุยอยู่ในการปกครองของเมืองนครศรีธรรมราช ส่วนเกาะพะงันขึ้นกับเมืองไชยา ปีพ.ศ.2440 มีการจัดระบบการปกครองท้องถิ่น เกาะสมุยและเกาะพะงันจึงถูกยุบรวมเป็นอำเภอเดียวกัน คือ อำเภอเกาะสมุยขึ้นต่อเมืองไชยา หลังปีพ.ศ.2513 เกาะพะงันแยกตัวจากเกาะสมุยตั้งเป็นกิ่งอำเภอ และตั้งเป็นอำเภอในปี พ.ศ.2520 ภายหลังจากมีการพัฒนาประเทศด้วยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ปีพ.ศ.2504 เป็นต้นมา นับเวลายาวนานได้ห้าทศวรรษบริบทชุมชนเกาะสมุยและเกาะพะงันได้รับผลกระทบทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน อาทิ สภาพกายภาพ สังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของผู้อยู่อาศัยอย่างกว้างขวาง

ปิยวรรณ คงประเสริฐ (2551) ดำเนินการประเมินทรัพยากรท่องเที่ยว วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และภายนอกและใช้หลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานีโดยบูรณาการแผนพัฒนาทั้งมิติด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และจิตใจ โดยเก็บข้อมูลจาก 4 กลุ่มได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และนักท่องเที่ยว ผลการวิจัย พบว่า ทรัพยากรทางธรรมชาติได้แก่ ชายหาด อ่าว น้ำตก เกาะและป่าไม้ ทรัพยากรวัฒนธรรมและสิ่งที่สร้างขึ้น ได้แก่ วัด ศาล พระเจดีย์ และพระพุทธรูปจำลอง ทรัพยากรประเพณีวิถีชีวิต และงานเทศกาล ได้แก่ งานฟูลมูนปาร์ตี้ การแข่งขันหาหอยกลม และประเพณีลากพระทางทะเล ทรัพยากรด้านกิจกรรม ได้แก่ การดำน้ำดูปะการัง การเดินป่าศึกษาธรรมชาติ การพายคายัค แคนู เรือน้ำเที่ยวและการประมงพื้นบ้าน ทรัพยากรด้านบริการ ได้แก่ โรงแรมที่พักหรือรีสอร์ทที่ได้มาตรฐาน บริการด้านการคมนาคมขนส่งที่สะดวก บริการข้อมูลและศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว โรงพยาบาล และสถานบริการด้านสุขภาพ สถานที่จำหน่ายสินค้าพื้นเมือง บริการด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน และการมีป้ายบอกทิศทางและระบบสื่อความหมายในสถานที่ท่องเที่ยวโดยแนวทางการวางแผนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน ได้แก่ การพัฒนาการท่องเที่ยวที่เน้นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยพัฒนาเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางทะเลที่มีมาตรฐานระดับโลกเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งและสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนโดยยึดหลักการพัฒนาตามแนวทางเกษตรอินทรีย์ เกษตรยั่งยืน และเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ชุมชนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืน

นุชฤดี รุ่ยใหม่ (2549) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวในเกาะพะงัน ปี พ.ศ. 2549 ผลการวิจัยพบว่านักท่องเที่ยวใช้เวลาพักในเกาะพะงัน 7 - 21 วัน วางแผนเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเองโดยมีจำนวนสมาชิกหรือรูปแบบกลุ่มเดินทางเป็นกลุ่มเล็ก

โดยสื่อที่นักท่องเที่ยวรับรู้ข้อมูลข่าวสารมากที่สุดคือ อินเทอร์เน็ต รองลงมาคือ โทรทัศน์ วิทยุ และ หนังสือพิมพ์ การเดินทางมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นครั้งแรก มาเพราะวิถีชีวิตและผู้คน รองลงมาคือ ทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งข่าวในการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวคือ สื่อมวลชน รองลงมาคือบริษัทนำเที่ยว โดยเหตุผลหลักในการเดินทางมาเกาะพะงันคือกิจกรรมฟูลมูนปาร์ตี้ และนักท่องเที่ยวคาดหวังที่จะได้รับข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เพิ่มเติม

วราภรณ์ ว่องอภิวัฒน์กุล (2543) ดำเนินการศึกษาผลกระทบของ Fullmoon Party ต่อชุมชนเกาะพะงันในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เยาวชน และสุขภาพจิตของประชาชน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มเจ้าของกิจการและผู้ที่เกี่ยวข้อง กลุ่มเยาวชน เทคนิคที่ใช้ในการเก็บข้อมูล มี 4 วิธี คือ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) การสัมภาษณ์เชิงลึก (Indept Interview) การทำกลุ่มสนทนา (Focus group discussion) และการศึกษาข้อมูลเอกสารที่มีในชุมชน ผลการศึกษาพบว่า 1. ด้านเศรษฐกิจ พบว่ากิจกรรม Fullmoon Party มีผลต่อเศรษฐกิจก่อให้เกิดรายได้ในกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ตั้งแต่ รถยนต์ เรือ ร้านค้า ผู้ประกอบการบังกะโล ผู้ใช้แรงงานประเภทต่าง ๆ ทำให้มีกระแสเงินหมุนเวียนในชุมชนสูงมาก ในขณะเดียวกันมีผลต่อการครองชีพที่สูงขึ้น ทำให้ประชาชนต้องจ่ายเงินซื้อของอุปโภค-บริโภค ในราคาที่สูงขึ้น 2. ด้านสังคม พบว่ามีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคม คือ มีการเปลี่ยนแปลงการช่วยเหลือเกื้อกูลจากแรงงานมาเป็นเงิน มีการแต่งงานระหว่างคนในชุมชนกับชาวต่างชาติ มีสถิติคดีอาชญากรรมเพิ่มขึ้น และทำให้อัตราการย้ายถิ่น เข้า ออก ของผู้ใช้แรงงานสูง แต่พฤติกรรมทางเพศของชาวต่างชาติ ไม่มีผลต่อการเพิ่มจำนวนหญิงบริการในชุมชน 3. ด้านวัฒนธรรม พบว่าในชุมชนเกาะพะงัน มีการเปลี่ยนแปลงเรื่องประเพณี และปฏิบัติ กิจทางศาสนา แต่ไม่พบการเปลี่ยนแปลงทางด้านภาษา การแต่งกายและอาหาร 4. ด้านเยาวชน พบว่าเยาวชนที่อาศัยบริเวณหาดรีน ต้องไปช่วยผู้ปกครองขายของในงาน เสี่ยงดังจากเพลงทำให้เยาวชนต้องปรับเปลี่ยนเวลาอ่านหนังสือในตอนเช้า แต่มีผลดีทำให้คะแนนภาษาอังกฤษดีขึ้น ส่วนการเลียนแบบเรื่องยาเสพติด พฤติกรรมทางเพศ อาหาร ไม่มีผลต่อเยาวชนในปัจจุบัน แต่เยาวชนบางคนจะเลียนแบบเรื่องการแต่งกายบ้าง 5. ด้านสุขภาพจิต พบว่าประชาชนมีระดับความเครียดอยู่ในเกณฑ์ปกติ คือ ไม่เครียด เนื่องจากมีรายได้ดี ข้อเสนอแนะในการวิจัย คือ ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรม Fullmoon Party ให้มากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และป้องกันปัญหาทางสังคม ซึ่งจะส่งผลต่อปัญหาสุขภาพจิต

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงประยุกต์เพื่อศึกษามุ่งเน้นในการศึกษาศักยภาพทางการท่องเที่ยว และการกำหนดเขตการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาแผนการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเกาะพะงัน ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงต้องอาศัยทั้งงานวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณตามกระบวนทัศน์ในการวิจัยแบบ วิธีผสม (Mixed-Method Paradigm) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ท่องเที่ยว โดยมี รายละเอียดวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

การศึกษาในครั้งนี้มีประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ แหล่งท่องเที่ยวในเกาะพะงัน ชุมชนท้องถิ่น นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ในการเลือกตัวอย่างจะมีการดำเนินการดังนี้

1) แหล่งท่องเที่ยวในเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานีดำเนินการประเมินทุกแหล่งท่องเที่ยว

2) ชุมชนท้องถิ่นในเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีทั้งหมด 5,728 ครัวเรือน (ศูนย์ข้อมูลประเทศไทย, 2558) ดังนั้นจึงคำนวณขนาดตัวอย่างชุมชนท้องถิ่นในเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้วยวิธีการของYamane (1967) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดย N = จำนวนธุรกิจท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่และพังงา จำนวน 5,728 ครัวเรือน

e = ค่าความคลาดเคลื่อนในการวิจัย คือ 0.05

$$\text{แทนค่า} = \frac{5,728}{1+(5,728 \times 0.05^2)} = 373.89$$

ดังนั้น ขนาดตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้มีกลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 374 ครัวเรือน

3) ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยผู้วิจัยจะใช้วิธีการสัมภาษณ์และประชุมกลุ่มย่อย โดยจะดำเนินการเลือกผู้ให้ข้อมูลที่เป็นสมาชิกสมาคมธุรกิจโรงแรมเกาะพะงัน และสมาคมส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวเกาะพะงัน จำนวนครั้งละไม่เกิน 20 คน จำนวน 6 ครั้ง

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการศึกษา การศึกษาค้นคว้าวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ส่วนคือ

3.2.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ผู้วิจัยจะดำเนินการตรวจสอบเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การวางแผนการท่องเที่ยว แผนนโยบายการท่องเที่ยวในจังหวัดสุราษฎร์ธานี และพื้นที่เกาะพะงัน รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ทั้งในและต่างประเทศจากห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ เว็บไซต์ Scholar.google.com การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นต้น

3.2.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละกลุ่ม ดังต่อไปนี้

1) ผู้บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ทำการสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหา นโยบายและแนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี รวมทั้งดำเนินการประเมินแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้แบบประเมินที่มีการพัฒนาตามแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและประยุกต์ให้เหมาะสมกับบริบทของการท่องเที่ยวในเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

2) ชุมชนท้องถิ่นในเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

3) นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์

4) ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์และประชุมกลุ่มย่อย

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจะใช้รูปแบบการประชุมกลุ่มระดมความคิดเห็นได้แก่ ผู้ประกอบการหรือผู้บริหารธุรกิจการท่องเที่ยวและบริการในเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวในเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยผู้วิจัยจะใช้สมุดจดบันทึกภาคสนาม (Field Note) เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายรูปในการเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ในส่วนของแหล่งท่องเที่ยวผู้วิจัยจะใช้แบบประเมินที่พัฒนาขึ้นตามหลักวิชาการและบริบทของการท่องเที่ยวเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในส่วนของชุมชนท้องถิ่นผู้วิจัยจะใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียดต่อไปนี้

- ส่วนที่ 1 การรับรู้ต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว
- ส่วนที่ 2 ความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวในเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน
- ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ในการวิเคราะห์ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวนั้น ผู้จัดทำการศึกษาเครื่องมือและวิธีการคำนวณศักยภาพ ในการประเมินศักยภาพของผลิตภัณฑ์และทรัพยากรทางการท่องเที่ยว โดยการพัฒนาระบบประเมินศักยภาพจากการตรวจเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้านหลัก คือ 1. ศักยภาพด้านคุณค่าและความดึงดูดใจของทรัพยากรการท่องเที่ยว 2. ศักยภาพด้านโอกาสในการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นศักยภาพที่บ่งชี้ถึงระดับความพร้อมในการที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่อไป 3. ศักยภาพด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งครอบคลุมศักยภาพทั้งทางด้านความดึงดูดใจ ลักษณะทางกายภาพ สิ่งแวดล้อม กิจกรรมการท่องเที่ยว ความปลอดภัยและการบริหารจัดการ โดยมีระดับการวัดในการประเมินแบบช่วง (Interval Scale) 5 ช่วง ได้แก่ ศักยภาพสูงสุด ศักยภาพสูง ศักยภาพปานกลาง ศักยภาพต่ำ และศักยภาพต่ำที่สุดทั้งนี้ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแหล่งตามตัวชี้วัดศักยภาพที่กำหนดจะถูกนำมาคำนวณหาค่าศักยภาพโดยใช้สมการถ่วงน้ำหนัก

$$TRP = \frac{W_1R_1+W_2R_2+W_3R_3+.....W_nR_n}{W_1+W_2+W_3+.....W_n}$$

โดย TRP = ระดับศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยว (tourism resource potential)

$R_{1.....n}$ = ค่าคาดคะเนศักยภาพของตัวชี้วัดที่ 1 ถึง n (กำหนดให้เป็น 5 ศักยภาพสูงสุด -1 ศักยภาพต่ำสุด)

$W_{1.....n}$ = ค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดที่ 1 ถึง n (กำหนดให้เป็น 5 มีความสำคัญมากที่สุด -1 มีความสำคัญน้อยที่สุด)

จากนั้นเปรียบเทียบค่าระดับศักยภาพที่ได้รับเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- 1.0 - 2.3 = low potential หรือศักยภาพต่ำ
- 2.4 - 3.7 = moderate potential หรือศักยภาพปานกลาง
- 3.8 - 5.0 = high potential หรือศักยภาพสูง

สำหรับการพัฒนาแบบประเมินศักยภาพนี้ ได้มีการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความชำนาญด้านการท่องเที่ยวจำนวน 10 คน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของปัจจัยบ่งชี้และให้ความเห็นเกี่ยวกับค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดย่อยในศักยภาพด้านต่างๆ เพื่อให้ได้ปัจจัยชี้วัดศักยภาพที่มีความเหมาะสม และได้ค่าน้ำหนักจากผู้เชี่ยวชาญ ในการที่นำแบบประเมินดังกล่าวไปใช้ในการประเมินและคำนวณค่าศักยภาพต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้มีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

3.4.1 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจะจัดทำบันทึกภาคสนาม (Field Note) จากการสัมภาษณ์ และการสังเกต พร้อมทั้งจัดทำรายละเอียดจากการเก็บข้อมูล (Transcripts) และใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบใจความสำคัญ (Thematic Analysis) เพื่อตอบคำถามในการวิจัย โดยมีกระบวนการดังนี้

1) ผู้วิจัยอ่านรายละเอียดจากการเก็บข้อมูล (Transcripts) ที่ได้ดำเนินการสรุปจากบันทึกภาคสนาม (Field Notes) การสัมภาษณ์และการสังเกต เพื่อกำหนดรหัส (Code) สำหรับการลงรหัส (Coding) ข้อมูลเชิงคุณภาพ

2) ผู้วิจัยทบทวนรหัส (Codes) ที่พบและระบุความหมายและรายละเอียดของรหัสต่าง ๆ และอ่านรายละเอียดจากการเก็บข้อมูลอีกครั้งเพื่อกำจัดรหัสที่มีความซ้ำซ้อน หรือเพิ่มเติมรหัสใหม่

3) ผู้วิจัยจัดกลุ่มรหัส (Codes) ทั้งหมดให้อยู่ในกลุ่มที่มีความหมายหรือมีรายละเอียดที่ใกล้เคียงกัน ในกระบวนการนี้ผู้วิจัยจะอ่านรายละเอียดข้อมูลรวมทั้งการทำความเข้าใจกับทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยเพื่อเป็นกรอบในการวิเคราะห์และกำหนดใจความสำคัญ รวมทั้งการระบุความหมายของใจความสำคัญ (Themes)

4) ผู้วิจัยจะใช้การตรวจสอบความถูกต้องและสอดคล้องของการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการเชิญให้นักวิจัยที่มีประสบการณ์ในการทำงานวิจัยเชิงคุณภาพอย่างน้อย 2 ท่านได้พิจารณาใจความสำคัญ (Themes) และผลการวิเคราะห์เพื่อให้ข้อมูลมีความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด

3.4.2 ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยจะทำการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยใช้สถิติเบื้องต้น ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยมีกระบวนการดังนี้

1) ผู้วิจัยจัดทำคู่มือการลงรหัส (Coding Book) เพื่อเป็นแนวทางในการบันทึกผลข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ทางสถิติด้วยการระบุตัวแปร ค่าต่าง ๆ ของตัวแปรตามระดับการวัดต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และการวิเคราะห์ข้อมูล

2) ผู้วิจัยลงรหัส (Coding) โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องในเบื้องต้นแล้วมาลงรหัสตามคู่มือการลงรหัส พร้อมทั้งกำหนดค่าตัวแปรต่าง ๆ และบันทึกข้อมูลตามคู่มือ ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะตรวจสอบความถูกต้องของการบันทึกข้อมูลด้วยการใช้คำสั่ง Frequency เพื่อตรวจสอบความคลาดเคลื่อนของการบันทึกข้อมูล

3) ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ในการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

4) ผู้วิจัยจะใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ธุรกิจการท่องเที่ยวได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมนอกเหนือจากการวัดในเชิงปริมาณและสรุปเป็นประเด็นต่าง ๆ

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพทรัพยากรนั้น ผู้วิจัยจะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา เพื่อแสดงถึงค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของศักยภาพในด้านต่าง ๆ และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตาราง และแผนภาพ

3.5 การสังเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประยุกต์เพื่อจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานีตามวัตถุประสงค์ข้อ 4 ผู้วิจัยจะนำผลการวิจัยไปนำเสนอในการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อพัฒนาแผนการจัดการการท่องเที่ยวต่อไป

3.6 วิธีการศึกษาและสำรวจพรรณไม้

1. การตรวจเอกสารและศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

1.1 รวบรวมและศึกษาข้อมูลเบื้องต้น เช่น สถานที่ตั้ง ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิอากาศ สังคมพืช เป็นต้น

1.2 รวบรวมและศึกษาข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวกับการสำรวจและศึกษาพรรณพืชในเกาะพะงันและพื้นที่ใกล้เคียงที่อยู่ในเขตพรรณพฤษชาติเดียวกัน

2. การสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคสนาม

2.1 กำหนดขอบเขตพื้นที่ศึกษา

2.2 ออกสำรวจและเก็บตัวอย่างพืชมีท่อลำเลียง โดยเก็บตัวอย่างที่มีใบพร้อมดอกและ/หรือผล (พืชดอก) โคน (cone) (พืชเมล็ดเปลือก) อับสปอร์ (ไลโคไฟต์และเฟิน) เพื่อนำมาศึกษาในห้องปฏิบัติการและ ทำตัวอย่างพรรณไม้แห้ง (herbarium specimens)

2.3 ถ่ายภาพเพื่อบันทึกลักษณะต่าง ๆ เช่น ลักษณะวิสัย ถิ่นที่อยู่ ลำต้น ใบ ดอก ผล โคน (cone) อับสปอร์ เป็นต้น บันทึกข้อมูลภาคสนามด้านนิเวศวิทยา ได้แก่ ชนิดป่า ถิ่นที่อยู่ และ ความสูงจากระดับทะเล บันทึกข้อมูลพรรณพืช เช่น ลักษณะวิสัย ความสูงของต้น ลักษณะสัณฐาน บางประการที่จะเปลี่ยนแปลงไปเมื่อทำเป็นตัวอย่างพรรณไม้แห้ง และบันทึกข้อมูลอื่น ๆ ได้แก่ สถานที่ พิกัดตำแหน่ง วัน เดือน ปีที่เก็บตัวอย่าง ชื่อพื้นเมือง (ถ้ามี) และการใช้ประโยชน์ (ถ้ามี)

3. การศึกษาตัวอย่างพืชในห้องปฏิบัติการ

ศึกษาลักษณะสัณฐานของตัวอย่างพืชที่เก็บมาจากภาคสนาม เพื่อการระบุพืช (plant identification) ซึ่งเป็นการหาชื่อพฤกษศาสตร์ที่ถูกต้อง โดยใช้รูปวิธานระบุชนิด เทียบเคียงกับคำบรรยายลักษณะพืชและภาพวาดลายเส้น (ถ้ามี) จากหนังสือพรรณพฤกษชาติ วารสาร และสิ่งพิมพ์ ด้านอนุกรมวิธานพืช เช่น Flora of Thailand, Flora of British Burma, Flora of British India, The Flora of the Malay Peninsula, Tree Flora of Malaya, Thai Forest Bulletin และอื่น ๆ จากนั้น จึงนำไปเทียบเคียงกับตัวอย่างพรรณไม้แห้งในหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (Forest Herbarium, Department of National Parks, Wildlife and Plant Conservation, BKF) และพิพิธภัณฑสถานพืชกรุงเทพฯ กรมวิชาการเกษตร (Bangkok Herbarium, Department of Agriculture, BK) เพื่อยืนยันความถูกต้องในการระบุพืช

4. การตรวจสอบสถานภาพพืช

ตรวจสอบสถานภาพพืชตามการจัดสถานภาพของ IUCN Red List และ Thailand Red Data: Plants (Santisuk *et al.*, 2006) เป็นพืชถูกคุกคาม (threatened plant) ที่จัดอยู่ในสถานภาพใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง (Critically endangered: CR) ใกล้สูญพันธุ์ (Endangered: EN) มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ (Vulnerable: VU) พืชหายาก (Rare plant: R) และพืชถิ่นเดียว (Endemic plant: E)

5. การจัดการตัวอย่างพรรณไม้แห้งเพื่อเก็บรักษาไว้ในพิพิธภัณฑสถานพืช

5.1 การทำตัวอย่างพรรณไม้แห้ง โดยนำตัวอย่างมาตัดตกแต่งให้มีขนาดเหมาะสมกับกระดาษเย็บตัวอย่าง ตัดแผ่นป้ายหมายเลขตัวอย่าง และอัดตัวอย่างให้ถูกต้องตามวิธีการอัดตัวอย่าง จากนั้นนำไปอบให้แห้งในตู้อบอุณหภูมิสูง ที่อุณหภูมิ 60-70 องศาเซลเซียส ใช้เวลา 3-5 วัน (ขึ้นอยู่กับชนิดและจำนวนตัวอย่าง) นำตัวอย่างพรรณไม้แห้งบรรจุลงในถุงพลาสติกแล้วรัดปากถุงให้แน่น แล้วจึงนำไปเข้าตู้แช่แข็งอุณหภูมิต่ำ ที่อุณหภูมิ -40 องศาเซลเซียส ใช้เวลา 3 วัน เพื่อทำลายไข่แมลงที่ติดมากับตัวอย่างพรรณไม้

5.2 นำตัวอย่างพรรณไม้แห้งที่เย็บติดกับกระดาษแข็งสีขาว ติดกระดาษบันทึกข้อมูลพรรณไม้ พร้อมใส่ปก เก็บรักษาไว้เพื่อเป็นตัวอย่างพรรณไม้อ้างอิงในพิพิธภัณฑสถานพืช

6. การรวบรวมและตรวจสอบข้อมูลด้านอนุกรมวิธานพืช

6.1 ชื่อที่ถูกต้องของพรรณพืช อ้างอิงตามฐานข้อมูล The Plant List (2013) โดยความร่วมมือของ Royal Botanic Gardens, Kew และ Missouri Botanical Garden และ The International Plant Names Index (IPNI) (2015) หนังสือพรรณพฤกษชาติของประเทศไทย (Flora of Thailand) และ Thai Forest Bulletin

6.2 การอ้างอิงบุคคลที่ตั้งชื่อพฤกษศาสตร์ (author citation) อ้างอิงตามหนังสือ Authors of Plant Names (Brummitt and Powell, 1992) The Plant List (2013) และ The International Plant Names Index (2015)

6.3 ชื่อพื้นเมืองของพืชแต่ละชนิด อ้างอิงตามหนังสือชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย เต็ม สมิตินันท์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2557 (สำนักงานหอพรรณไม้ สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2557) หนังสือพรรณพฤกษชาติของประเทศไทย และรวบรวมจากกระดาดบันทึกข้อมูลพรรณพืชในพิพิธภัณฑ์พืช

7. เขียนรายงานผลการวิจัย

การเขียนรายงานผลการสำรวจและศึกษา โดยจัดทำบัญชีรายชื่อพรรณพืชที่พบในเกาะพะงัน และพืชถูกคุกคามตามการจัดสถานภาพของ IUCN Red List และ Thailand Red Data: Plants ที่พบในเกาะพะงัน

8. พื้นที่ศึกษา คือ 4 พื้นที่ย่อย

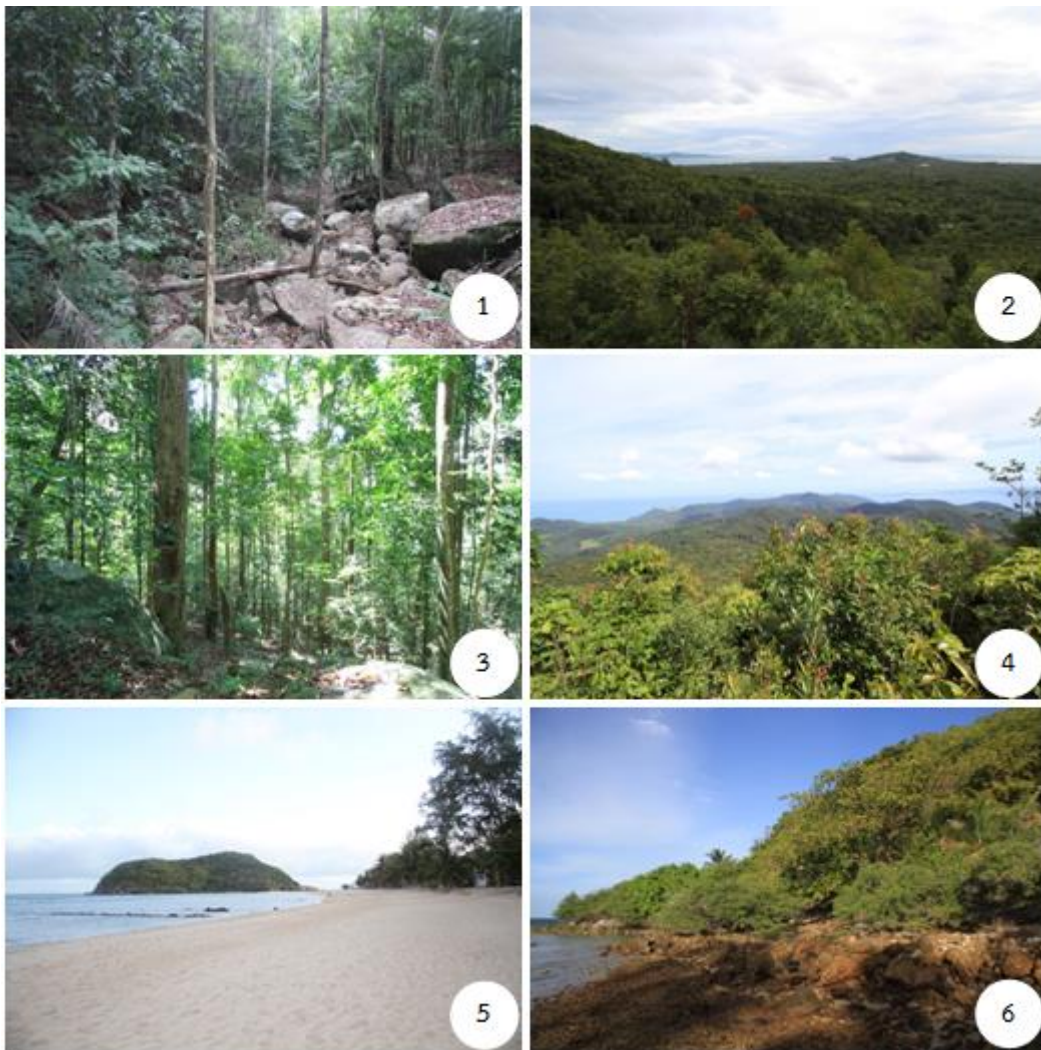
โดยสำรวจและศึกษาความหลากหลายของพรรณพืชมีท่อลำเลียงในเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้งหมด 4 เส้นทางสำรวจ (ภาพที่ 3.1) ดังนี้

8.1 เส้นทางสำรวจที่ 1 เส้นทางน้ำตกแพงน้อย น้ำตกแพงใหญ่ จุดชุมวิวโดมศิลา อุทยานแห่งชาติธารเสด็จ มีป่าดิบแล้งและพื้นที่เปิดโล่ง ที่สูงจากระดับทะเล 65-150 เมตร (ภาพที่ 1-2)

8.1 เส้นทางสำรวจที่ 2 เส้นทางยอดเขาหรรษา มีป่าดิบชื้นและพื้นที่เปิดโล่ง ที่สูงจากระดับทะเล 215-640 เมตร (ภาพที่ 3-4)

8.3 เส้นทางสำรวจที่ 3 อ่าวแม่หาด-เกาะม้า มีสังคมพืชชายหาด (ภาพที่ 5)

8.4 เส้นทางสำรวจที่ 4 อ่าวในวก มีสังคมพืชชายหาด มีพรรณไม้ป่าชายเลนบางชนิดขึ้นอยู่ด้านหน้าหาดทราย และมีพรรณไม้ป่าดิบแล้งบางชนิดขึ้นอยู่ด้านหลังหาดทราย (ภาพที่ 3.1)

ภาพที่ 3.1 เส้นทางที่ทำการสำรวจความหลากหลายของพรรณพืชในเกาะพะงัน จำนวน 4 เส้นทาง

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาศักยภาพทางการท่องเที่ยวและจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะพะงันจังหวัดสุราษฎร์ธานีซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพทางการท่องเที่ยวของเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานีในการที่จะกำหนดเขตการจัดการการท่องเที่ยว และจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงันจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีผลการศึกษาแบ่งเป็น 3 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ศักยภาพทางการท่องเที่ยวของเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน

ตอนที่ 2 เขตการจัดการการท่องเที่ยวและการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว

ตอนที่ 3 แผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน

ตอนที่ 1 ศักยภาพทางการท่องเที่ยวของเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน

4.1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับพื้นที่

4.1.1 ที่ตั้งและพื้นที่ติดต่อ

เกาะพะงันเป็นเกาะที่ใหญ่เป็นอันดับที่ 2 รองจากเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยอยู่ห่างจากเกาะสมุยทางทิศเหนือประมาณ 20 กิโลเมตร อยู่ห่างจากตัวจังหวัดสุราษฎร์ธานีประมาณ 100 กิโลเมตร มีพื้นที่ 171.97 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 107,481.25 ไร่ (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2559) เกาะพะงันประกอบด้วย 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลเกาะพะงัน และตำบลบ้านใต้ ประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3 แห่งบนเกาะพะงันคือ เทศบาลตำบลเกาะพะงัน เทศบาลตำบลบ้านใต้ และเทศบาลตำบลเพชรพะงัน โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

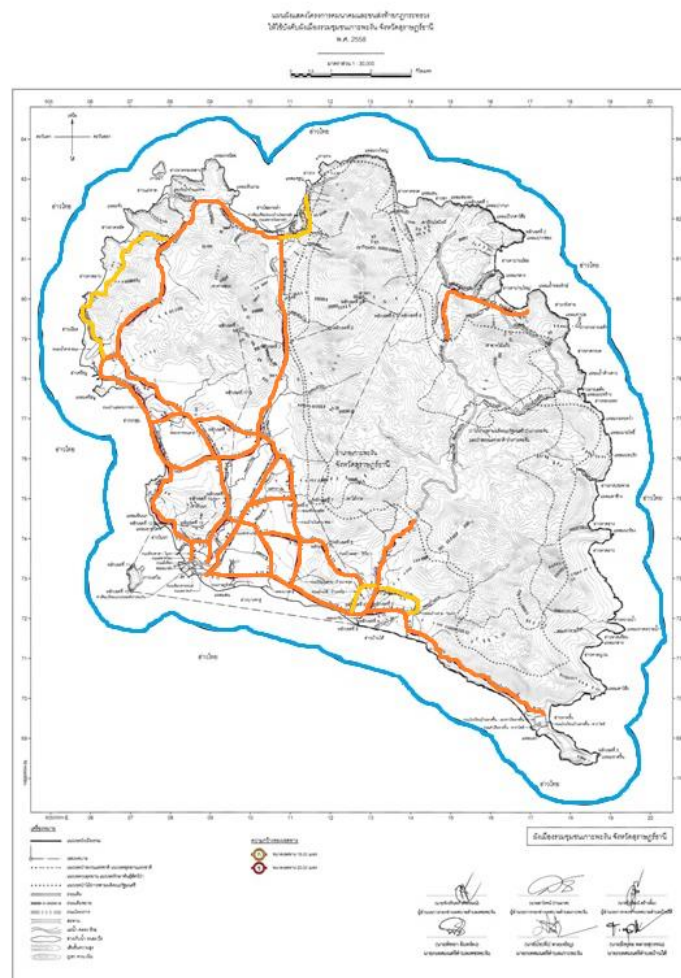
ทิศเหนือ	ติดต่อกับอาณาเขตพื้นที่จังหวัดชุมพร
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับทะเลอ่าวไทย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับเขตอำเภอไชยา อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

4.1.2 การเข้าถึงและเส้นทางคมนาคมในพื้นที่

การเดินทางมายังเกาะพะงัน สามารถเดินทางได้หลายเส้นทางตามประเภทของยานพาหนะคือทางเครื่องบิน ทางรถยนต์ ทางรถโดยสารประจำทาง รถไฟ และทางเรือ ดังต่อไปนี้

1. เดินทางโดยเครื่องบิน สามารถเลือกสนามบินได้ทั้งที่อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี และในอำเภอเกาะ สมุย จากนั้นต่อเรือเฟอร์รี่ท่าเรือที่ใกล้กับสนามบินปลายทาง มายังเกาะพะงัน
2. เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว มายังท่าเรือดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ห่างจากตัวเมือง ประมาณ 60 กิโลเมตร) เพื่อขึ้นเรือเฟอร์รี่ต่อไปยังเกาะพะงัน
3. เดินทางโดยรถโดยสารประจำทางจากต้นทางมายังสถานีขนส่งสุราษฎร์ธานี และต่อรถมายังท่าเรือเฟอร์รี่ที่อำเภอดอนสัก หรือจากต้นทางมายังอำเภอเกาะพะงันโดยตรงไม่ต้องต่อรถ
4. เดินทางโดยรถไฟ จากหัวลำโพงถึงจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยลงที่สถานีรถไฟพุนพิน แล้วจึงต่อรถไปยังท่าเรือดอนสัก

นอกจากนี้ยังสามารถเดินทางมายังเกาะพะงันได้จากเกาะสมุย เกาะเต่า โดยมีรายการเดินเรือ (อำเภอเกาะพะงัน, 2559ข) ดังตารางที่ 2 ในภาคผนวก

ภาพที่ 4.1 แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคมในพื้นที่เกาะพะงัน อ.เกาะพะงัน จ.สุราษฎร์ธานี
ที่มา: กฏกระทรวง บังคับผังเมืองรวมชุมชนเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2558

สำหรับการคมนาคมภายในอำเภอเกาะพะงัน ดังภาพที่ 4.1 นั้นมีถนนเชื่อมโยงติดต่อกัน การเดินทางค่อนข้างสะดวกสบาย อาจต้องใช้ความระมัดระวังในการสัญจรเฉพาะในบางจุดที่ชันเขา ทั้งนี้ จากผังแสดงโครงการคมนาคมและขนส่งท้ายกฎกระทรวงที่ใช้บังคับผังเมืองรวมชุมชนเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2558 พบว่าเส้นทางคมนาคมบนเกาะพะงัน มีการพัฒนาเป็น 2 ประเภท คือ 1) ขนาดเขตทาง 15 เมตร และ 2) ขนาดเขตทาง 20 เมตร ดังแสดงในภาพที่ 4.1 ถนนทุกสายมีจุดเริ่มต้นจากท่าเรือท้องศาลาซึ่งเป็นจุดศูนย์กลางมุ่งออกสู่แหล่งท่องเที่ยวอื่น เส้นหลักคือเส้นเลียบริมทะเลขึ้นไปยังหาดแม่หาด และเส้นเลียบริมไปยังหาดรีน รวมถึงเส้นที่เชื่อมไปยัง อุทยานแห่งชาติธารเสด็จ-เกาะพะงัน และอ่าวท้องในปาน

4.1.3 สาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว

สาธารณูปโภค สาธารณูปการในพื้นที่ประกอบการพิจารณาศักยภาพของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้แก่ ไฟฟ้าโดยมีการให้บริการในพื้นที่เกือบทั้งหมดในเกาะพะงัน หากแต่ยังไม่ทั่วถึงบางพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว เช่น หาดขวด หาดยวน หาดเทียน เป็นต้น ส่วนประปาในพื้นที่เกาะพะงัน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ประปาภูเขา และสถานีประปาส่วนภูมิภาค (แผนพัฒนาอำเภอเกาะพะงัน, 2561) โดยจากการสำรวจภาคสนามพบว่ามีแหล่งท่องเที่ยวบางพื้นที่มีการประปาภูเขา และมีปัญหาปริมาณน้ำไม่เพียงพอ เช่น หาดยวน เป็นต้น

นอกจากนี้ในส่วนของการบริการธุรกรรมทางการเงิน นั้นเกาะพะงันมีธนาคารให้บริการทั้งสิ้น 8 แห่ง เป็นธนาคารของรัฐจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ ธนาคารกรุงไทย (สาขาเกาะพะงัน) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (สาขาเกาะพะงัน) และธนาคารออมสิน (สาขาเกาะพะงัน) และธนาคารพาณิชย์ จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ ธนาคารธนชาติ (สาขาเกาะพะงัน และสาขาย่อยหาดรีน) ธนาคารไทยพาณิชย์ (สาขาย่อยเกาะพะงัน และสาขาย่อยหาดรีน) ธนาคารทหารไทย (สาขาย่อยหาดรีน) ธนาคารกรุงเทพ (สาขาย่อยเกาะพะงัน) และธนาคารกรุงศรีอยุธยา (สาขาย่อยเกาะพะงัน) (อำเภอเกาะพะงัน, 2559)

สำหรับสถานพยาบาลประกอบไปด้วย โรงพยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สถานีอนามัย (สังกัด อปท.) ศูนย์การแพทย์และคลินิกแพทย์ คลินิกสถานพยาบาล และการผดุงครรภ์ ร้านขายยาแผนปัจจุบัน คลินิกทันตกรรม โดยมีบุคลากรทางการแพทย์ได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร และพยาบาลวิชาชีพ (อำเภอเกาะพะงัน, 2559ก) ส่วนด้านการรักษาความปลอดภัยในพื้นที่เกาะพะงัน ที่สถานีตำรวจจำนวน 1 แห่ง และป้อมตำรวจจำนวน 2 แห่ง

4.2 ธุรกิจท่องเที่ยวและการบริการทางการท่องเที่ยว

สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะพะงัน มีหลากหลาย อาทิ โรงแรม รีสอร์ท บังกะโล ร้านค้า ร้านอาหาร โรงเรียนสอนดำน้ำ ร้านบริการเช่ารถ ฯลฯ ข้อมูลจาก สมาคมธุรกิจโรงแรมอำเภอเกาะพะงัน (2559) พบว่ามีบริการที่พักที่อยู่ในพื้นที่เกาะพะงันจำนวนทั้งสิ้น 428 แห่ง และสามารถระบุข้อมูล เช่น ที่ตั้ง จำนวนห้องพัก และราคาห้องได้บางส่วน พบว่า มีจำนวน 239 แห่งสามารถระบุที่ตั้งได้ โดยมีราคาห้องพักอยู่ที่ 200 – 25,000 บาท ทั้งนี้สถานประกอบการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเกาะพะงันกระจุกตัวอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวหลักตั้งแต่หาดท้องศาลา ไปยังหาดรินและบริเวณเลียบทะเล โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณหาดรินที่มีจุดเด่นทางด้านกิจกรรมพูลมูนปาร์ตี้ โดยรวมแล้วเกาะพะงันมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวเชิงกายภาพหรือด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านที่พักและร้านอาหารในการบริการนักท่องเที่ยว ทั้งนี้สามารถแยกรายละเอียดตามประเภทของธุรกิจดังต่อไปนี้

◆ ด้านที่พัก/โรงแรม

โดยภาพรวมแล้วเกาะพะงันมีศักยภาพและความโดดเด่นทางด้านที่พักที่ส่วนใหญ่ตั้งอยู่กระจายตามแนวชายหาด ทศนียภาพสวยงาม โรงแรมและที่พักมีความหลากหลายโดยมีจำนวนโรงแรมรวมทั้งสิ้น 71 แห่ง มีจำนวนห้องกว่า 5,712 แห่ง ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับเกาะสมุยดังตารางที่ 4.1 จะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างกันมากทางด้านขีดความสามารถในการรองรับทางด้านสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทที่พักเนื่องด้วยข้อจำกัดทางด้านขนาดพื้นที่ซึ่งปัจจุบันชายหาดส่วนใหญ่ในพื้นที่เกาะพะงันไม่มีทางสาธารณะที่นักท่องเที่ยวจะเดินลงชายหาดได้แล้ว ทั้งนี้เกาะพะงันมีโรงแรมระดับ 5 ดาวอยู่จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ โรงแรมปານวิมานรีสอร์ท โรงแรมสันธิญา เกาะพะงันรีสอร์ทแอนด์สปา โรงแรมอนันตรา รสานันดา เกาะพะงัน วิลลา และโรงแรมสลัดบุรี รีสอร์ท และโรงแรมระดับ 4 ดาว อีกจำนวน 8 แห่ง

ตารางที่ 4.1 จำนวนของโรงแรม/ห้องพักในอำเภอเกาะพะงัน เปรียบเทียบกับอำเภอเกาะสมุย

จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ระดับดาว	จำนวนโรงแรม		จำนวนห้องพัก	
	เกาะสมุย	เกาะพะงัน	เกาะสมุย	เกาะพะงัน
โรงแรมระดับ 5 ดาว	43	4	1,767	223
โรงแรมระดับ 4 ดาว	67	4	3,224	317
โรงแรมระดับ 3 ดาว	124	41	6,091	2,643
โรงแรมระดับ 2 ดาว	171	19	5,029	2,444
โรงแรมระดับ 1 ดาว	37	4	652	85
รวม	442	72	16,763	5,712

ทั้งนี้ด้วยปริมาณและความต้องการของนักท่องเที่ยวส่งผลต่อความหลากหลายของโรงแรมทั้งความเป็นเจ้าของ รูปแบบการบริหารจัดการ การออกแบบ สถาปัตยกรรม รวมทั้งการนำเสนอการบริการในการดึงดูดลูกค้าที่แตกต่างกันด้วย โดยเกาะพะงันมีการพัฒนาด้านที่พักจากเดิมที่รองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มสะพายเป้ (Backpackers) มีที่พักแบบบังกะโลขายหาตามาจนกระทั่งปัจจุบันที่มีกลุ่มนักท่องเที่ยวกำลังซื้อสูง (High-end Tourists) เข้ามาทำให้มีโรงแรมแบรนด์ต่างๆ ทั้งไทยและต่างประเทศเข้ามารองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากนานาประเทศ อาจกล่าวได้ว่าลักษณะของโรงแรม/ที่พัก เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

ภาพที่ 4.2 รูปแบบและลักษณะโรงแรมในพื้นที่เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่มา: เข้าถึงได้จาก www.agoda.com

ความเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นเฉพาะของโรงแรมกลับกลายมาเป็นหนึ่งในสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆได้รวมไปถึงศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มความสนใจเฉพาะที่เพิ่มจำนวนมากขึ้น อาทิเช่นนักท่องเที่ยวกลุ่มท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ที่ประกอบกิจกรรมโยคะ กิจกรรมมวยไทย กลุ่มพำนักระยะยาวที่มีการเช่าที่พักเป็นรายเดือน ทั้งนี้ที่พักในอำเภอเกาะพะงันมีศักยภาพที่จะรองรับนักท่องเที่ยวในกลุ่มดังกล่าว เนื่องด้วยองค์ประกอบทั้งทางด้านความสวยงามของภูมิทัศน์และแหล่งท่องเที่ยว (ภาพที่ 4.3) ปัจจัยทางด้านอาหารและเครื่องดื่มในโรงแรม เทคโนโลยีสนับสนุน แต่ยังคงศักยภาพทางด้านคุณภาพบุคลากร ความเชี่ยวชาญในการจัดงานต่างๆ นอกจากนี้ในปัจจุบันธุรกิจที่พักต่างมีกลยุทธ์ทางการตลาดที่มุ่งเน้นการสร้างประสบการณ์ (Experience) ให้กับลูกค้า นอกจากนี้ยังมีกลุ่มโรงแรมสีเขียวที่ให้ความสำคัญกับการดำเนินธุรกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีการออกแบบและกิจกรรมต่างๆในการดำเนินงานเพื่อลดการปล่อยคาร์บอนสู่บรรยากาศ เช่น โรงแรมสันติญา เกาะพะงัน รีสอร์ทแอนด์สปา ซึ่งมีการรีไซเคิลขยะ การลดการใช้พลังงาน การออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีโรงแรมที่มีการเชื่อมโยงบริการที่นำเสนอเข้ากับวัฒนธรรม ประเพณีและอัตลักษณ์ของท้องถิ่น โรงแรมในรูปแบบของบูติก (boutique hotel) หรือโรงแรมขนาดเล็กมีแนวโน้มเพิ่มจำนวนมากขึ้น การกระจายของโรงแรม/ที่พักนั้นส่วนใหญ่อยู่บริเวณหาดรีน และบริเวณชายหาดเลขนาบทั้งสองด้านของเกาะ

ภาพที่ 4.3 รูปแบบของสิ่งอำนวยความสะดวกของธุรกิจที่พักตามแนวชายหาดเกาะพะงัน

โดยตัวอย่างของโรงแรมที่เน้นนักท่องเที่ยวกำลังซื้อสูง (High-end Tourist) ทั้งโรงแรมระดับ 5 ดาวที่ได้กล่าวข้างต้นและโรงแรมระดับ 4 ดาว เช่น โรงแรมบุรี รสสา เกาะพะงัน โรงแรมแม่หาดเบียร์ รีสอร์ท โรงแรมจันทร์มาส รีสอร์ท แอนด์ สปา โรงแรมพะงันเบย์ชอร์รีสอร์ทเดอะโรงแรมโคสต์ รีสอร์ท

และโรงแรมชั้นซีตฮิลล์ บุติก โฮเต็ลเป็นต้น ส่วนอีก 60 แห่งเป็นโรงแรมระดับ 3 ดาว 2 ดาว และ 1 ดาว รวมถึงที่พักในรูปแบบอพาร์ทเมนต์ เกสเฮ้าส์ และอื่นๆ

◆ ด้านธุรกิจร้านอาหารและเครื่องดื่ม

เกาะพะงันมีความโดดเด่นเกี่ยวกับอาหารทะเล อาหารพื้นบ้าน รวมไปถึงร้านอาหารสุขภาพ ทั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นร้านอาหารในโรงแรม ภัตตาคาร ร้านอาหารท้องถิ่น รวมทั้งสิ้นกว่า 20 แห่ง นักท่องเที่ยวในกลุ่มที่ใช้บริการโรงแรม 5 ดาวส่วนใหญ่มักจะเลือกรับประทานอาหารในที่พักนั้นๆ ซึ่งมีให้บริการทั้งในลักษณะของร้านในตัวอาคารของโรงแรมและพื้นที่กลางแจ้ง (ภาพที่ 4.4)

ภาพที่ 4.4 ลักษณะการบริการอาหารและเครื่องดื่มในโรงแรมเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ทั้งนี้ในปัจจุบันร้านอาหารเพื่อสุขภาพเป็นร้านอาหารทางเลือกที่มีแนวโน้มเพิ่มจำนวนมากขึ้นตามตลาดนักท่องเที่ยวกลุ่มรักสุขภาพ ทั้งนี้ตัวอย่างร้านอาหารในเกาะพะงันมีดังต่อไปนี้

1.ร้าน “Zots Resto” เป็นร้านอาหารที่อยู่ในที่พักคือทานตะวัน รีสอร์ท บริเวณหาดยาวของเกาะพะงัน ทางร้านให้บริการอาหารทั้ง 3 มื้อคือ อาหารเช้า อาหารกลางวันและอาหารเย็น รายการอาหารของทางร้านมีทั้งยุโรป เอเชีย ไทย พม่า ฝรั่งเศส อาหารทะเล มีบาร์เต็มรูปแบบสำหรับนักท่องเที่ยว จุดเด่นคือ เหมาะสำหรับผู้ที่ทานมังสวิรัติ หรืออาหารเจ บรรยากาศของร้านเน้นความโรแมนติก มีที่นั่งในร้าน และกลางแจ้งให้บริการ (ภาพที่ 4.5)

ภาพที่ 4.5 ตัวอย่างการให้บริการอาหารและการออกแบบร้าน Zots Resto เกาะพะงัน

2. **Bite Delight** เป็นร้านอาหารในลักษณะของบาร์ที่มีการตกแต่งอย่างมีเอกลักษณ์ ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลบ้านใต้ ให้บริการอาหารมีอค์ค่า คือตั้งแต่เวลา 18:30 ถึงเวลา 23:00 โดยเมนูอาหารที่ทางร้านให้บริการคือ อาหารสเปนและโปรตุเกส โดยมีเมนูไวน์และค็อกเทลให้เลือกเหมาะสำหรับโอกาสพิเศษต่างๆ จุดเด่นคือ เหมาะสำหรับ ผู้ที่ทานอาหารเจ และเป็นอาหารที่ปลอดภัย

ภาพที่ 4.6 ตัวอย่างการให้บริการอาหารและการออกแบบร้าน Bite Delight เกาะพะงัน

3. **เกาะราฮัม (Koh Raham)** ตั้งอยู่บริเวณหาดสน เป็นส่วนหนึ่งของหาดสนรีสอร์ท มีความโดดเด่นในด้านของที่ตั้งที่ติดทะเลมีทัศนียภาพที่สวยงาม บรรยากาศเงียบสงบ ประกอบกับการตกแต่งร้านที่เน้นธรรมชาติเรียบง่าย ใช้วัสดุท้องถิ่น ออกแบบกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้ดำน้ำตื้นและชมวิถีชีวิตคน บริการอาหารไทยและยุโรป (ภาพที่ 4.7)

ภาพที่ 4.7 ตัวอย่างการให้บริการอาหารและการออกแบบร้านเกาะราฮัม เกาะพะงัน

4. ร้านน้องวิว เป็นร้านอาหารท้องถิ่นที่มีชื่อเสียงของเกาะพะงัน ตั้งอยู่ระหว่างทางไปหาดรีน ตำบลบ้านใต้ รูปแบบการตกแต่งร้านยังคงเป็นสไตล์ท้องถิ่น เน้นอาหารที่ปรุงจากวัตถุดิบในท้องถิ่น ผักตามฤดูกาล มีความโดดเด่นด้านรสชาติดั้งเดิม เมนูหลากหลาย อาหารทะเลสด เช่น วาย ต้มกะทิ หมูฮ้อง หอยเชลล์ผัดฉ่า ปลาอินทรีทอดน้ำปลา หมูคั่วเคย ไบเบรียงผัดไข่ เป็นต้น (ภาพที่ 4.8)

ภาพที่ 4.8 ตัวอย่างการให้บริการอาหารและการออกแบบร้านน้องวิว เกาะพะงัน

4.3 ศักยภาพและความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น

การศึกษาครั้งนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างคือประชาชนในชุมชนเกาะพะงันจำนวนทั้งสิ้น 409 ตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์ถึงศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการรองรับการท่องเที่ยว โดยมีประเด็นด้านการรับรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและการเป็นผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยว ความพร้อมในการรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว รวมไปถึงทัศนคติ ความรู้ของชุมชนท้องถิ่นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ตามแนวคิดของการวิจัยครั้งนี้

4.3.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของตัวแทนชุมชนท้องถิ่น

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 53.60 อายุเฉลี่ย 45.31 ปี โดยมากเป็นกลุ่มอายุ 41 – 50 ปี ทั้งนี้มีสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4.10 คน หรือมีจำนวนระหว่าง 3 – 6 คน คิดเป็นร้อยละ 82.90 มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนอยู่ที่ 22,598 บาท แต่อย่างไรก็ตามพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ในเกาะพะงันร้อยละ 64.80 มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนระหว่าง 10,000 – 20,000 บาท และส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.00 รายละเอียดดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

n=409

ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	217	53.06
หญิง	192	46.94
อายุ (อายุเฉลี่ย = 45.31 ปี, SD = 11.867)		
น้อยกว่า 21 ปี	2	0.49
21 – 30 ปี	32	7.82
31 – 40 ปี	107	26.16
41 – 50 ปี	153	37.41
51 – 60 ปี	74	18.10
มากกว่า 60 ปี	41	10.02
จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
(จำนวนสมาชิกเฉลี่ย 4.10 คน, SD = 1.548)		
1 – 2 คน	49	12.00
3 – 4 คน	189	46.20

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
5 – 6 คน	150	36.70
มากกว่า 6 คน	20	4.90
รายได้ต่อเดือนของครัวเรือน		
น้อยกว่า 10,000 บาท	19	4.60
10,000 – 20,000 บาท	265	64.80
20,001 – 30,000 บาท	53	13.00
30,001 – 40,000 บาท	26	6.40
40,001 – 50,000 บาท	27	6.60
มากกว่า 50,000 บาท	11	2.70
(รายได้เฉลี่ย 22,598 บาท, SD = 19,360.59)		
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย	184	45.00
มัธยมศึกษาตอนปลาย	125	30.60
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	44	10.80
ปริญญาตรี	52	12.70
สูงกว่าปริญญาตรี	3	0.70

4.3.2 ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่โดดเด่นของเกาะพะงัน

ทั้งนี้ในมุมมองของประชาชนบนเกาะพะงันแล้วแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง โดดเด่น และสวยงามในพื้นที่เกาะพะงันมีดังนี้

1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ หาดรี้น หาดท้องนายปาน เกาะม้า หาดศรีธนู หาดสน หาดสลัด เขามะนาวหาดแม่หาด หาดเทียน เกาะแถม หาดขอม หาดขวด น้ำตกธารเสด็จ น้ำตกธารประพาสน้ำตกแพง อุทยานแห่งชาติธารเสด็จ-เกาะพะงัน เขาหลา ดันยางใหญ่
2. แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ได้แก่ วัดภูเขาน้อยพลับพลา ร.5 วัดราชเจริญ ศาลเจ้าแม่กวนอิม น้ำตกธารเสด็จวัดมะเตือหวานวัดบ้านใต้ วัดศรีธนูวัดเขาถ้ำ
3. แหล่งท่องเที่ยวทางประเพณี วัฒนธรรม ได้แก่ ชักพระทางทะเล แข่งเรือสงกรานต์ ลอยกระทง สารทเดือนสิบ
4. อื่นๆ เช่นกิจกรรมที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ ฟลุมูนปาร์ตี้ พระจันทร์หลากสี ฮาฟมูนปาร์ตี้ แบลคมูนปาร์ตี้ ไกล์เฮาส์ปาร์ตี้ จังเกิลปาร์ตี้ ถนนคนเดิน

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกเพิ่มเติมถึงมุมมองของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นของเกาะพะงันนั้น สิ่งที่เป็นเอกลักษณ์และความภาคภูมิใจของชุมชนเกาะพะงันมากที่สุดคือ ธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ เช่น น้ำตกธารเสด็จ เส้นทางศึกษาธรรมชาติเขาหลา น้ำตกธารประพาสนอกจากนี้ยังมี “ธรรมชาติทางทะเล” ที่ประชาชนให้ความเห็นว่าเป็นความโดดเด่นของเกาะพะงัน เช่น หาดรี้น หาดเทียน หาดขวด หาดท้องนายปาน การดำน้ำบริเวณเกาะม้ายาง ดังภาพที่ 4.9 และบทสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งดังต่อไปนี้

“...การอนุรักษ์ธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เพราะรายได้ส่วนใหญ่มาจากการท่องเที่ยว ทั้งนี้รายได้จากการจับสัตว์น้ำ จากการทำประมงก็ได้น้อยลง...”

ตัวแทนชุมชนท้องถิ่นเกาะพะงัน 1

ภาพที่ 4.9 ความคิดเห็นของชุมชนท้องถิ่นต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวที่โดดเด่นของเกาะพะงัน

นอกจากนี้หนึ่งในเสน่ห์ของเกาะพะงันตามความคิดเห็นของประชาชนคือวิถีชีวิตดั้งเดิม ความเป็นมิตร มีความยินดีต้อนรับนักท่องเที่ยว หรือผู้มาเยือน ของชาวบ้านเกาะพะงันเช่น การทำประมงหาปลา หาดในวง ผลผลิตทางการเกษตรของชาวบ้าน ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวไว้ว่า

“...มนต์เสน่ห์แห่งเกาะพะงัน คือการต้อนรับของชาวบ้าน เรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้าน...”

ตัวแทนชุมชนท้องถิ่นเกาะพะงัน 2

ทั้งนี้ยังรวมไปถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ เช่น การเล่นบินโบ ฟลุ่มนปาร์ตี้ ถนนคนเดิน กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และประเพณีการชักพระทางทะเล ซึ่งยังคงมีที่เกาะพะงันเท่านั้น

4.3.3 การรับรู้และความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นต่อการท่องเที่ยวเกาะพะงัน

ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนในชุมชนเกาะพะงันส่วนใหญ่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกาะพะงันจากการประชุมของหน่วยงาน เช่น ประชุมอำเภอ ตำบล หรือหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 30.10 รองลงมาคือ เพื่อนบ้าน คนรู้จัก เล่าให้ฟัง ร้อยละ 27.10 ทั้งนี้มีประชาชนร้อยละ 12.5 ที่ไม่เคยได้รับทราบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทางการท่องเที่ยว รายละเอียดดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามแหล่งในการรับรู้ข้อมูล

แหล่งข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
การประชุมของหน่วยงาน เช่น ประชุมอำเภอ ตำบล หรือหมู่บ้าน	123	30.10
เพื่อนบ้าน คนรู้จัก เล่าให้ฟัง	111	27.10
สื่อประเภทเอกสารสิ่งพิมพ์ หนังสือแจ้งจากทางราชการ ฯลฯ	67	16.40
ไม่เคยได้รับทราบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทางการท่องเที่ยว	51	12.50
อื่นๆ (รถประกาศ ประกาศเสียงตามสาย สื่อออนไลน์)	57	13.90
รวม	409	100

ผลการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหรือเป็นผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่อำเภอเกาะพะงันแสดงความคิดเห็นว่าไม่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมคิดเป็นร้อยละ 57.70 โดยอีกร้อยละ 42.30 เป็นกลุ่มที่ยังต้องการเข้ามามีส่วนร่วม เช่น ร่วมคิด วางแผน กำกับดูแล หรือเป็นผู้ประกอบการ รายละเอียดดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของประชาชนในชุมชนเกาะพะงันจำแนกตามความต้องการเข้าไปส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะพะงัน

ความต้องการ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ต้องการมีส่วนร่วม	236	57.70
ต้องการมีส่วนร่วม	173	42.30
รวม	409	100

4.3.4 ทศนคติและการรับรู้การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะพะงัน

4.3.4.1 ทศนคติต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะพะงัน

ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนในชุมชนเกาะพะงัน ส่วนใหญ่มีทัศนคติเชิงบวกต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะพะงัน โดยประเด็นที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (4.48) คือ ทศนคติที่มีต่อการท่องเที่ยวทำให้เกาะพะงันมีชื่อเสียงในระดับโลก นำมาซึ่งความภาคภูมิใจให้กับคนพะงัน รองลงมาคือ ทศนคติที่มีต่อการท่องเที่ยวเกาะพะงันเชิงบวกในระดับมาก ได้แก่ การท่องเที่ยวทำให้สินค้าชุมชนทั้ง การเกษตรและแปรรูปขายได้มากขึ้นราคาดีขึ้น (4.11) การท่องเที่ยวเกาะพะงันเป็นแหล่งที่สร้างรายได้และก่อให้เกิดการจ้างงานในชุมชนมากที่สุดเมื่อเทียบกับแหล่งรายได้อื่นๆ (4.06) การท่องเที่ยวทำให้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนดีขึ้นและมีแนวโน้มดีขึ้นเรื่อยๆ เช่น มีสาธารณูปโภค ถนน น้ำประปา ไฟฟ้า) (3.88) ตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม ประชาชนในชุมชนเกาะพะงันนั้นมีทัศนคติเชิงลบต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะพะงันเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าคะแนนด้านลบเฉลี่ยสูงสุด (4.12) คือการท่องเที่ยวทำให้ ราคาสินค้าอุปโภคบริโภคสูง และค่าครองชีพแพงขึ้น รองลงมาคือ ความเหลื่อมล้ำของรายได้ นั่นคือการท่องเที่ยวควรสร้างรายได้ให้กับทุกชุมชนเท่าเทียมกันในทุกชุมชนของเกาะพะงัน (3.88) การท่องเที่ยวทำให้ปัญหาสังคมมีมากขึ้นแก้ไขยากขึ้น (3.59) การท่องเที่ยวทำให้สังคมชนบทหายไป เริ่มกลายเป็นสังคมเมืองมีคนแปลกหน้าเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ (3.45) ตามลำดับ นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าประชาชนในชุมชนเกาะพะงันมีทัศนคติเชิงลบต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะพะงันในระดับปานกลาง นั่นคือ ทศนคติที่มีต่อกิจกรรมปาร์ตี้ชายหาดที่จัดนอกเหนือจากฟลุมูนปาร์ตี้ (2.75) และชุมชนท้องถิ่นได้รับผลกระทบเชิงลบจากกิจกรรมท่องเที่ยวในลักษณะของปาร์ตี้ย่อยอื่นๆ นอกเหนือจากฟลุมูน (2.66) รายละเอียดดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยของ ทศนคติต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะพะงันของชุมชนท้องถิ่น

ทัศนคติ	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความคิดเห็น
การท่องเที่ยวเกาะพะงันเป็นแหล่งที่สร้างรายได้และก่อให้เกิดการจ้างงานในชุมชนมากที่สุดเมื่อเทียบกับแหล่งรายได้อื่นๆ	4.06	.705	มาก
การท่องเที่ยวทำให้เกาะพะงันมีชื่อเสียงในระดับโลก นำมาซึ่งความภาคภูมิใจให้กับคนพะงัน	4.48	.578	มากที่สุด
การท่องเที่ยวทำให้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนดีขึ้นและมีแนวโน้มดีขึ้นเรื่อยๆ เช่น มีสาธารณูปโภค ถนน น้ำประปา ไฟฟ้า)	3.88	.802	มาก

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ทัศนคติ	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับความคิดเห็น
การท่องเที่ยวทำให้สังคมชนบทหายไป เริ่มกลายเป็นสังคมเมืองมีคนแปลกหน้าเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ	3.45	1.122	มาก
การท่องเที่ยวทำให้ปัญหาสังคมมีมากขึ้นแก้ไขยากขึ้น	3.59	1.083	มาก
การท่องเที่ยวทำให้สินค้าชุมชนทั้งการเกษตรและแปรรูปขายได้มากขึ้นราคาดีขึ้น	4.11	0.718	มาก
การท่องเที่ยวทำให้ค่าราคาของ และค่าครองชีพแพงขึ้น	4.12	0.800	มาก
การท่องเที่ยวควรสร้างรายได้ให้กับทุกชุมชนเท่าเทียมกันในทุกชุมชนของเกาะพะงัน	3.88	0.830	มาก
กิจกรรมปาร์ตี้ชายหาด ที่จัดนอกเหนือจากฟลุมูนปาร์ตี้ เป็นกิจกรรมที่ชุมชนสนับสนุน	2.75	1.500	ปานกลาง
ชุมชนท้องถิ่นได้รับผลกระทบเชิงลบจากกิจกรรมท่องเที่ยวในลักษณะของปาร์ตี้ย่อยอื่นๆ นอกเหนือจากฟลุมูนปาร์ตี้	2.66	1.361	ปานกลาง

4.3.4.2 ความรู้ ความเข้าใจต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ผลการศึกษา พบว่าประชาชนในชุมชนเกาะพะงันนั้นมีความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในระดับดีมาก โดยร้อยละ 98.50 ทราบว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวในเชิงสร้างสรรค์และให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวเป็นส่วนสำคัญของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน และการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนคือการที่ชุมชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวรวมถึงการให้บริการทางการท่องเที่ยวที่ปลอดภัย และเอารัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยว ไม่นับว่าเป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในระยะยาว

แต่อย่างไรก็ตามชุมชนท้องถิ่นอีกร้อยละ 81.93 ยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการให้บริการนักท่องเที่ยวบนพื้นฐานความยั่งยืนของทรัพยากร โดยยังคงให้ความสำคัญกับการตอบสนองความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก โดยเห็นด้วยกับข้อความที่ว่า “ การท่องเที่ยวคือการที่ทำให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจมากที่สุดแม้ว่าหลายครั้งจะกระทบกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” รวมไปถึงการมุ่งเน้นที่จำนวนนักท่องเที่ยวมากกว่าการได้มาซึ่งนักท่องเที่ยวคุณภาพ ประชาชนกว่าร้อยละ 74.80 เห็นด้วยกับข้อความที่ว่า “ การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนคือการที่มีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวในปริมาณมากๆ” โดยส่วนใหญ่เห็นด้วยที่ว่า ถ้าหากมีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวจำนวนมาก ชุมชนมีรายได้สูง อาจทำให้ทรัพยากรธรรมชาติเสียหายและวิถีชีวิตดั้งเดิมเปลี่ยนแปลงไปบ้าง ก็นับว่าเป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอยู่ คิดเป็นร้อยละ 60.40 อีกทั้งยังมีความเข้าใจว่าการวางแผนโครงการต่างๆ ของทางราชการทำให้

การพัฒนาการท่องเที่ยวล่าช้า ไม่ควรมีแผนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพราะสามารถทำได้คล่องตัวกว่า และหลายครั้งที่ความคิดเห็นของชุมชนท้องถิ่น หน่วยงานต่างๆ และภาคเอกชนในธุรกิจท่องเที่ยวไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อหลีกเลี่ยงข้อโต้แย้งให้ต่างคนต่างคิดต่างทำจะดีกว่า คิดเป็นร้อยละ 51.80 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทัศนคติเชิงลบต่อการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐก็เป็นได้ที่ส่งผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวดังกล่าว

อย่างไรก็ตามประชาชนในชุมชนเกาะพะงัน ส่วนใหญ่ร้อยละ 56.50 มีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับ การแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ (Zoning) อีกทั้งไม่ได้มองว่าเป็นปัญหาแต่กลับเป็นเครื่องมือในการจัดการการท่องเที่ยวยั่งยืน ไม่เป็นอุปสรรคต่อการเติบโตของการท่องเที่ยวในเกาะพะงัน รายละเอียดดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของประชาชนในชุมชนเกาะพะงันจำแนกตามความรู้ความเข้าใจต่อการจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจต่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การท่องเที่ยวคือการที่ทำให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจมากที่สุดแม้ว่าหลายครั้งจะกระทบกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	335	81.90	74	18.10
การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนคือการที่ชุมชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว	403	98.50	6	1.50
กิจกรรมการท่องเที่ยวในเชิงสร้างสรรค์และให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวเป็นส่วนสำคัญของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน	403	98.50	6	1.50
การวางแผนโครงการต่างๆ ของทางราชการทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวล่าช้า ไม่ควรมีแผนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพราะสามารถทำได้คล่องตัวกว่า	212	51.80	196	47.90
หลายครั้งที่ความคิดเห็นของชุมชนท้องถิ่น หน่วยงานต่างๆ และภาคเอกชนในธุรกิจท่องเที่ยวไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อหลีกเลี่ยงข้อโต้แย้งให้ต่างคนต่างคิดต่างทำจะดีกว่า	212	51.80	197	48.20
การให้บริการทางการท่องเที่ยวที่หลอกลวง และเอาเปรียบนักท่องเที่ยว ไม่นับว่าเป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในระยะยาว	396	96.80	13	3.20

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจ ต่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนคือการที่มีนักท่องเที่ยวมา ท่องเที่ยวในปริมาณมากๆ	306	74.80	103	25.20
การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนไม่จำเป็นต้องมีการกระจาย รายได้ใครมีโอกาสมากก็ได้มาก	221	54.00	188	46.00
ถ้าหากมีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวจำนวนมาก ชุมชนมี รายได้สูง อาจทำให้ทรัพยากรธรรมชาติเสียหายและ วิถีชีวิตดั้งเดิมเปลี่ยนแปลงไปบ้าง ก็นับว่าเป็นการ ท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอยู่	247	60.40	162	39.60
การแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ (Zoning) ไม่นับว่าเป็น เครื่องมือในการจัดการการท่องเที่ยวยั่งยืนแต่กลับ เป็นอุปสรรคต่อการเติบโตของการท่องเที่ยวในเกาะ พะงันมากกว่า	178	43.50	229	56.50

4.3.5 ผลกระทบจากการท่องเที่ยว

ในมุมมองของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นของเกาะพะงันนั้น ผลกระทบทางลบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวรุนแรงที่สุดคือปัญหาขยะ สิ่งปฏิกูล โดยประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 45.20 เห็นว่าปัญหานี้มีความรุนแรงระดับรุนแรงระดับมากถึงมากที่สุด (4.20) รองลงมาคือปัญหาของแพ่งขึ้น (ค่าครองชีพสูง) มีความรุนแรงระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 45.2 เช่นกัน และปัญหาทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย มีความรุนแรงระดับเล็กน้อย คิดเป็นร้อยละ 32.80 ทั้งนี้ในมุมมองของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นของเกาะพะงันนั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 73.80 มองว่าปัญหาการจราจร เช่น รถติด ปริมาณรถที่มากขึ้นนั้นยังไม่ใช่ปัญหา รวมไปถึงยังไม่มีปัญหาด้านความแออัด บรรยากาศที่วุ่นวาย ไม่สงบ คิดเป็นร้อยละ 64.80 ทั้งนี้ปัญหาความเป็นมิตรของคนในชุมชนลดลง วัฒนธรรมดั้งเดิมหายไปรวมทั้งปัญหาน้ำเสียนั้นก็ยังไม่เกิดในระดับที่ไม่มาก ในขณะที่เดียวกันประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มีการรับรู้ถึงปัญหาทัศนียภาพชายทะเลถูกบดบัง ทางลงหาดถูกปิดล้อม โดยมองว่าเป็นปัญหาในระดับน้อย (2.20) มีประชาชนเพียงร้อยละ 15.4 ที่เห็นว่าปัญหาในระดับมากถึงมากที่สุด รวมไปถึงปัญหาแรงงานต่างด้าว อาชญากรรม ปัญหาสังคมจากพลเมืองแฝงนั้นส่วนใหญ่ยังเห็นว่าไม่ใช่ปัญหา เช่นเดียวกันกับที่ประชาชนส่วนใหญ่มองว่าปัญหานายทุนต่างชาติเข้ามาแข่งขันทำธุรกิจของคนท้องถิ่นนั้นไม่ใช่ปัญหา มีประชาชนเพียงร้อยละ 36.9 ที่เห็นว่าปัญหารุนแรงในระดับมากถึงมากที่สุด รายละเอียดดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามการรับรู้ระดับปัญหาทางการท่องเที่ยว

ประเด็นปัญหาทางการท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย
ขยะ สิ่งปฏิกูล			4.20
ไม่ใช่ปัญหา	105	25.70	
ปัญหาเล็กน้อย	44	10.80	
ปัญหาปานกลาง	75	18.30	
ปัญหารุนแรงมาก	145	35.40	
ปัญหารุนแรงมากที่สุด	40	9.80	
น้ำเสีย			1.72
ไม่ใช่ปัญหา	263	64.30	
ปัญหาเล็กน้อย	67	16.40	
ปัญหาปานกลาง	30	7.30	
ปัญหารุนแรงมาก	27	6.60	
ปัญหารุนแรงมากที่สุด	22	5.40	
ความแออัด บรรยากาศที่วุ่นวาย ไม่สงบ			1.51
ไม่ใช่ปัญหา	280	68.50	
ปัญหาเล็กน้อย	80	19.50	
ปัญหาปานกลาง	29	7.10	
ปัญหารุนแรงมาก	11	2.70	
ปัญหารุนแรงมากที่สุด	9	2.20	
ปัญหาการจราจร เช่น รถติด ปริมาณรถที่มากขึ้น			1.44
ไม่ใช่ปัญหา	302	73.80	
ปัญหาเล็กน้อย	56	13.70	
ปัญหาปานกลาง	33	8.10	
ปัญหารุนแรงมาก	12	2.90	
ปัญหารุนแรงมากที่สุด	6	1.50	
ความเป็นมิตรของคนในชุมชนลดลงวัฒนธรรมดั้งเดิมหายไป			1.61
ไม่ใช่ปัญหา	265	64.80	
ปัญหาเล็กน้อย	77	18.80	
ปัญหาปานกลาง	37	9.00	
ปัญหารุนแรงมาก	22	5.40	
ปัญหารุนแรงมากที่สุด	8	2.00	

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ประเด็นปัญหาทางการท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย
ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย			2.40
ไม่ใช่ปัญหา	101	24.60	
ปัญหาเล็กน้อย	134	32.80	
ปัญหาปานกลาง	106	25.90	
ปัญหารุนแรงมาก	44	10.80	
ปัญหารุนแรงมากที่สุด	24	5.90	
ทัศนียภาพชายทะเลถูกบดบัง ทางลงหาดถูกปิดล้อม			2.20
ไม่ใช่ปัญหา	160	39.20	
ปัญหาเล็กน้อย	93	22.70	
ปัญหาปานกลาง	93	22.70	
ปัญหารุนแรงมาก	41	10.00	
ปัญหารุนแรงมากที่สุด	22	5.40	
ของแพงขึ้น (ค่าครองชีพสูง)			3.23
ไม่ใช่ปัญหา	63	15.40	
ปัญหาเล็กน้อย	34	8.30	
ปัญหาปานกลาง	127	31.10	
ปัญหารุนแรงมาก	115	28.10	
ปัญหารุนแรงมากที่สุด	70	17.10	
การบุกรุกพื้นที่สาธารณะ			2.33
ไม่ใช่ปัญหา	138	33.80	
ปัญหาเล็กน้อย	110	27.00	
ปัญหาปานกลาง	76	18.60	
ปัญหารุนแรงมาก	56	13.70	
ปัญหารุนแรงมากที่สุด	28	6.90	
นายทุนต่างชาติเข้ามาแข่งขันทำธุรกิจของคนท้องถิ่น			2.84
ไม่ใช่ปัญหา	114	27.90	
ปัญหาเล็กน้อย	61	14.90	
ปัญหาปานกลาง	83	20.30	
ปัญหารุนแรงมาก	79	19.30	
ปัญหารุนแรงมากที่สุด	72	17.60	

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

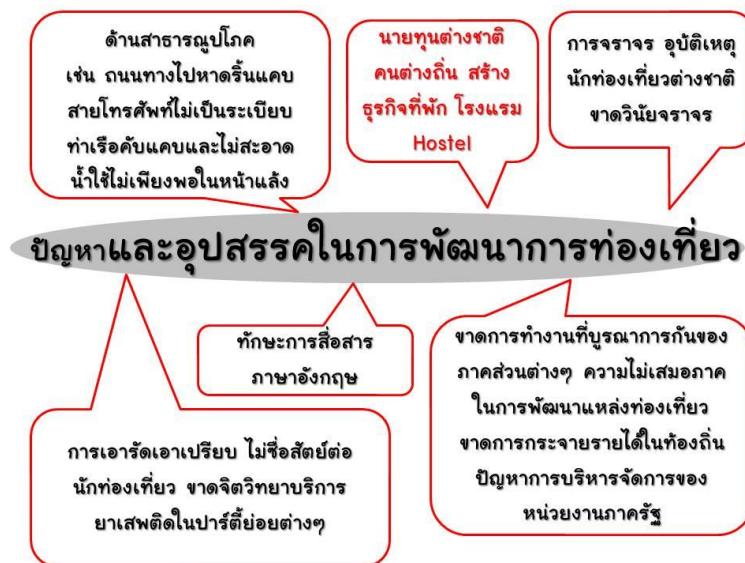
ประเด็นปัญหาทางการท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย
แรงงานต่างด้าว อาชญากรรมปัญหาสังคมจากพลเมืองแฝง			2.39
ไม่ใช่ปัญหา	147	35.90	
ปัญหาเล็กน้อย	73	17.80	
ปัญหาปานกลาง	91	22.20	
ปัญหารุนแรงมาก	79	19.40	
ปัญหารุนแรงมากที่สุด	19	4.70	

4.3.6 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยว

ในมุมมองของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นของเกาะพะงันนั้น คิดว่าปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนได้แก่ ปัญหาด้านสาธารณูปโภค เช่น ถนนทางไปหาดรีนแคบสายโทรศัพท์ ความเป็นระเบียบบริเวณท่าเรือ ท่าเรือคับแคบและไม่สะอาดน้ำใช้ไม่เพียงพอในหน้าแล้ง การเข้ามาของนายทุนต่างชาติ คนต่างถิ่นเพื่อเข้ามาสร้างธุรกิจที่พัก โรงแรม เกสเฮ้าส์ต่างๆ รวมไปถึงประเด็นด้านอุบัติเหตุจากการจราจร เช่น การใช้รถมอเตอร์ไซด์ที่ขาดวินัยจราจรของนักท่องเที่ยวต่างชาติไม่รู้กฎจราจร หรือแม้กระทั่งการไม่มีประสิทธิภาพการขับขี่หรือมาฝึกขับขี่มอเตอร์ไซด์ครั้งแรกที่เกาะพะงัน ปัญหาการสื่อสารภาษาต่างประเทศของคนในชุมชนที่ต้องได้รับการพัฒนาให้ถูกต้อง การขาดความสามัคคีและการบูรณาการของภาคส่วนต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชนในพื้นที่ การขาดความเต็มใจบริการ (Service Mind) โดยเฉพาะผู้ให้บริการรถ TAXI การท่องเที่ยวที่กระจุกตัวอยู่เฉพาะบางจุดไม่มีการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวบริเวณอื่น ปัญหาการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐ เช่น งบประมาณไม่เพียงพอ การทุจริตองค์กร การบริหารจัดการยังไม่คล่องตัวเนื่องจากมีบางหมู่บ้านที่มีพื้นที่ทับซ้อนกัน การดูแลไม่ทั่วถึง ความเอาใจเอาเปรียบ ไม่ซื่อสัตย์ต่อนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะร้านเช่ารถมอเตอร์ไซด์เมื่อเกิดอุบัติเหตุ รถได้รับความเสียหายจะเรียกเก็บค่าเสียหายจากนักท่องเที่ยวต่างชาติในราคาไม่เหมาะสม เรียกเก็บค่าเสียหายจริง (ภาพที่ 4.10)

4.3.7 ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะพะงัน

สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหามาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกประชาชนในพื้นที่เกาะพะงันพบว่าส่วนใหญ่เสนอให้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติสร้างจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อที่จะช่วยลดปัญหาขยะจากต้นทางลดภาระในการกำจัดขยะ รองลงมาคือการนำเสนอให้ภาครัฐรับฟังเสียงของคนในท้องถิ่นให้มากกว่านี้เพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหา การบูรณาการการทำงานของภาคส่วนต่างๆ

ภาพที่ 4.10 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวในมุมมองของชุมชนท้องถิ่นเกาะพะงัน

โดยเฉพาะภาครัฐ เนื่องจากหลายครั้งที่มีการทาบซ้อนและการพัฒนาที่ไม่ต่อเนื่องกันหากตั้งอยู่ต่างเขตการปกครองส่วนท้องถิ่น รวมไปถึงการพัฒนาด้านสาธารณูปโภคอย่างทั่วถึงมีการพัฒนาภาษาต่างประเทศให้กับคนในชุมชน การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรในชุมชนเพื่อเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวภายใต้การบริการที่ได้มาตรฐานมีการพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวทั้งการสื่อสารภาษาต่างประเทศ และความเต็มใจบริการให้กับธุรกิจท่องเที่ยวและบริการในพื้นที่เกาะพะงัน

ทั้งนี้เสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวนั้นจากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่าชุมชนท้องถิ่นในเกาะพะงันต้องการให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เป็นทางเลือกมากกว่าการจัดปาร์ตี้หรือฟูลมูนปาร์ตี้ ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวไว้ว่า

“...อยากให้รัฐช่วยมาโปรโมทการท่องเที่ยวอื่นให้มากกว่านี้ เกาะพะงันยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจมากกว่าฟูลมูนปาร์ตี้ และควรมีการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าพื้นบ้าน โดยองค์กรมาควบคุมและให้ความรู้ ผู้ประกอบการรวมตัวกันเป็นชมรมเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวและการพัฒนาเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ทางภาครัฐควรต้องส่งเสริมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นนอกเหนือจากการมาฟูลมูนปาร์ตี้ให้มากขึ้น...

ตัวแทนชุมชนท้องถิ่นเกาะพะงัน 3

นอกจากนี้บางส่วนยังสะท้อนถึงการสร้างความเข้มแข็งในชุมชน โดยให้มีการจัดการการท่องเที่ยวด้วยชุมชนเอง แก้ไขปัญหาโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านภูมิทัศน์ซึ่งบางส่วนเห็นว่ามียางรถล้นพื้นที่สาธารณะ ปิดทางลงหาด บดบังภูมิทัศน์ทะเลดังที่ได้ให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“...ควรต้องมีการบริหารจัดการบึงกะโล บ้านพักที่อยู่ริมชายหาด เนื่องจากบึงภูมิทัศน์ทางทะเล...ปรับปรุงภูมิทัศน์ การจัดการขยะ และปลูกฝังคนในชุมชนให้ดีขึ้น มีความสามัคคีกัน จรรยาบรรณของนักการเมืองท้องถิ่น มีความเห็นแก่ตัว...”

ตัวแทนชุมชนท้องถิ่นเกาะพะงัน 4

ทั้งนี้ชุมชนท้องถิ่นยังต้องการให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งไปพร้อมๆกับการท่องเที่ยวโดยเสนอให้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์มะพร้าวซึ่งเป็นผลผลิตจากการเกษตรในชุมชน ดึงจุดแข็งด้านความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติและการเกษตรมาสร้างจุดขายให้มากขึ้น

“...พัฒนาการท่องเที่ยวภาคเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน เช่น มะพร้าวของเกาะพะงันได้ GI การจัดการปัญหาที่เกิดจากปาร์ตี้ยอย เพื่อลดปัญหาต่างๆ เสี่ยงดัง...จึงควรต้องส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กระจายไปทั่ว ไม่อยู่ตรงส่วนใดส่วนหนึ่ง และมีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้น หรือสินค้าเกษตร เพราะนักท่องเที่ยวบางกลุ่มจะชอบสนใจ เรื่องการใช้ชีวิตแบบธรรมชาติไม่ใช่แค่ปาร์ตี้อย่างเดียว อยากให้ภาครัฐสนับสนุนในตรงนี้ด้วย...”

4.4 ศักยภาพด้านทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่เกาะพะงัน

การศึกษาครั้งนี้ได้ดำเนินการสำรวจและศึกษาความหลากหลายของพรรณพืชมีท่อลำเลียง (vascular plants) ในเกาะพะงันอำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้งหมด 4 เส้นทางสำรวจ พบ 68 วงศ์ 131 สกุล 154 ชนิด จำแนกเป็นไลโคไฟต์(lycophytes)หรือพืชไถ่เลี้ยงเฟิน (fern allies) และเฟิน (ferns) 10 วงศ์ 16 สกุล 20 ชนิด และพืชดอก (flowering plants) 58 วงศ์ 115 สกุล 134 ชนิด จำแนกเป็นพืชดอกกลุ่มแมกโนเลียต (magnoliids) 2 วงศ์ 3 สกุล 5 ชนิด พืชใบเลี้ยงเดี่ยว (monocotyledons) 9 วงศ์ 23 สกุล 27 ชนิด และพืชใบเลี้ยงคู่ (dicotyledons) 47 วงศ์ 89 สกุล 102 ชนิด (ภาพที่ 4.11)

4.4.1 สถานภาพพืช

จากการตรวจสอบสถานภาพพืชที่สำรวจพบในเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามเส้นทางสำรวจทั้งหมด 4 เส้นทางสำรวจ อ้างอิงตาม IUCN Red List (IUCN, 2001) Thailand Red Data: Plants (Suntisuk *et al.*, 2006) A Preliminary Check-list of Threatened Plants in Thailand (Pooma *et al.*, 2005) พืชหายากของประเทศไทย (ราชันย์, 2551) ร่วมกับการประเมินสถานภาพพืชโดย ผู้ศึกษา พบพืชถูกคุกคาม (threatened plant) 6 ชนิด จัดอยู่ในสถานภาพพืชหายาก (rare plant) ได้แก่ พนอง (*Shorea hypochra* Hance) สิงโต

ภาพที่ 4.11 พรรณพืชบางชนิดที่พบในเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี:

7. สามร้อยยอด (*Lycopodiella cernua* (L.) Pic. Serm.); 8. หีมยอสาวแก่ (*Selaginella intermedia* Spring); 9. รังไก่ (*Selaginella willdenowii* (Desv. ex Poir.) Baker); 10. กูดทอง (*Davallia repens* (L. f.) Kuhn); 11-12. พญานาคราช (*Davallia solida* (G. Forst.) Sw.); 13-14. กูดปัด (*Dicranopteris linearis* (Burm. f.) Underw.) ปากเป็ด (*Bulbophyllum antenniferum* (Lindl.) Rchb. f.) สิงโตดอกไม้ไฟ (*Bulbophyllum medusae* (Lindl.) Rchb. f.) เทียนเล (*Pemphis acidula* J. R. Forst. & G. Forst.) ตะบัน (*Xylocarpus rumphii* (Kostel.) Mabb.) และหมั่นททะเล (*Cordia subcordata* Lam.)

พนอง (*Shorea hypochra* Hance) เป็นไม้ต้น มีเขตการกระจายพันธุ์ในประเทศไทยทางภาคตะวันออกเฉียงใต้และภาคใต้ ในพื้นที่ศึกษาพบตามป่าดิบชื้นในเส้นทางยอดเขาหรรษา

สิงโตปากเป็ด (*Bulbophyllum antenniferum* (Lindl.) Rchb. f.) เป็นกล้วยไม้อิงอาศัยหรือกล้วยไม้ขึ้นบนหิน มีเขตการกระจายพันธุ์ในประเทศไทยทางภาคใต้ ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในพื้นที่ศึกษาพบตามป่าดิบชื้นในเส้นทางยอดเขาหระ

สิงโตดอกไม้ไฟ (*Bulbophyllum medusae* (Lindl.) Rchb. f.) เป็นกล้วยไม้อิงอาศัยหรือกล้วยไม้ขึ้นบนหิน มีเขตการกระจายพันธุ์ในประเทศไทยทางภาคใต้ ในพื้นที่ศึกษาพบตามป่าดิบชื้นในเส้นทางยอดเขาหระ

เทียนเล (*Pemphis acidula* J. R. Forst. & G. Forst.) เป็นไม้ต้นขนาดเล็กหรือไม้พุ่ม แตกกิ่งจำนวนมาก ค่อนข้างแน่น ทรงพุ่มสวย มีเขตการกระจายพันธุ์ในประเทศไทยทางภาคตะวันออกเฉียงใต้และภาคใต้ พบเฉพาะตามชายฝั่งทะเลและเกาะที่ไม่ถูกรบกวน ในพื้นที่ศึกษาพบตามชายหาดหิน (rock strand) สังคมพืชชายหาด อ่าวแม่หาด-เกาะม้าและอ่าวในวก

ตะบัน (*Xylocarpus rumphii* (Kostel.) Mabb.) เป็นไม้ต้น มีเขตการกระจายพันธุ์ในประเทศไทยทางภาคตะวันตกเฉียงใต้ ภาคตะวันออกเฉียงใต้ และภาคใต้ พบเฉพาะตามชายฝั่งทะเลและเกาะที่ไม่ถูกรบกวน ในพื้นที่ศึกษาพบตามสังคมพืชชายหาด อ่าวแม่หาด-เกาะม้าและอ่าวในวก

หมันทะเล (*Cordia subcordata* Lam.) เป็นไม้ต้นขนาดใหญ่ มีเขตการกระจายพันธุ์ในประเทศไทยทาง ภาคตะวันตกเฉียงใต้ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงใต้ และภาคใต้ พบเฉพาะตามชายฝั่งทะเลและเกาะที่ไม่ถูกรบกวน ในพื้นที่ศึกษาพบตามสังคมพืชชายหาด อ่าวแม่หาด-เกาะม้า

พรรณพืชหลายชนิดมักพบเฉพาะตามชายฝั่งทะเลและเกาะที่ไม่ถูกรบกวน เช่น เทียนเล ตะบัน หมันทะเล จากการสำรวจและศึกษาครั้งนี้ พบพรรณพืชดังกล่าวในสังคมพืชชายหาด บริเวณอ่าวแม่หาดเกาะม้าและอ่าวในวก แสดงให้เห็นว่าพื้นที่นี้ได้รับการดูแลทรัพยากรพรรณพืชเป็นอย่างดี จึงพบพรรณพืชที่เป็นดัชนีชี้วัดความสมบูรณ์ทางความหลากหลายทางชีวภาพ

4.4.2 การสำรวจชนิดพันธุ์พืช

เส้นทางสำรวจที่ 1 เส้นทางน้ำตกแพงน้อย น้ำตกแพงใหญ่ จุดชุมวิวิโดมศิลา อุทยานแห่งชาติธารเสด็จ มีป่าดิบแล้งและพื้นที่เปิดโล่ง ที่สูงจากระดับทะเล 65-150 เมตร พบพรรณพืชมีท่อลำเลียง 40 วงศ์ 53 สกุล 58 ชนิด จำแนกเป็นไลโคไฟต์หรือพืชใกล้เคียงเฟินและเฟิน 5 วงศ์ 7 สกุล 7 ชนิด และพืชดอก 35 วงศ์ 46 สกุล 51 ชนิด จำแนกเป็นพืชดอกกลุ่มแมกโนเลียด 2 วงศ์ 2 สกุล 2 ชนิด พืชใบเลี้ยงเดี่ยว 6 วงศ์ 12 สกุล 12 ชนิด และพืชใบเลี้ยงคู่ 27 วงศ์ 32 สกุล 37 ชนิด (ตารางภาคผนวกที่ 3)

ไม้ต้นที่พบ ได้แก่ เลือดแรด (*Knema globularia*) กะทังใบใหญ่ (*Litsea grandis*) ยางแดง (*Dipterocarpus turbinatus*) มะปริง (*Bouea oppositifolia*) พุงฟ้า (*Alstonia macrophylla*) แคลยอดดำ (*Stereospermum fimbriatum*) พะวา (*Garcinia celebica*) ชะมวง (*Garcinia cowa*) ส้านใหญ่ (*Dillenia obovata*) ดำตะโก (*Diospyros wallichii*) สะท้อนรอก (*Elaeocarpus tectorius*) ไกรทอง (*Erythroxylum cuneatum*) กันเกรา (*Fagraea fragrans*) กระท้อน (*Sandoricum koetjape*) กะเมา (*Syzygium grande*) สำเภา (*Chaetocarpus castanocarpus*) เฉียงพรา้งนางแอ (*Carallia brachiata*) งาไซ (*Pouteria obovata*) มังตาน (*Schima wallichii*) ส้มโหลก (*Baccaurea lanceolata*) ลำบิต (*Diospyros vera*) สะตอ (*Parkia speciosa*) เหมียง (*Parkia timoriana*) ตีนนก (*Vitex pinnata*) พลับพล (*Microcos tomentosa*) ไกร (*Ficus superba*) ชิงช้า (*Ficus fistulosa*) มะเฒ่าแดง (*Antidesma bunius*) นกนอน (*Cleisanthus polyphyllus*) และ ส้มลิงแกนปึก (*Guioa bijuga*)

ไม้พุ่มที่พบ ได้แก่ มะเดื่อขี้นก (*Ficus chartacea*) เจตพังคี (*Cladogynos orientalis*) ชะแวง (*Rhodamnia cinerea*) พรวด (*Rhodomyrtus tomentosa*) ปลาไหลเผือก (*Eurycoma longifolia*) และ มังเครือช้าง (*Melastoma sanguineum*)

เป็นทั้งไม้พุ่มรอเลื้อยและไม้เลื้อยที่พบ ได้แก่ เถาหงอนไก่ (*Rourea mimosoides* f. *mimosoides*) และ เถาหงอนไก่ (*Rourea mimosoides* f. *villosa*) ไม้เลื้อยที่พบ ได้แก่ เตยย่านน้อย (*Freycinetia angustifolia*) นมพิจิตร (*Hoya verticillata*) และ เชนงนายพราน (*Nepenthes mirabilis*) ไม้ล้มลุกที่พบ ได้แก่ บุกฤๅษี (*Tacca palmata*) หญ้าหนูตัน (*Dianella ensifolia*) หญ้าดอกป่อง (*Acroceras tonkinense*) เหนี่ยวหมา (*Centotheca lappacea*) หญ้าจืด (*Cyrtococcum accrescens*) หญ้าไผ่หยอง (*Pogonatherum crinitum*) และ *Mnesithea mollicoma* ไม้ล้มลุกประเภทกล้วยไม้ดิน ที่พบ ได้แก่ *Apostasia* sp.

พืชใบเลี้ยงเดี่ยวลำต้นคล้ายไม้ต้นที่พบ ได้แก่ *Pandanus* sp. พืชใบเลี้ยงเดี่ยวประเภทปาล์มลำต้นคล้ายไม้ต้นที่พบ ได้แก่ หลาวชะโอนเขา (*Oncosperma horridum*) และ เต่าร้างแดง (*Caryota mitis*)

ไลโคไฟต์รอเลื้อยที่พบ ได้แก่ รังไก่ (*Selaginella willdenowii*) เฟินขึ้นบนดินที่พบ ได้แก่ เฟินผักชีก้านดำ (*Adiantum stenochlamys*) และ กูดปัด (*Dicranopteris linearis*) เฟินอิงอาศัยที่พบ ได้แก่ สะโมง (*Pyrrhosia longifolia*) และ วานหัวละมาน (*Haplopteris elongata*) เป็นทั้งเฟินขึ้นบนหินและเฟินอิงอาศัยที่พบ ได้แก่ กระแตไต่ไม้ (*Drynaria quercifolia*) และ เฟินเลื้อยที่พบ ได้แก่ ลิเกาป่า (*Lygodium polystachyum*)

เส้นทางสำรวจที่ 2 เส้นทางยอดเขาหุรา มีป่าดิบชื้นและพื้นที่เปิดโล่ง ที่สูงจากระดับทะเล 215-640 เมตร พบพรรณพืชมีท่อลำเลียง 49 วงศ์ 76 สกุล 86 ชนิด จำแนกเป็นไลโคไฟต์หรือพืชใกล้เคียงเฟินและเฟิน 10 วงศ์ 16 สกุล 19 ชนิด และพืชดอก 39 วงศ์ 60 สกุล 67 ชนิด จำแนกเป็นพืชดอกกลุ่มแมกโนลิด 2 วงศ์ 3 สกุล 5 ชนิด พืชใบเลี้ยงเดี่ยว 7 วงศ์ 15 สกุล 16 ชนิด และพืชใบเลี้ยงคู่ 30 วงศ์ 42 สกุล 46 ชนิด (ตารางที่ 1)

ไม้ต้นที่พบ ได้แก่ เลือดแรด (*Knema globularia*) มะพร้าววนกกก (*Horsfieldia amygdalina*) ทำม้ง (*Litsea elliptica*) มะปริง (*Bouea oppositifolia*) ยางแดง (*Dipterocarpus turbinatus*) พนอง (*Shorea hypochra*) ชะมวง (*Garcinia cowa*) พะวา (*Garcinia celebica*) นวล (*Garcinia merguensis*) แซะ (*Callerya atropurpurea*) ดำตะโก (*Diospyros wallichii*) ตะพง (*Endospermum diadenum*) *Castanopsis* sp. เฌียงพรัานางแอ (*Carallia brachiata*) งาไซ (*Pouteria obovata*) มังตาน (*Schima wallichii*) กะเมา (*Syzygium grande*) ก้นเกรา (*Fagraea fragrans*) ทุ่งฟ้า (*Alstonia macrophylla*) แคนยอดดำ (*Stereospermum fimbriatum*) กะทิงใบใหญ่ (*Litsea grandis*) ตองแตบ (*Macaranga denticulata*) เม็ก (*Macaranga tanarius* var. *tomentosa*) สอยดาว (*Mallotus paniculatus*) พังแหรใหญ่ (*Trema orientalis*) กะอวม (*Acronychia pedunculata*) แมงเม่านก (*Eurya nitida*) ตีนนก (*Vitex pinnata*) พลับพลา (*Microcos tomentosa*) ขนุนป่า (*Artocarpus rigidus*) จิ้งขาว (*Ficus fistulosa*) มะเฒ่าชน (*Antidesma montanum* var. *montanum*) และนกกอน (*Cleisanthus polyphyllus*)

ไม้พุ่มที่พบ ได้แก่ มะเดื่อขี้นก (*Ficus chartacea*) ชะแวง (*Rhodamnia cinerea*) พรวด (*Rhodomyrtus tomentosa*) ปลาไหลเผือก (*Eurycoma longifolia*) ตาไก่ใบกว้าง (*Ardisia crenata* var. *crenata*) เข็มพระราม (*Chassalia curviflora*) ปัดใบรี (*Lasianthus hispidulus*) และโคลงเคลง (*Melastoma malabathricum* subsp. *malabathricum*) **ไม้พุ่มอิงอาศัยที่พบ** ได้แก่ หัวร้อยรู (*Hydnophytum formicarum*) **กาฝากพุ่มที่พบ** ได้แก่ *Viscum indochinense*

ไม้พุ่มรอเลื้อยที่พบ ได้แก่ นาคพุด (*Hypserpa nitida*) เป็นทั้งไม้เลื้อยและไม้พุ่มรอเลื้อยที่พบ ได้แก่ เถาหงอนไก่ (*Rourea mimosoides* f. *mimosoides*) และเถาหงอนไก่ (*Rourea mimosoides* f. *villosa*) **ไม้เลื้อยที่พบ** ได้แก่ เตยย่านน้อย (*Freycinetia angustifolia*) รสสุคนธ์ (*Tetracera loureiroi*) ชะลูด (*Alyxia reinwardtii*) และบ้าช้าง (*Entada spiralis*)

ไม้ล้มลุกที่พบ ได้แก่ บุกฤๅษี (*Tacca palmata*) แก้วหน้าม้า (*Alocasia longiloba*) สาวสนม (*Sonerila griffithii*) หญ้าลิค (*Hypolytrum nemorum*) หญ้าข้าวเปลือก (*Arundinella setosa*) หญ้าหลังเรียบ (*Mnesithea helferi*) และหญ้าหางหมาจิ้งจอก (*Setaria parviflora*) **ไม้ล้มลุกประเภทกล้วยไม้อิงอาศัยที่พบ** ได้แก่ ตานตะขาบ (*Podochilus lucescens*) และตะขาบ

แดง (*Thrixspermum acuminatissimum*) เป็นทั้งกล้วยไม้อิงอาศัยและกล้วยไม้ขึ้นบนหิน ได้แก่
สิงโตปากเป็ด (*Bulbophyllum antenniferum*) และสิงโตดอกไม้ไฟ (*Bulbophyllum medusae*)
กล้วยไม้ดินที่พบ ได้แก่ *Apostasia* sp. ไม้ล้มลุกอาศัยรา ที่พบ ได้แก่ *Sciaphila arfakiana*

พืชใบเลี้ยงเดี่ยวลำต้นคล้ายไม้ต้นที่พบ ได้แก่ *Pandanus* sp. พืชใบเลี้ยงเดี่ยวประเภท
ปาล์ม ลำต้นคล้ายไม้ต้นที่พบ ได้แก่ ค้อ (*Livistona speciosa*) และเต่าร้างแดง (*Caryota mitis*)
ไลโคไฟต์ขึ้นบนดินที่พบ ได้แก่ สามร้อยยอด (*Lycopodiella cernua*) และหิมอยสาวแก่
(*Selaginella intermedia*) ไลโคไฟต์ร่อเลื้อย ที่พบ ได้แก่ รังไก่ (*Selaginella willdenowii*) เฟิน
ขึ้นบนดินที่พบ ได้แก่ เฟินผักชีก้านดำ (*Adiantum stenochlamys*) กูดปรัง (*Taenitis*
blechnoides) กูดปัด (*Dicranopteris linearis*) *Heterogonium sagenioides* และ *Lindsaea*
orbiculata เฟินอิงอาศัยที่พบ ได้แก่ สะเมาะ (*Pyrrosia longifolia*) ว่านหัวละมาน (*Haplopteris*
เฟินขึ้นบนหินที่พบ ได้แก่ พญานาคราช (*Davallia solida*) เป็นทั้งเฟินขึ้นบนหินและเฟินอิงอาศัย
ที่พบ ได้แก่ ข้าหลวงหลังลาย (*Asplenium nidus*) กูดทอง (*Davallia repens*) กระแตไต่ไม้
(*Drynaria quercifolia*) *Ctenopterella blechnoides* และ *Selliguea heterocarpa* และเฟิน
เลื้อยที่พบ ได้แก่ หญายายเถา (*Lygodium flexuosum*)

เส้นทางสำรวจที่ 3 อ่าวแม่หาด-เกาะม้า มีสังคมพืชชายหาด พบพืชดอก 19 วงศ์ 25 สกุล
26 ชนิด จำแนกเป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยว 4 วงศ์ 5 สกุล 5 ชนิด และพืชใบเลี้ยงคู่ 15 วงศ์ 20 สกุล 21
ชนิด (ตารางภาคผนวกที่ 4)

เส้นทางสำรวจที่ 4 อ่าวในวก มีสังคมพืชชายหาด มีพรรณไม้ป่าชายเลนบางชนิดขึ้นอยู่
ด้านหน้า หาดทราย และมีพรรณไม้ป่าดิบแล้งบางชนิดขึ้นอยู่ด้านหลังหาดทราย พบพืชดอก 27 วงศ์
38 สกุล 41 ชนิด จำแนกเป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยว 3 วงศ์ 4 สกุล 4 ชนิด และพืชใบเลี้ยงคู่ 24 วงศ์ 34
สกุล 37 ชนิด (ตารางภาคผนวกที่ 5)

ภาพที่ 4.12 พรรณพืชบางชนิดที่พบในเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี:

15.หญ้ายายเภา (*Lygodium flexuosum* (L.) Sw.); 16. ลิเกาป่า (*Lygodium polystachyum* Wall. ex Moore); 17-18. *Ctenopterella blechnoides* (Grev.) Parris; 19. กระแตไต่ไม้ (*Drynaria quercifolia* (L.) Sm.); 20. กีบม้าลม (*Pyrrosia piloselloides* (L.) M. G. Price); สะเือง 21-22. (*Pyrrosia longifolia* (Burm. f.) C. V. Morton) *elongata*) กีบม้าลม (*Pyrrosia piloselloides*) และ ตาลมังกร (*Lecanopteris sinuosa*)

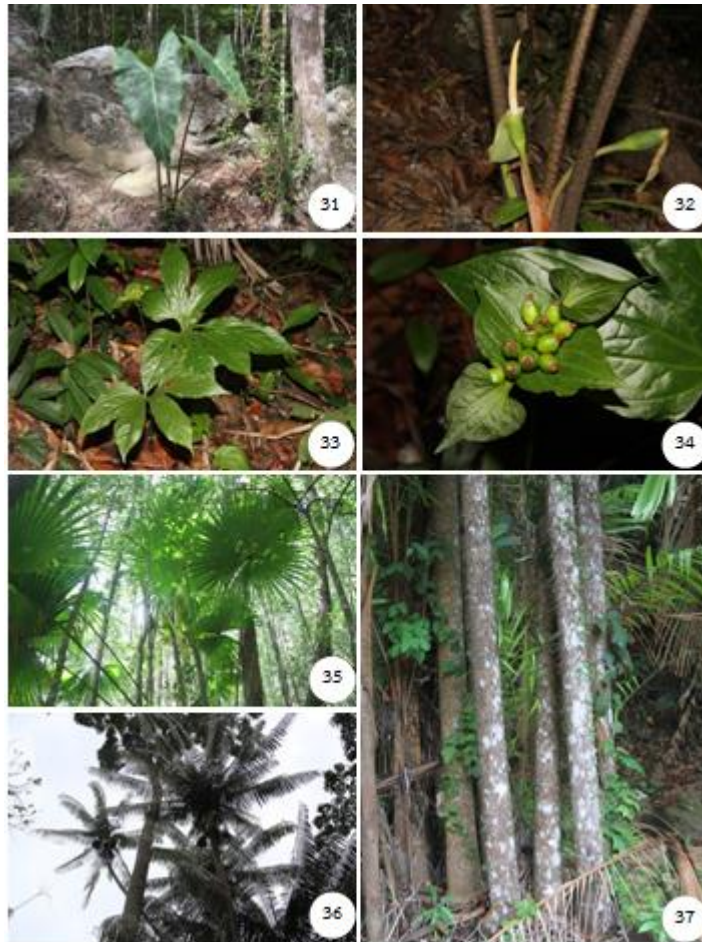
ทั้งนี้พรรณพืชที่สำรวจพบในเส้นทางสำรวจที่ 3 และเส้นทางสำรวจที่ 4 รวมกัน ดังนี้

ไม้ต้นที่พบตามแนวหาดทราย ได้แก่ หูกวาง (*Terminalia catappa*) สนทะเล (*Casuarina equisetifolia*) หยีน้ำ (*Pongamia pinnata*) โพทะเล (*Thespesia populnea*) ปอทะเล (*Hibiscus tiliaceus*) ดินเบ็ดทะเล (*Cerbera odollam*) หมันทะเล (*Cordia subcordata*) ลำปัด (*Diospyros vera*) โกกงางหูช้าง (*Guettarda speciosa*) ตะบัน (*Xylocarpus rumphii*) เกด (*Manilkara hexandra*) เม่าไขปลา (*Antidesma ghaesembilla*) โพขี้นก (*Ficus rumphii*) ไกร (*Ficus superba*) ตีนนก (*Vitex pinnata*) ยอบ้าน (*Morinda citrifolia*) พลับปลา (*Microcos tomentosa*) มะหวด (*Lepisanthes rubiginosa*) และชันทองพญาบาท (*Suregada multiflora*) **ไม้ต้นที่พบตามแนวหาดหิน** ได้แก่ เทียนเล (*Pemphis acidula*) มีไม้ต้นที่เป็นพรรณไม้ป่าดิบแล้งบางชนิดขึ้นอยู่ด้านหลังหาดทราย ได้แก่ พลองกินลูก (*Memecylon ovatum*) และมะนาวผี (*Atalantia monophylla*) มีไม้ต้นที่เป็นพรรณไม้ป่าชายหาดบางชนิดขึ้นอยู่ด้านหน้าหาดทราย ได้แก่ โกกงางใบเล็ก (*Rhizophora apiculata*) โกกงางใบใหญ่ (*Rhizophora mucronata*) ถั่วขาว (*Bruguiera cylindrica*) แสมขาว (*Avicennia alba*) และตาตุ่มทะเล (*Excoecaria agallocha*)

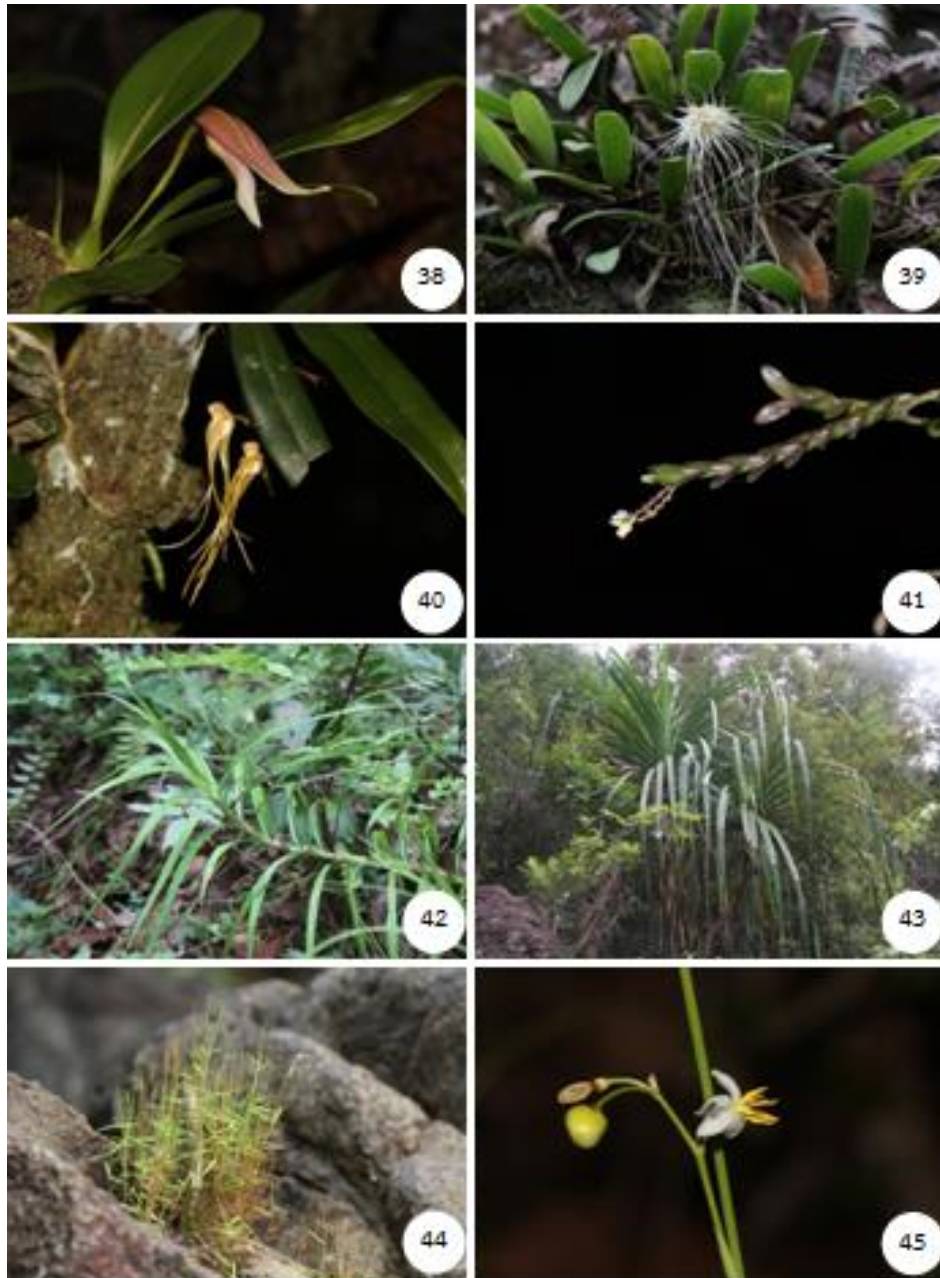
ไม้พุ่มที่พบ ได้แก่ รักทะเล (*Scaevola taccada*) และชะแมบ (*Dendrolobium umbellatum*) **ไม้พุ่มรอเลื้อยที่พบ** ได้แก่ สวาด (*Caesalpinia bonduc*) ข่าเลือด (*Premna serratifolia*) น้ำใจโคร (*Oxalysittacorun*) และคันทรง (*Colubrina asiatica*) **ไม้เลื้อยที่พบ** ได้แก่ สักชี (*Dalbergia candenatensis*) และจิงจ้อเหลี่ยม (*Operculina turpethum*) **ไม้เลื้อยล้มลุกที่พบ** ได้แก่ ผักเบี้ยทะเล (*Sesuvium portulacastrum*) ถั่วกระเป๋ (*Canavaliacathartica*) ถั่วคล้า (*Canavalia rosea*) และถั่วแปบ (*Cajanus scarabaeoides*)

ไม้ล้มลุกที่พบ ได้แก่ หญ้าไหวทาม (*Ischaemum muticum*) หญ้าลู่มทะเล (*Sporobolus virginicus*) เท้ายายม่อม (*Tacca leontopetaloides*) พลับพลึง (*Crinum asiaticum*) ถั่วผี (*Macroptilium lathyroides*) ผักคราดทะเล (*Wollaston biflora*) และแพงพวยฝรั่ง (*Catharanthus roseus*)

ไม้ล้มลุกเกาะเลื้อยที่พบ ได้แก่ ผักบั้งทะเล (*Ipomoea pes-caprae*) พืชใบเลี้ยงเดี่ยวลำต้นคล้ายไม้ต้นที่พบ ได้แก่ เตยทะเล (*Pandanus odorifer*) พืชใบเลี้ยงเดี่ยวประเภทปาล์มลำต้นคล้ายไม้ต้นที่พบ ได้แก่ มะพร้าว (*Cocos nucifera*)

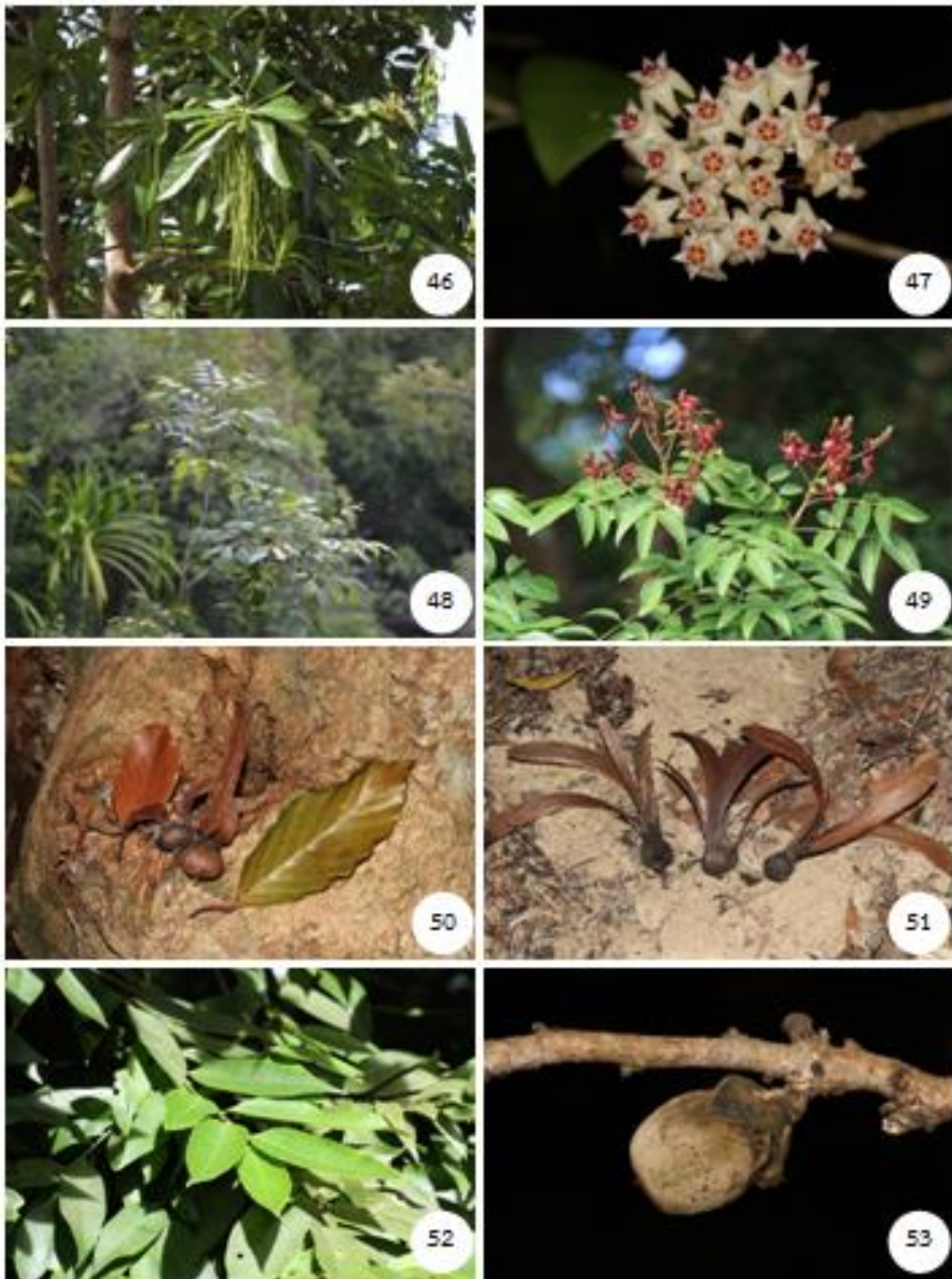

ภาพที่ 4.13 พรรณพืชบางชนิดที่พบในเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี:
 31-32.แก้วหน้าม้า (*Alocasia longiloba* Miq.); 33-34. บุกฤๅษี (*Tacca palmata* Blume); 35.
 ค้อ (*Livistona speciosa* Kurz); 36-37.หลาวชะโอนเขา (*Oncosperma horridum* (Griff.)
 Scheff.)

ภาพที่ 4.14 พรรณพืชบางชนิดที่พบในเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี:

38. สิงโตปากเปิด (*Bulbophyllum antenniferum* (Lindl.) Rchb. f.); 39. สิงโตดอกไม้ไฟ (*Bulbophyllum medusae* (Lindl.) Rchb. f.); 40. ตะขาบแดง (*Thrixspermum acuminatissimum* (Blume) Rchb.f.); 41. ตานตะขาบ (*Podochilus lucescens* Blume); 42. เตยย่านน้อย (*Freycinetia angustifolia* Blume); 43. *Pandanus* sp.; 44. หญ้าไผ่หยอง (*Pogonatherum crinitum* (Thunb.) Kunth); 45. หญ้าหนุตัน (*Dianella ensifolia* (L.) DC.)

ภาพที่ 4.15 พรรณพืชบางชนิดที่พบในเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี: 46. ทุ้งฟ้า (*Alstonia macrophylla* Wall. exG. Don); 47. นมพิจิตร (*Hoya verticillata* (Vahl) G. Don); 48. แคนยอดดำ (*Stereospermum fimbriatum* (Wall. ex G. Don) DC.); 49. แซะ (*Callerya atropurpurea*)

4.4.3 การนำมาใช้ประโยชน์

พรรณพืชที่ควรนำมาขยายพันธุ์เพื่อใช้ในการฟื้นฟูระบบนิเวศชายหาด นอกจากนี้ยังสามารถนำมาปลูกเป็นไม้ประดับ ปรับปรุงภูมิทัศน์ระบบนิเวศชายหาด เช่น เทียนเล (*Pemphis acidula*) รักทะเล (*Scaevola taccada*) ตีนเป็ดทะเล (*Cerbera odollam*) หมันทะเล (*Cordia subcordata*) หยีน้า (*Pongamia pinnata*) โปทะเล (*Thespesia populnea*) ปอทะเล (*Hibiscus tiliaceus*) ลำบิด (*Diospyros vera*) โกกงางหูช้าง (*Guettarda speciosa*) ตะบัน (*Xylocarpus rumphii*) เกด (*Manilkara hexandra*) เตยทะเล (*Pandanus odorifer*) เท้ายายม่อม (*Tacca leontopetaloides*) พลับพลึง (*Crinum asiaticum*)

พรรณพืชที่มีศักยภาพที่จะนำมาปลูกเป็นไม้ประดับ เช่น พรวด (*Rhodomyrtus tomentosa*) มังเคร่ช้าง (*Melastoma sanguineum*) โคลงเคลง (*Melastoma malabathricum* subsp. *malabathricum*) ตาไก่ใบกว้าง (*Ardisia crenata* var. *crenata*) บุกฤๅษี (*Tacca palmata*) แก้วหน้าม้า (*Alocasia longiloba*) นมพิจิตร (*Hoya verticillata*) เชนงนายพราน (*Nepenthes mirabilis*) สะโมง (*Pyrrosia longifolia*) กระแตไต่ไม้ (*Drynaria quercifolia*) เฟินผักชีก้านดำ (*Adiantum stenochlamys*) พญานาคราช (*Davallia solida*) ข้ำหลวงหลังลาย (*Asplenium nidus*) กันเกรา (*Fagraea fragrans*)

พรรณพืชที่รับประทานได้ เช่น ชะมวง (*Garcinia cowa*) [ใบอ่อนและยอดอ่อนมีรสเปรี้ยว ใช้เป็นผักเคียงน้ำพริกหรือใช้ประกอบอาหาร] มะปริง (*Bouea oppositifolia*) [ผลดิบและผลสุกมีรสเปรี้ยว] สะตอ (*Parkia speciosa*) [เมล็ดอ่อนใช้เป็นผักเคียงน้ำพริกหรือใช้ประกอบอาหาร] เหยียง (*Parkia timoriana*) [เมล็ดแก่นำมาเพาะให้งอก ใช้ประกอบอาหาร] ชิงช้า (*Ficus fistulosa*) [ช่อดอกและช่อผลใช้เป็นผักเคียงน้ำพริก]

พรรณพืชที่นำมาใช้ประโยชน์เรื่องความเชื่อ เช่น นาคพุด (*Hypserpa nitida*) เมล็ดนำมา ร้อยเป็นสร้อยคอ มีความเชื่อว่าช่วยป้องกันสัตว์มีพิษ

4.5 ศักยภาพและผลการสำรวจทรัพยากรทางทะเลในพื้นที่เกาะพะงัน

ผลการสำรวจทรัพยากรทางทะเลในพื้นที่เกาะพะงันโดยการสุ่มสำรวจบริเวณ หาดเจ้าเกาะม้า หาดกรวด ธารเสด็จ พบปะการังที่อยู่ในบัญชีชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามขององค์การระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ หรือที่รู้จักกันว่า The IUCN Red List of Threatened Species™ เรียกโดยย่อว่า IUCN Red List ถือว่าเป็น แหล่งข้อมูลที่มีความสมบูรณ์มากที่สุดของโลก ในด้านสถานภาพของ การอนุรักษ์ของชนิดพันธุ์ทั้ง สัตว์ พืชและกลุ่มเห็ดรา รวมทั้งความ เชื่อมโยงต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ เป็นผลมาจากการประเมินความเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ของชนิดพันธุ์อย่างเป็นระบบ โดยสถานภาพของชนิดพันธุ์จะถูกแบ่งออกเป็น 8 หมู่ ภายใต้เกณฑ์ในการพิจารณาโดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ด้านแนวโน้มการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของจำนวนประชากร ขนาด โครงสร้าง ประชากรและขอบเขตของภูมิศาสตร์ โดยชนิดพันธุ์ที่อยู่ในภาวะถูกคุกคามนั้น จะอยู่ใน 3 หมวด ดังนี้ ชนิดพันธุ์ที่ใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง ใกล้สูญพันธุ์และมีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ ปัจจุบันมีการประเมินสถานภาพของสิ่งมีชีวิต แล้วกว่า 85,600 ชนิด ซึ่งมากกว่า 24,300 ชนิด มี สถานะถูกคุกคามต่อการสูญพันธุ์ ประกอบไปด้วย กลุ่มปะการังในเขตนํ้าอุ่น (warm water reef building corals) 33% ทั้งนี้ ได้แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

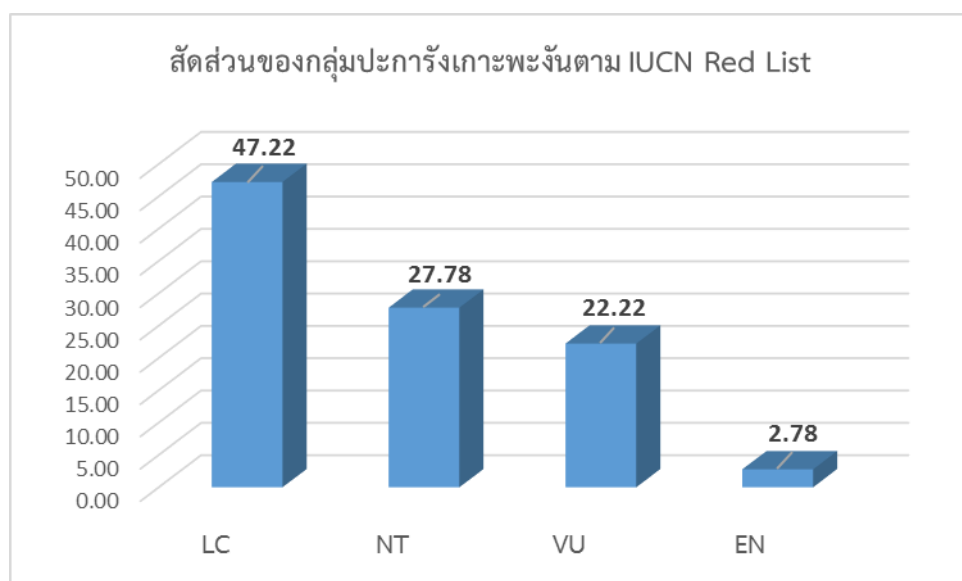
LC หมายถึง Least Concern ชนิดพันธุ์ที่มีความเสี่ยงต่ำ ยังพบได้ทั่วไป

NT หมายถึง Near Threatened ชนิดพันธุ์ที่ใกล้ถูกคุกคาม

VU หมายถึง Vulnerable ชนิดพันธุ์ที่มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ในอนาคตข้างหน้า

EN หมายถึง Endangered ชนิดพันธุ์ที่มีความเสี่ยงสูง ใกล้สูญพันธุ์ในอนาคตอันใกล้

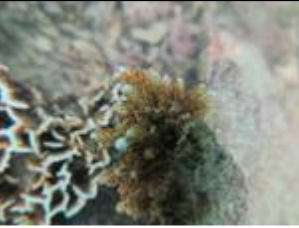
ในพื้นที่เกาะพะงันมีชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามและมีความเสี่ยงสูงต่อการสูญพันธุ์ (threatened animals) คืออยู่ในกลุ่ม EN และ VU จำนวน 9 ชนิดคิดเป็นร้อยละ 25.0 ตามภาพที่ 4.16

ภาพที่ 4.16 ร้อยละของชนิดพันธุ์ปะการังจำแนกตามสถานภาพของบัญชี IUCN Red List

โดยชนิดพันธุ์ที่มีความเสี่ยงสูง ใกล้สูญพันธุ์ในอนาคตอันใกล้นี้ได้แก่ *Alveopora excelsa* หรือเรียกว่า Branching Flowerpot Coral เป็นปะการังที่มีโคโลนีแบบกิ่งโขดมีสีเทาหรือน้ำตาลอมชมพูเมื่อโพลิปหดตัว และเป็นสีน้ำตาลเมื่อโพลิปยื่นออกมาจับหาอาหาร พบบริเวณเกาะกง-ธารเสด็จ ส่วนปะการังชนิดพันธุ์ที่มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์จากพื้นที่ธรรมชาติในอนาคตข้างหน้ามี 8 ชนิด ได้แก่ *Acropora microclados* เป็นโคโลนีแบบกิ่งพุ่มพาน-โต๊ะ หรือเรียกว่า Strawberry Shortcake พบบริเวณหาดเจ้าเภา *Acropora polystoma* ปะการังเขากวาง ซึ่งมีสีครีม ฟ้า พบบริเวณหาดกรวดและเกาะม้า *Lobophyllia flabelliformis* มีลักษณะเป็นโคโลนีรูปโดม หรือเรียกว่า Lobed cactus coral พบบริเวณเกาะม้า หาดเจ้าเภา เกาะกง-ธารเสด็จ เป็นต้น รายละเอียดดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ชนิดพันธุ์ของปะการังจำแนกตามสถานภาพ IUCN Red List และจุดที่พบในพื้นที่เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

Species	ภาพถ่าย	ข้อมูลเฉพาะ	จุดที่พบ	สถานภาพ
1. <i>Acropora gemmifera</i>		<i>Acropora gemmifera</i> (Brook, 1892) Corymbose staghorn coral/ Finger Coral, ปะการังพุ่ม ลักษณะ: โคลนีคล้ายนิ้วมือ กิ่งหนา ปลายกิ่งค่อยๆ เรียวลงไปหาแอ็คเซียล คอรัลไลท์ขนาดเล็ก เรเดียลคอรัลไลท์มี 2 ขนาดปกติเรียงเป็นแถวๆ คอรัลไลท์ขนาดใหญ่เมื่อเข้าใกล้กิ่งที่ฐานซึ่งเป็นบริเวณที่มี อินซิเพียน แอ็คเซียลคอรัลไลท์ (คอรัลไลท์ที่มีลักษณะก้ำกึ่งระหว่างแอ็คเซียลและเรเดียลคอรัลไลท์) อยู่จำนวนมาก สี: ปกติแล้วสีม่วง ฟ้า (ในรูปถ่ายอาจเป็นสีชมพู) ครีมน้ำตาลที่ปลายกิ่งมีสีฟ้าหรือสีขาว การกระจายตัว: พบทั่วไปในอ่าวไทยที่ระดับความลึกไม่เกิน 15 เมตร พบได้ทั่วไปในแถบอินโดแปซิฟิก	หาดเจ้าเภา เกาะม้า	Redlist = LC
2. <i>Acropora microclados</i>		<i>Acropora microclados</i> (Ehrenberg, 1834) Strawberry Shortcake ลักษณะ: โคลนีเป็นแบบกิ่งพุ่มพาน-โต๊ะ ขนาดมักไม่เกิน 1 เมตรเรเดียลคอรัลไลท์มีขนาดคงที่ เป็นแบบเกล็ดบางขอบกว้าง ชี้ขึ้น แต่อันที่อยู่ใกล้โคนกิ่งเป็นแบบถ้วยครึ่งซีก ส่วนพื้นผิวระหว่างเรเดียลคอรัลไลท์ เป็นร่างแหที่มีหนามขึ้นกระจายหรือหนามเรียงเป็นแถวเส้นขนาน สี: น้ำตาล น้ำตาลอมเหลือง การกระจายตัว: พบน้อย ส่วนใหญ่จะพบบนโซนไหล่แนวปะการังลาดชัน	หาดเจ้าเภา	VU

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

Species	ภาพถ่าย	ข้อมูลเฉพาะ	จุดที่พบ	สถานภาพ
<i>Acropora millepora</i>		<i>Acropora millepora</i> (Ehrenberg, 1834) Flaringlip staghorn coral, ปะการังเขากวางเกล็ดซ้อน ลักษณะ: โคลนี กิ่งหลายๆ กิ่งออกไปในแนวขวาง แล้วก็มีกิ่งสั้นๆ ที่ชี้ขึ้นด้านบน มีกิ่งสั้นๆ เเท่ๆ กัน แอ็คเซียลคอรัลไลท์มีลักษณะจำเพาะรูปทรงแบ่งเรเดียลคอรัลไลท์ขนาดเท่ากันอยู่ชิดแน่นติดกันมีลักษณะด้านล่างของใบที่ยื่นออกมาคล้ายปาก หรือคล้ายใบเกล็ด สี: ปกติแล้วสีเขียวมีปลายกิ่งสีส้มอมชมพูเหมือนเนื้อปลาแซลมอน สีชมพูอมส้มสด สีเขียวซีด หรือสีฟ้า (ในรูปถ่ายอาจเป็นสีม่วง) การกระจายตัว: พบทั่วไปในอ่าวไทย ที่ระดับความถึงไม่เกิน 15 เมตร พบได้ทั่วไปในแถบอินโดแปซิฟิก	หาดกรวด หาดเจ้าเภา เกาะม้า เกาะกง-ธาร	NT
<i>Acropora polystoma</i>		<i>Acropora polystoma</i> (Brook, 1891) Staghorn coral, ปะการังเขากวาง ลักษณะ: โคลนีเป็นกลุ่มก้อนหรือยึดติดกันเป็นแผ่น กิ่งตั้งปลายกิ่งแหลม มีขนาดและความยาวใกล้เคียงกัน แอ็คเซียลคอรัลไลท์มีขนาดเล็กแต่มองเห็นเรเดียลคอรัลไลท์เรียงติดกันเป็นแถวลงมาทางข้าง ลักษณะของเรเดียลคอรัลไลท์เป็นแบบแบ่งมีรูปแบบไม่แน่นอน ทำให้โคลนีดูคล้ายหนาม สี: ปกติสีครีม ฟ้า (ในรูปถ่ายอาจเป็นสีชมพู) หรือเหลือง	หาดกรวด เกาะม้า	VU

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

Species	ภาพถ่าย	ข้อมูลเฉพาะ	จุดที่พบ	สถานภาพ
		การกระจายตัว: พบน้อย พบตามแนวปะการังลาดชัน มีคลื่นลมแรง		
<i>Alveopora excelsa</i>		<i>Alveopora excelsa</i>(Verrill, 1863) Branching Flowerpot Coral ลักษณะ: โคลนนี้เป็นแบบกิ่งโขด มักจะเป็นหยักๆ บางครั้งอาจมีขนาดถึง 2 เมตร คอรัลไลท์มีผนังเป็นหนามที่ไม่แน่นอน โพลิปจะหดในช่วงกลางวัน และจะยืดออกมาจับอาหารในตอนกลางคืน ทำให้ลักษณะโคลนนี้คล้ายกับไม้ม้อบถพื้น สี: เทา หรือน้ำตาลอมชมพูตอนโพลิปหดตัว และจะเป็นสีน้ำตาลเมื่อโพลิปยื่นออก การกระจายตัว: พบน้อย พบตามแนวปะการังลาดชัน	เกาะกง-ธาร	EN
<i>Astreopora gracilis</i>		<i>Astreopora gracilis</i> (Bernard, 1896) Conical face coral, ปะการังผิวกรวย ลักษณะ: โคลนนี้เป็นแบบครึ่งวงกลม คอรัลไลท์มีลักษณะเป็นโคนหรือเป็นแท่ง ชี้ไปหลายทิศทาง ขนาดคละกันทั้งขนาดเล็กและใหญ่ ทำให้โคลนนี้ดูไม่เป็นระเบียบ สี: ครีมอ่อน เขียวหรือน้ำตาล การกระจายตัว: พบได้ทั่วไป มักพบได้ในสภาพแวดล้อมหลาย ๆ แบบ โดยเฉพาะบริเวณน้ำตื้นและขุ่น	หาดเจ้าเภา	LC

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

Species	ภาพถ่าย	ข้อมูลเฉพาะ	จุดที่พบ	สถานภาพ
<i>Astreopora ocellata</i>		<i>Astreopora ocellata</i> (Bernard, 1896) Conical face coral/ Starflower coral, ปะการังผิวกรวย ลักษณะ: โคลนเป็นโดมหรือเรียบแบน คอรัลไลท์ขนาดใหญ่ หนาแน่น รูเปิดกว้าง มีคอรัลไลท์ขนาดเล็กเกิดขึ้นระหว่างคอรัลไลท์ขนาดใหญ่ ซีโนสเต็ม (ส่วนที่ว่างระหว่างคอรัลไลท์) หยาบ สี: ครีม หรือเหลือง การกระจายตัว: เป็นปะการังที่หายาก อ่าวไทยพบที่ระดับความลึก 1.5-30 เมตร พบได้ทั่วไปในแถบอินโดแปซิฟิก	เกาะม้า	LC
<i>Cyphastrea microphthalma</i>		<i>Cyphastrea microphthalma</i> (Lamarck, 1816) Small star coral/ Lesser Knob Coral, ปะการังดาวเล็ก ลักษณะ: โคลนแบบโขด กลายเป็นแบบเคลือบบางๆ ในบริเวณที่มีปริมาณแสงน้อย มักจะเจริญกลายเป็นลูกบอลที่เคลื่อนที่ได้ (คอรัลไลท์) คอรัลไลท์สูงและเป็นกรวย หนาแน่นในโคลนที่ได้รับปริมาณแสงเยอะ และกระจายๆ ในโคลนแบบเคลือบ ปกติมีเซบตัหลักจำนวน 10 เซบตั ถึงแม้ว่าจำนวนเซบตัอาจจะไม่เท่ากันระหว่างคอรัลไลท์ สี: น้ำตาล ครีม หรือเขียว บางครั้งก็มีสีอื่น การกระจายตัว: พบทั่วไปแต่พบน้อยกว่า <i>C. serailia</i>	เกาะม้า	LC

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

Species	ภาพถ่าย	ข้อมูลเฉพาะ	จุดที่พบ	สถานภาพ
<i>Diploastrea heliopora</i>		<i>Diploastrea heliopora</i> (Lamarck, 1816) Double star coral ลักษณะ: โคลนีแบบโดมที่มีผิวสม่ำเสมอ อาจมีความสูงถึง 2 เมตร ความกว้างถึง 5 เมตร มีโครงสร้างหินปูนหนาแน่น คอรัลไลท์เป็นกรวยเดี่ยวๆ ที่มีรูเปิดขนาดเล็ก และมีผนังหนา โคลูเมลลามีขนาดใหญ่ เซปตามีขนาดเท่าๆ กันและผนังหนาและบริเวณที่โคลูเมลลามาเชื่อมต่อกันจะมีผนังบาง หนวดยื่นออกมาเฉพาะเวลากลางคืน สี: ปกติสีครีม หรือเทาเพียงสีเดียว บางครั้งมีสีออกเขียวๆ การกระจายตัว: บางครั้งพบทั่วไป ทั้งบริเวณที่มีคลื่นและไม่มีคลื่นแรง	หาดเจ้าเภา เกาะกง- ธารเสด็จ เกาะม้า	NT
<i>Favia speciosa</i>		<i>Favia speciosa</i> (Dana, 1846) Ring coral, ปะการังวงแหวน ลักษณะ: โคลนีแบบโขด คอรัลไลท์เป็นวงกลมและในบริเวณน้ำตื้น คอรัลไลท์อยู่ชิดกันมากและในบริเวณน้ำลึกคอรัลไลท์อยู่ห่างกัน เซปตามีขนาดเล็ก จำนวนมาก และมีรูปทรงปกติ ปกติตั้งขอบด้านในของเซปตาพัฒนาไม่ดี สี: เทาอ่อน เขียว หรือน้ำตาล ปกติผิวของคอรัลไลท์มีสีสีกัดกัน การกระจายตัว: เป็นหนึ่งในกลุ่มปะการังวงแหวนที่พบบ่อยที่สุด โดยเฉพาะบริเวณละติจูดสูง พบได้ตามแนวปะการังทั่วไป	หาดเจ้าเภา เกาะม้า	LC

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

Species	ภาพถ่าย	ข้อมูลเฉพาะ	จุดที่พบ	สถานภาพ
<i>Favia veroni</i>		<i>Favia veroni</i> (Moll and Borel-Best, 1984) Ring coral, ปะการังวงแหวน ลักษณะ: โคลนินแบบโขด คอรัลไลต์อยู่รวมกันแน่น มักจะมีรูปทรงไม่แน่นอน เส้นขอบคอรัลไลต์มีรูปร่างไม่แน่นอน ตรงกลางคอรัลไลต์มีขนาดใหญ่มีความลึกถึง 10 มิลลิเมตร ไม่มีติ่งขอบด้านในของเซปต้า สี: ผนังของคอรัลไลต์สีน้ำตาลเข้ม หรือสีแดงมีแผ่นปากสีครีม การกระจายตัว: พบน้อยมาก พบตามแนวปะการังลาดชัน	หาดกรวด	NT
<i>Favites abdita</i>		<i>Favites abdita</i> (Ellis and Solander, 1786) Larger star coral, ปะการังช่องเหลี่ยม ลักษณะ: โคลนินแบบโขดซึ่งอาจจะกลม หรือไม่ก็เป็นเนินเขาเป็นลูกๆ และบางครั้ง โคลนินมีขนาด 1 เมตร คอรัลไลต์กลมมีผนังหนา เซปต้าตรงมีฟันยื่นออกมา สี: มีสีเข้มบริเวณที่มีน้ำขุ่น ถ้าเป็นบริเวณน้ำไม่ขุ่นมีสีน้ำตาลอ่อน มีแผ่นปากสีน้ำตาล หรือสีเขียว การกระจายตัว: พบได้ทั่วไป บริเวณใต้แนวปะการังทั่วไป	เกาะกง- ธารเสด็จ	NT

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

Species	ภาพถ่าย	ข้อมูลเฉพาะ	จุดที่พบ	สถานภาพ
<i>Favites halicora</i>		<i>Favites halicora</i> (Ehrenberg, 1834) Larger star coral, ปะการังช่องเหลี่ยม ลักษณะ: โคลนแบบโขด ซึ่งอาจจะกลม หรือไม่ก็เป็นเนินเขาเป็นลูกๆ คอร์ลไลท์มีผนังหนามากมักจะกลายเป็นผนังของตนเอง อาจมีติ่งขอบด้านในของเซปต้า สี: มักจะเป็นสีน้ำตาลอมเหลือง หรือน้ำตาลอมเขียว สีเดียวทั้งก้อน	เกาะม้า	NT
<i>Fungia fungites</i>		การกระจายตัว: พบน้อย พบในแนวปะการังน้ำตื้น <i>Fungia fungites</i> (Linnaeus, 1758) Mushroom coral, ปะการังเห็ด ลักษณะ: โพลิปเป็นวงกลม มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 280มิลลิเมตร ฝืนของเซปต้าเป็นรูปสามเหลี่ยมยื่นออกมาและสันกลางที่ชัดเจน ตั้งที่อยู่จุดเริ่มต้นของเซปต้า อาจจะมีให้เห็น หนามด้านล่าง (คอสด้า) สูง เรียบและแหลมเป็นทรงกรวย สี: สีน้ำตาล บางครั้งเป็นจุดๆ ดวงๆ มักมีติ่งที่อยู่จุดเริ่มต้นของเซปต้าสีซีดจาง การกระจายตัว: พบทั่วไป บริเวณแนวแนวปะการังลาดชัน และลากูน ความลึก 2-30 เมตร กระจายอยู่ทั่วแถบอินโดแปซิฟิก	หาดกรวด เกาะม้า	NT

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

Species	ภาพถ่าย	ข้อมูลเฉพาะ	จุดที่พบ	สถานภาพ
<i>Galaxea fascicularis</i>		<i>Galaxea fascicularis</i> (Linnaeus, 1767) Galaxy coral, ปะการังกาเล็กซี่ ลักษณะ: โคลนีเล็กรูปร่างคล้ายหมอน หรือโดมเตี้ยๆ หรือไม่มีรูปร่างที่แน่นอน โคลนีขนาดใหญ่เป็นแท่งหรือแบบโขด มักจะมีขนาดใหญ่กว่า 5 เมตร คอรัลไลท์มีหลายขนาด ปกติคอรัลไลท์มีเส้นผ่านศูนย์กลางน้อยกว่า 10 มิลลิเมตร มีเซปต้าจำนวนมากยื่นมาถึงศูนย์กลางของคอรัลไลท์ หนดจะยืดยาวออกมาในเวลากลางวัน สี: ปกติสีเขียว เทา แดง หรือน้ำตาล หนดและเซปต้ามักมีสีตัดกัน หนดมักมีส่วนปลายสีขาวที่เห็นได้ชัด การกระจายตัว: พบทั่วไป แนวปะการังหลายๆ แบบ และมักจะเป็นชนิดเด่นในแนวปะการังชายฝั่งด้านใน	หาดกรวด หาดเจ้าเกาะ เกาะม้า เกาะกง-ธารเสด็จ	NT
<i>Goniastrea pectinata</i>		<i>Goniastrea pectinata</i> (Ehrenberg, 1834) Honeycomb coral, ปะการังรังผึ้ง ลักษณะ: โคลนีแบบกิ่งโขดหรือแบบเคลือบ คอรัลไลท์เป็นแบบซีรียอยด์ (คือใช้ผนังร่วมกันกับโพลิปที่อยู่ติดกัน) ไปจนถึงแบบซับแมนดรอยด์ (คือกิ่งๆ คอรัลไลท์ที่ไม่มีโพลิปแต่มีลักษณะเหมือนหุบเขาลงไปแทน) ถ้าเป็นแบบซับแมนดรอยด์ คอรัลไลท์จะมีศูนย์กลางได้น้อยกว่า 4 แห่ง มีผนังหนา มีติ่งขอบด้านในของเซปต้าที่พัฒนาดี สี: ปกติแล้วมีสีน้ำตาลจางๆ หรือสีชมพู สีจะเข้มขึ้นในน้ำลึกหรือน้ำขุ่น การกระจายตัว: พบทั่วไป ส่วนใหญ่พบบริเวณน้ำตื้น	หาดเจ้าเกาะ	LC

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

Species	ภาพถ่าย	ข้อมูลเฉพาะ	จุดที่พบ	สถานภาพ
<i>Goniastrea retiformis</i>		<i>Goniastrea retiformis</i> (Lamarck, 1816) Smooth Lesser Star Coral, ปะการังสมองผิวเรียบ ลักษณะ: โคลนีแบบโขด กิ่งโขด แบน หรือแท่ง และปกติมากกว่า 1 เมตร คอร์ลไลท์เป็นแบบ 4-6 เหลี่ยม เชบตัวยาวและสั้นสลับกัน ผนังตรงบาง มีติ่งพาลีฟอร์มบางๆ พัฒนาคือ สี: ปกติสีครีม หรือสีน้ำตาลอ่อน บางครั้งสีน้ำตาล ชมพู หรือเขียว การกระจายตัว: พบทั่วไป บางครั้งเป็นชนิดหลักบริเวณเขตน้ำขึ้นน้ำลง	หาดกรวด หาดเจ้าเกาะ เกาะกง-ธาร	LC
<i>Goniopora</i> sp.		<i>Goniopora</i> sp. (Blainville, 1830) Anemone coral ลักษณะ: โคลนีเป็นแบบโขด กิ่งโขด แต่ละโพลียื่นออกมาจากฐานยาว ลักษณะคล้ายดอกไม้ทะเลที่อยู่รวมกันเป็นกลุ่ม แต่มีหนวดจำนวนน้อยกว่า สี: น้ำตาล หรือเขียว การกระจายตัว: พบได้ทั่วไป ทั้งในระดับน้ำทะเลตื้นที่สุด	หาดกรวด หาดเจ้าเกาะ เกาะม้า กง-ธารเสด็จ	N/A
<i>Leptastrea pruinosa</i>		<i>Leptastrea pruinosa</i> (Crossland, 1952) Crust coral ลักษณะ: โคลนีเป็นแบบแบนทำมุมเล็กน้อย คอร์ลไลท์เป็นแบบซีรียอด (คือใช้ผนังร่วมกันกับโพลิปที่อยู่ติดกัน) เชบตัวยามีลักษณะเป็นวงกลมชัดเจน มีลักษณะเป็นเม็ดๆ ด้านข้างและที่บริเวณขอบ หนวดมักจะยื่นออกเวลากลางวัน	เกาะม้า	LC

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

Species	ภาพถ่าย	ข้อมูลเฉพาะ	จุดที่พบ	สถานภาพ
		สี: โดยทั่วไปแล้วมีสีน้ำตาลซีดหรือสีน้ำตาลหรือชมพูมีผนังคอร์ลไลท์สีเขียวยหรือสีครีม การกระจายตัว: พบน้อย บริเวณน้ำตื้นที่ใส	เกาะม้า	LC
<i>Lobophyllia flabelliformis</i>		<i>Lobophyllia flabelliformis</i> (Veron, 2000) Lobed cactus coral ลักษณะ: โคลนีขนาดใหญ่ มักเป็นรูปโดม มีหุบเขาที่หนาแน่นยาวติดกันแต่ไม่มีผนังร่วมกัน โคลนีขนาดใหญ่สามารถแยกออกจากกันได้ โพลิปมีแมนเทิลที่หนาเนื้อเยื่อ ทำให้มองไม่เห็นโครงสร้างหินปูนด้านล่าง ทำให้เมื่อดูใต้น้ำแล้วมันดูเหมือนกับ <i>Symphyllia</i> มาก ถ้าสัมผัสกับแมนเทิลมันจะหดตัว ทำให้สามารถมองเห็นโครงสร้างหินปูน บริเวณหุบเขาไม่มีผนัง แมนเทิลปกคลุมพลาวยาวๆ ที่มีลักษณะคล้ายหนวด สี: สีน้ำตาลเทาเข้มทั้งก้อน การกระจายตัว: พบน้อย พบที่ระดับความลึก 4-10 เมตร พบไม่บ่อยนักในแถบแปซิฟิกตะวันตกเฉียงใต้	หาดเจ้าภาพ เกาะม้า เกาะกง-ธาร	VU
<i>Lobophyllia hemprichii</i>		<i>Lobophyllia hemprichii</i> (Ehrenberg, 1834) Lobe cup coral, ปะการังถ้วยสมอง ลักษณะ: โคลนีแบนไปจนถึงครึ่งทรงกลม อาจมีขนาดมากกว่า 5 เมตร โคลนีหลายๆ โคลนี อาจมีหลายสีและมีแมนเทิลหลายแบบ โคลนีหลายๆ โคลนีอาจจะเจริญเติบโตจนกลายเป็นกลุ่มก้อนใหญ่ก้อนเดียว โคลนีเป็นแบบพาสิลอยด์ ไป	หาดเจ้าภาพ	LC

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

Species	ภาพถ่าย	ข้อมูลเฉพาะ	จุดที่พบ	สถานภาพ
<i>Lobophyllia hemprichii</i>		จนถึงแบบพลาเบลโลแมนทรอยด์ (คือแบบคอร์ลไลต์มีผนังของตนเองยื่นออกมา มาก หรือแบบที่คอร์ลไลต์มีหุบเขาแต่ไม่ผนังร่วมกัน) แบบพลาเบลโลแมนทรอยด์นี้ หุบเขาแบ่งไม่เท่ากันตามที่พื้นสำหรับการเติบโตจะมีให้ สันของเซปด้าหนาขึ้นมา เป็นผนังสำหรับโคลูเมลลา และมีพื้นที่แหลมสูง โพลิปหนาและมีเนื้อเยื่อสามารถ หดตัวได้ ผิวของโพลิปอาจจะเรียบหรือขรุขระก็ได้ สี: สีเดียว หรือหลายสีบริเวณปากหรือผนังหุบเขา คอร์ลไลต์ทั้งหมดในโคโลนี เดียวกันสีเดียวกัน การกระจายตัว: มักเป็นชนิดเด่นและอาจจะสร้างเป็นชนิดเดี่ยวๆ กลุ่มใหญ่ พบ ด้านบนของแนวปะการังลาดชัน	หาดเจ้าเกาะ	LC
<i>Lobophyllia pachysepta</i>		<i>Lobophyllia pachysepta</i> (Chevalier, 1975) Multicolored lobed brain coral, ปะการังถ้วยสมอง ลักษณะ: โคโลนีเป็นแบบแบนหรือครึ่งวงกลมโครงสร้างหินปูน (Corallum) คล้าย กอกหญ้า (phaceloid) หรือบางส่วนมีลักษณะขดไปขดมาคล้ายพัด (flabello- meandroid) โคโลนีมีขนาดไม่เกิน 0.5 เมตร คอร์ลไลต์มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 40-50 มิลลิเมตร เส้นรอบวงจะมีรูปร่างไม่แน่นอน เซปด้าหลักจะหนามีซี่ฟันอยู่ 3- 5 อัน โคลูเมลามีขนาดใหญ่และมักจะแยกออกจากกัน คอสต์พัฒนาน้อย สี: เขียวเข้ม หรือเทา อย่างสม่ำเสมอ เซปด้ามีสีค่อนข้างเหลือง การกระจายตัว: พบน้อย มักพบตามโขนไหลแนวปะการังลาดชันและลากูน	หาดเจ้าเกาะ	NT

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

Species	ภาพถ่าย	ข้อมูลเฉพาะ	จุดที่พบ	สถานภาพ
<i>Montastrea multipunctata</i>		<i>Montastrea multipunctata</i> (Hodgson, 1985) False knob coral ลักษณะ: โคลนีเป็นแบบเคลือบและขนาดไม่เกิน 0.3 เมตร คอรัลไลท์มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 5-9 มิลลิเมตร มีเยื่อหุ้มปกคลุมคอรัลไลท์ มีเซบต้ายแยกออกจากกันเด่นชัด 3-4 อัน เซบต้ายหลักมีฟัน 1 หรือ 2 จุด เนื้อผนังชั้นบนบางครั้งเห็นได้ใต้น้ำ พาลีพอร์มโอบพัฒนาน้อย ร่อง (Groove) และปุ่ม (tubercle) พัฒนาได้ดีบางครั้งจะพบหนอนตัวแบน ทราเย และสาหร่ายทัพ (turf algae) สี: สีแดงเข้ม (บางครั้งในภาพถ่ายจะเห็นเป็นสีน้ำตาลเข้ม) การกระจายตัว: พบยาก อาศัยอยู่ตามน้ำตื้น อาจยึดติดตามพื้นทราย	เกาะกง-ธาร	VU
<i>Montipora informis</i>		<i>Montipora informis</i> (Bernard, 1897) Pore coral, ปะการังเกล็ดน้ำแข็ง ลักษณะ: โคลนีเป็นแบบโซดไปจนถึงแบบเคลือบ คอรัลไลท์ฝังอยู่และกระจายตัวอย่างสม่ำเสมอ ซีโนสเต็มปกคลุมด้วยพาลีลลาที่ยาวเท่า ๆ กัน สี: น้ำตาล หรือน้ำตาลลายจุดขาว พาลีลลาอาจมีปลายสีขาวหรือสีฟ้า หนวดสีขาว อาจยื่นออกมาในเวลากลางวัน การกระจายตัว: พบได้ทั่วไป ด้านบนของแนวปะการังลาดชัน	หาดเจ้าฬา เกาะกง-ธาร เกาะม้า	LC

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

Species	ภาพถ่าย	ข้อมูลเฉพาะ	จุดที่พบ	สถานภาพ
<i>Montipora meandrina</i>		<i>Montipora meandrina</i> (Ehrenberg, 1834) ลักษณะ: โคลนีมีขนาดเล็ก ปกติมีขนาดเล็กกว่า 0.2 เมตร พื้นผิวถูกปกคลุมด้วยเวอรูซีขนาดใหญ่ไร้รูปทรง บิดเบี้ยว เวอรูซีขนาดใหญ่ (เวอรูซีหมายถึงซีโนสเต็มเป็นเนินสูงระหว่างคอร์รัลไลท์ที่มีขนาดกว้างกว่าคอร์รัลไลท์) เวอรูซีไม่เชื่อมต่อเป็นรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง คอร์รัลไลท์มีขนาดเล็ก สี: น้ำตาลอ่อนหรือสีชมพู โพลีปีมีสีเดียวกันกับซีโนสเต็มที่เป็นเนินสูงหรือสไลกว่า การกระจายตัว: พบได้ทั่วไปที่ทะเลแดง พบน้อยมากที่ปาปัวนิวกินี พบบริเวณขอบปะการังน้ำตื้น	เกาะม้า	VU
<i>Oulophyllia bennettiae</i>		<i>Oulophyllia bennettiae</i> (Veron and Pichon, 1977) Brain coral, ปะการังหินสมอง ลักษณะ: โคลนีเป็นแบบโขด คอร์รัลไลท์แบบเหลี่ยมมีขนาดใหญ่ ในหนึ่งคอร์รัลไลท์ มีได้ถึงสามโคลูเมลลา เซบด้าอยู่ห่างกัน มีพื้นเป็นวงกลม บ้างพัฒนาเป็นวงพาลีฟอร์ม เซบด้าของแต่ละคอร์รัลไลท์เรียงติดกัน สี: ค่อนไปทางเขียวเทาเห็นชัดเจน ปากมีสีเขียว การกระจายตัว: พบน้อย บริเวณแนวแนวปะการังลาดชัน	หาดกรวด หาดเจ้าเกาะ เกาะม้า เกาะกง-ธาร	NT

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

Species	ภาพถ่าย	ข้อมูลเฉพาะ	จุดที่พบ	สถานภาพ
<i>Pachyseris speciosa</i>		Serpent coral, ปะการังลายลูกฟูก ลักษณะ: โคลนีเป็นแผ่นหน้าเดียวตามแนวขวาง อาจมีสันขึ้นมาหรือเป็นแท่งตั้งตรงขึ้นมาบนแผ่น โดยปกติแล้วจะมีโคลนีขนาดใหญ่หลายเมตร มีคอร์ลไลท์มากกว่า 1 แถวระหว่างสัน ไม่มีโคลูเมลลา สี: น้ำตาลอ่อนไปถึงเทาเข้ม มักมีขอบสีจาง การกระจายตัว: พบทั่วไป อ่าวไทยพบที่ระดับความลึก 1-35 เมตร พบได้ทั่วไปในแถบอินโดแปซิฟิก	หาดเจ้าเภา เกาะม้า	LC
<i>Pavona decussata</i>		<i>Pavona decussata</i> (Dana, 1846) Flower coral/ Leaf coral, ปะการังลายดอกไม้ ลักษณะ: โคลนีเป็นแผ่นหน้าที่ยึดติดกันมี 2 หน้า เป็นแผ่นตั้งตรงขึ้นมา หรืออาจจะเป็นกิ่งก้าน อาจจะมีหรือไม่มีติ่งแนวขวางที่ขอบก็ได้ คอร์ลไลท์ไม่มีรูปร่างที่แน่นอน ฝังอยู่ บางครั้งอาจจะเรียงขนานกับขอบ หรือแนวรัศมีกับสัน สี: น้ำตาล เหลืองครีม หรือ อมเขียว การกระจายตัว: พบทั่วไป อ่าวไทยพบที่ระดับความลึก 1-11 เมตร พบได้ทั่วไปในแถบอินโดแปซิฟิก	หาดเจ้าเภา เกาะม้า เกาะกง-ธาร	VU
<i>Pavona frondifera</i>		<i>Pavona frondifera</i> (Lamarck, 1816) Flower coral/ Leaf coral, ปะการังลายดอกไม้ ลักษณะ: โคลนีเป็นแผ่นบาง หรือเป็นใบที่หึงงอ ที่ฐานใบแคบที่แบ่งออกจากกันแบบไร้รูปทรงที่แน่นอน แผ่นมักจะเรียงตามแนวรัศมีที่ยึดติดกันกับใบ คอร์ลไลท์วางตัวเป็นหลุมตื้นๆ	หาดกรวด หาดเจ้าเภา	LC

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

Species	ภาพถ่าย	ข้อมูลเฉพาะ	จุดที่พบ	สถานภาพ
		รูปร่างแบนแต่ก็ขนานกับขอบใบ สี: น้ำตาลอ่อนหรือน้ำตาลเข้ม การกระจายตัว: พบทั่วไป อ่าวไทยพบที่ระดับความลึก 1-11 เมตร พบได้ทั่วไปในแถบอินโดแปซิฟิก		
<i>Physogyra lichtensteini</i>		<i>Physogyra lichtensteini</i> (Milne Edwards and Haime, 1851) Bubble coral, ปะการังลูกโป่งเล็ก ลักษณะ: โคลนีเป็นแบบโขด หรือแผ่นหนา ที่มีลักษณะแบบแมนเดรียด (คือเป็นร่องลงไปที่มีซี่โนสเตียมสั้น) เซปตัมขนาดใหญ่ แข็ง ผิวเรียบ ยื่นออกมาและกระจายเป็นวงกว้าง ผนังแข็ง ไม่มีโคลูเมลลา หนวดยื่นออกมาเฉพาะตอนกลางคืน ในตอนกลางวันโคลนีทั้งหมดจะปกคลุมไปด้วยถุงที่มีลักษณะเหมือนถุงเม็ดเล็กๆ หรือแบ่งออกเป็นสองกึ่งเท่าๆ กัน มันสามารถหดตัวได้เมื่อถูกรบกวน สี: เทาอ่อน บางครั้งเป็นสีเขียวด้าน การกระจายตัว: พบทั่วไปในบริเวณที่อุณหภูมิลดลง เช่นในซอก ด้านล่างของผาหินใต้น้ำ ในบริเวณที่มีน้ำขุ่นที่มีกระแสน้ำไหล พบที่ระดับความลึก 6-20 เมตร	หาดเจ้าเกาะ	VU
<i>Platygyra sinensis</i>		<i>Platygyra sinensis</i> (Milne Edwards and Haime, 1849) Brain coral/Lesser valley coral, ปะการังสมอง ลักษณะ: โคลนีแบบโขดหรือแผ่นแบน ปกติจะมีคอร์รัลไลต์แบบแมนเดรียดเต็มรูปแบบ (คือไม่มีโพลิปแต่มีลักษณะเหมือนหุบเขาลงไปแทน) มีผนังบาง เซปตัมบางและค่อนข้างจะเป็นสัน โคลูเมลลาไม่ค่อยพัฒนาและไม่มีศูนย์กลางของโคลูเมลลา สี: มีหลายสีทั้งสีไม่สดใสและสีสดใส	เกาะม้า เกาะกง- ธารเสด็จ	LC

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

Species	ภาพถ่าย	ข้อมูลเฉพาะ	จุดที่พบ	สถานภาพ
		การกระจายตัว: ปกติพบน้อย พบตามแนวปะการังทั่วไปโดยเฉพาะขอบด้านหลังของแนวปะการัง		
<i>Pocillopora damicornis</i>		<i>Pocillopora damicornis</i> (Linnaeus, 1758) Cauliflower coral/ Lace coral, ปะการังดอกกะหล่ำ ลักษณะ: โคลนีเป็นกลุ่มก้อนหนาแน่นมีขนาดใหญ่หลายเมตร ไม่มีความแตกต่างชัดเจนระหว่างซีโนสเต็มเป็นเนินสูงระหว่างคอร์ลไลต์ที่มีขนาดกว้างกว่าคอร์ลไลต์และกิ่งเพราะมันเชื่อมต่อกัน ในกิ่งปะการังและแข็งแรงในบริเวณที่ได้รับคลื่นลมแรง และกิ่งปะการังจะบอบบางในบริเวณที่น้ำลึกหรือบริเวณที่ไม่มีคลื่นลมแรง สี: ปกติสีน้ำตาลอ่อน เขียว หรือชมพู การกระจายตัว: พบทั่วไปพบในแหล่งน้ำตื้น ตั้งแต่แนวปะการังที่ได้รับคลื่นลมแรงไปจนถึงป่าชายเลน	หาดกรวด หาดเจ้า เกาะม้า เกาะกง- ธารเสด็จ	LC
<i>Porites cumulatus</i>		<i>Porites cumulatus</i> (Nemanzo, 1955) ลักษณะ: โคลนีส่วนใหญ่เชื่อมต่อกันเป็นกิ่งแบน คอร์ลไลต์เป็นเหลี่ยมและตัน ผิวกิ่งเรียบ สี: ครีมน้ำตาลอ่อน การกระจายตัว: พบน้อยมาก พบตามแนวปะการังในเขตอนุรักษ์	หาดกรวด	-
<i>Porites lutea</i>		<i>Porites lutea</i> (Edwards and Haime, 1860) Mountain coral/ Pore coral, ปะการังโขด ลักษณะ: โคลนีเป็นครึ่งทรงกลม หรือ หมวก และอาจจะมีความมากกว่า 4 เมตร	หาดเจ้า	LC

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

Species	ภาพถ่าย	ข้อมูลเฉพาะ	จุดที่พบ	สถานภาพ
		บางครั้งก็สร้างเกาะที่เกิดขึ้นโดยแนวปะการัง (Atoll) ในเขตน้ำขึ้นน้ำลง ผิวค่อนข้างเรียบ สี: ปกติสีครีม หรือเหลือง แต่อาจมีสีสดในบริเวณน้ำตื้น การกระจายตัว: พบทั่วไป ขอบปะการังด้านหลัง ลากูนและแนวปะการังแบบชายฝั่ง	เกาะม้า เกาะกง- ธารเสด็จ	
<i>Psammocora digitata</i>		<i>Psammocora digitata</i> (Milne Edward and Haime, 1851) ลักษณะ: โคลนีแบบแผ่น หรือแท่ง คอรัลไลท์เล็กและตื้น มีเซปต่ายื่นออกมาเล็กน้อย สี: ม่วง เทา หรือ น้ำตาล การกระจายตัว: พบน้อย พบตามแนวปะการังทั่วไป	หาดเจ้า	-
<i>Symphyllia agaricia</i>		<i>Symphyllia agaricia</i> (Milne Edwards and Haime, 1849) Large brain coral/ Sinuous cup coral, ปะการังสมองร่องใหญ่ ลักษณะ: โคลนีครึ่งทรงกลมไปจนถึงแบนราบ หุบเขาค่อนข้างคดโค้งไปมาหรือเป็นเส้นตรง มีความกว้างเฉลี่ย 35 มิลลิเมตร และปกติมักจะแยกออกจากกันโดยร่องแคบๆ ผนังโพลิปมีเนื้อเยื่อหนา เซปต่ายื่นออกมาใหญ่ ปกติแล้วโกลเมลลาแบ่งออกเป็น 2 แถว สี: น้ำตาล แดง หรือแดง อาจจะมีผนังและหุบเขาที่มีสีตรงกันข้ามกัน	หาดกรวด อ่าวเจ้าเกาะ เกาะม้า	LC

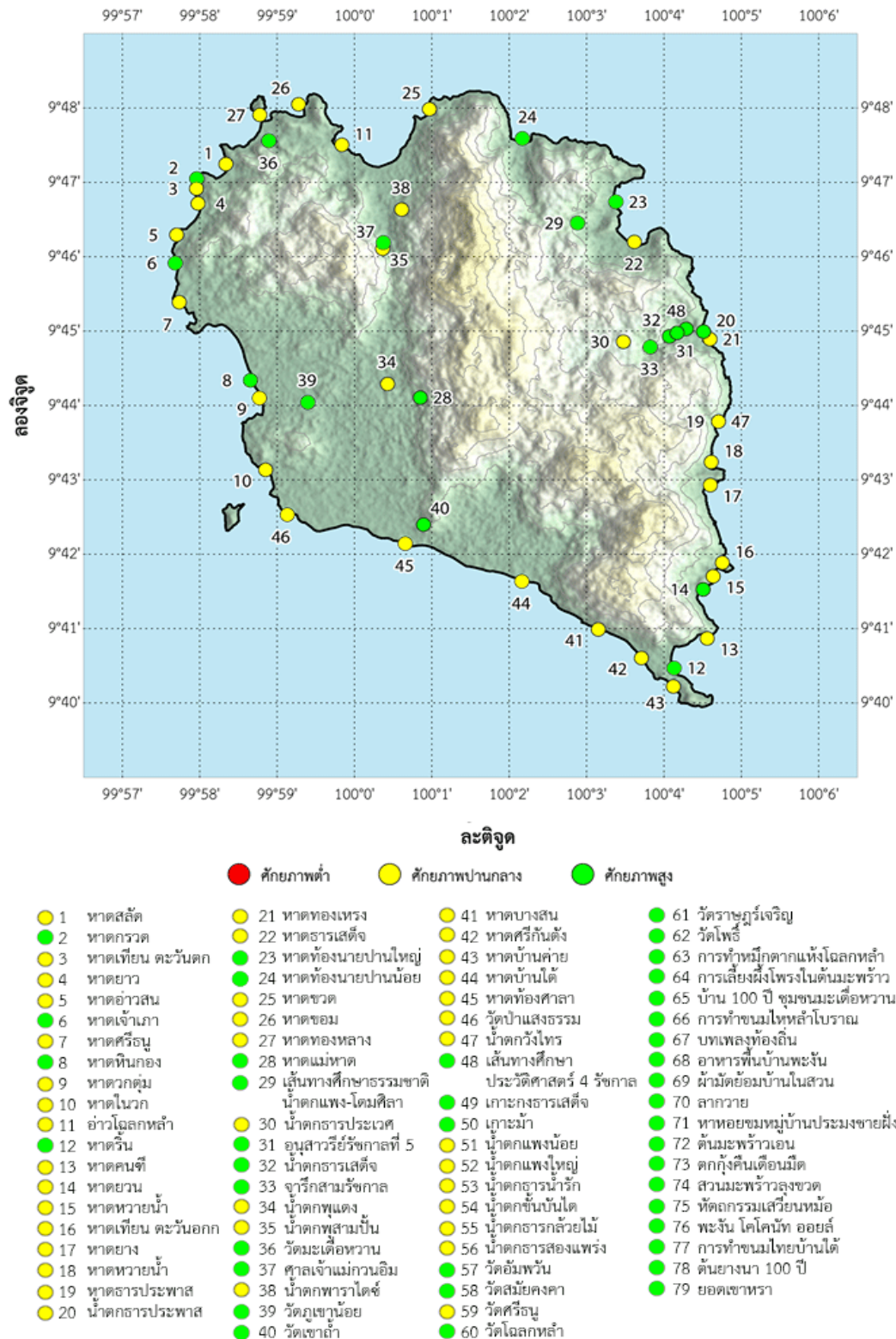
ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

Species	ภาพถ่าย	ข้อมูลเฉพาะ	จุดที่พบ	สถานภาพ
		การกระจายตัว: พบน้อย ด้านบนของแนวปะการังลาดชันที่โดนคลื่นลมแรง พบที่ระดับความลึก 6-20 เมตร กระจายตัวทั่วแถบอินโดแปซิฟิก		
<i>Turbinaria mesenterina</i>		<i>Turbinaria mesenterina</i> (Lamarck, 1816) Disc coral, ปะการังจาน ลักษณะ: โคลนเป็นแผ่นหน้าเดียวที่มีความโค้งงอและเชื่อมต่อกันเมื่อเจริญที่เขตน้ำขึ้นน้ำลง จะโคลนนี้ตั้งตรงในเขตด้านบนของแนวปะการังลาดชัน และจะมีลักษณะเจริญแนวขวางในน้ำลึก ความหลากหลายในรูปแบบการเจริญเติบโตนี้ขึ้นกับปริมาณแสงที่ปะการังได้รับ โคลนมีขนาดเล็กกว่า 1 เมตร แต่อาจจะมีขนาดใหญ่ในแนวปะการังแบบชายฝั่ง (fringing reef) คอรัลไลท์อยู่กันหนาแน่น ยื่นออกมาเล็กน้อย มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางเฉลี่ย 2.5 มิลลิเมตร สี: เขียวเทาหรือน้ำตาลเทา การกระจายตัว: พบทั่วไป อ่าวไทยพบที่ระดับความลึก 1-30 เมตร พบได้ทั่วไปในแถบอินโดแปซิฟิก	เกาะม้า เกาะกง- ธารเสด็จ	VU

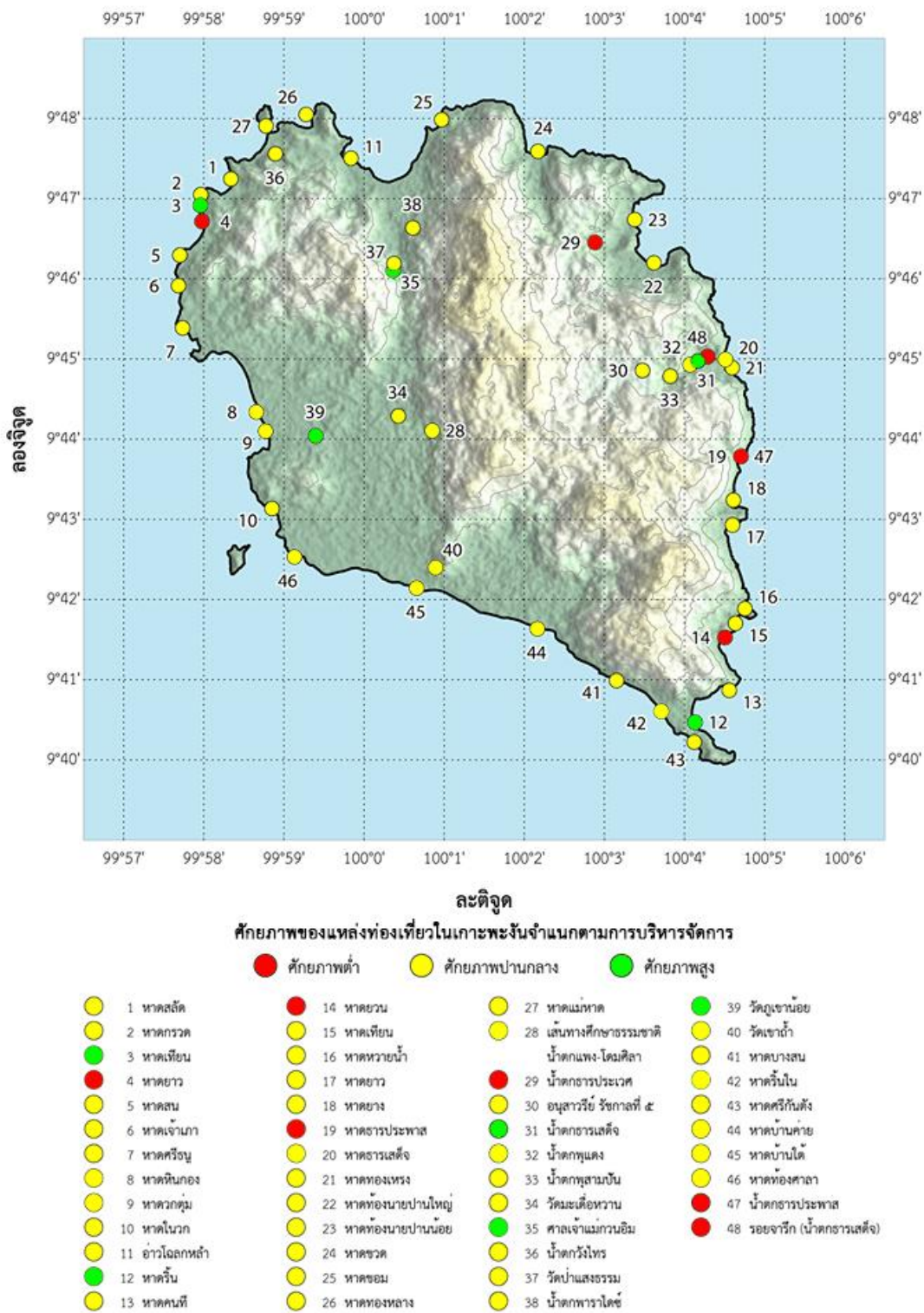
หมายเหตุ: LC หมายถึง Least Concern
 NT หมายถึง Near Threatened
 VU หมายถึง Vulnerable
 EN หมายถึง Endangered

4.6 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะพะงัน

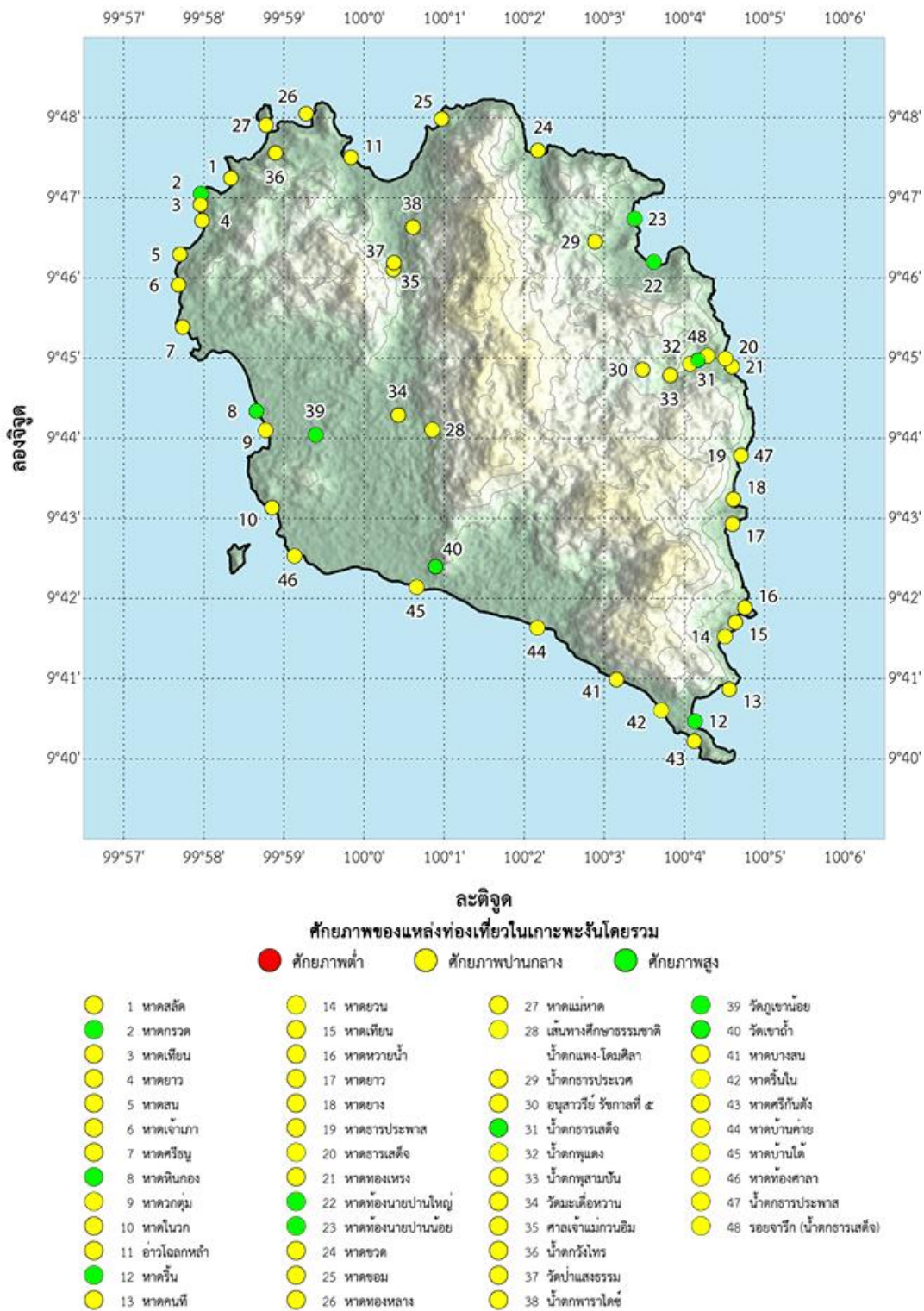
จากผลการศึกษาและรวบรวมข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะพะงันจำนวนทั้งสิ้น 80 แห่ง ดังแสดงในตารางที่ 4.9 ซึ่งประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยวประเภทชายหาดและจุดดำน้ำ จำนวน 35 แห่ง น้ำตกและจุดชมวิวน้ำตก จำนวน 14 แห่ง วัดและสถานที่สำคัญจำนวน 14 แห่ง (ภาพที่ 4.17) และแหล่งท่องเที่ยวทางวิถีชีวิต วัฒนธรรม จำนวน 17 โดยแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 80 แห่ง ตั้งอยู่ตำบลเกาะพะงันจำนวน 54 แห่ง และตำบลบ้านใต้จำนวน 26 แห่ง ทั้งนี้พบว่าแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีศักยภาพด้านความดึงดูดใจ ความอุดมสมบูรณ์และความสวยงามอยู่ในระดับสูง ถึงปานกลาง โดยมีแหล่งท่องเที่ยวกว่าร้อยละ 40 ที่มีศักยภาพสูง(ภาพที่ 4.18-4.20) แต่อย่างไรก็ตาม แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีศักยภาพด้านการบริหารจัดการอยู่ในระดับปานกลาง-ต่ำ จึงทำให้ศักยภาพโดยรวมของแหล่งท่องเที่ยวกว่าร้อยละ 60 มีศักยภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้แหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่นของเกาะพะงันแบ่งได้เป็น 7 ประเภทคือ แหล่งท่องเที่ยวประเภทจุดดำน้ำ ซึ่งเกาะพะงันเป็นแหล่งดำน้ำตื้นและสามารถดำน้ำลึกได้ด้วยทรัพยากรธรรมชาติใต้ทะเลที่สวยงาม มีความหลากหลายของทรัพยากรทั้งปะการัง ปลาทะเล และสัตว์น้ำน้อยใหญ่ ดังที่ได้ปรากฏในตารางที่ 4.8 ทั้งนี้จุดดำน้ำที่เป็นที่นิยมกันคือบริเวณเกาะม้า หาดกรวด หาดเจ้าเภา เกาะกง-ธารเสด็จ แหล่งท่องเที่ยวประเภทชายหาดเกาะพะงันมีชายหาดที่กระจายตามแนวชายฝั่ง หาดที่มีศักยภาพสูงทางด้านความสวยงามดึงดูดใจได้แก่ หาดรี้น หาดสามกอง หาดเจ้าเภา นอกจากนี้บริเวณชายหาดยังมีพืชพันธุ์ที่มีความสวยงาม เช่น เทียนทะเล ป่าโกงกางบริเวณปากคลองวกตุม นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำตก เช่น น้ำธารเสด็จซึ่งเป็นสถานที่ทรงโปรดของรัชกาลที่ 5 ซึ่งได้เสด็จมาที่นี้ถึง 14 ครั้งทรงพระราชทานชื่อน้ำตกพร้อมจารึกพระปรมาภิไธยย่อไว้ ต่อมามีการเสด็จประพาสโดยรัชกาลที่ 6 รัชกาลที่ 7 และรัชกาลที่ 9 นอกจากนี้ยังมีน้ำวังไทร เป็นต้น แหล่งท่องเที่ยวประเภทป่าเขา เช่น ยอดเขาหลา ซึ่งเป็นจุดชมวิวที่มีความโดดเด่นสวยงาม เส้นทางเดินป่า น้ำตกแพง-จุดชมวิวโดมศิลา เป็นต้น แหล่งท่องเที่ยวประเภทวิถีชีวิต วัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งนี้พบว่าสิ่งดึงดูดประเภทนี้มีความเป็นเอกลักษณ์ ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี เช่น กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับมะพร้าว สวนมะพร้าวอินทรีย์ การผลิตน้ำมันมะพร้าว ผ้ามัดย้อมในสวน การเลี้ยงผึ้งโพรง วิถีชีวิตประมงพื้นบ้านการลาดววย การหาหอยเสียบ การทำปลาหมึกแห้ง การทำขนมไทย เป็นต้น แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ นับเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ทรงคุณค่าของเกาะพะงันเพราะเป็นพื้นที่ที่ 4 รัชกาลเสด็จประพาส มีพระปรมาภิไธยย่อที่ทรงจารึกไว้ พร้อมกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ดำเนินที่เล่าขานถึงพระจริยวัตร สถานที่ทรงโปรดของรัชกาลที่ 5 ภาพถ่ายประวัติศาสตร์ต่างๆ และประเภทสุดท้ายคือแหล่งท่องเที่ยวประเภทกิจกรรมบันเทิง ซึ่งจัดบนพื้นที่ชายหาดรองรับกิจกรรมฟูลมูนปาร์ตี้ ก็คือหาดรี้น เป็นกิจกรรมที่จัดเดือนละครั้งตามปฏิทินในคืนพระจันทร์เต็มดวง เป็นกิจกรรมที่ประยุกต์มาจากประเพณีกินห่อของชุมชนเกาะพะงันในอดีตที่มีการรวมกลุ่มสังสรรค์ทานข้าวและมีปาร์ตี้กันบริเวณชายหาด

ภาพที่ 4.18 แผนที่แสดงศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะพะงัน

ภาพที่ 4.19 แผนที่แสดงศักยภาพด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะพะงัน

ภาพที่ 4.20 แผนที่แสดงศักยภาพโดยรวมของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะพะงัน

ตารางที่ 4.9 จำนวน การกระจาย และศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะพะงัน อ.เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ลำดับที่	รายชื่อแหล่งท่องเที่ยว	ประเภทแหล่ง	ตำบล	ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในเกาะพะงัน		
				คุณค่าและความดึงดูดใจ	การบริหารจัดการ	ศักยภาพรวม
1	หาดสลัด	ชายหาด	เกาะพะงัน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
2	หาดกรวด	ชายหาด	เกาะพะงัน	สูง	ปานกลาง	สูง
3	หาดเทียน (ตะวันตก)	ชายหาด	เกาะพะงัน	ปานกลาง	สูง	ปานกลาง
4	หาดยาว	ชายหาด	เกาะพะงัน	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง
5	หาดอ่าวสน	ชายหาด	เกาะพะงัน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
6	หาดเจ้าเภา	ชายหาด	เกาะพะงัน	สูง	ปานกลาง	ปานกลาง
7	หาดศรีธนู	ชายหาด	เกาะพะงัน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
8	หาดหินกอง	ชายหาด	เกาะพะงัน	สูง	ปานกลาง	สูง
9	หาดวกต้อม	ชายหาด	เกาะพะงัน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
10	หาดในวก	ชายหาด	เกาะพะงัน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
11	อ่าวโศลกหลำ	ชายหาด	เกาะพะงัน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
12	หาดรีน	ชายหาด	บ้านใต้	สูง	สูง	สูง
13	หาดคนตี	ชายหาด	บ้านใต้	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
14	หาดยวน	ชายหาด	บ้านใต้	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง
15	หาดเทียน (ตะวันออก)	ชายหาด	บ้านใต้	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
16	หาดหวายน้ำ	ชายหาด	บ้านใต้	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
17	หาดยาว (ตะวันออก)	ชายหาด	บ้านใต้	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
18	หาดยาง	ชายหาด	บ้านใต้	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
19	หาดธารประพาส	ชายหาด	บ้านใต้	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง
20	น้ำตกธารประพาส	น้ำตก	บ้านใต้	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง
21	หาดทองเหรง	ชายหาด	บ้านใต้	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง

ลำดับที่	รายชื่อแหล่งท่องเที่ยว	ประเภทแหล่ง	ตำบล	ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในเกาะพะงัน		
				คุณค่าและความดึงดูดใจ	การบริหารจัดการ	ศักยภาพรวม
22	หาดธารเสด็จ	ชายหาด	บ้านใต้	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
23	หาดท้องนายปานใหญ่	ชายหาด	บ้านใต้	สูง	ปานกลาง	สูง
24	หาดท้องนายปานน้อย	ชายหาด	บ้านใต้	สูง	ปานกลาง	สูง
25	หาดขวด	ชายหาด	เกาะพะงัน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
26	หาดขอม	ชายหาด	เกาะพะงัน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
27	หาดทองหลาง	ชายหาด	เกาะพะงัน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
28	หาดแม่หาด	ชายหาด	เกาะพะงัน	สูง	ปานกลาง	ปานกลาง
29	เส้นทางศึกษาธรรมชาติ น้ำตกแพง-โดมศิลา	น้ำตก/จุดชมวิว	เกาะพะงัน	สูง	ปานกลาง	ปานกลาง
30	น้ำตกธารประเวช	น้ำตก	บ้านใต้	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง
31	อนุสาวรีย์รัชกาลที่ 5	ประวัติศาสตร์	บ้านใต้	สูง	ปานกลาง	ปานกลาง
32	น้ำตกธารเสด็จ	น้ำตก	บ้านใต้	สูง	สูง	สูง
33	จารึกสามรัชกาล	ประวัติศาสตร์	บ้านใต้	สูง	ปานกลาง	สูง
34	น้ำตกพุแดง	น้ำตก	บ้านใต้	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
35	น้ำตกพุสามปัน	น้ำตก	บ้านใต้	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
36	วัดมะเดื่อหวาน	วัด	เกาะพะงัน	สูง	ปานกลาง	ปานกลาง
37	ศาลเจ้าแม่กวนอิม	วัด	เกาะพะงัน	สูง	สูง	สูง
38	น้ำตกพาราไดซ์	น้ำตก	เกาะพะงัน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
39	วัดภูเขาน้อย	วัด	เกาะพะงัน	สูง	สูง	สูง
40	วัดเขาถ้ำ	วัด	บ้านใต้	สูง	ปานกลาง	สูง
41	หาดบางสน	ชายหาด	บ้านใต้	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
42	หาดรีน	ชายหาด	บ้านใต้	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง

ลำดับที่	รายชื่อแหล่งท่องเที่ยว	ประเภทแหล่ง	ตำบล	ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในเกาะพะงัน		
43	หาดศรีกันตัง	ชายหาด	บ้านใต้	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
44	หาดบ้านค่าย	ชายหาด	บ้านใต้	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
45	หาดบ้านใต้	ชายหาด	บ้านใต้	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
46	หาดท้องศาลา	ชายหาด	เกาะพะงัน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
47	วัดป่าแสงธรรม	วัด	เกาะพะงัน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
48	น้ำตกวังไทร	น้ำตก	เกาะพะงัน	สูง	ปานกลาง	สูง
49	เส้นทางศึกษาประวัติศาสตร์ 4 รัชกาล	ประวัติศาสตร์	บ้านใต้	สูง	ต่ำ	ปานกลาง
50	เกาะกงธารเสด็จ	ดำน้ำ	เกาะพะงัน	สูง	ต่ำ	ปานกลาง
51	เกาะม้า	ดำน้ำ	เกาะพะงัน	สูง	ต่ำ	ปานกลาง
52	น้ำตกแพงน้อย	น้ำตก	บ้านใต้	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
53	น้ำตกแพงใหญ่	น้ำตก	บ้านใต้	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
54	น้ำตกธารน้ำรัก	น้ำตก	บ้านใต้	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
55	น้ำตกชั้นบันได	น้ำตก	บ้านใต้	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
56	น้ำตกธารกล้วยไม้	น้ำตก	บ้านใต้	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
57	น้ำตกธารสองแพร่ง	น้ำตก	บ้านใต้	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
58	วัดอัมพวัน	วัด	เกาะพะงัน	สูง	ปานกลาง	ปานกลาง
59	วัดสมัญคงคา	วัด	เกาะพะงัน	สูง	ปานกลาง	ปานกลาง
60	วัดศรีธนู	วัด	เกาะพะงัน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง

ลำดับที่	รายชื่อแหล่งท่องเที่ยว	ประเภทแหล่ง	ตำบล	ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในเกาะพะงัน		
				คุณค่าและความดึงดูดใจ	การบริหารจัดการ	ศักยภาพรวม
61	วัดโศลกหล้า	วัด	เกาะพะงัน	สูง	ปานกลาง	สูง
62	วัดราษฎร์เจริญ	วัด	เกาะพะงัน	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
63	วัดโพธิ์และโบราณสถาน เจดีย์วัดใน	วัด	บ้านใต้	สูง	ปานกลาง	ปานกลาง
64	หมึกตากแห้งโศลกหล้า	วิถีชีวิต	เกาะพะงัน	สูง	ปานกลาง	สูง
65	เลี้ยงผึ้งโพรงในต้นมะพร้าว	วิถีชีวิต	เกาะพะงัน	สูง	ปานกลาง	สูง
66	บ้าน 100 ปี ชุมชนมะเดื่อ หวาน	วัฒนธรรม	เกาะพะงัน	สูง	ปานกลาง	ปานกลาง
67	ขนมไหลหล้าโบราณ	ภูมิปัญญาชาวบ้าน	เกาะพะงัน	สูง	ปานกลาง	ปานกลาง
68	บทเพลงท้องถิ่น	ภูมิปัญญาชาวบ้าน	บ้านใต้	สูง	ปานกลาง	ปานกลาง
69	อาหารพื้นบ้านพะงัน	ภูมิปัญญาชาวบ้าน	เกาะพะงัน	สูง	ต่ำ	สูง
70	ผ้ามัดย้อมบ้านในสวน	ภูมิปัญญาชาวบ้าน	เกาะพะงัน	สูง	ปานกลาง	สูง
71	ลากวาย	วิถีชีวิต	เกาะพะงัน	สูง	ปานกลาง	สูง
72	หมู่บ้านประมงชายฝั่ง(หา หอยขม)	วิถีชีวิต	เกาะพะงัน	สูง	ปานกลาง	สูง
73	ต้นมะพร้าวเอน	Land mark	เกาะพะงัน	สูง	ต่ำ	สูง
74	ตกกุ้งคืนเดือนมืด	วิถีชีวิต	เกาะพะงัน	สูง	ปานกลาง	สูง
75	สวนมะพร้าวลุงขวด	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	บ้านใต้	สูง	ปานกลาง	สูง
76	หัตถกรรมเสวียนหม้อ	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	บ้านใต้	สูง	ปานกลาง	สูง

ลำดับที่	รายชื่อแหล่งท่องเที่ยว	ประเภทแหล่ง	ตำบล	ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในเกาะพะงัน		
77	พะงัน โคโคन्ह์ ออยล์	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	เกาะพะงัน	สูง	ปานกลาง	ปานกลาง
78	ขนมไทยบ้านใต้	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	บ้านใต้	สูง	สูง	สูง
79	ต้นยางนา 100 ปี	ธรรมชาติ	บ้านใต้	สูง	น้อย	ปานกลาง
80	ยอดเขาหრა	ภูเขา	เกาะพะงัน	สูง	ปานกลาง	สูง

ตอนที่ 2 เขตการจัดการการท่องเที่ยวและการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว

4.7 เขตการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะพะงัน

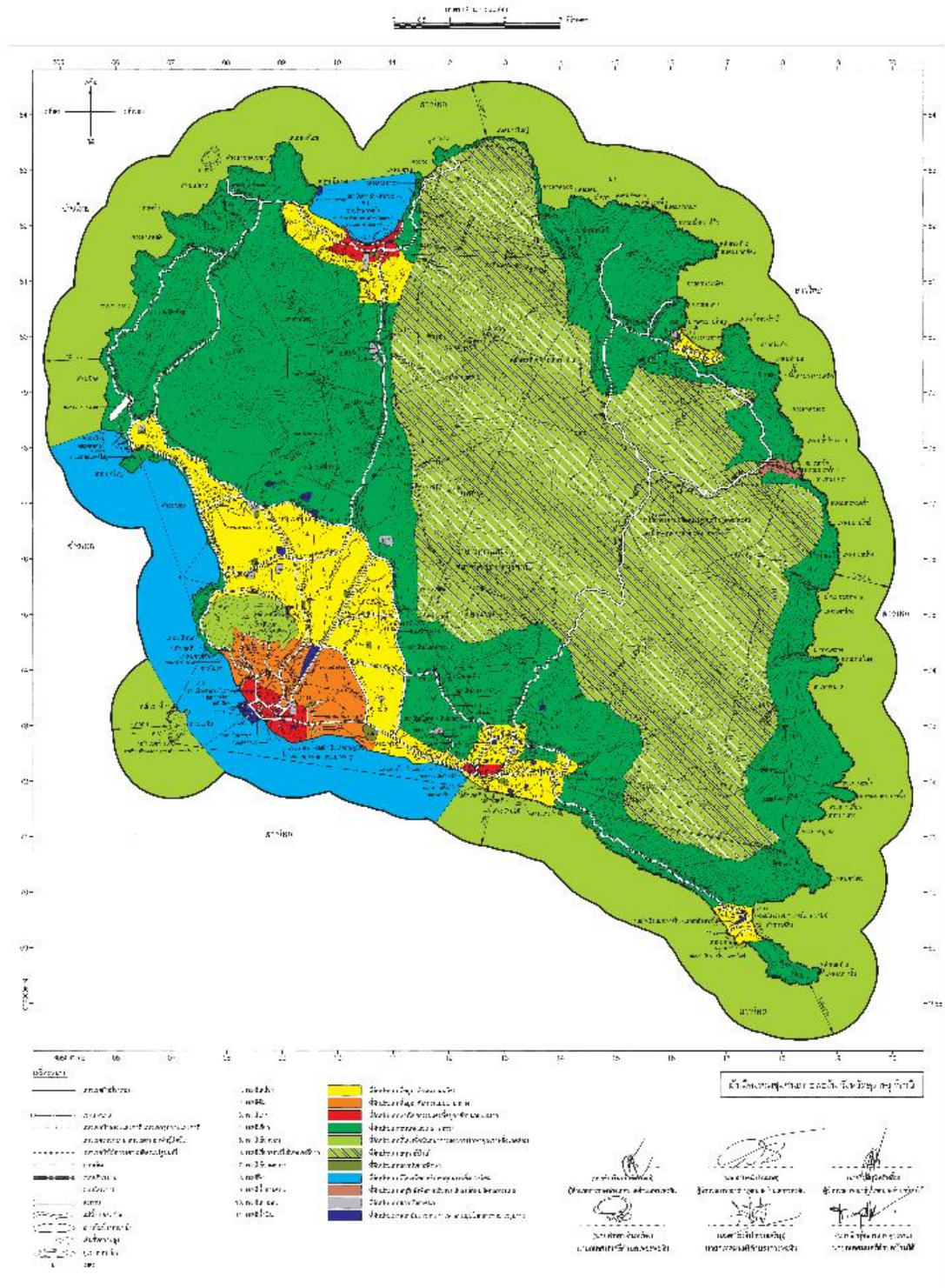
4.7.1 สภาพทางกายภาพ และการใช้ประโยชน์ที่ดิน

เกาะพะงันมีลักษณะเป็นภูเขาอยู่บริเวณใจกลางเกาะ แผ่อาณาเขตปกคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ประมาณ ร้อยละ 77 ของพื้นที่เกาะ อีกร้อยละ 33 เป็นพื้นที่เกษตรและที่อยู่อาศัย ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกจนถึงทิศใต้บริเวณริมฝั่งทะเล ลักษณะพื้นที่ชายหาดมีความสวยงามตามธรรมชาติ มีที่ราบและอ่าวต่างๆ มีธารน้ำหลายสาย และสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นหินและดินปนทราย (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2559) ทั้งนี้ผลการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศเพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน 5 ประเภท ได้แก่ พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ป่าไม้ พื้นที่เบ็ดเตล็ด พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง และพื้นที่แหล่งน้ำ ในอำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าข้อมูลในปีปัจจุบันคือ พ.ศ. 2558 เมื่อเปรียบเทียบกับปีพ.ศ. 2550 เกาะพะงันมีพื้นที่เกษตรกรรมลดลงร้อยละ 20.99 ในขณะที่พื้นที่แหล่งน้ำลดลงร้อยละ 19.16 โดยมีพื้นที่อยู่อาศัยและสิ่งปลูกสร้างของประชาชนเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 56.36 แสดงให้เห็นถึงการขยายตัวและการพัฒนาของพื้นที่ ดังตารางที่ 4.1 ซึ่งจะเห็นถึงสัดส่วนของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบัน ซึ่งอย่างไรก็ตามการใช้ประโยชน์ที่ดินยังคงเป็นพื้นที่ป่าไม้มากที่สุด มีพื้นที่ 61,362,030.97 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 50.63 รองลงมาคือ พื้นที่เกษตรกรรม มีพื้นที่ 54,305,621.32 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 44.81 พื้นที่อยู่อาศัยและสิ่งปลูกสร้าง 4,686,791.26 ตารางเมตร คิดเป็น ร้อยละ 3.87 พื้นที่เบ็ดเตล็ด 630,276.44 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 0.52 และพื้นที่แหล่งน้ำเป็นพื้นที่น้อยที่สุดอยู่ที่ 210,648.31 ตารางเมตร คิดเป็นร้อยละ 0.17 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 4.10 และภาพผังเมืองที่ 4.21

ตารางที่ 4.10 การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน เปรียบเทียบปีพ.ศ. 2550 กับ พ.ศ. 2558

ปี 2550	พื้นที่ (ตารางเมตร)	ปี 2558	พื้นที่ (ตารางเมตร)	การ เปลี่ยนแปลง
พื้นที่เกษตรกรรม	54,322,899.99	พื้นที่เกษตรกรรม	54,322,879.00	-20.99
พื้นที่ป่าไม้	61,624,118.54	พื้นที่ป่าไม้	61,624,119.01	0.47
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	759,448.39	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	759,431.71	-16.68
พื้นที่อยู่อาศัย และสิ่งปลูกสร้าง	4,751,492.65	พื้นที่อยู่อาศัย และสิ่งปลูกสร้าง	4,751,549.01	56.36
พื้นที่แหล่งน้ำ	968,095.71	พื้นที่แหล่งน้ำ	968,076.55	-19.16
รวม	122,426,055.28	รวม	122,426,055.28	-

ที่มา: สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2559

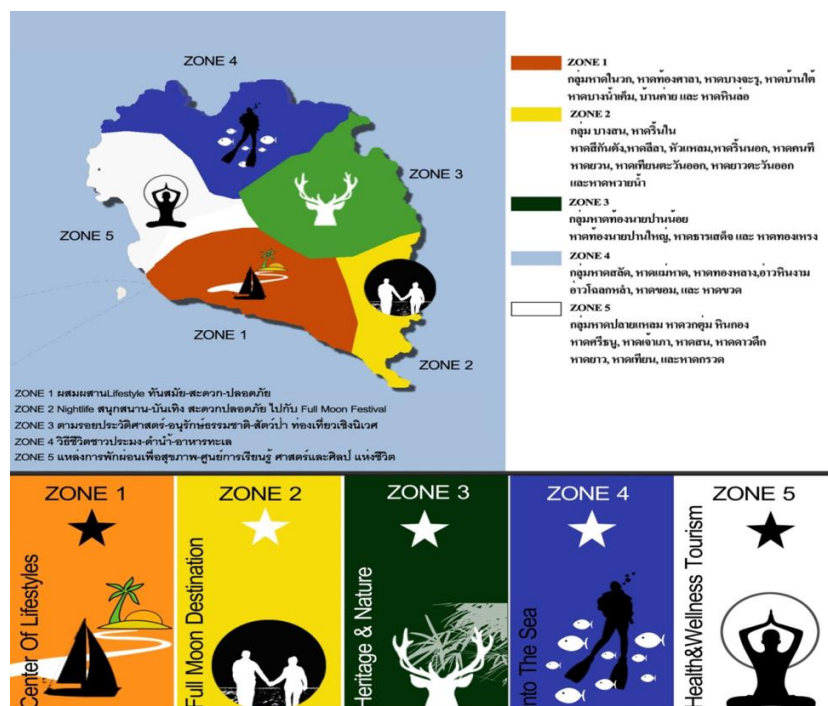

ภาพที่ 4.21 ผังเมืองปัจจุบันและพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

4.7.2 เขตการจัดการการท่องเที่ยว (Tourism Zone)

ผลการศึกษาพบว่าเกาะพะงันได้มีการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวตามเขตพื้นที่โดยอาศัยลักษณะพื้นที่ กิจกรรมการท่องเที่ยว และทรัพยากรหลักเป็นตัวแบ่งเขต (Zonning) ซึ่งเขตดังกล่าวนี้ได้มีการประกาศ สื่อสารและสร้างการยอมรับมาเป็นเวลากว่าห้าปี การบริหารจัดการรับผิดชอบโดยมีหัวหน้าโซน ภายใต้ขอบเขต(ภาพที่ 4.19) ดังต่อไปนี้

1. Zone 1 ผสมผสาน Lifestyle ทันสมัย สะดวก ปลอดภัย
โซนนี้ครอบคลุมพื้นที่กลุ่มหาดในวก หาดท้องศาลา หาดบางจระู หาดบ้านใต้ หาดบางน้ำเค็ม บ้านค่ายและหาดหินล่อ
2. Zone 2 Nightlife สนุกสนาน บังเทิง สะดวก ปลอดภัย ไปกับ Full Moon Festival
โซนสีส้ม กลุ่มนี้ครอบคลุมพื้นที่กลุ่มบางสน หาดรีนโน หาดสีกันตัง หาดลีลา หาดหัวแหลม หาดรีนนอก หาดคนที หาดยวน หาดเทียนตะวันออก หาดยาวตะวันออกและหาดหวนน้ำ
3. Zone 3 ตามรอยประวัติศาสตร์ อนุรักษ์ธรรมชาติ สัตว์ป่า ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
โซนสีเหลือง กลุ่มหาดท้องนายปานน้อย หาดท้องนายปานใหญ่ หาดธารเสด็จ และหาดทองเหรง
4. Zone 4 วิถีชีวิตชาวประมง ดำน้ำ อาหารทะเล ครอบคลุมพื้นที่หาดสลัด หาดแม่หาด
โซนสีเขียวหาดทองกลาง อ่าวหินงาม อ่าวโศลกหล้า หาดขอมและหาดขุด
5. Zone 5 แหล่งการพักผ่อนเพื่อสุขภาพและศูนย์การเรียนรู้ ศาสตร์และศิลป์แห่งชีวิต
โซนสีขาว ครอบคลุมพื้นที่หาดปลายแหลม หินกอง หาดศรีธนู หาดเจ้าเภา หาดสน หาดดาวดีก หาดสน หาดเทียน หาดกรวด

ทั้งนี้ตามแนวคิดของการแบ่งเขตการท่องเที่ยวซึ่งเป็นการกำหนดเขตการพัฒนาตามกิจกรรมการท่องเที่ยว พิจารณาจาก ความเข้มข้นในการใช้ประโยชน์ ทรัพยากรการท่องเที่ยว ประสิทธิภาพทางการท่องเที่ยวและวัตถุประสงค์ในการบริหารจัดการพื้นที่ ซึ่งทั้ง 5 โซนสะท้อนผลิตภัณฑ์และบริการทางการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการดึงดูดทางการตลาด สื่อสารให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจง่าย เอื้อต่อการสร้างประสบการณ์ในแต่ละโซน นอกจากนี้ในมุมมองของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการพื้นที่ตามศักยภาพทรัพยากร และการป้องกันผลกระทบจากท่องเที่ยวแล้ว สามารถจัดแบ่งพื้นที่สำหรับหน่วยงานบริหารจัดการได้ดังนี้

1. เขตบริการ (Service Zone) เพื่อไม่ให้พื้นที่ธรรมชาติบนเกาะถูกตัดแปลงหรือเปลี่ยนแปลงไปเป็นเขตเมืองกระจายทั้งเกาะ เขตนี้จึงถูกกำหนดขึ้นเป็นพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์เข้มข้น (Intensive use zone) ที่สุด เป็นศูนย์รวมสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน ทั้งท่าเรือ ธนาคาร ห้างสรรพสินค้า หรือร้านสะดวกซื้อ ถนนและการเข้าถึงสะดวกสบายที่สุด เข้าถึงง่าย เป็นแหล่งช้อปปิ้ง และศูนย์กลางการท่องเที่ยวในการให้บริการกับนักท่องเที่ยว ครอบคลุมพื้นที่กลุ่มหาดในวก หาดท้องศาลา หาดบางจะรู หาดบ้านใต้ หาดบางน้ำเค็ม บ้านค่ายและหาดหินล่อ
2. เขตหน่วยงานบริหารจัดการ (Administrative Zone) เป็นเขตสำหรับหน่วยงานบริหารจัดการพื้นที่ ซึ่งได้แก่ ที่ว่าการอำเภอ สถานีตำรวจ หน่วยงานราชการ รวมไปถึงองค์กรเอกชนที่บริหารจัดการการท่องเที่ยว ได้แก่ บริเวณท้องศาลา ที่ตั้งของที่ว่าการอำเภอ
3. เขตท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต (Cultural Tourism Zone) เป็นพื้นที่สำหรับกำหนดเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชมวิถีชีวิตชุมชน สินค้าพื้นเมือง โดยเน้นวิถีชีวิตชาวประมง อาหารทะเล ครอบคลุมพื้นที่หาดสลัด หาดแม่หาด โซนสีเขียวหาดทองหลาง อ่าวหินงาม อ่าวโหลกลำ หาดขอมและหาดขวด
4. เขตท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (Natural Tourism Zone) เป็นพื้นที่ที่มุ่งเน้นประสบการณ์ในพื้นที่ธรรมชาติ ทั้งทางบกและทางทะเล โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมดำน้ำ เดินป่า ซึ่งเป็นพื้นที่บริเวณชายหาด ทะเล ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ บริเวณนี้เน้นการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่ส่งเสริมการเรียนรู้ รูปแบบการพัฒนาพื้นที่เรียบง่าย เข้ากับธรรมชาติ นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ซึ่งมีความเป็นธรรมชาติ แต่เน้นการสร้างประสบการณ์เชิงส่งเสริมสุขภาพ (Wellness & Spa) ซึ่งการบริหารจัดการเน้นความเงียบ สงบ มีที่พัก และร้านอาหารเชิงสุขภาพให้บริการ บริเวณนี้ครอบคลุมพื้นที่หาดปลายแหลม หินกอง หาดศรีธนู หาดเจ้าเภา หาดสน หาดดาวดึก หาดสน หาดเทียน หาดกรวด

5. เขตอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน (Historic conservation Zone) การบริหารจัดการพื้นที่อยู่ภายใต้การดูแลของกรมศิลปากรที่ 14 และอุทยานแห่งชาติธารเสด็จ-เกาะพะงัน ซึ่งมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ พระปรมาภิไธย จารึกบนก้อนหิน แสดงให้การเสด็จประพาสน้ำตกธารเสด็จของ 4 รัชกาล การจัดการเน้นการสื่อความหมายและป้องกันมิให้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ถูกทำลาย
6. เขต Full moon party ซึ่งเป็นพื้นที่โซน 2 ที่ให้ประสบการณ์ฟูลมูนปาร์ตี้ เน้นกิจกรรม Nightlife สนุกสนาน ผ่อนคลายด้วยศิลปะการเต้น เสื้อผ้า เป็นพื้นที่ที่เน้นความสะดวกในการเข้าถึง ความปลอดภัย การบริการสิ่งอำนวยความสะดวกสนับสนุน เช่น ห้องน้ำ ลานจอดรถ ยานพาหนะ อาหาร เครื่องดื่ม ครอบคลุมพื้นที่กลุ่มบางสน หาดรีนใน หาดสีกันตัง หาดลีลา หาดหัวแหลม หาดรีนนอก หาดคนที หาดยวน หาดเทียนตะวันออก หาดยาวตะวันออกและหาดหวนน้ำ

จากผลการศึกษาพบว่าหากพิจารณาตามศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวในปัจจุบันประกอบการลดความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวระหว่างกิจกรรม Nightlife กับกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หรือกิจกรรมที่ต้องใช้กำลัง Active activities กับการพักผ่อนอย่างสงบในลักษณะของ Passive Activities แล้วนั้น ควรต้องมีเขตกันชน (Buffer Zone) เพื่อเป็นแนวป้องกันการรุกรานของกิจกรรมการใช้ประโยชน์ที่ดินต่างประเภทกันอันจะส่งผลกระทบต่อประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวในแต่ละโซน ทั้งนี้ได้ทำการศึกษารวบรวมกิจกรรมท่องเที่ยวที่มีในโซนต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมฟูลมูนปาร์ตี้

4.8 การบริหารจัดการพื้นที่ฟูลมูนปาร์ตี้

ปาร์ตี้ในคืนพระจันทร์เต็มดวง (Full moon Party) หรือมนต์เสน่ห์แห่งพระจันทร์ Full moon party: Secret of Island and Legend of Moonlight สืบสานมาจาก “การกินห่อ” อันเป็นวิถีชีวิตชุมชนเกาะพะงันแต่ดั้งเดิมที่นิยมนัดแนะรับประทานอาหารร่วมกันตามจุดนัดพบต่างๆ ทั้งในบ้านและนอกบ้านเนื่องจากในอดีตไม่มีร้านอาหารให้บริการ ไม่มีตลาดสด โดยต่างทำอาหารมาแบ่งปันกันเป็นโอกาสได้พบปะ พูดคุย แสดงน้ำใจและผูกมิตรกัน เพราะในบางฤดูกาลอาหารขาดแคลน สภาพบ้านเรือนตั้งอยู่ห่างไกลกัน มีความหลากหลายของอาชีพทั้งการประมงพื้นบ้าน และเกษตรกรรมซึ่งมีทั้งสวนมะพร้าว ปลูกผัก เมนูอาหารจึงมีความหลากหลายตามไปด้วย

ต่อมาวิถีการกินห่อที่สืบทอดกันมานี้ได้รับความนิยมให้มีการนัดพบกันนอกสถานที่ที่มีสภาพพื้นที่และทิวทัศน์สวยงาม เป็นที่โล่ง บรรยากาศผ่อนคลาย เน้นความสนุกสนาน เช่น บริเวณชายหาด เชียงเขา ริมลำธาร เป็นต้น สถานที่หนึ่งที่มีความโดดเด่นและใช้เป็นสถานที่นัดหมายคือ หาดรี้น ซึ่งได้รับการกล่าวขานว่ามีความสวยงาม ทรายขาวสะอาด น้ำใส พระจันทร์สวย เล่นน้ำทะเลได้ สะดวกในการเข้าถึง หาดรี้นเป็นชุมชนประมงและทำสวนมะพร้าว สามารถเดินทางมาตามแนวชายหาดอันเป็นเส้นทางหลักในการสัญจรสมัยก่อนเชื่อมต่อกับชุมชนอื่น และยังสามารถสัญจรทางน้ำโดยเรือพายก็ได้ จัดว่ามีความสะดวกสบายมากกว่าหาดอื่นๆ ในเกาะที่ต้องเดินทางข้ามป่าเขา อ่าวหลายอ่าวที่เดิมยังไม่มีผู้คนอาศัย

จุดเริ่มต้นของฟูลมูนปาร์ตี้ คือในปีพ.ศ. 2519 มีนักเดินทางชาวต่างประเทศกลุ่มสะพายเป้ (Backpack) จำนวน 3-4 คน พร้อมอุปกรณ์ยังชีพ อาทิ ไฟฉาย ถูนอน มุ้ง ของใช้ในชีวิตประจำวัน เดินทางมาเยี่ยมเยือนเกาะพะงันซึ่งมีบางคนสามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้ จึงได้ทำความรู้จักสนิทสนมกัน มีการเดินทางไปท่องเที่ยวในพื้นที่ต่างๆของเกาะ และได้ไปพักค้างที่หาดรี้น ซึ่งขณะนั้นยังไม่มีไฟฟ้าใช้ อาศัยเพียงตะเกียงน้ำมันก๊าส ในการส่องสว่าง นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้พักอาศัยอยู่ร่วมกับครอบครัวหนึ่งในชุมชนโดยเช่ากระท่อมในสวนมะพร้าวใกล้ชายหาด ในราคาไม่กี่บาท ใช้ชีวิตอยู่ที่นี้จากเดือนเป็นปีด้วยการทำงาน ลากอวน ทอดแห ตกปลา ทำอาหาร จึงก่อเกิดเป็นความประทับใจในวิถีชีวิต อธิปไตยไม่ตรี ความมีน้ำใจ ของผู้คนบนเกาะ ตลอดจนธรรมชาติที่สวยงามของเกาะแห่งนี้ นอกจากนี้ชาวเกาะพะงันเองก็มักจะแวะเวียนเปลี่ยนหน้ากันมาทักทายพูดคุยกับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จนสนิทสนม เนื่องจากสมัยนั้นยังเห็นว่าฝรั่งที่เดินทางมาจากต่างบ้านต่างเมืองเป็นสิ่งแปลกใหม่ มีการแลกเปลี่ยนภาษาโดยผลัดกันสอนภาษา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน และเมื่อมีการรวมกลุ่มกัน “กินห่อ” ก็ชวนนักท่องเที่ยวกลุ่มนั้นมาร่วมวงด้วย

การกินห่อร่วมกับนักท่องเที่ยวจึงเกิดขึ้นโดยมีการนำข้าวปลาอาหาร ทั้งกุ้ง หอย ปู ปลา มาปิ้งย่าง มีการดื่มกินกันบริเวณชายหาด ซึ่งหากเป็นคืนพระจันทร์เต็มดวงก็ปาร์ตี้กันได้แสงจันทร์และหากเป็นคืนเดือนมืดก็จะมีประกายไฟบนหาดทราย หรือตามซั้ได้ ซึ่งเป็นการนำเปลือกมะพร้าวมาคลุกกับน้ำมันยางนาแล้วมัดรวมกันเป็นลำด้วยตอกหมาก ความยาวของลำประมาณ 1 ศอกหรือหนึ่งช่วงแขน ซึ่งนักท่องเที่ยวต่างประเทศกลุ่มนี้ได้เรียกลักษณะของการ “กินห่อ” ดังกล่าวว่า “ปาร์ตี้” คนบนเกาะพะงันจึงได้รู้จักกับศัพท์คำนี้มีการเรียกตามกันมาจนปัจจุบัน และเมื่อนักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวต้องเดินทางกลับภูมิลำเนา จึงได้มีการจัดเลี้ยงอำลา โดยเจ้าบ้านทำการเลี้ยงส่งตามธรรมเนียมซึ่งก็ได้มีการนัด “กินห่อ” กัน ทั้งนี้เมื่อนักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวซึ่งได้บันทึกข้อมูลท่องเที่ยวในรูปแบบของไกด์บุ๊ก ทั้งภาพและข้อความถูกเผยแพร่ออกไปสู่สายตาชาวโลก จึงได้เกิดการเดินทางมา

ท่องเที่ยวตามไกด์บุ๊ก และเมื่อได้เดินทางมายังหาดรีนก็เกิดเป็นความประทับใจ และเล่ากันปากต่อปากจนได้รับความนิยมมากขึ้นเรื่อยๆ กระทั่งปัจจุบัน

ยุคสมัยกลาง หรือ ยุคที่ 2 ราวๆ ประมาณปี พ.ศ.2519 มีชื่อคำว่า “ปาร์ตี้” (ยังไม่มีคำว่าฟลูมูนปาร์ตี้) ยุคสมัยกลางนี้ เป็นยุคที่ได้รับอานิสงค์มาจากยุคแรก นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเกาะพะงันในลักษณะของ Backpack มากขึ้นเรื่อยๆ จากที่เคยมา 3-4 คน กลายเป็น 50-100 คน ขึ้นไป ส่วนมากจะไปพักแรมที่หาดรีนนอก ชุมชนท้องถิ่นในหาดรีนนอกบางคนก็เริ่มสร้างกระท่อมเล็กๆ ฝานังกันไม้ไผ่หลังคามุงจากแบบง่ายๆ เจ้าละ 4-5 หลัง ให้นักท่องเที่ยวอาศัยอยู่ และมีค่าเช่าบ้างเล็กน้อยจ่ายเหมาเป็นรายเดือน ห้องน้ำธรรมชาติอยู่นอกบ้าน แต่ลักษณะการใช้ชีวิตและความเป็นอยู่ก็เป็นแบบฉันทันที่นั้งและส่วนมากก็จะอยู่นาน ตั้งแต่ 6 เดือนถึง 1 ปี หรือ 2-3 ปีโดยไปต่อวีซ่าแล้วกลับมาใหม่

หลังจากนั้นอีกไม่นานนัก จากการที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางเข้ามาเที่ยวเพิ่มทวีมากขึ้นเรื่อยๆ ประชาชนมองเห็นหนทางและเริ่มมีความคิดไปในทางธุรกิจมากขึ้น ส่วนที่พักในรูปแบบที่เรียกว่า “บังกะโล” บางคนยังสร้างเป็นหลังคามุงจากฝานังกันไม้ไผ่ บางคนก็ปรับปรุงพัฒนาเป็นหลังคามุงกระเบื้อง ราคาแตกต่างกันไป 30-50 บาท เป็นห้องน้ำนอก หรือ 100-150 บาท เป็นห้องน้ำเล็กๆ อยู่ในตัว ไม่มีสบูหรือผ้าขนหนูหรือสิ่งอำนวยความสะดวกอะไร แสงสว่างก็ใช้ตะเกียงน้ำมันก๊าดเนื่องจากไม่มีไฟฟ้า เจ้าของบังกะโลบางคนที่ได้เงินจากค่าเช่า ก็ซื้อเครื่องปั่นไฟเล็กๆ มาใช้ หรือบางบังกะโลฝรั่งซื้อให้แต่ใช้ไฟฟ้าถึงแค่เที่ยงคืนเท่านั้น และเป็นที่น่าสงสัยว่านักท่องเที่ยวต่างชาติในยุคสมัยแรกถึงยุคสมัยกลางนี้จะเป็นนักอนุรักษ์ มีความรักธรรมชาติและรักษาสีงแวดล้อมที่ดีมากๆ

หลายปีต่อมาเจ้าของที่พักมีความคิดในเชิงพาณิชย์ หรือธุรกิจมากขึ้นโดยได้รับคำแนะนำจากฝรั่งที่มาพักอยู่นานๆบ้างมีการจัดกิจกรรมในลักษณะการสร้างกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวที่มาอยู่กันมากๆ ได้มีกิจกรรมท่องเที่ยวและได้พักนานขึ้น (ซึ่งฝรั่งส่วนมากจะพักอยู่ที่หาดรีน) จึงได้มีการจัดงานกิจกรรมเชิญชวน รวมกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติจากทุกที่มาร่วมงานเลี้ยงพบปะสังสรรค์กัน หลังจากที่มาพักผอนอยู่ที่หาดรีนเกาะพะงันนานๆ นักท่องเที่ยวก็จะไปร่วมงานกันมากและเจ้าของบังกะโล ได้มีการผลัดเปลี่ยนกันจัดงานที่ละครั้งสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันไป เว้นว่างแต่ความเหมาะสมเจ้าของบังกะโลที่ได้จัดกิจกรรมก็จะรวมตัวกันไปช่วยเหลือบังกะโลที่จัดกิจกรรม ช่วยกันขายอาหาร เครื่องดื่ม ฝรั่งที่มาเที่ยวก็จะนำภาพหรือความประทับใจ ความชื่นชอบไปบอกต่อกันซึ่งโดยปกติแล้วกิจกรรม “ปาร์ตี้” เป็นเรื่องที่ได้รับการนิยมและชื่นชอบในหมู่ชาวต่างประเทศกลุ่มวัยรุ่นหรือวัยกลางคนในประเทศของเขาอยู่แล้ว หาดรีนในยุคนี้จึงกลายมาเป็นคำว่าการจัดกิจกรรมปาร์ตี้ (ยังไม่มีคำว่า “ฟลูมูน”)

ยุคสมัยปัจจุบัน หรือยุคที่3 เข้าสู่ยุค “ฟูลมูนปาร์ตี้” ประมาณปี 2532 (ค.ศ. 1989)หลังจากที่ได้มีการจัดกิจกรรม “ปาร์ตี้” ต่อเนื่องกันมาหลายปี จึงได้มีการเริ่มต้นจัดกิจกรรมปาร์ตี้ขึ้นบนชายหาดที่หาดรีนนอกเป็นครั้งแรกที่ “พาราไดซ์บังโกโล โดยคุณสุทธิ เกื้อสกุล” ซึ่งมีสถานประกอบการและมีที่พักริมชายหาดอยู่แล้ว จึงได้จัด “กิจกรรมปาร์ตี้” ขึ้นบนชายหาดที่ขาวนวลสวยงามและภายใต้แสงจันทร์ ซึ่งตรงกับวันที่พระจันทร์เต็มดวง นักท่องเที่ยวที่โดยปกติก็มีมามากอยู่แล้วจึงไปรวมตัวกันบนชายหาดของหาดรีนนอก ในขณะเดียวกันดวงจันทร์ที่สุกใสและสวยงาม ส่องสว่างลงมาระทบเม็ดทรายที่ละเอียด เห็นแสงสะท้อนวาววับ กับเม็ดทรายสวยงามจนรุ่งเช้า และในขณะเดียวกันหลังจากดวงจันทร์ลับขอบฟ้าดวงอาทิตย์ดวงใหญ่สีแดงเข้มที่สวยก็กำลังค่อยๆโผล่ขึ้นมาจากขอบฟ้ากลางอ่าว ณ จุดเดียวกับที่พระจันทร์ขึ้น และก็ค่อยๆสาดแสงมาบนชายหาดนักท่องเที่ยวทุกคนที่อยู่บนชายหาดต่างก็หันหน้าไปทางที่พระอาทิตย์กำลังขึ้นเพื่อดูความงามของดวงอาทิตย์ที่เริ่มขึ้นจากน้ำ และรับแสงแดดตอนเช้าที่สดชื่น นักท่องเที่ยวที่ได้สัมผัสต่างก็มีความประทับใจในความงามที่เป็นธรรมชาติ และได้สัมผัสกิจกรรมปาร์ตี้บนชายหาดภายใต้ดวงจันทร์และดวงอาทิตย์ซึ่งหาได้ที่ไหนไม่ได้ในโลก “ฟูลมูน+ปาร์ตี้” จึงเกิดขึ้นและเป็นที่มาของชื่อเต็มว่า “ฟูลมูนปาร์ตี้” และต้องที่เกาะพะงันซึ่งเป็น “Original Fullmoon Pary” ดังภาพตัวอย่างที่ 4.22

ภาพที่ 4.22 กิจกรรมฟูลมูนปาร์ตี้ เกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

อนึ่งหาดรีนไม่ได้มีแต่เทศกาลหรือ “กิจกรรมฟูลมูนปาร์ตี้” อย่างเดียวที่ทำให้นักท่องเที่ยวให้ความสนใจ แต่ในความเป็นจริงแล้วนักท่องเที่ยวยังให้ความสำคัญ สนใจและเป็นที่พักล่าวขวัญในปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่หาได้ยากในโลกอีกปรากฏการณ์หนึ่งคือ

1. เป็นสถานที่ ที่ดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ขึ้นที่กลางอ่าวหาดรีนนอกในทีเดียวกันและสวยงามมากแห่งหนึ่งของโลก
2. เป็นสถานที่ ที่ดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ตกที่หาดรีนใน ตรงที่เดียวกันและสวยงามมากแห่งหนึ่งของโลก
3. เป็นสถานที่ ที่สามารถดูดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ขึ้นและตก โดยสามารถนั่งอยู่ที่แหลมหาดรีนทีเดียวไม่ต้องเดินไปไหน หรือไม่ต้องไปยืนบนเขาหรืออยู่คนละที่ ก็จะเห็นปรากฏการณ์ทั้ง 2 อย่าง ซึ่งหาได้ยากในโลก
4. เป็นสถานที่ ที่ได้ชื่อว่ามีน้ำทะเลใส หาดทรายที่ละเอียดขาวนวลสวยงามมากแห่งหนึ่งในโลก

ประวัติและความเป็นมาของกิจกรรมซึ่งต่อมาพัฒนามาเป็นรูปแบบการส่งเสริมการท่องเที่ยว “กิจกรรมฟูลมูนปาร์ตี้” ซึ่งมีขึ้นในทุกๆเดือนของคืนพระจันทร์เต็มดวง ของชุมชนบ้านหาดรีน หมู่ที่ 6 ตำบลบ้านใต้ อำเภอกะพงงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประเทศไทยแห่งเดียวในโลก จึงเกิดขึ้นและในช่วงของยุคหลังๆนี้โลกของความเจริญ โลกของอินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทมากขึ้นการสื่อสารหรือรับรู้สิ่งต่างๆได้พัฒนาและเพิ่มการรับรู้อย่างแพร่หลายและรวดเร็ว “กิจกรรมฟูลมูนปาร์ตี้” จึงเป็นที่รู้จักของคนทั่วโลกที่ติดปากคนไทยและชาวต่างประเทศมาจนถึงปัจจุบันนี้ และรวมระยะเวลาที่ใช้คำว่าฟูลมูนปาร์ตี้ นับจากปี 2532 (ค.ศ.1989) ถึงปี พ.ศ. 2558 ทั้งสิ้น 26 ปี หากนับเริ่มต้นจากในยุคกลางคำว่า “ปาร์ตี้” ตั้งแต่ปี 2519 ถึง ปี 2558 รวมระยะเวลา 39 ปี

ปัจจุบันกิจกรรมฟูลมูนปาร์ตี้ ชาวหาดรีน เกาะพะงัน ถือว่าเป็นกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวที่สำคัญอย่างหนึ่ง เนื่องจากว่าการท่องเที่ยวในปัจจุบันนั้นหากไม่มีการจัดกิจกรรมแล้ว นักท่องเที่ยวจะไม่ให้ความสนใจมากนัก กิจกรรมนี้เกิดขึ้นในชุมชนหาดรีน โดยชาวหาดรีนและเกาะพะงันเป็นผู้รังสรรค์ขึ้นมาปัจจุบันรวมระยะเวลา 26 ปี (นับจากปี 2532 ถึงปี 2558) มีนักท่องเที่ยวเข้าร่วมกิจกรรมครั้งละมากๆ เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นทุกๆเดือนในปัจจุบันเป็นที่รู้จักทั่วโลก มีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเข้าร่วมประมาณตั้งแต่ 10,000-15,000 คน ช่วง High Season 20,000-30,000 คนขึ้นไป นำเงินเข้าประเทศเฉพาะช่วงกิจกรรมฟูลมูนปีละ 1,000 กว่าล้านบาทขึ้นไป เมื่อรวมทั้งภาคการท่องเที่ยวภาคปกติทั้งเกาะพะงัน ปีละ 8,000 กว่าล้านบาทขึ้นไป

จากการสัมภาษณ์ : ประธานที่ปรึกษาชมรมผู้ประกอบการหาดรีน ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรม full moon party เกิดขึ้นมาเป็นระยะเวลาประมาณ 30 ปีมาแล้ว แต่ได้มีการจัดการอย่าง

จริงจังเมื่อปี พ.ศ. 2551 การจัดการการ เกิดขึ้นจากการรวมตัวของ 3 หน่วยงาน ได้แก่ ชมรมผู้ประกอบการหาดรีน คณะกรรมการหมู่บ้านหาดรีน ซึ่งขึ้นตรงกับอำเภอเกาะพะงัน และคณะกรรมการชุมชนบ้านหาดรีน ซึ่งขึ้นตรงกับเทศบาล โดยชมรมผู้ประกอบการหาดรีน เกิดขึ้นจากการรวมตัวของผู้ประกอบการบริเวณหาดรีนเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากงาน full moon party เช่น ห้องน้ำ ขยะ ของเสีย เป็นต้นซึ่งในช่วงแรกมีสมาชิกที่เข้าร่วมประมาณ 6 คน และในปัจจุบัน ชมรมมีสมาชิกกว่า 200 คน

ในช่วงแรก การดำเนินการของชมรมฯ เริ่มดำเนินการโดยการเรียไ้เงินจากผู้ประกอบการบริเวณหาดรีน เพื่อนำมาใช้ในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมบริเวณหาด แต่เมื่อไม่มีมาตรการที่ชัดเจนทำให้การเรียไ้เงิน ได้บ้าง ไม่ได้บ้าง และผู้ประกอบการบางส่วนไม่สามารถจ่ายได้ ชมรมฯจึงได้ยกเลิกการดำเนินการดังกล่าวไปหลังจากดำเนินการได้ประมาณ 2 เดือน และสมาชิกชมรมฯ ร่วมกันหาหรือแนวทางการดำเนินงานใหม่ โดยเปลี่ยนจากการเรียไ้เงินจากผู้ประกอบการมาเป็นเก็บค่าธรรมเนียมเข้างานจากนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นผู้เข้ามาใช้ประโยชน์จากทรัพยากรบริเวณหาดรีน โดยกำหนดให้มีการจำหน่ายริสแบรนด์ ในราคา 100 บาท ซึ่งถือเป็นบัตรในการเข้าร่วมงาน และเป็นของที่ระลึกให้แก่นักท่องเที่ยวด้วย

การกำหนดจุดจำหน่ายริสแบรนด์ มีประมาณ 4 จุด ได้แก่ บริเวณท่าเรือหาดรีน ทางลงหาดร้าน Bay shore ร้าน Tommy และหลังโรงพัก โดยจำหน่ายตั้งแต่ 1 ทุ่ม จนถึงเที่ยงคืน สำหรับนักท่องเที่ยวที่พักบริเวณหาดรีน ไม่ต้องซื้อริสแบรนด์เพื่อเข้างาน โดยถือว่าเป็นผู้ที่มาใช้จ่ายให้กับชุมชนและผู้ประกอบการบนเกาะพะงัน และหาดรีนอยู่แล้ว ดังนั้นการจำหน่ายริสแบรนด์ จึงไม่เข้มงวดมากนัก ยกเว้นบางจุด เช่น บริเวณท่าเรือ ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวจากเกาะสมุย ที่เข้ามาเที่ยวในงาน full moon party และกลับ ซึ่งแทบจะไม่มีการใช้จ่ายบนเกาะพะงันเลย การกำกับการจำหน่ายริสแบรนด์จะใช้วิธีการนับจำนวนริสแบรนด์ที่ขายได้

สำหรับการจัดการเรื่องความปลอดภัย มีการติดกล้องวงจรปิดจำนวนกว่า 100 ตัว ทั้งบริเวณหน้าหาด และในซอยต่างๆ มีการตั้งด่านทั้งสิ้น 9 ด่าน เพื่อตรวจอาวุธหรืออุปกรณ์ต่างๆ รวมถึงสกัดบุคคลต้องสงสัยหรือมีจลาจลที่จะแทรกซึมเข้ามาในพื้นที่ด้วย ซึ่งมักจะมาในรูปของสาวประเภทสอง เป็นต้น โดยจุดที่เข้มงวดที่สุดคือ บริเวณท่าเรือหาดรีน โดยจะติดตั้ง Walk through สำหรับตรวจสอบอาวุธด้วย โดยในอนาคตคาดว่าจะมีการตั้งเครื่อง Walk through บริเวณก่อนลงหาดด้วย โดยในงานจัดให้มีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวจำนวน 3 จุด กระจายอยู่บริเวณหน้าหาด และจัดให้มี sleep zone โดยมีการกันเชือกแสดงแนวเขตที่ชัดเจน เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวที่ไม่สามารถเดินทางกลับได้ใช้พักผ่อน โดยจะมีนางพยาบาลจากโรงพยาบาลเกาะพะงันดูแลตั้งแต่เริ่มงานจนถึง

เที่ยงคืน โดยในบางคืนที่มีน้ำทะเลขึ้นสูงจะไม่มีกั้นขอบเขต sleep zone ที่ชัดเจนเนื่องจากมีปัญหาเรื่องแนวเขตถูกพัด

ร้านจำหน่ายเครื่องดื่มบริเวณหาด มีข้อกำหนดให้ตั้งอยู่ห่างจากริมหาดประมาณ 3 เมตร ซึ่งยังไม่มีมาตรการในการจัดการระเบียบร้าน มีเฉพาะการลงทะเบียนร้านค้าไว้เท่านั้น โดยส่วนใหญ่จะเป็นชาวบ้านเข้ามาเปิด หรือผู้ประกอบการบริเวณหาดร้านเปิดร้านจะหน่ายเครื่องดื่มเอง หรือบางส่วนผู้ประกอบการเปิดใช้เช่าหน้าร้าน โดยปัจจุบันอยู่ในช่วงหาหรือเพื่อให้เทศบาลเข้ามาดูแลจัดระเบียบ ส่วนเรื่องการจำหน่ายสุราจะมีเจ้าหน้าที่จากกรมสรรพสามิตเข้ามาดูแล ส่วนการจำหน่ายสินค้าและบริการอื่นๆ เช่น การแพ้นักดำน้ำ ที่คาดผม อุปกรณ์เรืองแสงต่างๆ จะสามารถเข้ามาจำหน่ายได้เฉพาะผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้กับทางชมรมเท่านั้น ซึ่งจะมี Uniform สำหรับผู้ที่ได้รับสิทธินั้น โดยราคาสินค้าต่างๆ ทางชมรมไม่ได้มีมาตรการในการดูแล โดยให้เป็นไปตามกลไกตลาด นอกจากนี้ในส่วนของการบริการที่จอดรถ หน่วยงานเจ้าของพื้นที่จะเป็นผู้จัดการดูแลเอง เช่น บริเวณโรงเรียนเก็บค่าที่จอดรถ 200 บาท เป็นต้น

การจัดการขยะและสิ่งปฏิกูลต่างๆ ได้มีการกำหนดสถานประกอบการแต่ละแห่งจัดการดูแลบริเวณหน้าร้านของตนเอง ดังนั้นเมื่อจัดงาน full moon party สถานประกอบการจะเริ่มดำเนินการเก็บขยะบริเวณหน้าร้านของตนเอง โดยจะเก็บขยะขึ้นใหญ่ๆ เช่น ขวดน้ำ แก้วน้ำ ขวดแก้ว ถังน้ำต่างๆ โดยจะดำเนินการให้เสร็จก่อน 12.00 ซึ่งนักท่องเที่ยวจะเริ่มเข้ามาประกอบกิจกรรมบริเวณชายหาด เช่น เล่นน้ำทะเล อาบแดด หรือกีฬาชายหาดต่างๆ และในวันที่สองหลังงาน full moon party จะใช้รถร่อนทรายมาร่อนทรายบริเวณหาด (ภาพที่ 23) เพื่อเก็บขยะขนาดเล็ก เช่น หลอดดูดน้ำ ฝาขวด เป็นต้น สำหรับเรื่องการเข้าห้องน้ำ เดิมทางชมรมมีการให้บริการห้องน้ำบริเวณหาด โดยใช้ห้องน้ำเคลื่อนที่ได้ แต่มีปัญหาห้องน้ำเต็ม มีสิ่งปฏิกูลไหลลงทะเล จึงเปลี่ยนมาตรการใหม่ ให้มีการสร้างห้องน้ำบริเวณก่อนการลงหาด โดยเก็บค่าบริการ 10 บาทต่อครั้ง

สำหรับการดำเนินการต่างๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้น ได้ใช้งบประมาณในการดำเนินการจากการจำหน่ายริสแบนด์ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นการจ้างเจ้าหน้าที่ประจำแต่ละจุด นางพยาบาล การติดตั้งกล้องวงจรปิด การซื้อรถร่อนทราย รวมถึงใช้ในการดูแลนักท่องเที่ยวกรณีเกิดปัญหาต่างๆ โดยในแต่ละคืนที่มีงาน full moon party จะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาในงานประมาณ 10,000 – 15,000 คน ทำให้ทางชมรมมีรายได้เพียงพอต่อการจัดการต่างๆ

ภาพที่ 4.23 การจัดการขยะโดยใช้เครื่องจักร บริเวณหาดรีน อำเภอกะพะงั่น

4.9 กิจกรรมท่องเที่ยวที่กระจายตามโซนการท่องเที่ยวเกาะพะงั่น

นอกเหนือจากกิจกรรมฟูลมูนปาร์ตี้แล้วพบว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะพะงั่นมีความหลากหลายและมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นกระจายไปในพื้นที่ต่าง ๆ ของเกาะพะงั่นทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้และได้รับประสบการณ์การท่องเที่ยวที่หลากหลาย โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวที่โดดเด่นประกอบไปด้วยกิจกรรมการชมวิทิวทัศน์ การดำน้ำ โยคะ เรียนมวยไทย กินชอชาเลย์ และการสัมผัสวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.9.1 กิจกรรมชมวิทิวทัศน์

กิจกรรมชมวิทิวทัศน์เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวในเกาะพะงั่นที่ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสกับความเพลิดเพลินใจจากสภาพแวดล้อมและบรรยากาศความเป็นธรรมชาติของสองข้างทางซึ่งเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสามารถท่องเที่ยวและสัมผัสกับประสบการณ์ในเกาะพะงั่นได้ง่ายที่สุด สามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ทั้งรถยนต์ มอเตอร์ไซด์ รถจักรยาน หรือแม้กระทั่งการเดินทาง โดยเกาะพะงั่นเป็นเกาะที่ใหญ่ที่สุดเป็นอันดับที่ 5 ของเกาะทั้งหมดในประเทศไทย มีพื้นที่ประมาณ 170 ตารางกิโลเมตร และมีเส้นทางคมนาคมสะดวก ซึ่งจากการสังเกตในพื้นที่ด้วยการขับ

รถยนต์ไปตามถนนภายในเกาะพะงันสามารถพบเห็นนักท่องเที่ยวต่างชาติขับขี่รถมอเตอร์ไซด์ รถจักรยาน หรือแม้กระทั่งการเดิน โดยเส้นทางที่มีความสวยงามประกอบไปด้วยเส้นทางบริเวณหาด หินกองที่เป็นถนนเลียบทะเลที่มีชายหาดกว้าง และมีจุดชมวิวที่สวยงามและได้รับความนิยมอย่างมากจากนักท่องเที่ยวทั่วโลก ได้แก่ ภาพต้นมะพร้าวเอน ซึ่งมีลักษณะลำต้นโค้งลงทะเล ดังภาพที่ 4.24 ที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวหยุดแวะพักเพื่อถ่ายรูป

นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวที่ต้องการเยี่ยมชมความสวยงามของธรรมชาติสามารถเดินทางท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยว น้ำตกแพง-โดมศิลา หรือขึ้นเขาหრა ซึ่งเป็นยอดเขาที่สูงที่สุดของเกาะพะงัน โดยมีความสูงถึง 630 เมตรจากระดับน้ำทะเล เป็นจุดชมวิวทิวทัศน์ที่สวยงามมากที่สุดจุดหนึ่งของเกาะพะงัน ซึ่งนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินขึ้นยอดเขาหราใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที นอกจากนี้ในบริเวณนี้ยังมีเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ น้ำตกแพง-โดมศิลาที่สามารถเรียนรู้สัมผัสกับธรรมชาติที่มีความงดงาม และมีความอุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจุดชมวิวดอมศิลาที่มองเห็นวิวทิวทัศน์ที่สวยงาม แม้ว่าการชมวิวดังกล่าวในเส้นทางนี้จะต้องใช้พลกำลัง แต่เมื่อพบเห็นวิวทิวทัศน์ที่สวยงามทำให้นักท่องเที่ยวจำนวนมากเดินทางไปท่องเที่ยวในเส้นทางนี้ และเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต่างชาติให้ความสนใจ

ภาพที่ 4.24 กิจกรรมชมวิวดมศิลาเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

4.9.2 กิจกรรมดำน้ำ

เกาะพะงันมีชื่อเสียงระดับโลกจากงาน Full Moon Party ที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากจากทั่วทุกมุมโลกเดินทางมาร่วมกิจกรรมงาน Full Moon Party ครั้งละหลายหมื่นคน แต่อีกกิจกรรมหนึ่งที่นักท่องเที่ยวไม่สามารถพลาดได้คือ การดำน้ำที่เกาะพะงัน โดยเกาะพะงันมีจุดดำน้ำที่น่าสนใจและมีความสวยงามมาก ทั้งการดำน้ำตื้นรอบ ๆ เกาะพะงัน และการนั่งเรือออกไปเพื่อดำน้ำลึก โดยนักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสกับความงามและทรัพยากรใต้ทะเลที่มีความอุดมสมบูรณ์ไม่แพ้แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ หรืออาจจะกล่าวได้ว่าแหล่งดำน้ำในเกาะพะงันเป็นแหล่งดำน้ำที่สวยงามที่สุดในอ่าวไทย สำหรับจุดดำน้ำที่น่าสนใจและมีความสวยงามได้แก่ หาดแม่หาด ซึ่งเป็นจุด Unseen ของเกาะพะงัน เพราะมีทะเลแหวกที่สวยงามและเชื่อมต่อไปสู่เกาะม้า ซึ่งเป็นจุดดำน้ำแบบ Snorkel ที่สวยงาม

นอกจากเกาะม้าแล้ว แหล่งดำน้ำที่สวยงามในเกาะพะงันยังมีเกาะแตนอกที่เป็นแหล่งดำน้ำชายฝั่ง นักท่องเที่ยวสามารถพบเห็นฟองน้ำ บาร์เรล ปะการัง กอรั้น กอริกอเนียน ปลานกแก้ว ปลานกขุนทอง ปลาปักเป้าและปลาอื่น ๆ อีกจำนวนมาก โดยนักท่องเที่ยวยังสามารถเดินทางไปยังหาดยวนซึ่งอยู่ใกล้หาดรีน ซึ่งอยู่ทางตอนเหนือของแหลมหาดรีนที่นักท่องเที่ยวสามารถลงเรือหางยาวจากหาดรีนออกไปไม่นานนัก โดยจุดดำน้ำนี้มีระดับความลึกของน้ำไม่มากนักประมาณ 12 เมตร นักท่องเที่ยวสามารถดำน้ำตื้นเพื่อดูปะการังและปลาในแนวปะการังได้ สำหรับแหล่งดำน้ำอื่น ๆ ในเกาะพะงันได้แก่ เกาะกงธารเสด็จ หาดสลัด หาดกรวด หาดเทียน หาดยาว

นอกจากกิจกรรมดำน้ำแล้วยังสามารถที่จะพายคายัคได้ โดยเป็นกิจกรรมเชื่อมโยงที่นักท่องเที่ยวสามารถทำได้ เป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่น่าสนใจและยังสามารถทำให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับธรรมชาติอย่างใกล้ชิดเนื่องจากเกาะพะงันเป็นบริเวณที่มีผืนป่าและน้ำทะเลที่มีความอุดมสมบูรณ์ ทำให้การพายเรือคายัคสนุกมากยิ่งขึ้นเพราะได้สำรวจผืนป่าและน้ำทะเลที่สะอาดไปยังเกาะแก่งต่าง ๆ โดยการบริการของผู้ประกอบการในท้องถิ่นที่คอยดูแลความปลอดภัยและให้บริการ

4.9.3 กิจกรรมโยคะ

กิจกรรมโยคะเป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติอย่างมาก ซึ่งจากการลงพื้นที่และสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเกาะพะงันว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวที่สำคัญอย่างหนึ่งของการท่องเที่ยวในเกาะพะงันคือ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและจิตวิญญาณที่นักท่องเที่ยวแสวงหาความสุขและความสงบระหว่างการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนอย่างแท้จริง และส่งผลถึงสุขภาพที่ดีของนักท่องเที่ยวอีกด้วย โดยนักท่องเที่ยวส่วนหนึ่งจะประกอบกิจกรรมโยคะที่เกาะพะงัน จากการสังเกตแบบมีส่วนร่วมกับนักท่องเที่ยวพบว่า นักท่องเที่ยวชื่นชอบ

การโยคะที่เกาะพะงัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำโยคะบนภูเขาหรือเนินสูง เพราะมีอากาศที่บริสุทธิ์ ยิ่งอากาศบริสุทธิ์มากเท่าไร ยิ่งทำให้นักท่องเที่ยวมีสุขภาพดีขึ้นเท่านั้น จากการสำรวจพบว่า เกาะพะงันมีโรงเรียนสอนโยคะที่เป็นทางการ จำนวน 11 แห่ง และมีครูสอนโยคะอิสระอีกจำนวนหนึ่งที่เปิดสอนโยคะให้กับผู้ที่สนใจ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาโรงเรียนสอนโยคะ จรัล JARAN (โยคะ) ซึ่งตั้งอยู่ที่ 82 หมู่ 5 อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยจรัลโยคะ เน้นการสอนโยคะและพิลาทิส (Pilates) สปา และการดูแลสุขภาพ โดยผู้ประกอบการอาศัยอยู่ที่เกาะพะงันเป็นระยะเวลาประมาณ 5 ปี และเป็นผู้ที่มีแนวความคิดในการสร้างรีสอร์ทที่เน้นทางด้านธรรมชาติ เนื่องจากผู้ประกอบการมีวิถีชีวิตแบบธรรมชาติวิถี โดยเล่นโยคะตั้งแต่อายุ 17 ปี และรับประทานอาหารมังสวิรัต มาประมาณ 14 ปี จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการพบว่า มีแนวคิดในการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวกับชุมชน และกิจกรรมที่เน้นทางด้านสุขภาพ และเน้นทางด้านความเป็นธรรมชาติเป็นหลัก

จรัลโยคะไม่ได้มีการสอนเกี่ยวกับโยคะเพียงอย่างเดียว แต่ยังให้ความสำคัญกับจิตวิญญาณ และการพักผ่อนจิตใจ หรือเรียกได้ว่า โยคะสงบ หรือโยคะเพื่อจิตวิญญาณ โดยจรัลโยคะมีกิจกรรมที่เน้นการสร้างความสะดวกและค้นหาตัวตนของนักท่องเที่ยวด้วยการเปิดเพลง โดยมีการเปิดเพลงทุกวัน อังคาร และการร้องเพลงเพื่อ บูชาเทพฮินดู ในขณะที่ทุกวันพุธ มีการสอนเต้นสมาธิแบบเคลื่อนไหว โดยนักท่องเที่ยวที่มาร่วมกิจกรรมจะเต้นรำตามรูปแบบของแต่ละคน เน้นให้นักท่องเที่ยวได้อยู่กับตัวเอง ได้รับความนิยมมากในกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีการใช้เสียงบำบัดจากการฟังวีดีโอ โดยกลุ่มของนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการ ประกอบไปด้วยนักท่องเที่ยวจากประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมนี สวีเดน โดยในการบริการนักท่องเที่ยวด้านอาหาร นักท่องเที่ยวในกลุ่มโยคะต้องการอาหารเพื่อสุขภาพที่ไม่มีเนื้อสัตว์ และจรัลโยคะให้ความสำคัญกับสุขภาพและธรรมชาติ โดยบริเวณรอบจรัลโยคะ ถูกล้อมรอบไปด้วย ป่า และต้นมะพร้าว มีความเขียวสงบ มีอากาศที่ดี เหมาะสมกับการทำกิจกรรมโยคะ เพื่อสุขภาพและจิตใจ ดังภาพที่ 4.25

ภาพที่ 4.25 ตัวอย่างสถานประกอบการที่นักท่องเที่ยวประกอบกิจกรรมโยคะ

4.9.4 กิจกรรมเรียนมวยไทย

มวยไทยเป็นกีฬาที่เป็นเอกลักษณ์ของประเทศไทย เป็นศิลปะการต่อสู้ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและประเพณีไทย ปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศให้ความสนใจในการฝึกฝนมวยไทยจำนวนมากทั้งเพื่อออกกำลังกาย และการฝึกฝนเป็นกีฬา โดยนักท่องเที่ยวจำนวนมากเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยเฉพาะเมืองท่องเที่ยวอย่างเช่นเกาะพะงันที่มีค่ายมวยที่เปิดสอนกีฬามวยไทยถึง 6 ค่ายด้วยกัน ซึ่งक्रमมวยที่เป็นเจ้าของค่ายมวยล้วนแต่เป็นอดีตนักมวยทั้งเวทีมวยระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการและक्रमมวย ค่ายมวยชินราชย์ ซึ่งเป็นค่ายมวยของक्रमมวยที่มีดีกรีระดับแชมป์มวย 7 สี

โดยค่ายมวยชินราชย์ตั้งอยู่บนถนน เลียบชายทะเล อำเภอเกาะพะงัน และอยู่ในย่านของที่ว่าการอำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ภาพที่ 4.26 ตัวอย่างสถานประกอบการที่นักท่องเที่ยวประกอบกิจกรรมมวยไทย

โดยครุมวยของค่ายมวยชินราชย์ คือ ชินราชย์ พรัญชัย หรือนักชกหน้าหยก ฉายา ราชนันต์ แดนใต้ แชมป์มวย 7 สีที่มาอาศัยอยู่ในเกาะพะงันเป็นระยะเวลา 13 – 14 ปี โดยชินราชย์ พรัญชัย เป็นชาวจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยเปิดค่ายมวยชินราชย์มาเป็นระยะเวลา 6 ปี โดยประเภทลูกค้ำ หรือนักท่องเที่ยวที่มาเรียนมวยไทย ส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติ ที่โดยส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวติดต่อมาทางออนไลน์ในการสมัครเข้าเรียน เป็นนักท่องเที่ยวที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปี ไปจนถึง 40 ปี หรือ 60 ปี นักท่องเที่ยวที่มาเรียนมวยไทยส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย โดยมีผู้หญิงบางส่วนแต่แต่ไม่เยอะมาก นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นทางด้านยุโรป อินตาเลีย สวีเดน อังกฤษ ฝรั่งเศส ทางค่ายมวยจะมีครูฝึกประจำค่ายมวย และทางค่ายมวยชินราชย์ สามารถรองรับผู้มาเรียนมวยไทย ได้ประมาณ 30 คนต่อครั้ง

ราคาค่าเรียนมวยไทยต่อเดือน อยู่ที่ประมาณ 7,000 บาท เรียนวันละครั้ง หากมีการเรียนวันละ 2 ครั้ง แบ่งออกเป็นภาคเช้า และภาคเย็นมีค่าเล่าเรียน 9,000-10,000 บาท รายวัน 500 บาท / วัน นอกจากมาเรียนมวยไทยเพื่อสุขภาพแล้ว ค่ายมวยชินราชย์มีการส่งนักมวยขึ้นเวทีชกจริง และนักมวยส่วนใหญ่ก็เป็นชาวต่างชาติที่มาเรียนมวยไทยที่ค่ายชินราชย์ อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่สำคัญของการจัดการโรงเรียนสอนมวยไทย เพราะผู้ประกอบการมีการจดทะเบียนการค้า แต่ไม่สามารถจัดตราสินค้าหรือเครื่องหมายการค้าได้ และรวมถึงไม่สามารถทำประกันชีวิตและประกันภัยได้ นอกจากนี้ยังไม่มีหน่วยงานรองรับในการเปิดค่ายมวย ต้องมีการเปิดร้านขายของ หรือ mini shop เป็นการค้า ซึ่งสามารถที่จะต่อเป็นทะเบียนการค้าได้

4.9.5 กิจกรรมกินห่อขายเล

กิจกรรมกินห่อขายเลเป็นจุดเริ่มต้นที่แท้จริงของเกาะพะงันที่น้อยคนจะรับรู้ โดยกิจกรรม Full Moon Party เกิดขึ้นจากการที่นักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมาเกาะพะงัน ก่อนเดินทางกลับชาวเกาะพะงันมีการจัดงานกินห่อให้กับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ ซึ่งประเพณีการกินห่อขายเลเป็นกิจกรรมเชิงวิถีชีวิตท้องถิ่นของเกาะพะงันอย่างแท้จริง เพราะในอดีตชาวเกาะพะงันไม่มีร้านอาหารบนเกาะ การต้อนรับแขกหรือเพื่อนที่มาเยี่ยมเยือนก็จะใช้การกินห่อขายเลเป็นการต้อนรับแขก หรือแม้กระทั่งหนุ่มสาว หรือกลุ่มวัยรุ่นจะใช้การกินห่อเป็นการทำกิจกรรมร่วมกัน ด้วยเหตุนี้ หลังจากนักท่องเที่ยวกลุ่มแรกเดินทางมาถึงเกาะพะงันและได้รับการต้อนรับด้วยประเพณีการกินห่อทำให้เกิดการพูดต่อ ๆ กันและมีการชักชวนเพื่อน ๆ กลับมาท่องเที่ยวอีกครั้งจนกลายเป็นงาน Full Moon Party เช่นในปัจจุบัน

สิ่งที่ชาวเกาะพะงันให้คุณค่ากับประเพณีกินห่อคือ การต้อนรับอย่างอบอุ่นที่เจ้าบ้านที่ต้อนรับชาวเกาะพะงันมอบให้กับแขกผู้มาเยือน โดยนำเสนออาหารแบบดั้งเดิมของชาวเกาะพะงันที่ประกอบ

ไปด้วยข้าวกะทิ หมูโค่ ยำหอยกลม คั่ววุ้น และการปิ้งย่างอาหารทะเลสด ซึ่งชาวบ้านจะทำอาหารของแต่ละบ้านมารวมกันเพื่อเลี้ยงต้อนรับหรือเลี้ยงส่งแขกที่มาเยือน โดยการรับประทานจะนั่งรับประทานริมชายหาดพร้อมชมความงามของพระอาทิตย์ตกดิน โดยหากต้องการมุมที่มีพระอาทิตย์ตกดินสวยที่สุดของเกาะพะงันต้องไปจัดกิจกรรมประเพณีกินห่อชาเลย์ ณ หาดแม่หาด เพราะเป็นจุดที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นจุดที่มีพระอาทิตย์ตกดินสวยที่สุดในเกาะพะงัน แต่ก็ไม่ได้จำกัดเฉพาะหาดแม่หาดเพราะการกินห่อสามารถทำได้ทุกที่ตามความสะดวกและความเหมาะสม สิ่งนี้นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสได้จากประเพณีกินห่อคือ วิถีชีวิต วัฒนธรรมและความเป็นเกาะพะงันที่ชาวเกาะพะงันนำเสนอผ่านกิจกรรมการกินห่อ และทุกวันนี้ ประเพณีการกินห่อชาเลย์เป็นกิจกรรมที่ชาวเกาะพะงันจัดขึ้นเพื่อต้อนรับ หรือเลี้ยงส่งแขกผู้มาเยือน หรือบุคคลสำคัญจนกลายเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของเกาะพะงัน

4.9.6 กิจกรรมสัมผัสวิถีชุมชนท้องถิ่น

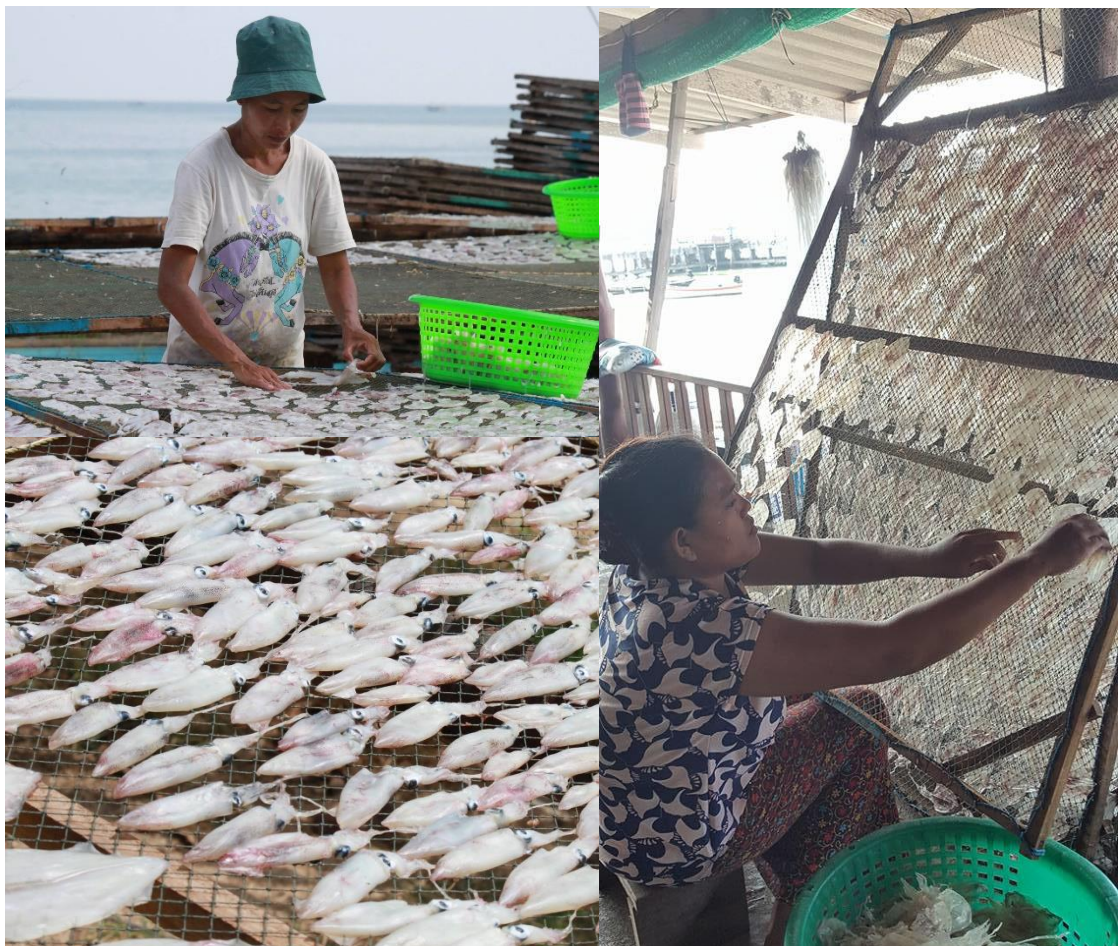
หากจะกล่าวว่าความสวยงามหรือโดดเด่นของเกาะพะงันไม่ได้อยู่ที่งาน Full Moon Party เพียงอย่างเดียว นักท่องเที่ยวที่ไม่เคยสัมผัสกับความเป็นเกาะพะงันอย่างแท้จริงก็ไม่สามารถมองเห็นภาพได้ เพราะนักท่องเที่ยวส่วนหนึ่งเดินทางมาท่องเที่ยวเกาะพะงันเพียงเพื่อการเข้าร่วมกิจกรรม Full Moon Party และเดินทางกลับทันทีที่เสร็จสิ้นงาน Full Moon Party ทำให้นักท่องเที่ยวขาดโอกาสในการสัมผัสกับตัวตนและอัตลักษณ์ของเกาะพะงันผ่านวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่นของเกาะพะงัน ดังนั้น กิจกรรมการท่องเที่ยวที่สำคัญกิจกรรมหนึ่งในการมาท่องเที่ยวเกาะพะงัน คือ การสัมผัสกับวิถีชุมชนท้องถิ่น โดยมีกิจกรรมที่สำคัญ ดังนี้

1) ถนนคนเดินเกาะพะงัน กิจกรรมที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่นเกาะพะงันบนถนนคนเดินเริ่มต้นในปี พ.ศ. 2553 ที่จัดขึ้นบริเวณตลาดเก่าซึ่งเป็นชุมชนดั้งเดิมของชาวเกาะพะงัน ใกล้บริเวณท่าเรือเฟอร์รี่ และบริเวณเรือรบหลวงพะงันที่เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตท้องถิ่นเกาะพะงันที่มีการแสดงภาพถ่ายและสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับวิถีเกาะพะงันในอดีต บนถนนคนเดินจัดขึ้นบนเส้นทางวิถีเกาะพะงัน มีการนำเสนอผลิตภัณฑ์ชุมชน อาหารการกิน ตลอดจนของใช้ที่แสดงออกถึงวิถีเกาะพะงัน นักท่องเที่ยวสามารถเลือกซื้อสินค้า พร้อมชมอาคารบ้านเรือน และสถาปัตยกรรมดั้งเดิมของเกาะพะงัน ดังภาพที่ 4.27

ภาพที่ 4.27 บรรยากาศบริเวณถนนคนเดินเกาะพะงัน

2) วิถีชีวิตชาวประมงบ้านโหลกลำ นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสกับวิถีชีวิตชุมชนบ้านโหลกลำ (ภาพ 4.28) ซึ่งเป็นชุมชนชาวประมงที่มีผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อ คือ กะปิ และปลาหมึกแห้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปลาหมึกแห้งบ้านโหลกลำที่มีความโดดเด่นในด้านสีของปลาหมึกแห้งที่มีความสวยงามเป็นธรรมชาติ เนื่องจากมีเคล็ดลับจากวิถีชาวประมง นั่นคือ การล้างปลาหมึกด้วยน้ำทะเล ก่อนนำมาตากแดดทำให้สีของปลาหมึกแห้งบ้านโหลกลำมีสีสวยงาม และมีรสชาติอร่อยที่เป็นธรรมชาติ นอกจากวิถีชีวิตชาวประมง หากนักท่องเที่ยวมาที่บ้านโหลกลำยังสามารถไปสักการะหลวงปู่จันทร์ วัดโหลกลำ และชมน้ำที่หยดจากซุ้มประตูวัดโหลกลำที่ไหลออกมาตลอดทั้งปีไม่ว่าจะเป็นช่วงฤดูแล้ง หรือฤดูใด ๆ และทุกช่วงเวลา จากการสัมภาษณ์ชาวบ้านโหลกลำพบว่า มีน้ำหยดขึ้นหลังจากวัดโหลกลำสร้างซุ้มประตูที่มีพระแม่ธรณีบีบมวยผม ทำให้มีความเชื่อว่าน้ำที่ไหลออกมาเป็นน้ำจากมวยผมของพระแม่ธรณีและมีความศักดิ์สิทธิ์สามารถรักษาอาการเจ็บป่วยและเสริมสิริมงคลให้กับประชาชน

ภาพที่ 4.28 วิถีชีวิตการทำปลาหมึกตากแห้งโหลกลำ

3. มะพร้าวคือชีวิต กิจกรรมเชิงวิถีชีวิตเกาะพะงันอีกกิจกรรมหนึ่งที่มีความโดดเด่นไม่น้อยกว่ากิจกรรมอื่น ๆ ได้แก่ กิจกรรมมะพร้าวคือชีวิต ซึ่งมะพร้าวเป็นผลิตผลทางการเกษตรที่อยู่คู่กับความเป็นเกาะพะงันมาตั้งแต่อดีตต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ที่เกษตรกรชาวสวนมะพร้าวเกาะพะงันได้ดำเนินการเกษตรแบบอินทรีย์ และพัฒนาการปลูกมะพร้าวจนได้รับเครื่องหมายสินค้าที่มีสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI: Geographical Indications) ซึ่งเป็นยืนยันว่ามะพร้าวที่เกาะพะงันมีความโดดเด่น มีคุณภาพและมีชื่อเสียงโดยเฉพาะในพื้นที่นั้น ๆ ที่เปรียบเสมือนทรัพย์สินทางปัญญาของชุมชน ซึ่งชุมชนที่เกาะพะงันได้มีการนำมะพร้าวมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย อาทิ น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น เครื่องสำอาง เป็นต้น โดยนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปเยี่ยมชมวิถีมะพร้าวเกาะพะงันในสวนมะพร้าว หรือเยี่ยมชมการผลิตน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็นที่มีชื่อเสียงของเกาะพะงัน

4. งานพระจันทร์หลากสีที่เกาะพะงัน กิจกรรมที่สำคัญที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่นที่นักท่องเที่ยวไม่ควรพลาดคือ งานพระจันทร์หลากสีที่เกาะพะงัน โดยกิจกรรมครั้งล่าสุดจัดขึ้นเมื่อวันที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2560 ซึ่งเป็นงานที่รวมสิ่งดี ๆ ที่โดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ของทั้ง 5 โซนในเกาะพะงันมานำเสนอ โดยเฉพาะกิจกรรมเชิงวิถีชุมชน อาทิ การทำอาหาร การแสดง การละเล่น รวมถึงนิทรรศการที่เกี่ยวข้องกับเกาะพะงัน นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าร่วมงานพระจันทร์หลากสีที่เกาะพะงันสามารถเรียนรู้และสัมผัสกับตัวตนของความเป็นเกาะพะงันผ่านงานที่จัดขึ้น ซึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวที่โดดเด่นของเกาะพะงันจะถูกแสดงและนำเสนอในงานนี้

ตอนที่ 3 แผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะพะงัน

ภายใต้กรอบแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) นั้น การวางแผนการท่องเที่ยวต้องสามารถบูรณาการสามองค์ประกอบหลักทางด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ให้คงอยู่ได้โดยไม่บั่นทอนศักยภาพหรือลดโอกาสการเติบโตของสังคมในอนาคต ทั้งนี้ภายในแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับประเทศจะเห็นได้ว่าหัวใจของแผนการตลาดปี 2560 นั้นได้ระบุถึงการ มุ่งสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยม (Preferred Destination) อย่างยั่งยืน ด้วยการเพิ่มรายได้ทางการท่องเที่ยวควบคู่กับการสร้างความยั่งยืนทางการท่องเที่ยว โดยเน้นสร้างความเข้มแข็งภายในประเทศ แล้วจึงเชื่อมต่อเศรษฐกิจไทยเข้ากับเศรษฐกิจโลกอย่างมีประสิทธิภาพด้วย วิถีไทย ผ่านการส่งมอบประสบการณ์เอกลักษณ์เฉพาะถิ่น (Local Experience) ที่สามารถ เพิ่มคุณค่าและสร้างมูลค่าให้กับการท่องเที่ยวไทย อันจะเป็นฟันเฟืองสำคัญในการสร้างความ เข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากและกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น เพื่อให้คนในท้องถิ่นเกิดความรู้สึก เป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ควรต้องพิจารณาควบคู่ไปกับ แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2564) ซึ่งประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์หลัก ได้แก่

(1) การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน

(2) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการขยายตัวของการท่องเที่ยว

(3) การพัฒนาผู้ประกอบการและบุคลากรด้านการท่องเที่ยว

(4) การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว

(5) การสร้างความสมดุลให้กับการท่องเที่ยวไทยผ่านการตลาดเฉพาะกลุ่ม การส่งเสริมวิถีท้องถิ่น และการสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว และการบูรณาการการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

4.10 ทบทวนแผนที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่เกาะพะงัน

ทั้งนี้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ ปฐมภูมิและวิเคราะห์ผลในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะพะงันดังต่อไปนี้

4.10.1 ผลการศึกษาเกี่ยวกับการทบทวนนโยบายและแผนที่เกี่ยวข้อง

- แผนระดับจังหวัด

สำหรับแผนพัฒนาในภาพรวมของระดับนโยบายคือแผนพัฒนาจังหวัดสุราษฎร์ธานี ปัจจุบันใช้ของปีพ.ศ. 2557 – 2560 ซึ่งเป็นแผนที่จัดทำขึ้นภายใต้กรอบของแผนนโยบายระดับประเทศได้แก่ แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทิศทางการพัฒนาภาค ได้แก่ แผนพัฒนาการเกษตร นโยบายโซนนิ่งภาคเกษตร แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ แผนแม่บทการพัฒนาอุตสาหกรรมไทย แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม แผนแม่บทการบริหารจัดการน้ำ ยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ ทั้งนี้จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด (GPP) อยู่ที่ 164,835 ล้านบาท ซึ่งจัดเป็นลำดับที่ 2 ของภาคใต้รองจากจังหวัดสงขลาและเป็นลำดับที่ 17 ของประเทศ ทั้งนี้จากโครงสร้างเศรษฐกิจ สาขาการเกษตร สาขาการบริการ สาขาอุตสาหกรรมและสาขาการค้า มีบทบาทสำคัญมากที่สุดตามลำดับ โดยการบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ทั้งด้านโรงแรม ภัตตาคาร การขนส่ง บริการชุมชน มีบทบาทในการสร้างรายได้อยู่ที่ 15.9% คือ 26,269 ล้านบาทจาก GPP รวมของจังหวัดในปี 2555 และเมื่อวิเคราะห์แนวโน้มพบว่าในช่วงปีที่ผ่านมาพบว่าภาคการเกษตรมีแนวโน้มลดลงซึ่งสวนทางกันกับภาคการบริการที่มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ภาคการค้าและภาคอุตสาหกรรมมีส่วนในโครงสร้างเศรษฐกิจทรงตัว

ทั้งนี้หากวิเคราะห์อุตสาหกรรมท่องเที่ยวในระดับจังหวัดพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เลือกที่จะเดินทางไปเกาะสมุยมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี ลำดับที่สามคือเกาะพะงัน และลำดับที่สี่คือ เกาะเต่า โดยส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมากกว่านักท่องเที่ยวชาวไทย ยกเว้นในอำเภอเมืองที่ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย ซึ่งอุตสาหกรรมท่องเที่ยวสร้างรายได้ให้กับจังหวัดไม่ต่ำกว่า 35,000 ล้านบาทในปี 2556 มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นกว่า 4,468,094 คน สำหรับสถานการณ์เกี่ยวกับทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมนั้นมีปัญหาการบุกรุกพื้นที่จากประชาชนและนายทุนเพื่อยึดถือครอบครอง ปัญหาขยะตกค้าง ไม่มีระบบบำบัดขยะที่ถูกหลักสุขาภิบาล ขาดการบริหารจัดการขยะครบวงจร และปัญหาน้ำเสีย โดยปริมาณน้ำเสียเกินขีดความสามารถในการบำบัดของเทศบาล และโรงบำบัดน้ำเสียไม่ครอบคลุมพื้นที่ทุกชุมชน ส่งผลให้การปล่อยน้ำเสียที่ไม่ผ่านการบำบัดลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ

โดยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ศึกษานั้นพบว่า คุณภาพน้ำทะเลในบริเวณที่ติดกับชายหาดพื้นที่เกาะพะงัน ในปีพ.ศ. 2556 ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง ประเภทที่ 4 เพื่อการสันทนาการ แต่ยังมีบางสถานที่ที่มีปริมาณแบคทีเรียเกินมาตรฐาน อาทิ บริเวณหาดโถกหล้า ซึ่งทั้งหมดนับว่าเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ต้องแก้ไข ทั้งนี้จากการข้อมูลพบว่าเกาะพะงัน เป็นหนึ่งในพื้นที่ที่

มีเตาเผาขยะตั้งอยู่ในเนื้อที่ขนาดเล็กคือ 6 ไร่ อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลเกาะพะงัน ในการกำกับดูแลของ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค 14 สุราษฎร์ธานี

อย่างไรก็ตามในการพัฒนาและจัดทำแผนจังหวัดทางด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวของ จังหวัดในแผนพัฒนาจังหวัดปีพ.ศ. 2557 – 2560 ปัจจุบันได้มุ่งที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและแก้ไข ปัญหาในพื้นที่เกาะสมุยและในตัวเมืองสุราษฎร์ธานีเป็นหลัก ผลการวิเคราะห์พบว่าพื้นที่ 5 อำเภอที่มีสภาพปัญหาและความต้องการทางการท่องเที่ยวมากที่สุด 5 อันดับได้แก่ อำเภอเกาะสมุย อำเภอ พุนพิน อำเภอบ้านตาขุน อำเภอพนมและอำเภอไชยา โดยปัญหาด้านการเสื่อมโทรมของ สภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวจึงเห็นควรมีการสนับสนุนโครงการทางด้านอนุรักษ์ พื้นฟูและ ปรับปรุงภูมิทัศน์ตามสถานที่ท่องเที่ยวชื่อดังประจำจังหวัดกลับคืนความสวยงาม และจัดทำกิจกรรม เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวใหม่ให้มีชื่อเสียงเป็นหลัก

ท้ายที่สุดในการพิจารณาของแผนพัฒนาจังหวัดสุราษฎร์ธานีปีพ.ศ. 2557 – 2560 ได้กำหนด วิสัยทัศน์ไว้ว่า “เมืองเกษตรคุณภาพ การท่องเที่ยวยั่งยืน สังคมเป็นสุข” โดยประกอบไปด้วย 5 ยุทธศาสตร์หลักได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเพิ่มศักยภาพการแข่งขันภาคเกษตร และอุตสาหกรรม เกษตร ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมและศูนย์โลจิสติกส์ (Logistics) ภาคใต้ตอนบน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาสังคมปลอดภัย คุณภาพชีวิตที่ดี และมีศักยภาพในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ 5 การสร้างฐานทรัพยากรธรรมชาติที่ มั่นคงและมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ซึ่งในส่วนของยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ ยั่งยืนนั้นได้ตั้งเป้าประสงค์ไว้ว่าจังหวัดจะมีการจัดการศักยภาพทางการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสอดคล้องกับ กระแสโลก ภายใต้กลยุทธ์ 2 ประการคือ 1. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และกิจกรรมการ ท่องเที่ยวอัน เป็นเอกลักษณ์จังหวัดให้ตอบรับกระแสการท่องเที่ยวโลก 2.บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวหลักให้ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ

ตามแผนพัฒนาจังหวัดได้มีการวางแผนพัฒนาโครงการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 2 การ ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจำนวนทั้งสิ้น 151 โครงการจากทั้งหมด 690 โครงการ งบประมาณ ทั้งสิ้นประมาณ 1,123,077,900 บาท จากงบประมาณรวมทุกยุทธศาสตร์ 13,719,393,255 บาท คิดเป็นร้อยละ 8.186 จากงบประมาณทั้งหมดของจังหวัดตลอดปีพ.ศ. 2557 – 2560 โดยแบ่งเป็น โครงการในความรับผิดชอบของจังหวัด 53 โครงการ ของกลุ่มจังหวัด 5 โครงการ ของกระทรวงหรือ กรม 87 โครงการ และของหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น 6 โครงการ ตามผลการสรุปในตารางที่ 1

ในรายละเอียดพบว่าโครงการที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่เกาะพะงันในยุทธศาสตร์ที่ 2 มี 6 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการเปิดฤดูกาลท่องเที่ยวภายใต้ชื่อพระจันทร์หลากสีที่พะงัน (Phangan Color Moon Festival 2515) ด้วยงบประมาณจำนวนทั้งสิ้น 54,000,000 บาท ในความรับผิดชอบของสำนักงาน ท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

2) โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ต.เกาะพะงัน อ.เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้วยงบประมาณจำนวนทั้งสิ้น 8,600,000 บาท ในความรับผิดชอบของสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตารางที่ 4.10 สรุปโครงการตามแผนพัฒนาจังหวัดสุราษฎร์ธานีพ.ศ. 2557 – 2560
ในยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	จำนวนโครงการ	งบประมาณ (บาท)
โครงการของจังหวัด	53	463,005,900
โครงการของกลุ่มจังหวัด	5	243,000,000
โครงการของกระทรวง/กรม	87	395,302,000
โครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	6	21,770,000
รวม	151	1,123,077,900

ที่มา: สำนักงานจังหวัดสุราษฎร์ธานี (2557)

3) โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้วยงบประมาณจำนวนทั้งสิ้น 20,000,000 บาท ในความรับผิดชอบของสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

4) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพด้านความปลอดภัยในพื้นที่เกาะ (เกาะพะงัน เกาะเต่า) ด้วยงบประมาณจำนวนทั้งสิ้น 11,000,000 บาท ในความรับผิดชอบของสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

5) โครงการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต้นแบบที่มีศักยภาพเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้วยงบประมาณจำนวนทั้งสิ้น 29,525,451 บาท ในความรับผิดชอบของสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุราษฎร์ธานี

6) โครงการศึกษาความเป็นไปได้สนามบินน้ำ เกาะพะงัน ด้วยงบประมาณจำนวนทั้งสิ้น 10,000,000 บาท ในความรับผิดชอบของกรมการบินพาณิชย์

ในส่วนของยุทธศาสตร์ที่ 3 การเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมและศูนย์โลจิสติกส์ (Logistics) ภาคใต้ตอนบนนั้นประกอบด้วยโครงการในพื้นที่ศึกษาได้แก่

1) โครงการก่อสร้างถนนคสล.สายน้ำตกธารเสด็จ อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้วยงบประมาณจำนวนทั้งสิ้น 31,280,000 บาท ในความรับผิดชอบของกรมทางหลวงชนบท กระทรวงคมนาคม

2) โครงการก่อสร้างถนนคสล.สายบ้านใต้ – หาดรีน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้วยงบประมาณจำนวนทั้งสิ้น 57,600,000 บาท ในความรับผิดชอบของกรมทางหลวงชนบท กระทรวงคมนาคม

3) โครงการก่อสร้างถนนคสล.โหลกหล้า – ท้องนายปาน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้วยงบประมาณจำนวนทั้งสิ้น 135,000,000 บาท ในความรับผิดชอบของกรมทางหลวงชนบท กระทรวงคมนาคม

ในส่วนของยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาสังคมปลอดภัย คุณภาพชีวิตที่ดี และมีศักยภาพในการแข่งขันนั้นประกอบด้วยโครงการในพื้นที่ศึกษาได้แก่

1) โครงการสร้างเครือข่ายการรักษาความปลอดภัยในพื้นที่ท่องเที่ยวอำเภอเกาะสมุย อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้วยงบประมาณจำนวนทั้งสิ้น 3,000,000 บาท ในความรับผิดชอบของที่ทำการปกครองจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ในส่วนของยุทธศาสตร์ที่ 5 การสร้างฐานทรัพยากรธรรมชาติที่มั่นคงและมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมนั้นประกอบด้วยโครงการในพื้นที่ศึกษาได้แก่

1) โครงการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอย(ระยะที่ 2) เทศบาลตำบลเกาะพะงัน ด้วยงบประมาณจำนวนทั้งสิ้น 62,009,004 บาท ในความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลเกาะพะงัน

4.10.2 แผนระดับกลุ่มพื้นที่เกาะพะงัน-เกาะเต่า

ในอดีตได้มีการวิจัยและการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาพื้นที่ในบริเวณเกาะพะงัน – เกาะเต่า โดยภาพรวมแล้วจะเห็นได้ว่าเกาะพะงันมีศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยวสูง แต่ด้วยเงื่อนไขข้อจำกัดและปัญหาต่างๆ ซึ่งเป็นที่สังเกตว่าปัญหาที่ปรากฏในงานวิจัยและการจัดทำแผนในอดีต 10 ปีก่อน มีหลายปัญหาที่ค้างสะสมและยังดำเนินมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน

ปัจจุบันเกาะพะงันได้มีการดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเกาะพะงัน-เกาะเต่า การบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ภายใต้ภารกิจ กระทรวงมหาดไทย (2559) ซึ่งได้มีความมุ่งมั่นที่จะผลักดันให้เกาะพะงัน เป็นจุดหมายการท่องเที่ยวระดับโลกภายใต้ความเข้มแข็งและสังคมแห่งความสุขของชุมชน ด้วยเศรษฐกิจฐานรากที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ทั้งนี้แผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวได้สรุป จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของเกาะพะงันไว้ดังต่อไปนี้

จุดแข็ง (Strength)

1. มีจุดเด่นของการเป็นพื้นที่เสด็จประพาสของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
2. ความสวยงาม ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล และนิเวศน์ป่าเขาที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ
3. ความมีชื่อเสียงทั่วโลกของ Full Moon Party และ Party อื่น ที่เป็นแหล่งดึงดูดนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวที่เกาะ
4. มีผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร มีมะพร้าว ที่เป็นผลผลิตบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
5. ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวมีความเข้มแข็ง มีประสบการณ์ในการจัดการการท่องเที่ยว
6. มีกิจกรรมทางด้านชุมชน วัฒนธรรมประเพณี ประจำถิ่น

จุดอ่อน (Weakness)

1. ระบบการคมนาคม การขนส่ง และระบบโลจิสติกส์ไม่เป็นระบบ ขาดการจัดระเบียบ พื้นที่ถนนขาดการจัดระเบียบผังการจราจร มีการบุกรุกพื้นที่ถนน และสภาพถนนไม่มีความปลอดภัย ป้ายบอกทางขาดการพัฒนาที่เป็นสากล
2. มีการเอารัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยว ขาดการเชื่อมโยงกันทำให้เป็นต้นทุนในการเดินทางของนักท่องเที่ยว และประชาชน มีระยะเวลาในการเดินทางที่ยาวนาน และไม่แน่นอน มีการผูกขาดการบริการ และขาดการพัฒนาให้มีความเป็นสากล
3. คุณภาพของบุคลากรในภาคการบริการขาดทักษะที่เป็นสากล ขาดการพัฒนาต่อเนื่อง ขาดแคลนแรงงานคุณภาพ ต้องพึ่งพาแรงงานต่างด้าวทั้งที่ถูกกฎหมาย และแรงงานลักลอบเข้าเมือง
4. ความไม่เป็นเอกภาพอย่างมีความรับผิดชอบของผู้ประกอบการทั้งในภาครัฐกิจการท่องเที่ยว การขนส่ง และที่เกี่ยวข้อง มีการบุกรุกพื้นที่สาธารณะ การใช้แรงงานผิดกฎหมาย และการหลอกลวงนักท่องเที่ยว
5. การทำงานของหน่วยงานภาครัฐ และท้องถิ่น ที่ไม่ประสานกัน มีข้อขัดแย้งเชิงผลประโยชน์จากพื้นที่ บริการแห่งรัฐขาดการพัฒนารองรับการเป็นเมืองท่องเที่ยวระดับโลก มีบุคลากรที่จำกัด เครื่องมือ อุปกรณ์ในการทำงานไม่เพียงพอ ไม่มีศูนย์ราชการที่ชัดเจน ค่าครองชีพสูงรายได้ไม่เพียงพอ
6. มีปัญหาความไม่มั่นคงทางพลังงาน และความไม่เสถียรของระบบโครงสร้างพื้นฐาน ที่ต้องพึ่งพาจากแหล่งอื่น ๆ เมื่อเจอภาวะมรสุมทำให้เกิดความเสียหายต่อธุรกิจ และความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว ค่าต้นทุนพลังงานสูง ส่งผลให้ราคาการบริการ ต้นทุนการดำเนินงานสูงตาม

7. การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงปริมาณที่ขาดการควบคุมดูแลอย่างเป็นระบบทำให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาไม่ใช่นักท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ กระทบต่อภาพลักษณ์เกาะพะงัน และวิถีที่ดึงดูดของพื้นที่ กระทบต่อเยาวชน
8. ค่าครองชีพสูงการพึ่งพาตนเองทางอาหารมีน้อย ปัจจัยการบริโภคพึ่งพาการนำเข้าจากภายนอก ทำให้มีราคาแพง

โอกาส (Opportunity)

1. นโยบายของ คสช. และรัฐบาลให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน และการจัดระเบียบความมั่นคง ความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ ที่จะเป็ประโยชน์ในการบูรณาการกับหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง และการเอาจริงเอาจังกับข้อกฎหมาย
2. นโยบายการเชื่อมโยงการพัฒนา IMT-GT ที่สามารถเชื่อมโยงการพัฒนาอ่าวไทย อันดามัน และอาเซียนตอนใต้ เข้าด้วยกัน
3. การรวมประชาคมอาเซียนที่มีการรวมเป็นตลาดเดียว ฐานการผลิตเดียว การเคลื่อนย้ายแรงงานโดยเสรี ทำให้มีโอกาในการคัดเลือกแรงงานคุณภาพมาเป็นผู้ให้บริการได้มากขึ้น มีนักท่องเที่ยวจากอาเซียนเข้ามามากขึ้น
4. การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับเกาะสมุย ชายหาดขนอม จ.นครศรีธรรมราช บางส่วนของชุมพร และฝั่งอันดามัน ทำให้สามารถเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยว และการพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่ง และโลจิสติกส์ที่เกิดความคุ้มค่ามากขึ้น
5. ความตื่นตัวของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทำให้เกิดกระแสการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล และในพื้นที่เกาะ
6. การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงสันตนาการกับกิจกรรม Party กับประเทศอื่นๆในระดับโลก ที่ให้เกาะพะงันเป็นหนึ่งในเส้นทางการท่องเที่ยวร่วม
7. การเติบโตของอุตสาหกรรมการบิน การลงทุนทางการท่องเที่ยว จากการเติบโต และการเชื่อมโยงอาเซียน นักท่องเที่ยวโลกสู่เกาะพะงัน และพื้นที่ข้างเคียง

อุปสรรค (Treat)

1. การแพร่ระบาดของยาเสพติดจากพื้นที่ภายนอกทั้งใน และต่างประเทศ ผ่านการท่องเที่ยว
2. แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย แรงงานต่างด้าวที่ไม่มีวินัย ไม่มีการควบคุม สร้างปัญหาในพื้นที่
3. ความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม ภัยแล้ง และภาวะโลกร้อนทำให้กระทบต่อความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่
4. งบประมาณที่จัดสรรมาในพื้นที่มีน้อย แต่ปัญหาความต้องการมีมาก ไม่สอดคล้องกับการเป็นเมืองท่องเที่ยวโลก

5. การโอนย้ายบุคลากรภาครัฐมีน้อย ทำให้การทำงานไม่ต่อเนื่อง ขาดความเข้าใจ และใส่ใจ ที่เข้าถึงประชาชนในพื้นที่
6. ความรุนแรงของมรสุม การเดินทางโดยเรือโดยสารขนาดใหญ่ทำลายความสวยงามของทรัพยากรทางทะเลของเกาะ
7. ความไม่รับผิดชอบของนักท่องเที่ยวที่มีการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ

กลยุทธ์ (Strategy)

1. พัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นสากล เพิ่มกำลังคนท่องเที่ยวคุณภาพ พัฒนาผู้ประกอบการรองรับการเติบโตอย่างยั่งยืน
2. ส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวทางเลือกใหม่เชิงนิเวศ จิตวิญญาณ แบบครบวงจร
3. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง
4. แสวงหาทางเลือกใหม่เพื่อการพึ่งตนเองทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน และสาธารณูปโภค
5. พัฒนาการคมนาคม และโลจิสติกส์ทางน้ำที่เชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ
6. สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยวด้วยการผลักดันการสร้างสนามบินให้เร่งดำเนินการ
7. เสริมสร้างเศรษฐกิจฐานราก และการสร้างงานอาชีพของชุมชนด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
8. พัฒนาคุณภาพชีวิต และเสริมสร้างความสุขแก่ประชาชน
9. พัฒนางานความมั่นคง และความสงบเรียบร้อยภายในแบบมีส่วนร่วม ที่มีความเป็นสากลรองรับการท่องเที่ยว และการพัฒนาที่ยั่งยืน
10. จัดระเบียบการส่งเสริม การรักษา พัฒนา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน
11. พัฒนาบริการแห่งรัฐ เอกชน บูรณาการอย่างเข้มแข็งให้มีประสิทธิภาพ เป็นสากล
12. เสริมสร้างคุณภาพชีวิตแก่บุคลากร ให้มีความเชี่ยวชาญ รองรับการพัฒนาสู่แหล่งท่องเที่ยวระดับโลก

ทั้งนี้โดยสรุปแล้วแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาเกาะพะงัน-เกาะเต่า ใน 2 ประเด็นดังนี้

1. ประเด็นการพัฒนาด้านการพัฒนากระบวนเศรษฐกิจฐานรากสร้างงาน อาชีพ ชุมชน จำนวน 6 โครงการ
2. ประเด็นการพัฒนาด้านการเสริมสร้างความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย..4.โครงการ

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่เป็นแผนที่มีงสนับสนุนเศรษฐกิจชุมชนและความมั่นคง ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในภาพรวมของเมือง ทั้งนี้โครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมีจำนวนทั้งสิ้น 5 โครงการ เช่น โครงการดูแลความปลอดภัยและบริการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวบนเกาะพะงัน โครงการจัดระเบียบแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายและการประกอบธุรกิจของชาวต่างชาติบนเกาะพะงัน โครงการดูแลความปลอดภัยและบริการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวบนเกาะพะงัน โครงการจัดระเบียบและส่งเสริมการนวดแผนไทย เป็นต้น

ทั้งนี้ผู้คณะผู้วิจัยได้เข้าร่วมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเกาะพะงัน-เกาะเต่า และได้มีโอกาสร่วมเป็นวิทยากรกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับแนวทางการพัฒนาเกาะพะงัน ณ โรงแรมบุรีป๊ะ เกาะพะงัน ดังแสดงในภาพที่ 4.29

ภาพที่ 4.29 การเข้าร่วมประชุมการวางแผนยุทธศาสตร์เกาะพะงัน-เกาะเต่า

4.10.3 ผลการประชุมกลุ่มย่อยรับฟังปัญหาการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

ผลการเข้าร่วมประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นในลักษณะของการประชุมกลุ่มย่อยกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในเกาะพะงัน ณ ที่ว่าการอำเภอเกาะพะงัน โดยมีผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น 50 คน โดยเป็นการรับฟังความต้องการ การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว เกาะพะงันรวมทั้งรับฟังความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาทางด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะพะงันพบว่า ผู้เข้าร่วมประชุมสะท้อนปัญหาดังต่อไปนี้

1) การเติบโตอย่างต่อเนื่องของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเกาะพะงัน ส่งผลต่อปัญหาการเพิ่มขึ้นของจำนวนสถานประกอบการโดยเฉพาะโรงแรม ที่พัก ที่ไม่ได้จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย ทำให้ยากในการดูแลควบคุมคุณภาพ ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวเกาะพะงัน

2) จำนวนแรงงานต่างด้าวที่เพิ่มสูงขึ้นทุกปี และมีบางส่วนที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน มีการลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย นำมาซึ่งปัญหาสังคมทั้งด้านสาธารณสุข อาชญากรรม อาติเช่น ลักขโมย ล้วงกระเป๋า นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวฟูลมูนปาร์ตี้ วิวร้าง ไปจนถึงการข่มขืน ลวนลามนักท่องเที่ยว อีกทั้งยังก่อให้เกิดการแย่งงานกับคนท้องถิ่น

3) การเข้ามาดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มนักลงทุนต่างชาติ ทั้งทางด้านธุรกิจที่พัก โรงแรม วิลล่า ร้านอาหาร ธุรกิจดำน้ำ ภัตตาคาร ร้านอาหาร ธุรกิจสปา นายหน้าจัดหา อสังหาริมทรัพย์ รวมไปถึงปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ และการก่อการร้าย

4) ปัญหายาเสพติดซึ่งระบาดทั้งในกลุ่มนักท่องเที่ยว แรงงานต่างด้าว และกลุ่มวัยรุ่นท้องถิ่น โดยเฉพาะการเสพยากระท่อม กัญชา และยาไอซ์ ซึ่งจะส่งผลกระทบทางสังคมและภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว

5) ปัญหาการหลอกลวง เอารัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยว ทั้งรถโดยสาร ยานพาหนะขนส่งในพื้นที่เกาะพะงัน รวมไปถึงการตั้งคลินิกเถื่อนในคืนที่มีฟูลมูนปาร์ตี้

6) ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งเมื่อไม่ได้มีการวางแผนเมือง และการแบ่งโซนหรือพื้นที่ที่ชัดเจน ส่งผลต่อการพัฒนาและการขยายตัวของเมือง มีผลกระทบทั้งต่อชุมชนท้องถิ่นและกิจกรรมท่องเที่ยว

7) การที่นักท่องเที่ยวไม่รับรู้ถึงกิจกรรมท่องเที่ยวอื่นๆ นอกเหนือจากฟูลมูนปาร์ตี้ ทั้งที่เกาะพะงันมีศักยภาพในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ๆ ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวพักนานขึ้น

8) ปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่มีคุณภาพด้านบริการ โรงแรม /สถานประกอบการ ทั้งทางด้านทักษะ ความรู้ และจิตวิทยาด้านบริการ

9) ยังขาดแผนในการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนโดยใช้การท่องเที่ยวเป็นตัวขับเคลื่อนทั้งนี้ส่วนใหญ่มีความเปราะบางเนื่องจากรายได้หลักมาจากการท่องเที่ยวเท่านั้นในฤดูกาลที่ไม่ใช่ท่องเที่ยวจึงค่อนข้างได้รับผลกระทบ

10) ความพร้อมทางด้านบริการของรัฐ เช่น ระบบไฟฟ้า ปัญหาการบุกรุกที่ดิน พื้นที่สาธารณะ และปัญหาการไม่มีการจัดระเบียบเมือง ชุมชน ความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของเมือง

โดยสรุปจากข้อมูลศักยภาพทางการท่องเที่ยวเกาะพะงัน สภาพปัญหา อุปสรรคของพื้นที่ประกอบกับความต้องการของนักท่องเที่ยว นโยบายของภาครัฐ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558-2560 ตลอดจนศักยภาพของผู้ประกอบการทัศนคติ การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น นำมาซึ่งการวิเคราะห์จัดทำแผนภายใต้กรอบแนวคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism) คือการให้ความสำคัญกับองค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม วัฒนธรรม เน้นการวางแผนการท่องเที่ยวที่ใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างชาญฉลาด ไม่บั่นทอนโอกาสในการพัฒนาของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในอนาคตสร้างรายได้ให้กับเศรษฐกิจท้องถิ่นและมีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม ในขณะเดียวกันก็ยังคงรักษาลูกค้า หรือการสร้างภาพพจน์ให้กับนักท่องเที่ยวซึ่งได้รับประสบการณ์ที่มีคุณภาพภายใต้การรองรับได้ของสิ่งแวดล้อม ทั้งทางกายภาพและชีวภาพ โดยมีแผนการบริหารจัดการพื้นที่เกาะพะงันดังต่อไปนี้

4.11 แผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะพะงัน

การสร้างกลไกการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ทั้งในหน่วยงานหรือองค์กรที่บริหารจัดการการท่องเที่ยวในแต่ละแหล่งและในเชิงกลุ่มพื้นที่ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องกำหนดยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับทั้งศักยภาพของทรัพยากรท่องเที่ยว ตลาดการท่องเที่ยว ธุรกิจท่องเที่ยวและชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติในระดับนโยบายในการที่จะกำหนดเป็นแผนปฏิบัติการที่มีกิจกรรมตามความเร่งด่วนของปัญหา โดยการบูรณาการกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องและการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาเป็นเครื่องมือช่วยให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพด้วย นอกจากนี้การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างชุมชนในพื้นที่และกลุ่มพื้นที่ก็เป็นอีกกลยุทธ์หนึ่งที่เกี่ยวข้องการแลกเปลี่ยนและการสร้างพันธมิตรระหว่างชุมชนท่องเที่ยว มีการถอดบทเรียนจากชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์ ซึ่งสามารถจัดการในลักษณะของการแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Exchange) ที่รวมไปถึงการส่งเสริมให้บริษัทจัดนำเที่ยว มีการนำเสนอโปรแกรมที่เชื่อมโยงชุมชนที่ให้บริการทางการท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังต้องมีการส่งเสริม

การรวมกลุ่มเพื่อสร้างกลไกต่อรองทางการตลาดของผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยว เนื่องจากในแหล่งท่องเที่ยว เช่น เกาะสมุย เกาะพะงัน มีการตัดราคากันเองระหว่างผู้ประกอบการเนื่องจากพฤติกรรมการซื้อขายของลูกค้าปัจจุบันนิยมรอซื้อสินค้าราคาถูกที่สุดท้าย ยอดการจองล่วงหน้าลดลงส่งผลต่อความยั่งยืนในระยะยาว ซึ่งเป็นผลมาจากผู้ประกอบการบางส่วนมีการลดราคากันหรือตัดราคากัน จึงควรต้องมีการส่งเสริมการดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม (CSR) และการสร้างแรงจูงใจในการพัฒนากิจกรรม CSR ขององค์กรธุรกิจ เช่น การลดหย่อนภาษีท้องถิ่น การมอบโล่เชิดชูเกียรติ การใช้สังคมกดดันกลุ่มที่ไม่ปฏิบัติตามแนวทางของการดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม นอกจากนี้ยังควรต้องมีการจัดสรรงบประมาณกำลังคนให้มุ่งไปสู่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มุ่งสร้างสังคมดี ในการพิจารณางบประมาณให้เป็นไปตามลำดับความสำคัญของปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับคนส่วนใหญ่ นอกจากนี้ควรมีการเชื่อมโยงพื้นที่ไปยังแหล่งท่องเที่ยวในชายฝั่งทะเลอันดามัน การเพิ่มประสิทธิภาพการดูแลรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว การบังคับใช้กฎระเบียบต่าง เช่น ปัญหาการหลอกลวงเอาเปรียบนักท่องเที่ยว การเร่งรัด ตรวจสอบ การจดทะเบียนของการสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง กับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว การวางระบบด้านการขนส่ง (Logistic) ภายในแหล่งท่องเที่ยวและระหว่างเมืองหลักเมืองรอง ประเด็นเฉพาะในเมืองท่องเที่ยวคือระบบการจราจรและความปลอดภัยทั้งมาตรการจำกัดความเร็วจากการใช้ยานพาหนะ การปรับปรุงพื้นผิวถนนและเส้นทางคมนาคม เนื่องด้วยการเพิ่มขึ้นของปริมาณรถยนต์ส่วนบุคคล รถตู้ รถเช่าของนักท่องเที่ยวตลอดจนรถมอเตอร์ไซด์ ที่ปัจจุบันได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก รวมไปถึงการออกแบบผังเมืองและการใช้ประโยชน์ที่มีการแบ่งพื้นที่ (Zoning) เพื่อการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีรายละเอียดของแผนดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 11 งบประมาณโครงการและแผนดำเนินการในการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะพะงันอย่างยั่งยืนระยะ 5 ปี

โครงการ	กิจกรรมหลัก	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณ รวม (ล้านบาท)	ระยะเวลาดำเนินการ และงบรายปี (ล้านบาท)					ปีที่
				61	62	63	64	65	
1.โครงการพัฒนาระบบ ป้ายและโปรแกรมสื่อ ความหมายเพื่อรองรับ การท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์	เน้นการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ประเภทสร้างการเรียนรู้ให้กับนักท่องเที่ยว โดยดำเนินการดังนี้ 1. ออกแบบและกำหนดจุดติดตั้งป้ายบอกชื่อ แหล่งท่องเที่ยวทั้งพื้นที่ 2. ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาเส้นทางสื่อ ความหมาย 2 เส้นทางคือ เส้นทางสื่อ ความหมายทางธรรมชาติ กับเส้นทางสื่อ ความหมายทางประวัติศาสตร์ตามรอยเสด็จฯ 3. ดำเนินการจัดทำป้ายสื่อสารทางวัฒนธรรม ที่กำหนดติดตั้งในพื้นที่วัดและแหล่งท่องเที่ยว ทางวัฒนธรรม โดยมุ่งเน้นที่จะสร้างความรู้ ความเข้าใจตลอดจนให้ประสบการณ์ใน ลักษณะของ Local Experienceแก่นัก ท่องเที่ยวชาวต่างชาติ	อุทยานแห่งชาติ น้ำตกธารเสด็จ -เกาะ พะงัน ร่วมกับ อำเภอเกาะ พะงัน	30	20	10	-	-	-	1

โครงการ	กิจกรรมหลัก	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณ รวม (ล้านบาท)	ระยะเวลาดำเนินการ และงบรายปี (ล้านบาท)					ปีที่
				61	62	63	64	65	
2.โครงการพัฒนา ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เกาะพะงัน (Visitor Center)	ทำการพัฒนาศูนย์รวมของการบริการให้ ข้อมูลข่าวสารและสร้างการเรียนรู้ ให้ นักท่องเที่ยวได้เข้าถึงข้อมูลเชิงลึกโดย ดำเนินการดังนี้ 1.ทำการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการใช้ อาคาร/สิ่งปลูกสร้างที่มีเอกลักษณ์เฉพาะอยู่ แต่เดิมแล้วอย่างเรือหลวงพะงัน มาเป็น อาคารศูนย์บริการ 2.ออกแบบผังนิทรรศการในอาคาร ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว 3.จัดเตรียมข้อมูลและจัดวางนิทรรศการ 4.จัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อดิจิทัลให้บริการ ในศูนย์ฯ 5.จัดวางระบบการบริหารจัดการ	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ร่วมกับ สำนักงานการท่องเที่ยวกีฬาจังหวัด สุราษฎร์ธานี และ หน่วยงานปกครอง ส่วนท้องถิ่น	50	20	10	10	5	5	2

โครงการ	กิจกรรมหลัก	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณ รวม (ล้านบาท)	ระยะเวลาดำเนินการ และงบรายปี (ล้านบาท)					ปีที่
				61	62	63	64	65	
3.โครงการสร้างแบรนด์และการตลาดดิจิทัล	นำผลการศึกษาดราสินค้า (Branding) เกาะพะงันมาสื่อสารและขับเคลื่อนโดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนโดยดำเนินการดังนี้ 1.ทำการสื่อสารและสร้างความเข้าใจและการยอมรับในทุกกลุ่ม 2.จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ภายในเกาะโดยกลุ่มเป้าหมายคือทั้งเจ้าบ้านอันได้แก่ประชาชนทั่วไปและนักท่องเที่ยว 3. จัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อดิจิทัลที่เกี่ยวข้องกับ แบรนด์พะงัน โดยให้ความสำคัญกับกิจกรรมในแต่ละโซนด้วย 4.พัฒนาระบบการตลาดดิจิทัล ทั้งการจองและการให้บริการการท่องเที่ยวออนไลน์ 5.จัดวางระบบกลไกการบริหารจัดการแบรนด์	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ร่วมกับสมาคมโรงแรมเกาะพะงัน	50	20	10	10	5	5	2

โครงการ	กิจกรรมหลัก	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณ รวม (ล้านบาท)	ระยะเวลาดำเนินการ และงบรายปี (ล้านบาท)					ปีที่
				61	62	63	64	65	
4.โครงการพัฒนา ศักยภาพและเตรียมความ พร้อมด้านการท่องเที่ยว และการบริการของชุมชน ท้องถิ่น	การท่องเที่ยวที่สร้างรายได้ให้กับเศรษฐกิจ ฐานรากจำเป็นต้องคำนึงถึงศักยภาพใน การรองรับการท่องเที่ยวของเจ้าบ้านหรือ ชุมชนท้องถิ่นด้วย โดยดำเนินการดังนี้ 1.ออกแบบกิจกรรมและดำเนินการสร้าง ความรู้ความเข้าใจในการเป็นเจ้าบ้านที่ดี ให้กับชุมชนเกาะพะงัน 2.ดำเนินการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้ ชุมชนที่อยู่ในกลุ่มการบริการสินค้าการ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ฝึกทักษะ จิตวิทยาการบริการกับนักท่องเที่ยวจริง 3.รวมกลุ่มชุมชนท้องถิ่นในรูปของ เครือข่ายท่องเที่ยวชุมชนเพื่อสร้างความ ร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง สมาชิก	หน่วยงานปกครอง ส่วนท้องถิ่น สำนักงานท่องเที่ยว และกีฬาจังหวัดสุ ราษฎร์ธานีสมาคม โรงแรมเกาะพะงัน	10	5	2	1	1	1	1

โครงการ	กิจกรรมหลัก	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณ รวม (ล้านบาท)	ระยะเวลาดำเนินการ และงบรายปี (ล้านบาท)					ปีที่
				61	62	63	64	65	
5.โครงการมะพร้าวเพื่อ ชีวิต เกาะพะงัน	ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงราก วัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่เกี่ยวพันกับ มะพร้าว ความต้องการคงไว้ซึ่งอาชีพที่ สะท้อนบอกถึงตัวตนคนเกาะพะงัน สามารถนำมาพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น ร่วมกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้โดย ดำเนินการดังนี้ 1.ออกแบบกิจกรรมรายปีและกำหนดใน ปฏิทินของเกาะ โดยให้เป็นวันมะพร้าว หรือเทศกาล ที่นำผลิตผลมะพร้าวมาใช้ เป็นธีม (Theme) ในการดำเนินการ 2.ทำการสื่อสารทางการตลาด เช่นการ ประกวดผลิตภัณฑ์มะพร้าวดีเด่น ประกวด กิจกรรมท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวมีส่วน ร่วม 3.ธุรกิจท่องเที่ยว มีการประสานความ ร่วมมือในการตกแต่งสถานที่ และ	อำเภอเกาะ พะงัน ร่วมกับ สมาคมโรงแรมเกาะ พะงัน และ ชมรม สมาคมที่ เกี่ยวข้องในพื้นที่	50	20	10	10	5	5	1

โครงการ	กิจกรรมหลัก	หน่วยงานรับผิดชอบ	งบประมาณ รวม (ล้านบาท)	ระยะเวลาดำเนินการ และงบรายปี (ล้านบาท)					
				61	62	63	64	65	
	ให้บริการด้วยผลิตภัณฑ์มะพร้าวเป็นหลัก ทั้งเมนูอาหาร สปาและการนวดด้วย ผลิตภัณฑ์มะพร้าว การตกแต่งสถานที่ทั้ง เกาะและในสถานประกอบการ 4.ดำเนินการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการต่อ ยอดผลิตภัณฑ์มะพร้าว สร้างโอกาสใน การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับมะพร้าวแก่ ชุมชนที่ประกอบอาชีพสวนมะพร้าว 5.พัฒนาระบบและกลไกในการขับเคลื่อน และยกระดับโครงการมะพร้าวเพื่อชีวิตให้ เกิดความยั่งยืนในระยะยาว								

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง ศักยภาพทางการท่องเที่ยวและจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะพะงันมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา ดังนี้

1. เพื่อศึกษาศักยภาพทางการท่องเที่ยวของเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
 2. เพื่อกำหนดเขตการจัดการการท่องเที่ยวของเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
 3. เพื่อจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นที่จะวิเคราะห์ศักยภาพทางการท่องเที่ยวและจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะพะงันจังหวัดสุราษฎร์ธานีผลการศึกษาโดยสรุปมีดังต่อไปนี้

5.1.1 ศักยภาพทางการท่องเที่ยวของเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน

5.1.1.1 ศักยภาพทางด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค

ศักยภาพทางการท่องเที่ยวพิจารณาจากองค์ประกอบหลักในการอำนวยความสะดวก การให้บริการ และทรัพยากรการท่องเที่ยวบนพื้นฐานทางด้านสังคมวัฒนธรรม ซึ่งผลการศึกษาโดยสรุปพบว่า ทางด้านคมนาคมภายในอำเภอเกาะพะงัน มีถนนเชื่อมโยงติดต่อกัน การเดินทางค่อนข้างสะดวกสบาย อาจต้องใช้ความระมัดระวังในการสัญจรเฉพาะในบางจุดที่ขึ้นเขา ทั้งนี้ถนนทุกสายมีจุดเริ่มต้นจากบริเวณท่าเรือท่าศาลา ซึ่งเป็นจุดศูนย์กลางมุ่งออกสู่แหล่งท่องเที่ยวอื่น เส้นหลักคือเส้นเลียบริมทะเลขึ้นไปยังหาดแม่หาด และเส้นเลียบริมไปยังหาดรีน รวมถึงเส้นที่เชื่อมไปยัง อุทยานแห่งชาติธารเสด็จ-เกาะพะงัน และอ่าวท้องโนปาน

สาธารณูปโภค สาธารณูปการในพื้นที่ประกอบการพิจารณาศักยภาพของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้แก่ ไฟฟ้าโดยมีการให้บริการในพื้นที่เกือบทั้งหมดในเกาะพะงัน หากแต่ยังไม่ทั่วถึงบางพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว เช่น หาดขวด หาดยวน หาดเทียน เป็นต้น ส่วนประปาในพื้นที่เกาะพะงัน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ประปาภูเขา และสถานีประปาส่วนภูมิภาค ยังมีแหล่งท่องเที่ยวบางพื้นที่ที่มีการประปาภูเขา และมีปัญหา ปริมาณน้ำไม่เพียงพอ เช่น หาดยวน เป็นต้น

นอกจากนี้ในส่วนของการบริการธุรกรรมทางการเงิน นั้นเกาะพะงันมีธนาคารให้บริการทั้งสิ้น 8 แห่ง เป็นธนาคารของรัฐจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และธนาคารออมสิน และธนาคารพาณิชย์ จำนวน 5 แห่ง สำหรับสถานพยาบาลประกอบไปด้วย โรงพยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สถานีอนามัย (สังกัด อปท.) ศูนย์การแพทย์และคลินิกแพทย์ คลินิก สถานพยาบาล และการผดุงครรภ์ ร้านขายยาแผนปัจจุบัน คลินิกทันตกรรม โดยมีบุคลากรทางการแพทย์ ได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร และพยาบาลวิชาชีพ ส่วนด้านการรักษาความปลอดภัยในพื้นที่เกาะพะงัน ที่สถานีตำรวจจำนวน 1 แห่ง และป้อมตำรวจจำนวน 2 แห่ง

5.1.1.2 ศักยภาพทางด้านธุรกิจบริการ

สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะพะงัน มีหลากหลาย อาทิ โรงแรม รีสอร์ท บังกะโล ร้านค้า ร้านอาหาร โรงเรียนสอนดำน้ำ ร้านบริการเช่ารถ ฯลฯ ทั้งนี้ธุรกิจบริการที่พักที่อยู่ในพื้นที่เกาะพะงันจำนวนทั้งสิ้น 428 แห่ง ในจำนวนนี้มีโรงแรมอยู่ 71 แห่ง ราคาห้องพักอยู่ที่ 200 – 25,000 บาท ทั้งนี้สถานประกอบการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเกาะพะงันกระจุกตัวอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวหลัก ตั้งแต่หาดท้องศาลา ไปยังหาดรีนและบริเวณเลียบทะเล โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณหาดรีนที่มีจุดเด่นทางด้าน กิจกรรมพูลมูนปาร์ตี้ โดยรวมแล้วเกาะพะงันมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวเชิงกายภาพหรือด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านที่พักและร้านอาหารในการบริการนักท่องเที่ยว

ชายหาดส่วนใหญ่ในพื้นที่เกาะพะงันไม่มีทางสาธารณะที่นักท่องเที่ยวจะเดินลงชายหาดได้โดยไม่ผ่านสิ่งปลูกสร้างส่วนบุคคล ทั้งนี้เกาะพะงันมีโรงแรมระดับ 5 ดาวอยู่จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ โรงแรมปานวิมาน รีสอร์ท โรงแรมสันติญา เกาะพะงันรีสอร์ทแอนด์สปา โรงแรมอนันตรา รसानันดา เกาะพะงัน วิลลา และ โรงแรมสลัดบุรี รีสอร์ท และโรงแรมระดับ 4 ดาว อีกจำนวน 8 แห่ง

เกาะพะงันมีความโดดเด่นเกี่ยวกับอาหารทะเล อาหารพื้นบ้าน รวมไปถึงร้านอาหารสุขภาพ ทั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นร้านอาหารในโรงแรม ภัตตาคาร ร้านอาหารท้องถิ่น รวมทั้งสิ้นกว่า 20 แห่ง นักท่องเที่ยวในกลุ่มที่ใช้บริการโรงแรม 5 ดาวส่วนใหญ่มักจะเลือกรับประทานอาหารในที่พักนั้นๆ ซึ่งมีให้บริการทั้งในลักษณะของ

ร้านในตัวอาคารของโรงแรมและพื้นที่กลางแจ้ง ทั้งนี้ในปัจจุบันร้านอาหารเพื่อสุขภาพเป็นร้านอาหารทางเลือกที่มีแนวโน้มเพิ่มจำนวนมากขึ้นตามตลาดนักท่องเที่ยวกลุ่มรักสุขภาพ ทั้งนี้ตัวอย่างร้านอาหารในเกาะพะงัน อาทิเช่น ร้าน “Zots Resto” เป็นร้านอาหารยุโรป เอเชีย ไทย พม่า ฝรั่งเศส อาหารทะเล มีบาร์เต็มรูปแบบสำหรับนักท่องเที่ยว ร้านน้องวิว เป็นร้านอาหารท้องถิ่นที่มีชื่อเสียงของเกาะพะงัน ตั้งอยู่ระหว่างทางไปหาดรีน ตกแต่งร้านสไตล์ท้องถิ่น เน้นอาหารที่ปรุงจากวัตถุดิบในท้องถิ่น ผักตาม มีความโดดเด่นด้านรสชาติดั้งเดิมเมนูหลากหลาย อาหารทะเลสด เช่น วายต้มกะทิ หมูฮ้อง หอยเชลล์ผัดฉ่า หมูคั่วเคย ใบเหลียงผัดไข่ เป็นต้น

5.1.1.3 ศักยภาพและความพร้อมของชุมชนท้องถิ่น

ในส่วนของศักยภาพและความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่นนั้นทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างคือประชาชนในชุมชนเกาะพะงันจำนวนทั้งสิ้น 409 ตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 53.60 อายุเฉลี่ย 45.31 ปี โดยมากเป็นกลุ่มอายุ 41 – 50 ปี ทั้งนี้มีสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4.10 คน หรือมีจำนวนระหว่าง 3 – 6 คน คิดเป็นร้อยละ 82.90 มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนอยู่ที่ 22,598 บาท แต่อย่างไรก็ตามพบว่าประชาชนชนส่วนใหญ่ในเกาะพะงันร้อยละ 64.80 มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนระหว่าง 10,000 – 20,000 บาท และส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.00 รายละเอียด

สิ่งที่เป็นเอกลักษณ์และความภาคภูมิใจของชุมชนเกาะพะงันมากที่สุดคือ ธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ เช่น น้ำตกธารเสด็จ เส้นทางศึกษาธรรมชาติเขาหลา น้ำตกธารประพาสนอกจากนี้ยังมี “ธรรมชาติทางทะเล” ที่ประชาชนให้ความเห็นว่าเป็นความโดดเด่นของเกาะพะงัน เช่น หาดรีน หาดเทียน หาดขวด หาดท้องนายปาน การดำน้ำบริเวณเกาะม้า นอกจากนี้หนึ่งในเสน่ห์ของเกาะพะงันตามความคิดเห็นของประชาชนคือวิถีชีวิตดั้งเดิม และความเป็นมิตรของคนพะงัน ทั้งนี้โดยส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่าไม่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมคิดเป็นร้อยละ 57.70 โดยอีกร้อยละ 42.30 เป็นกลุ่มที่ยังต้องการเข้ามามีส่วนร่วม เช่น ร่วมคิด วางแผน กำกับดูแล หรือเป็นผู้ประกอบการ อย่างไรก็ตามประชาชนในชุมชนเกาะพะงัน ส่วนใหญ่มีทัศนคติเชิงบวกต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะพะงัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทัศนคติที่มีต่อการท่องเที่ยวทำให้เกาะพะงันมีชื่อเสียงในระดับโลก นำมาซึ่งความภาคภูมิใจให้กับคนพะงัน อย่างไรก็ตาม ประชาชนในชุมชนเกาะพะงันนั้นมีทัศนคติเชิงลบต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะพะงันเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าคะแนนด้านลบเฉลี่ยสูงสุด คือการท่องเที่ยวทำให้ ราคาสินค้าอุปโภคบริโภคสูง และค่าครองชีพแพงขึ้น รองลงมาคือ ความเหลื่อมล้ำของรายได้ ทำให้ปัญหาสังคมมีมากขึ้นแก้ไขยากขึ้น การท่องเที่ยวทำให้สังคมชนบทหายไป เริ่มกลายเป็นสังคมเมืองมีคนแปลกหน้าเพิ่มมากขึ้น

สำหรับประเด็นความรู้ ความเข้าใจต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน นั้นพบว่าประชาชนในชุมชนเกาะพะงันมีความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในระดับดีมาก ส่วนใหญ่ทราบว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวในเชิงสร้างสรรค์และให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวเป็นส่วนสำคัญของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน และการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนคือการที่ชุมชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวรวมถึงการให้บริการทางการท่องเที่ยวที่ปลอดภัย และเอาใจใส่เปรียบนักท่องเที่ยว ไม่นับว่าเป็นการท่องเที่ยวที่จะยั่งยืนในระยะยาว

แต่อย่างไรก็ตามชุมชนท้องถิ่นอีกร้อยละ 81.93 ยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการให้บริการนักท่องเที่ยวบนพื้นฐานความยั่งยืนของทรัพยากร โดยยังคงให้ความสำคัญกับการตอบสนองความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก รวมไปถึงการมุ่งเน้นที่จำนวนนักท่องเที่ยวมากกว่าการได้มาซึ่งนักท่องเที่ยวคุณภาพ ส่วนใหญ่มีมุมมองว่า “การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนคือการที่มีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวในปริมาณมาก” อีกทั้งยังมีความเข้าใจว่าการวางแผนโครงการต่างๆ ของทางราชการทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวล่าช้า ไม่ควรมีแผนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เพราะสามารถทำได้คล่องตัวกว่า และหลายครั้งที่ความคิดเห็นของชุมชนท้องถิ่น หน่วยงานต่างๆ และภาคเอกชนในธุรกิจท่องเที่ยวไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อหลีกเลี่ยงข้อโต้แย้งให้ต่างคนต่างคิดต่างทำจะดีกว่า ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทัศนคติเชิงลบต่อการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐก็เป็นได้ที่ส่งผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวดังกล่าว อย่างไรก็ตามประชาชนในชุมชนเกาะพะงันส่วนใหญ่ มีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับ การแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ (Zoning) อีกทั้งไม่ได้มองว่าเป็นปัญหาแต่กลับเป็นเครื่องมือในการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ไม่เป็นอุปสรรคต่อการเติบโตของการท่องเที่ยวในเกาะพะงัน

ทั้งนี้ในประเด็นผลกระทบทางลบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวรุนแรงที่สุดในขณะนี้คือปัญหาขยะ สิ่งปฏิกูล รองลงมาคือปัญหาของแพงขึ้น (ค่าครองชีพสูง) และปัญหาทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย มีความรุนแรงระดับเล็กน้อย โดยประชาชนในชุมชนท้องถิ่นของเกาะพะงันส่วนใหญ่ มองว่าปัญหาการจราจร เช่น รถติด ปริมาณรถที่มากขึ้นนั้นยังไม่ใช่ปัญหา รวมไปถึงยังไม่มีปัญหาด้านความแออัด บรรยากาศที่วุ่นวาย ไม่สงบ ทั้งนี้ปัญหาความเป็นมิตรของคนในชุมชนลดลง วัฒนธรรมดั้งเดิมหายไปรวมทั้งปัญหาน้ำเสียนั้นก็ยังคงเกิดในระดับที่ไม่มาก ในขณะเดียวกันประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มีรับรู้ถึงปัญหาทัศนียภาพชายทะเลถูกบดบัง ทางลงหาดถูกปิดล้อม โดยมองว่าเป็นปัญหาในระดับน้อย รวมไปถึงปัญหาแรงงานต่างด้าว อาชญากรรม ปัญหาสังคมจากพลเมืองแฝงนั้นส่วนใหญ่ยังเห็นว่าไม่ใช่ปัญหา แต่ในมุมมองของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นของเกาะพะงันนั้น ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนได้แก่ ปัญหาด้านสาธารณูปโภค เช่น ถนนทางไปหาดรีนแคบสายโทรศัพท์ ความไม่เป็นระเบียบบริเวณท่าเรือ ท่าเรือคับแคบ และไม่สะอาดน้ำใช้ไม่เพียงพอในหน้าแล้ง การเข้ามาของนายทุนต่างชาติ คนต่างถิ่นเพื่อเข้ามาสร้างธุรกิจที่พัก โรงแรม เกสเฮ้าส์ ต่างๆ รวมไปถึงประเด็นด้านอุบัติเหตุจากการจราจร เช่น การใช้รถมอเตอร์ไซด์ที่ขาดวินัย

จรรยาของนักท่องเที่ยวต่างชาติไม่รู้กฎจราจร หรือแม้กระทั่งการไม่มีประสบการณ์การขับขี่หรือมาฝึกขับขี่มอเตอร์ไซด์ครั้งแรกที่เกาะพะงัน ปัญหาการสื่อสารภาษาต่างประเทศของคนในชุมชนที่ต้องได้รับการพัฒนาให้ถูกต้อง การขาดความสามัคคีและการบูรณาการของภาคส่วนต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชนในพื้นที่ การขาดความเต็มใจบริการ (Service Mind) โดยเฉพาะผู้ให้บริการรถ TAXI การท่องเที่ยวที่กระจุกตัวอยู่เฉพาะบางจุดไม่มีการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวบริเวณอื่น ปัญหาการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐ เช่นงบประมาณไม่เพียงพอ การทุจริตคอร์รัปชัน การบริหารจัดการยังไม่คล่องตัวเนื่องจากมีบางหมู่บ้านที่มีพื้นที่ทับซ้อนกัน การดูแลไม่ทั่วถึง ความแออัดเอะเปื้อน ไม่สะอาดต่อนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะร้านอาหารมอเตอร์ไซด์เมื่อเกิดอุบัติเหตุ รถได้รับความเสียหายจะเรียกเก็บค่าเสียหายจากนักท่องเที่ยวต่างชาติในราคาไม่เหมาะสม เรียกเก็บค่าเสียหายจริง

5.1.1.4 ศักยภาพทางด้านความหลากหลายของชนิดพันธุ์พืชและปะการัง

การศึกษาครั้งนี้ได้ดำเนินการสำรวจและศึกษาความหลากหลายของพรรณพืชมีท่อลำเลียง (vascular plants) ในเกาะพะงันอำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้งหมด 4 เส้นทางสำรวจ พบ 68 วงศ์ 131 สกุล 154 ชนิด จำแนกเป็นไลโคไฟต์(lycophytes)หรือพืชใกล้เคียงเฟิร์น (fern allies) และเฟิร์น (ferns) 10 วงศ์ 16 สกุล 20 ชนิด และพืชดอก (flowering plants) 58 วงศ์ 115 สกุล 134 ชนิด จำแนกเป็นพืชดอกกลุ่มแมกโนเลียต (magnoliids) 2 วงศ์ 3 สกุล 5 ชนิด พืชใบเลี้ยงเดี่ยว (monocotyledons) 9 วงศ์ 23 สกุล 27 ชนิด และพืชใบเลี้ยงคู่ (dicotyledons) 47 วงศ์ 89 สกุล 102 ชนิด โดยจากการตรวจสอบสถานภาพพืชที่สำรวจพบในเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามเส้นทางสำรวจทั้งหมด 4 เส้นทางสำรวจ พบพืชถูกคุกคาม (threatened plant) 6 ชนิด จัดอยู่ในสถานภาพพืชหายาก (rare plant) ได้แก่ พนอง บนเส้นทางยอดเขา สิงโตปากเปิด สิงโตดอกไม้ไฟ เป็นกล้วยไม้อิงอาศัยหรือกล้วยไม้ขึ้นบนหิน ในเส้นทางยอดเขาหระ เทียนเล เป็นไม้ต้นขนาดเล็กหรือไม้พุ่ม แตกกิ่งจำนวนมาก ค่อนข้างแน่น ทรงพุ่มสวย มีเขตการกระจายพันธุ์ในประเทศไทยทางภาคตะวันออกเฉียงใต้และภาคใต้ พบเฉพาะตามชายฝั่งทะเลและเกาะที่ไม่ถูกรบกวน ในพื้นที่ศึกษาพบตามชายหาดหิน (rock strand) สังคมพืชชายหาด อ่าวแม่หาด-เกาะม้าและอ่าวในวกตะบัน เป็นไม้ต้น พบตามสังคมพืชชายหาด อ่าวแม่หาด-เกาะม้าและอ่าวในวก หมั่นทะเล (เป็นไม้ต้นขนาดใหญ่ ในพื้นที่ศึกษาพบตามสังคมพืชชายหาด อ่าวแม่หาด-เกาะม้า ทั้งนี้พรรณพืชหลายชนิดมักพบเฉพาะตามชายฝั่งทะเลและเกาะที่ไม่ถูกรบกวน เช่น เทียนเล ตะบัน หมั่นทะเล จากการสำรวจและศึกษาครั้งนี้ พบพรรณพืชดังกล่าวในสังคมพืชชายหาด บริเวณอ่าวแม่หาดเกาะม้าและอ่าวในวก แสดงให้เห็นว่าพื้นที่นี้ได้รับการดูแลทรัพยากรพรรณพืชเป็นอย่างดี จึงพบพรรณพืชที่เป็นดัชนีชี้วัดความสมบูรณ์ทางความหลากหลายทางชีวภาพ

ผลการสำรวจทรัพยากรทางทะเลในพื้นที่เกาะพะงันโดยการสุ่มสำรวจบริเวณ หาดเจ้าเกาะ เกาะม้า หาดกรวด ธารเสด็จ พบปะการังที่อยู่ในบัญชีชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามขององค์การระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ หรือที่รู้จักกันว่า IUCN Red List พบว่ามีชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามและมีความเสี่ยง

สูงต่อการสูญพันธุ์ (threatened animals) คืออยู่ในกลุ่ม EN และ VU จำนวน 9 ชนิดคิดเป็นร้อยละ 25.0 โดยชนิดพันธุ์ที่มีความเสี่ยงสูง ใกล้สูญพันธุ์ในอนาคตอันใกล้นี้ได้แก่ *Alveopora excelsa* หรือเรียกว่า Branching Flowerpot Coral เป็นปะการังที่มีโคโลนีแบบกิ่งโขดมีสีเทาหรือน้ำตาลอมชมพูเมื่อโพลีปหดตัว และเป็นสีน้ำตาลเมื่อโพลีปยื่นออกมาจับหาอาหาร พบบริเวณเกาะกง-ธารเสด็จ ส่วนปะการังชนิดพันธุ์ที่มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์จากพื้นที่ธรรมชาติในอนาคตข้างหน้ามี 8 ชนิดได้แก่ *Acropora microclados* เป็นโคโลนีแบบกิ่งพุ่มพาน-โต๊ะ หรือเรียกว่า Strawberry Shortcake พบบริเวณหาดเจ้าเภา *Acropora polystoma* ปะการังเขากวาง ซึ่งมีสีครีม ฟ้า พบบริเวณหาดกรวดและเกาะม้า *Lobophyllia flabelliformis* มีลักษณะเป็นโคโลนีรูปโดม หรือเรียกว่า Lobed cactus coral พบบริเวณเกาะม้า หาดเจ้าเภา เกาะกง-ธารเสด็จ เป็นต้น

5.1.1.5 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะพะงัน

จากผลการศึกษาและรวบรวมข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะพะงันจำนวนทั้งสิ้น 80 แห่ง พบว่าประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยวประเภทชายหาดและจุดดำน้ำ จำนวน 35 แห่ง น้ำตกและจุดชมวิวน้ำจำนวน 14 แห่ง วัดและสถานที่สำคัญจำนวน 14 แห่ง และแหล่งท่องเที่ยวทางวิถีชีวิต วัฒนธรรม จำนวน 17 โดยแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 80 แห่ง ตั้งอยู่ตำบลเกาะพะงันจำนวน 54 แห่ง และตำบลบ้านใต้จำนวน 26 แห่ง ทั้งนี้พบว่าแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีศักยภาพด้านความดึงดูดใจ ความอุดมสมบูรณ์และความสวยงามอยู่ในระดับสูง ถึงปานกลาง โดยมีแหล่งท่องเที่ยวกว่าร้อยละ 40 ที่มีศักยภาพสูง แต่อย่างไรก็ตามแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีศักยภาพด้านการบริหารจัดการอยู่ในระดับปานกลาง-ต่ำ จึงทำให้ศักยภาพโดยภาพรวมของแหล่งท่องเที่ยวกว่าร้อยละ 60 มีศักยภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้จุดดำน้ำที่เป็นที่นิยมกันคือบริเวณเกาะม้า หาดกรวด หาดเจ้าเภา เกาะกง-ธารเสด็จ แหล่งท่องเที่ยวประเภทชายหาดเกาะพะงันมีชายหาดที่กระจายตามแนวชายฝั่ง หาดที่มีศักยภาพสูงทางด้านความสวยงามดึงดูดใจได้แก่ หาดรี้น หาดสามกอง หาดเจ้าเภา นอกจากนี้บริเวณชายหาดยังมีพืชพันธุ์ที่มีความสวยงาม เช่น เทียนทะเล ป่าโกงกางบริเวณปากคลองวกตุ่ม นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำตก เช่น น้ำธารเสด็จซึ่งเป็นสถานที่ทรงโปรดของรัชกาลที่ 5 ซึ่งได้เสด็จมาที่นี่ถึง 14 ครั้งทรงพระราชทานชื่อน้ำตกพร้อมจารึกพระปรมาภิไธยย่อไว้ ต่อมามีการเสด็จประพาสโดยรัชกาลที่ 6 รัชกาลที่ 7 และรัชกาลที่ 9 นอกจากนี้ยังมีน้ำวังไทร เป็นต้น แหล่งท่องเที่ยวประเภทป่าเขา เช่น ยอดเขาหลา ซึ่งเป็นจุดชมวิวน้ำที่มีความโดดเด่นสวยงาม เส้นทางเดินป่า น้ำตกแพง-จุดชมวิวดอมศิลา เป็นต้น แหล่งท่องเที่ยวประเภทวิถีชีวิต วัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งนี้พบว่าสิ่งดึงดูดประเภทยานี้มีความเป็นเอกลักษณ์ ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี เช่น กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับมะพร้าว สวนมะพร้าวอินทรีย์ การผลิตน้ำมันมะพร้าว ผ้ามัดย้อมในสวน การเลี้ยงผึ้งโพรง วิถีชีวิตประมงพื้นบ้านการลวดลาย การหาหอยเสียบ การทำปลาหมึกแห้ง การทำขนมไทย เป็นต้น แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ นับเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ทรงคุณค่าของเกาะพะงันเพราะเป็นพื้นที่ที่ 4 รัชกาลเสด็จประพาส มีพระปรมาภิไธยย่อที่ทรงจารึกไว้ พร้อมกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ตำนานที่เล่าขานถึงพระจริยวัตร สถานที่ทรงโปรดของรัชกาลที่ 5 ภาพถ่ายประวัติศาสตร์ต่างๆ และประเภทสุดท้ายคือแหล่งท่องเที่ยวประเภทกิจกรรมบันเทิง ซึ่งจัดบนพื้นที่ชายหาดรองรับกิจกรรมพุลมุน บาร์ตี้ ก็คือหาดรี้น เป็นกิจกรรมที่จัดเดือนละครั้งตามปฏิทินในคืนพระจันทร์เต็มดวง เป็นกิจกรรมที่ประยุกต์

มาจากประเพณีกินห่อของชุมชนเกาะพะงันในอดีตที่มีการรวมกลุ่มสังสรรค์ทานข้าวและมีปาร์ตี้กันบริเวณชายหาด

5.1.2 เขตการจัดการการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเกาะพะงัน

ผลการศึกษาพบว่าเกาะพะงันได้มีการกำหนดแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวตามเขตพื้นที่โดยอาศัยลักษณะพื้นที่ กิจกรรมการท่องเที่ยว และทรัพยากรหลักเป็นตัวแบ่งเขต (Zonning) ซึ่งเขตดังกล่าวนี้ได้มีการประกาศ สือสารและสร้างการยอมรับมาเป็นเวลากว่าห้าปี โดยมีทั้งหมด 5 โซน ดังต่อไปนี้

Zone 1 ผสมผสาน Lifestyle ทันสมัย สะดวก ปลอดภัย โซนนี้ครอบคลุมพื้นที่กลุ่มหาดในวก หาดท้องศาลา หาดบางจะรู หาดบ้านใต้ หาดบางน้ำเค็ม บ้านค่ายและหาดหินลอ

Zone 2 Nightlife สนุกสนาน บ้างเทิง สะดวก ปลอดภัย ไปกับ Full Moon Festival โซนสี่สั้ม กลุ่มนี้ครอบคลุมพื้นที่กลุ่มบางสน หาดรีนโน หาดสีกันตัง หาดลีลา หาดหัวแหลม หาดรีนนอก หาดคนที่หาดยวน หาดเทียนตะวันออก หาดยาวตะวันออกและหาดห้วยน้ำ

Zone 3 ตามรอยประวัติศาสตร์ อนุรักษ์ธรรมชาติ สัตว์ป่า ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โซนสี่เหลียง กลุ่มหาดท้องนายปานน้อย หาดท้องนายปานใหญ่ หาดธารเสด็จ และหาดทองเหรง

Zone 4 วิถีชีวิตชาวประมง ดำน้ำ อาหารทะเล ครอบคลุมพื้นที่หาดสลัด หาดแม่หาด โซนสี่เขียวหาดทองหลาง อ่าวหินงาม อ่าวโฉลกหล้า หาดขอมและหาดขวด

Zone 5 แหล่งการพักผ่อนเพื่อสุขภาพและศูนย์การเรียนรู้ ศาสตร์และศิลป์แห่งชีวิต โซนสี่ขาว ครอบคลุมพื้นที่หาดปลายแหลม หินกอง หาดศรีธนู หาดเจ้าเภา หาดสน หาดดาวดึก หาดสน หาดเทียน หาดกรวด

อย่างไรก็ตามจากผลการศึกษาพบว่าหากพิจารณาตามศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวในปัจจุบันประกอบการลดความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวระหว่างกิจกรรม Nightlife กับกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หรือกิจกรรมที่ต้องใช้กำลัง Active activities กับการพักผ่อนอย่างสงบในลักษณะของ Passive Activities แล้วนั้น การแบ่งเขตดังกล่าวก็สามารถทำได้ ทั้งนี้ในส่วน of Zone 1 ควรปรับเป็น โซนบริการหรือ Service Zone ที่เน้นกิจกรรมการอำนวยความสะดวก การบริการต่างๆที่รองรับนักท่องเที่ยวทั้งท่าเรือ ธนาคาร สถานที่ราชการ ศูนย์กลางการเดินทางเชื่อมต่อไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ อยู่ในโซนนี้ จึงเป็นบริเวณที่มีการพัฒนาเข้มข้น สะดวกสบายที่สุด

นอกเหนือจากกิจกรรมพูลมูนปาร์ตี้แล้วพบว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะพะงันมีความหลากหลายและมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นกระจายไปในพื้นที่ต่าง ๆ ของเกาะพะงันทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้และได้รับประสบการณ์การท่องเที่ยวที่หลากหลาย โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวที่โดดเด่นประกอบไปด้วย กิจกรรมการชมวิถีชีวิต การดำน้ำ โยคะ เรียนมวยไทย กินห่อชายเล และการสัมผัสวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่น ซึ่งมีกิจกรรมที่สำคัญ คือ ถนนคนเดินเกาะพะงัน กิจกรรมที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่นเกาะพะงันบนถนน

คนเดินเริ่มต้นในปี พ.ศ. 2553 ที่จัดขึ้นบริเวณตลาดเก่าซึ่งเป็นชุมชนดั้งเดิมของชาวเกาะพะงัน ใกล้บริเวณท่าเรือเฟอร์รี่ และบริเวณเริ่รอบหลวงพะงันที่เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตท้องถิ่นเกาะพะงันที่มีการแสดงภาพถ่ายและสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับวิถีเกาะพะงันในอดีต บนถนนคนเดินจัดขึ้นบนเส้นทางวิถีเกาะพะงัน มีการนำเสนอผลิตภัณฑ์ชุมชน อาหารการกิน ตลอดจนของใช้ที่แสดงออกถึงวิถีเกาะพะงัน นักท่องเที่ยวสามารถเลือกซื้อสินค้า พร้อมชมอาคารบ้านเรือน และสถาปัตยกรรมดั้งเดิมของเกาะพะงัน **วิถีชีวิตชาวประมงบ้านโนลกหล้า** การทำกะปิ และปลาหมึกแห้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปลาหมึกแห้งบ้านโนลกหล้าที่มีความโดดเด่นในด้านสีของปลาหมึกแห้งที่มีความสวยงามเป็นธรรมชาติ **มะพร้าวคือชีวิต** ซึ่งมะพร้าวเป็นผลผลิตทางการเกษตรที่อยู่คู่กับความเป็นเกาะพะงันมาตั้งแต่อดีตต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน แปลงมะพร้าวอินทรีย์ และพัฒนาการปลูกมะพร้าวจนได้รับเครื่องหมายสินค้าที่มีสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI: Geographical Indications) การนำมะพร้าวมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย อาทิ น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น เครื่องสำอาง เป็นต้น **งานพระจันทร์หลากสีที่เกาะพะงัน** กิจกรรมที่สำคัญที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่นที่กิจกรรมเชิงวิถีชุมชน อาทิ การทำอาหาร การแสดง การละเล่น รวมถึงนิทรรศการที่เกี่ยวข้องกับเกาะพะงัน นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าร่วมงานพระจันทร์หลากสีที่เกาะพะงันสามารถเรียนรู้และสัมผัสกับตัวตนของความเป็นเกาะพะงันผ่านงานที่จัดขึ้น ซึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวที่โดดเด่นของเกาะพะงันจะถูกแสดงและนำเสนอในงานนี้

5.1.3 แผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน

ภายใต้กรอบแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) นั้น การวางแผนการท่องเที่ยวต้องสามารถบูรณาการการสามองค์ประกอบหลักทางด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ให้คงอยู่ได้โดยไม่บั่นทอนศักยภาพหรือลดโอกาสการเติบโตของสังคมในอนาคต จากการวิเคราะห์และทบทวนแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่เกาะพะงันที่ผ่านมาพบว่าในการพัฒนาตลอดจนภายใต้แผนพัฒนาจังหวัดสุราษฎร์ธานีปีพ.ศ. 2557 – 2560 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “เมืองเกษตรคุณภาพ การท่องเที่ยวยั่งยืน สังคมเป็นสุข” ที่ได้ตั้งเป้าประสงค์ไว้ว่าจังหวัดจะมีการจัดการศักยภาพทางการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสอดคล้องกับกระแสโลก ภายใต้กลยุทธ์ 2 ประการคือ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยวอันเป็นเอกลักษณ์จังหวัดให้ตอบรับกระแสการท่องเที่ยวโลก และการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวหลักให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ และแผนการบริหารจัดการเกาะเต่า-เกาะพะงันที่ได้ดำเนินการวางแผนโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว จำนวนทั้งสิ้น 5 โครงการ เช่น โครงการดูแลความปลอดภัยและบริการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวบนเกาะพะงัน โครงการจัดระเบียบแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายและการประกอบธุรกิจของชาวต่างชาติบนเกาะพะงัน โครงการดูแลความปลอดภัยและบริการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวบนเกาะพะงัน โครงการจัดระเบียบและส่งเสริมการนวดแผนไทย เป็นต้น

ภายใต้ศักยภาพในด้านต่างๆที่ทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล ร่วมกับผลการประชุมกลุ่มย่อยรับฟังปัญหาการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ณ ที่ว่าการอำเภอเกาะพะงัน โดยมีผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น 50 คน สรุปผลโดยรวมคือปัญหาการเติบโตอย่างต่อเนื่องของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเกาะพะงัน ส่งผลต่อปัญหาการเพิ่มขึ้นของ

จำนวนสถานประกอบการโดยเฉพาะโรงแรม ที่พัก ที่ไม่ได้จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย ทำให้ยากในการดูแลควบคุมคุณภาพ ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวเกาะพะงัน จำนวนแรงงานต่างด้าวที่เพิ่มสูงขึ้นทุกปี และมีบางส่วนที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน มีการลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย นำมาซึ่งปัญหาสังคมทั้งด้านสาธารณสุข อาชญากรรม อาทิเช่น ลักขโมย ล้วงกระเป๋านักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวฟูมูนปาร์ตี้ ริงราว ไปจนถึงการข่มขืน ลวนลามนักท่องเที่ยว อีกทั้งยังก่อให้เกิดการแย่งงานกับคนท้องถิ่น การเข้ามาดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มนักลงทุนต่างชาติ ทั้งทางด้านธุรกิจที่พัก โรงแรม วิลล่า ร้านอาหาร ธุรกิจดำน้ำ ภัตตาคาร ร้านอาหาร ธุรกิจสปา นายหน้าจัดหาสังหาริมทรัพย์ รวมไปถึงปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ และการก่อการร้าย ปัญหายาเสพติดซึ่งระบาดทั้งในกลุ่มนักท่องเที่ยว แรงงานต่างด้าว และกลุ่มวัยรุ่นท้องถิ่น โดยเฉพาะการเสพยากระพ๋อม กัญชา และยาไอซ์ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อทางสังคมและภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ปัญหาการหลอกลวง เอาเปรียบนักท่องเที่ยว ทั้งรถโดยสาร ยานพาหนะขนส่งในพื้นที่เกาะพะงัน รวมไปถึงการตั้งคลินิกเถื่อนในคืนที่มีฟูมูนปาร์ตี้ ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งเมื่อไม่ได้มีการบังคับใช้กฎหมายหรือแนวปฏิบัติตามการวางผังเมือง และการแบ่งโซนหรือพื้นที่ที่ชัดเจน ส่งผลต่อการพัฒนาและการขยายตัวของเมือง มีผลกระทบทั้งต่อชุมชนท้องถิ่นและกิจกรรมท่องเที่ยว ปัญหาการรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมท่องเที่ยวทางเลือกอื่นๆ นอกเหนือจากฟูมูนปาร์ตี้ ทั้งที่เกาะพะงันมีศักยภาพในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ๆ ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวพักนานขึ้น ปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่มีคุณภาพด้านบริการ โรงแรม /สถานประกอบการ ทั้งทางด้านทักษะ ความรู้ และจิตวิทยาบริการ และการขาดแผนในการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนโดยใช้การท่องเที่ยวเป็นตัวขับเคลื่อนทั้งนี้ส่วนใหญ่มีความเปราะบางเนื่องจากรายได้หลักมาจากการท่องเที่ยวเท่านั้นในฤดูกาลที่ไม่ใช่ท่องเที่ยวจึงค่อนข้างได้รับผลกระทบ และความพร้อมทางด้านบริการของรัฐ เช่น ระบบไฟฟ้า ปัญหาการบุกรุกที่ดิน พื้นที่สาธารณะ และปัญหาการไม่มีการจัดระเบียบเมือง ชุมชน ความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของเมือง

โดยสรุปจากข้อมูลศักยภาพทางการท่องเที่ยวเกาะพะงัน สภาพปัญหา อุปสรรคของพื้นที่ ประกอบกับความต้องการของนักท่องเที่ยว การสร้างรายได้ให้กับเศรษฐกิจท้องถิ่นและมีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม ในขณะเดียวกันก็ยังคงรักษาฐานลูกค้า หรือการสร้างคามพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวซึ่งได้รับประสบการณ์ที่มีคุณภาพ ภายใต้การรองรับได้ของสิ่งแวดล้อม ทั้งทางกายภาพและชีวภาพ จึงได้พัฒนาแผนการบริหารจัดการพื้นที่เกาะพะงันดังนี้

-โครงการพัฒนาระบบป้ายและโปรแกรมสื่อความหมายเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
เน้นการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทสร้างการเรียนรู้ให้กับนักท่องเที่ยว โดยดำเนินการออกแบบและกำหนดจุดติดตั้งป้ายบอกชื่อแหล่งท่องเที่ยวทั้งพื้นที่ ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาเส้นทางสื่อความหมาย 2 เส้นทางคือ เส้นทางสื่อความหมายทางธรรมชาติ กับเส้นทางสื่อความหมายทางประวัติศาสตร์ตามรอยเสด็จประพาส 4 รัชกาล ดำเนินการจัดทำป้ายสื่อสารทางวัฒนธรรมที่กำหนดติดตั้งในพื้นที่วัดและแหล่งท่องเที่ยว

ทางวัฒนธรรม โดยมุ่งเน้นที่จะสร้างความรู้ความเข้าใจตลอดจนให้ประสบการณ์ในลักษณะของ Local Experienceแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

- **โครงการพัฒนาศูนย์บริการนักท่องเที่ยวเกาะพะงัน (Visitor Center)** ทำการพัฒนาศูนย์รวมของการบริการให้ข้อมูลข่าวสารและสร้างการเรียนรู้ให้นักท่องเที่ยวได้เข้าถึงข้อมูลเชิงลึกโดยดำเนินการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการใช้อาคาร/สิ่งปลูกสร้างที่มีเอกลักษณ์เฉพาะอยู่แต่เดิมแล้วอย่างเรือหลวงพะงัน มาเป็นอาคารศูนย์บริการ ออกแบบผังนิทรรศการในอาคารศูนย์บริการนักท่องเที่ยว จัดเตรียมข้อมูลและจัดวางนิทรรศการ จัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อดิจิทัลให้บริการในศูนย์บริการ และจัดวางระบบการบริหารจัดการ

- **โครงการสร้างแบรนด์และการตลาดดิจิทัล** นำผลการศึกษาตราสินค้า (Branding) เกาะพะงันมาสื่อสารและขับเคลื่อนโดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนโดยดำเนินการสื่อสารและสร้างความเข้าใจและการยอมรับในทุกกลุ่ม จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ภายในเกาะโดยกลุ่มเป้าหมายคือทั้งเจ้าบ้านอันได้แก่ประชาชนทั่วไปและนักท่องเที่ยว จัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อดิจิทัลที่เกี่ยวข้องกับ แบรนด์พะงัน โดยให้ความสำคัญกับกิจกรรมในแต่ละโซนด้วย พัฒนาระบบการตลาดดิจิทัล ทั้งการจองและการให้บริการการท่องเที่ยวออนไลน์ จัดวางระบบกลไกการบริหารจัดการแบรนด์

- **โครงการพัฒนาศักยภาพและเตรียมความพร้อมด้านการท่องเที่ยวและบริการของชุมชนท้องถิ่น** การท่องเที่ยวที่สร้างรายได้ให้กับเศรษฐกิจฐานรากจำเป็นต้องคำนึงถึงศักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยวของเจ้าบ้านหรือชุมชนท้องถิ่นด้วย โดยดำเนินการออกแบบกิจกรรมและดำเนินการสร้างความรู้ความเข้าใจในการเป็นเจ้าบ้านที่ดีให้กับชุมชนเกาะพะงัน ดำเนินการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้ชุมชนที่อยู่ในกลุ่มการบริการสินค้าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ฝึกทักษะจิตวิทยาการบริการกับนักท่องเที่ยวจริง รวมกลุ่มชุมชนท้องถิ่นในรูปแบบของเครือข่ายท่องเที่ยวชุมชนเพื่อสร้างความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิก

- **โครงการมะพร้าวเพื่อชีวิต เกาะพะงัน** ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงรากวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับมะพร้าว ความต้องการคงไว้ซึ่งอาชีพที่สะท้อนบอกถึงตัวตนคนเกาะพะงันสามารถนำมาพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นร่วมกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้โดยดำเนินการออกแบบกิจกรรมรายปีและกำหนดในปฏิทินของเกาะ โดยให้เป็นวันมะพร้าวหรือเทศกาล ที่นำผลิตผลมะพร้าวมาใช้เป็นธีม (Theme) ในการดำเนินการ ทำการสื่อสารทางการตลาด เช่นการประกวดผลิตภัณฑ์มะพร้าวดีเด่น ประกวดกิจกรรมท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม ธุรกิจท่องเที่ยว มีการประสานความร่วมมือในการตกแต่งสถานที่ และให้บริการด้วยผลิตภัณฑ์มะพร้าวเป็นหลัก ทั้งเมนูอาหาร สปาและการนวดด้วยผลิตภัณฑ์มะพร้าว การตกแต่งสถานที่ทั้งเกาะและในสถานประกอบการ ดำเนินการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการต่อยอดผลิตภัณฑ์มะพร้าว สร้างโอกาสในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับมะพร้าวแก่ชุมชนที่ประกอบอาชีพสวนมะพร้าว โดยมีการพัฒนาระบบและกลไกในการขับเคลื่อนและยกระดับโครงการมะพร้าวเพื่อชีวิตให้เกิดความยั่งยืนในระยะยาว

5.2 การอภิปรายผล

ในการศึกษาครั้งนี้ มุ่งเน้นในการศึกษาศักยภาพทางการท่องเที่ยวของเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อกำหนดเขตการจัดการการท่องเที่ยวของเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยการศึกษาครั้งนี้เป็นการประยุกต์แนวคิดการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมาใช้ในการศึกษาซึ่งประยุกต์แนวคิดของรำไพพรรณ แก้วสุริยะ (2547) และต่อยอดงานวิจัยของพิมพ์ภัส พงศกรรังศิลป์ และคณะ (2558 ก.) ในการศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวทุกมิติที่มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และการจัดทำเขตการใช้ประโยชน์ของพื้นที่เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผลการวิจัยพบว่า เกาะพะงันมีศักยภาพด้านระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว เพราะการท่องเที่ยวเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานีในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาจะมีความหนาแน่นของนักท่องเที่ยวในช่วงงานกิจกรรม Full Moon Party แต่ในช่วงระยะเวลาอื่นนักท่องเที่ยวจะน้อยลง ซึ่งแตกต่างจากงานของ พิมพ์ภัส พงศกรรังศิลป์ และคณะ (2558 ก.) ที่พบว่าปัญหาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยวในเกาะลันตาค่อนข้างมากทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรคในการขับเคลื่อนภาคการท่องเที่ยว โดยการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวในเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานีนั้นสอดคล้องกับผลการวิจัยของปานจิตร จินหิรัญ และพีรสิทธิ์ คำนวนศิลป์ (2556) ที่กล่าวถึงการเติบโตของการท่องเที่ยวในเกาะพะงันทำให้นักท่องเที่ยวจำนวนมากเดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะพะงันทำให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ดังเห็นได้จากสิ่งที่ปานจิตร จินหิรัญ และพีรสิทธิ์ คำนวนศิลป์ (2556) ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนบริบทของสังคมชนบทเป็นสังคมเมืองมากขึ้น ซึ่งสิ่งนี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามพลวัตการเปลี่ยนแปลงและการแพร่กระจายของวัฒนธรรมที่ทำให้วัฒนธรรมท้องถิ่นถูกผสมจากวัฒนธรรมภายนอกชุมชน และณัฐา คุ่มแคว้นและคณะ (2553) ได้กล่าวถึงประเด็นดังกล่าวว่าการท่องเที่ยวก่อให้เกิดผลกระทบต่อวิถีชีวิต วัฒนธรรมและสังคม เศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่นอย่างแน่นอน ชีตความสามารถในการต้านทานพลวัตการเปลี่ยนแปลงขึ้นอยู่กับศักยภาพหรือขีดความสามารถในการปรับตัวของชุมชน

ผลการวิจัย พบว่าเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีศักยภาพในด้านทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่อุดมสมบูรณ์ มีความหลากหลายของกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยวรรณ คงประเสริฐ (2551) ที่พบว่าเกาะพะงันมีความหลากหลายทางทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางพักผ่อนหย่อนใจในเกาะพะงันนอกเหนือจากงาน Full Moon Party แต่เนื่องจากชื่อเสียงความโดดเด่นของงาน Full Moon Party ทำให้นักท่องเที่ยวจำนวนมากมาหาศาลถูกดึงดูดให้มาท่องเที่ยวในช่วงงาน Full Moon Party โดย

รารัตน์ ว่องอภิวรรณกุล (2543) ได้กล่าวถึงการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวจำนวนมากเกิดขึ้นในช่วงงาน Full Moon Party ที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ทั้งนี้ในส่วนของการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นต่อการจัดการการท่องเที่ยวนั้น ผลการวิจัยพบว่า มากกว่าครึ่งของกลุ่มตัวอย่างไม่ต้องการมีส่วนร่วมกับการจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งแตกต่างจากพิมพ์ลัส พงศกรรังศิลป์ และคณะ (2558 ข.) ที่สรุปว่าชุมชนห้วยน้ำขาว อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ ต้องการมีส่วนร่วมกับการจัดการการท่องเที่ยวค่อนข้างมาก ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากความสัมพันธ์ภายในชุมชนห้วยน้ำขาวที่เป็นมิติในระดับตำบลและชุมชนท้องถิ่นมีความใกล้ชิดกับแหล่งท่องเที่ยว รู้สึกหวงแหนและต้องการร่วมสร้างการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แต่เกาะพะงันเป็นมิติในระดับอำเภอ ประกอบกับการเป็นเมืองท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวระดับโลกทำให้ความรู้สึกมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นน้อยกว่า โดยสิ่งหนึ่งที่อาจจะเป็นเหตุผลทำให้ชุมชนท้องถิ่นไม่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเพราะ ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนท้องถิ่นมีทัศนคติว่าการท่องเที่ยวทำให้เกิดปัญหาค่าครองชีพ ราคาสินค้าอุปโภคบริโภคแพงขึ้นมากเป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมาคือ ความเหลื่อมล้ำของรายได้ ปัญหาสังคม การล่มสลายของชุมชนชนบท เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปานจิตร จินหิรัญ และพีรสิทธิ์ คำนวนศิลป์ (2556) ที่ได้กล่าวถึงปัญหาดังกล่าว แม้ว่าชุมชนท้องถิ่นจะมีทัศนคติที่ดีว่าการท่องเที่ยวทำให้คนเกาะพะงันมีความภาคภูมิใจว่าบ้านของตนเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับโลก สามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวได้จำนวนมาก ซึ่งเป็นผลประโยชน์ด้านบวกของการท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวใด เพียงแต่ปัญหาหรือผลกระทบด้านลบจะส่งผลกระทบชัดเจนหรือไม่ ซึ่งเกาะพะงันเป็นเมืองท่องเที่ยวระดับโลก จึงทำให้ผลกระทบด้านลบส่งผลกระทบชัดเจน เพราะจากการวิจัยพบว่าชุมชนท้องถิ่นส่วนหนึ่งไม่ได้รู้สึกว่าตนเองมีส่วนร่วมหรือได้รับผลประโยชน์อย่างไรจากการท่องเที่ยว แต่ต้องได้รับผลกระทบที่เกิดขึ้นจึงไม่ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมใด ๆ กับการท่องเที่ยว จากการวิเคราะห์เห็นได้ว่าชุมชนท้องถิ่นเกิดความรู้สึกแปลกประหลาด หรือแปลกแยกจากเมืองท่องเที่ยว (เกาะพะงัน) ทั้ง ๆ ที่เกาะพะงันคือ บ้านเกิดเมืองนอนของตนเอง ซึ่งสาคร สมเสริฐ (2556) ได้กล่าวถึงสิ่งนี้เป็นปรากฏการณ์ที่คนถูกกีดกันออกจากสิ่งที่คิดว่าเป็นของเขา หรือเป็นสิ่งที่เขาคุ่นเคย ซึ่งในที่นี้คือ เกาะพะงัน และการท่องเที่ยวเกาะพะงันก็ใช้ทรัพยากรธรรมชาติท้องถิ่น แต่ในฐานะคนท้องถิ่นกลับไม่ได้เกี่ยวข้องใด ๆ มากนัก ด้วยเหตุนี้ หากผู้ที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวต้องการให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ต้องคำนึงถึงประเด็นด้านการแปลกแยกในมุมมองของคนท้องถิ่น และทำให้ชุมชนท้องถิ่นรู้สึกถึงการมีส่วนร่วมและความสำคัญของชุมชนท้องถิ่นต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว และการเป็นส่วนหนึ่งของแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับโลก รวมถึงการสร้างโอกาสหรือใช้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวที่ชุมชนท้องถิ่นสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ ดังเช่นกรณีตัวอย่างของชุมชนทุ่งหยีเพ็งที่เกาะลันตาในการตระหนักถึงความสำคัญของตนเองต่อการท่องเที่ยวและการรักษาทุนของชุมชนจึงเข้ามาดำเนินการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวร่วมกับการท่องเที่ยวกระแสหลักเพื่อมุ่งหวังในการธำรงรักษาทรัพยากรทางธรรมชาติ และความเป็นสังคมมุสลิม (พิมพ์ลัส พงศกรรังศิลป์ และคณะ, 2558 ก.)

อย่างไรก็ตามสิ่งที่สอดคล้องกับงานวิจัยอื่น ๆ อาทิ พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ และคณะ (2558 ก.) พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ และคณะ (2558 ข.) คือ ชุมชนท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการการท่องเที่ยวค่อนข้างน้อยในด้านการต้องมุ่งเน้นการสร้างควมพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว และความสามารถในการยอมรับได้หากการท่องเที่ยวเติบโต รายได้ทางเศรษฐกิจสูงขึ้น แต่ทรัพยากรการท่องเที่ยวอาจจะเสื่อมโทรม แต่อย่างไรก็ตาม ชุมชนท้องถิ่นในเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีความรู้ความเข้าใจว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นและการไม่เอาเปรียบนักท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงต้องเร่งสร้างการรับรู้และเข้าใจถึงการท่องเที่ยวให้ถูกต้อง ทั้งนี้ ปัญหาที่ชุมชนท้องถิ่นพบเห็นว่าเป็นปัญหาที่สำคัญของการท่องเที่ยวคือ ปัญหาด้านขยะและสิ่งปฏิกูล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิรสิทธิ์ คำวนศิลป์ และปานจิตร จินศิริ (2558) ที่กล่าวถึงปัญหาขยะว่าเป็นปัญหาสำคัญของเกาะพะงันและเมืองท่องเที่ยวอื่น ๆ ซึ่งรวมไปถึงเกาะลันตาที่พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ และคณะ (2558 ก.) พบว่าปัญหาขยะเป็นปัญหาสำคัญที่ผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการต้องให้ความสำคัญและจัดการอย่างเร่งด่วน

โดยงานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยที่ประยุกต์องค์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ด้านพืช และสัตว์ใต้ทะเลในการศึกษา ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยอื่น ๆ ด้านการท่องเที่ยวที่ศึกษาทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเฉพาะมุมมองหรือด้านที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยให้ความสำคัญกับทรัพยากรทางธรรมชาติในเชิงลึกถึงมิติของระบบนิเวศถึงพันธุ์พืช และสัตว์ใต้ทะเลที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญของการท่องเที่ยว และการพัฒนาระบบการสื่อความหมายทางธรรมชาติ ผลการศึกษาความหลากหลายของพรรณพืชมีท่อลำเลียง (vascular plants) ในเกาะพะงัน พบ 68 วงศ์ 131 สกุล 154 ชนิด พบพืชถูกคุกคาม (threatened plant) 6 ชนิด จัดอยู่ในสถานภาพพืชหายาก (rare plant) โดยผลการสำรวจทรัพยากรทางทะเลในพื้นที่เกาะพะงัน โดยการสุ่มสำรวจบริเวณ หาดเจ้าเกาะ เกาะม้า หาดกรวด ธารเสด็จ พบปะการังที่อยู่ในบัญชีชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคาม (The IUCN Red List of Threatened Species™ เรียกโดยย่อว่า IUCN Red List) ในพื้นที่เกาะพะงันมีชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามและมีความเสี่ยงสูงต่อการสูญพันธุ์ (threatened animals) คืออยู่ในกลุ่ม EN และ VU จำนวน 9 ชนิด คิดเป็นร้อยละ 25.0 ด้วยความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทางธรรมชาติทั้งทางบกและทะเลทำให้เกาะพะงันมีศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยว และสามารถสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวที่นอกเหนือการท่องเที่ยวในกิจกรรม Full Moon Party ด้วยการนำไปพัฒนาเป็นเส้นทางการศึกษาธรรมชาติที่สามารถจัดทำระบบป้ายสื่อความหมายทางธรรมชาติเพื่อให้นักท่องเที่ยวกลุ่มที่ชื่นชอบการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติสามารถเรียนรู้และเพลิดเพลินกับธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ของเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานีได้ทั้งทางบกและทางทะเล

ทั้งนี้ เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมด 80 แหล่งกระจายอยู่ทั่วเกาะพะงัน และมีความหลากหลายทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล แหล่งท่องเที่ยวทางบก น้ำตก และภูเขา แหล่งท่องเที่ยว

เชิงวิถีชีวิต แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับแหล่งท่องเที่ยวในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ที่พิมพ์ลัส พงศกรรังศิลป์ และคณะ (2558 ก.) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเกาะลันตา ด้วยความหลากหลายของทรัพยากรการท่องเที่ยวทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสามารถพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวอื่น ๆ นอกเหนือจากการท่องเที่ยวในงาน Full Moon Party ซึ่งสอดคล้องกับการแบ่งเขตพื้นที่การใช้ประโยชน์ของเกาะพะงันที่มีการแบ่งเขตพื้นที่ออกทั้งหมด 5 พื้นที่ตามศักยภาพของแต่ละพื้นที่ เพื่อเป็นการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวให้กระจายออกจากงาน Full Moon Party ซึ่งจะทำให้นักท่องเที่ยวมีการพักผ่อนที่เกาะพะงันในระยะเวลาจำนวนวันที่ยาวนานขึ้น โดยส่งผลให้เกิดการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวออกไปยังภาคส่วนอื่น ๆ และอาจจะส่งผลต่อการยอมรับและการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นมากขึ้น ซึ่งฉัตรปรี อยู่เย็น และอภิสิทธิ์ ตั้งเกียรติศิลป์ (2553) ได้นำเสนอผลงานวิจัยที่สนับสนุนงานนี้ในส่วนของการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในเกาะสมุยและเกาะพะงันนั้น พบว่ามีเหตุผลสำคัญจากความงดงามของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และด้วยการที่เกาะพะงันมีศักยภาพในด้านนี้จึงสามารถนำมาใช้ในการดึงดูดนักท่องเที่ยวได้

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้ได้ดำเนินการวิเคราะห์ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวในเกาะพะงันทั้งด้านความสวยงามของธรรมชาติ และด้านการบริหารจัดการ ซึ่งโดยสรุปพบว่า เกาะพะงันมีศักยภาพด้านความสวยงามของทรัพยากรทางธรรมชาติค่อนข้างดี แต่ยังมีแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งที่มีศักยภาพทางด้านการบริหารจัดการค่อนข้างต่ำ ดังนั้น ในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จำเป็นที่ต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามระดับศักยภาพเพื่อให้นักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมเยือนสามารถได้รับความประทับใจจากการท่องเที่ยวและกลับมาเยี่ยมเยือนเกาะพะงันอีกครั้ง ซึ่งดร.ชนิ เอมพันธุ์ (2549 ก.) ได้ให้แนวทางในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่กำหนดเป็นระดับนโยบาย ระดับพื้นที่และระดับโครงการ โดยนำข้อมูลที่ได้มาจากการประเมินศักยภาพเป็นแนวทางในการพัฒนา

ในงานวิจัยนี้ได้ดำเนินการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายเพื่อกระจายการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวจากแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ซึ่งเป็นการลดผลกระทบทางการท่องเที่ยวในระยะยาว และนำผลการวิจัยที่ได้รับมาวิเคราะห์ศักยภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทั้งจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ก่อนนำมาพัฒนาเป็นแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ระยะเวลา 5 ปี ประกอบไปด้วยโครงการทั้งหมด 5 โครงการ งบประมาณ 190 ล้านบาท และได้นำเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเพื่อนำไปสู่การดำเนินการในเชิงปฏิบัติการต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาที่พบว่าเกาะพะงันมีศักยภาพทางด้านทรัพยากรสูง มีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรม หากแต่ยังมีประเด็นปัญหาอุปสรรคที่สะท้อนจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยประเด็นปัญหาเร่งด่วนคือปัญหาทางด้านการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โบราณสถาน และปัญหาทางด้านแรงงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวทั้งการขาดแคลนแรงงานและการที่มีจำนวนแรงงานต่างด้าวเพิ่มมากขึ้น นำมาซึ่งปัญหาสังคม รวมไปถึงปัญหาการเข้ามาดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มนักลงทุนต่างชาติ ทั้งทางด้านธุรกิจที่พัก โรงแรม วิลล่า ร้านอาหาร ธุรกิจดำน้ำ ภัตตาคาร ร้านอาหาร ธุรกิจสปา นายหน้าจัดหาอสังหาริมทรัพย์ ดังนั้นเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเกาะพะงันจึงควรดำเนินการพัฒนาตามแผนการจัดการดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับแนวทางบริหารจัดการดังต่อไปนี้

5.3.1 ด้านทรัพยากรและแหล่งท่องเที่ยว

ประเด็นเร่งด่วนคือสภาพแวดล้อมโดยรวมของแหล่งท่องเที่ยวที่ควรมีมาตรการในการจัดการขยะและน้ำเสีย มีการบังคับใช้กฎหมาย รวมทั้งการรณรงค์ให้มีการคัดแยกขยะ และการลดขยะต้นทาง การบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงคลองหรือแหล่งน้ำสาธารณะ นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการบูรณาการเกี่ยวกับผังเมืองเพื่อลดปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน มีการแบ่งโซนตามกิจกรรมการใช้พื้นที่สอดคล้องกับการพัฒนาและการขยายตัวของเมือง รวมทั้งให้ความสำคัญกับการกำหนดพื้นที่สาธารณะประโยชน์ ทางลงชายหาด พื้นที่สีเขียว และเข้มงวดกับกิจกรรมที่ไม่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

5.3.2 ด้านการบริการและสถานประกอบการทางการท่องเที่ยว

ประเด็นเร่งด่วนคือการแก้ไขปัญหาทางด้านแรงงานที่ขาดแคลนและคุณภาพของแรงงาน ควรมีการตรวจสอบ เข้มงวดและดูแลแรงงานต่างด้าวที่เพิ่มสูงขึ้นทุกๆ ปี และมีบางส่วนที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน มีการลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย นำมาซึ่งปัญหาสังคมทั้งด้านสาธารณสุข อาชญากรรม อาทิเช่น ลักขโมย ล้วงกระเป๋า นักท่องเที่ยวในฟูลมูนปาร์ตี้ ทั้งนี้ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันผลักดันแรงงานท้องถิ่น มีการฝึกอบรมทักษะและส่งเสริมฝีมือแรงงานอย่างสม่ำเสมอ

นอกจากนี้ภาครัฐควรกำกับดูแลและเข้มงวดกับปัญหาการเพิ่มขึ้นของจำนวนสถานประกอบการ โดยเฉพาะโรงแรม ที่พัก ที่ไม่ได้จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย ทำให้ยากในการดูแลควบคุมคุณภาพ ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวเกาะพะงัน รวมทั้งมีมาตรการในการควบคุมการเปลี่ยนมือของธุรกิจท้องถิ่นไปเป็นของนายทุนต่างชาติที่เข้ามาประกอบธุรกิจทางการท่องเที่ยว ทั้งธุรกิจที่พัก โรงแรม วิลล่า ร้านอาหาร ธุรกิจดำน้ำ ภัตตาคาร ร้านอาหาร ธุรกิจสปา นายหน้าจัดหาอสังหาริมทรัพย์ รวมไปถึงปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ และการก่อการร้าย อันเป็นปัญหาที่สำคัญของเกาะพะงัน

5.3.3 ด้านการตลาดและการสื่อสารภาพลักษณ์เชิงบวก

ควรต้องบังคับใช้กฎหมายให้สามารถแก้ไขปัญหาการหลอกลวง เอารัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยว ทั้งรถโดยสาร ยานพาหนะขนส่งในพื้นที่เกาะพะงัน รวมไปถึงการตั้งคลินิกเถื่อนในคืนที่มีพุลมุนปาร์ตี้ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีมีความเป็นเมืองน่าเที่ยว มีการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นกิจกรรมทางเลือกที่จะส่งเสริมภาพลักษณ์อันสอดคล้องกับความเป็นพระจันทร์หลากสี หลากหลายประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวของเกาะพะงัน การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ๆ ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวพักนานขึ้น ทั้งกิจกรรมดำน้ำ เดินป่าศึกษาธรรมชาติ กิจกรรมเชิงส่งเสริมสุขภาพ โยคะ มวยไทย กิจกรรมเชิงวิถีชีวิต การลาถาย ฝ่ามดัย้อม การเลี้ยงผึ้งโพรง รวมไปถึงเส้นทางท่องเที่ยวที่น่า มะพร้าวมาสร้างเป็นธีมหลัก โดยสื่อสารข้อมูลไปยังกลุ่มตลาดเป้าหมาย ให้นักท่องเที่ยวเห็นถึงความงามของ เกาะพะงันตามแบรนด์ที่สร้างขึ้น

5.3.4 ด้านชุมชนท้องถิ่น

ส่งเสริมการรวมกลุ่มผู้ประกอบการชุมชนหรือกลุ่มท่องเที่ยวชุมชนเพื่อพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต เป็นอาชีพรอง มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนที่เชื่อมโยงกับผลิตผลทางการเกษตร ทั้งนี้ควร ต้องมีการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนโดยใช้การท่องเที่ยวเป็นตัวขับเคลื่อนและเตรียมความพร้อมต่อการ ขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในอนาคต รวมไปถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีการจัด ระเบียบเมือง ภูมิทัศน์ให้สะอาดตามีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

เอกสารอ้างอิง

- ฉัตรปารี อยู่เย็นและอภิสิทธิ์ ตั้งเกียรติศิลป์. 2553. ปัจจัยทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวในการเลือกพัก โรงแรมและรีสอร์ทในเกาะสมุยและเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *RMUTT Global Business and Economics Review*. 5(2), 79 – 89.
- ณัฐา คุ่มแคว้น สุชาวดี จินาญาติ และนิพัทธ์ ไหมจ้อย. 2553. วัฒนธรรมต่างชาติ” พลวัตที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และวัฒนธรรม ของชุมชนอำเภอเกาะสมุยและเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: กระทรวงวัฒนธรรม.
- ดร.ชนันท์ เอ็มพันธุ์. 2549ก. การวางแผนการท่องเที่ยว. เอกสารประกอบการสอนวิชา 308511 หลักนันทนาการและการท่องเที่ยว. ภาควิชาอนุรักษวิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ดร.ชนันท์ เอ็มพันธุ์. 2549ข. ทรัพยากรท่องเที่ยว. เอกสารประกอบการสอนวิชา 308511 หลักนันทนาการและการท่องเที่ยว. ภาควิชาอนุรักษวิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ดร.ชนันท์ เอ็มพันธุ์. 2549ค. การประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ. เอกสารประกอบการสอนวิชา 308511 หลักนันทนาการและการท่องเที่ยว. ภาควิชาอนุรักษวิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- น.วรณัฐ ฐานะกาญจน์. 2541. การวางแผนด้านนันทนาการ. เอกสารประกอบการสอนวิชา 308431 การจัดการอุทยานและพื้นที่นันทนาการ. ภาควิชาอนุรักษวิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- น.วรณัฐ ฐานะกาญจน์. 2546. การวางแผนอุทยาน. เอกสารประกอบการสอนวิชา 308521 การวางแผนและออกแบบอุทยานและพื้นที่นันทนาการขั้นสูง. ภาควิชาอนุรักษวิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- นิพัทธ์ นุ่นสง. 2549. การประเมินศักยภาพทรัพยากรนันทนาการฐานป่าไม้. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นุชฤดี รุ่ยใหม่ 2549. ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวในเกาะพะงัน. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ปาริชาติ จินทธีรและ พิรสิทธิ์ คำนวนศิลป์. 2556. ศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนชาวเกาะพะงัน. บทความวิจัย เสนอในการประชุมมหาดไทยวิชาการ ครั้งที่ 4 วันที่ 10 พฤษภาคม 2556.
- ปิยวรรณ คงประเสริฐ. 2551. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการเพื่อการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ปริญญาโท (วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์. 2558. การประเมินคาร์บอนฟุตพริ้นท์จากการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลและชายหาด กรณีศึกษา เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
- พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ และคณะ. 2558 ก. การพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา หมู่เกาะลันตา จังหวัดกระบี่. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ และคณะ. 2558 ข. แนวทางการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวพุน้ำร้อนเค็มคลองท่อม จังหวัดกระบี่. ร่างรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- พิธีสิทธิ์ คำนวนศิลป์ และปานจิตร จินห์ริญ. 2558. สถานการณ์การท่องเที่ยวและการจัดการขยะบนเกาะพะงัน: กรณีศึกษาเชิงสำรวจ. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 32(1), 165-171.
- วรรัตน์ ว่องอภินันท์กุล. 2543. ผลกระทบของ Fullmoon Party ต่อชุมชนเกาะพะงัน สุราษฎร์ธานี. รายงานวิจัย. สุราษฎร์ธานี: โรงพยาบาลสวนสราญรมย์ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข
- วิวัฒน์ จันทร์กิตทอง. 2558. ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติธารเสด็จ-เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. การประชุมมหาดใหญ่วิชาการ ครั้งที่ 6. 28 มิถุนายน พ.ศ. 2558.
- ศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์. 2558. พฤติกรรมและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลและชายหาด กรณีศึกษา เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
- ศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์ สมจินตนา คุ่มภัย ปิยะ ปานผู้มีทรัพย์ สุชาติ ฉันทสำราญ และวิลาวัลย์ ดึงไธรัตน์. 2558. ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างตลาดและพฤติกรรมนักท่องเที่ยว จังหวัดกระบี่. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- ศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์ และสุชาติ ฉันทสำราญ. 2557. การศึกษาศักยภาพทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวต่อการสร้างรายได้ในพื้นที่ภาคใต้. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- สาคร สมเสริญ (2556). ความแปลกแยกของมนุษย์ในสังคมสมัยใหม่. วารสารนักบริหาร. 33(3): 66 – 74.
- สิริรัตน์ นาคแป้น. 2558. พฤติกรรมและแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในการมาท่องเที่ยวเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สุรเชษฐ์ เชษฐมาส, ดร.ดร.ชนิ เอ็มพันธ์, วิจักขณ์ ฉิมโฉมและวิชาญ เอียดทอง. 2538. โครงการศึกษาการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ กรณีภาคใต้. ศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. (เสนอต่อ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย).

- Priskin J. 2001. Assessment of natural resources for nature-based tourism: the case of the Central Coast Region of Western Australia. *Tourism Management* 22 (2001): 637-648.
- Rotich D. 2012. Concept of zoning Management in Protected Areas. *Journal of Environment and Earth Science* 2 (10): 173-183

ภาคผนวก 1
ตารางการเดินเรือ

ตารางภาคผนวกที่ 1 ตารางการเดินทางเรือมายังเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

เวลาออก	เวลาถึง	เวลาออก	เวลาถึง
ตารางเวลา เรือเฟอร์รี่ (บริษัท ราชาเฟอร์รี่)			
ดอนสัก – พะงัน		พะงัน – ดอนสัก	
06.00 น.	08.30 น.	05.00 น.	07.30 น.
08.00 น.	10.30 น.	07.00 น.	09.30 น.
10.00 น.	12.30 น.	09.00 น.	11.30 น.
12.00 น.	14.30 น.	11.00 น.	13.30 น.
14.00 น.	16.30 น.	13.00 น.	15.30 น.
16.00 น.	18.30 น.	15.00 น.	17.30 น.
18.00 น.	20.30 น.	17.00 น.	19.30 น.
สมุย – พะงัน		พะงัน – สมุย	
09.00 น.	10.30 น.	07.00 น.	08.30 น.
14.00 น.	15.30 น.	12.00 น.	13.30 น.
18.00 น.	19.30 น.	16.00 น.	17.30 น.
ตารางเวลา เรือกลางคืน (เรือนอน)			
สุราษฎร์ธานี – พะงัน		พะงัน – สุราษฎร์ธานี	
23.00 น.	06.00 น.	22.00 น.	05.00 น.
ตารางเวลา เรือด่วนบริษัทส่งเสริมรุ่งเรือง จำกัด			
ดอนสัก – พะงัน		พะงัน – ดอนสัก	
10.00 น.	11.45 น.	12.30 น.	15.30 น.
สมุย – พะงัน		พะงัน – สมุย	
09.00 น.	09.45 น.	07.00 น.	07.45 น.
11.00 น.	11.45 น.	12.30 น.	13.15 น.
17.30 น.	18.15 น.	17.00 น.	17.45 น.
เกาะเต่า – พะงัน		พะงัน – เกาะเต่า	
10.00 น.	11.30 น.	10.00 น.	11.30 น.
15.00 น.	16.30 น.	12.30 น.	14.00 น.
ชุมพร – เกาะพะงัน		เกาะพะงัน – ชุมพร	
07.00 น.	11.30 น.	12.30 น.	18.00 น.

ตารางเวลา บริษัท ซีทราน ดิสคอฟเวอรี่			
ดอนสัก – พะงัน		พะงัน – ดอนสัก	
11.00 น	13.30 น	08.00 น.	1030 น
14.00 น.	17.00 น	10.30 น	13.0 น
สมุย (บางรักษ์) – พะงัน		พะงัน – สมุย (บางรักษ์)	
08.00 น.	08.30 น	08.00 น.	08.30 น
13.00 น	13.30 น	10.30 น	11.00 น
16.30 น	17.00 น	16.30 น	17.00 น
เกาะเต่า – เกาะพะงัน		เกาะพะงัน – เกาะเต่า	
06.30 น.	08.00 น	08.30 น	10.00 น.
09.00 น	10.30 น	13.30 น	15.00 น
15.00 น	16.30 น	17.00 น	18.30 น
ตารางเวลา บริษัท เรือเร็วลมพระยา จำกัด			
ดอนสัก – พะงัน		พะงัน – ดอนสัก	
เวลาออก	เวลาถึง	เวลาออก	เวลาถึง
10.10 น.	11.45 น.	07.20 น.	08.45 น.
12.30 น	14.00 น.	09.00 น	10.30 น.
16.00 น	17.30 น	12.00 น	13.30 น
18.00 น.	19.30 น	14.30 น.	16.15 น
สมุย (หน้าทอน) – พะงัน		พะงัน – สมุย (หน้าทอน)	
11.15 น.	11.45 น.	07.20 น.	07.50 น.
13.30 น	14.00 น.	09.00 น	09.30 น.
17.00 น	17.30 น	12.00 น	12.30 น.
19.00 น.	19.30 น	14.30 น.	15.00 น.
สมุย (แม่น้ำ) – พะงัน		พะงัน – สมุย (แม่น้ำ)	
08.00 น	08.20 น	11.00 น.	11.20 น
12.30 น	12.50 น	16.20 น	16.40 น
ชุมพร – เกาะพะงัน		เกาะพะงัน – ชุมพร	
07.00 น.	10.45 น	08.30 น	11.45 น
13.00 น	16.10 น	13.00 น	16.15 น

เกาะเต่า – เกาะพะงัน		เกาะพะงัน – เกาะเต่า	
06.00 น.	07.10 น	08.30 น	09.30 น
09.30 น	10.45 น	13.00 น	14.15น.
15.00 น	16.10 น	17.30 น.	18.30 น
ตารางเวลา เรือ หาดรีนครีน			
เกาะสมุย (บางรักษ์) – พะงัน (หาดรีน)		พะงัน (หาดรีน) – เกาะสมุย (บางรักษ์)	
10:30 น.	11:15 น.	9:30 น.	10:15 น.
13:00 น.	13:45 น.	11:40 น.	12:25 น.
14:00 น.	14:45 น.	14:30 น.	15:15 น.
18:00 น.	18:45 น.	17:30 น.	18:15 น.

ภาคผนวก2

รายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวเกาะพะงัน

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อแหล่ง	หาดสลัด
ที่ตั้งตามการปกครอง	ตำบลเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0606705 1081979
ประเภทแหล่ง	ชายหาด
เส้นทางเข้าถึง	คอนกรีตเสริมเหล็ก รถวิ่งได้ 2 เลน ทางลาดชันเล็กน้อย สามารถเข้าถึงได้ตลอดทั้งปี
ลักษณะเด่น	เป็นหาดที่สวยงาม มีแนวปะการังห่างจากชายฝั่งประมาณ 150 เมตร
ตำนาน เรื่องเล่า	เป็นหาดที่โจรสลัดใช้ซ่อนตัวระหว่างที่ออกปล้น เมื่อได้สินค้าเต็มลำเรือก็จะออกเรือไปขายสินค้า
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	ปิดหน้าหาดด้วยโรงแรม ที่พัก ร้านค้า ร้านอาหาร ร้านเช่ารถ ต้องเดินผ่านโรงแรม หรือรีสอร์ทจึงจะไปถึงหาดได้ มีสภาพธรรมชาติบางส่วนเล็กน้อย บริเวณที่เป็นเนินเขา และโขดหิน
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	บ้านพัก ร้านอาหาร แก้วีสนาม ซึ่งเป็นของสถานประกอบการจัดเตรียมไว้
กิจกรรมนันทนาการ	พายเรือคายัค อาบแดด กิจกรรมชายหาดต่างๆ ดำน้ำตื้น เล่นน้ำ เป็นต้น
ผลกระทบ	ไม่พบขยะบริเวณหาด
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	หาดแม่หาด เกาะม้า หาดเทียน น้ำตกวังไทร
ภาพประกอบ	 สภาพทั่วไป

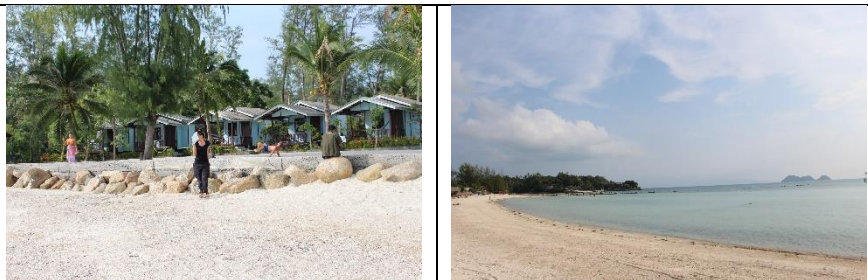
หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อแหล่ง	หาดกรวด
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ที่ดินที่เอกชน
ที่ตั้งตามการปกครอง	ตำบลเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0606027 1081621
ประเภทแหล่ง	ชายหาด
เส้นทางเข้าถึง	ทางแยกจากถนนหลัก เป็นทางลูกรัง ลาดชัน ผิวทางขรุขระ
ลักษณะเด่น	เป็นหาดสั้นๆ มีความเป็นส่วนตัวสูง เป็นแหล่งอนุรักษ์หอยมือเสือ และมีจุดสำหรับดำน้ำตื้นได้
ตำนาน เรื่องเล่า	-
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	ปิดล้อมด้วยรีสอร์ทขนาดเล็ก 2 แห่ง มีอาคารและสิ่งปลูกสร้างที่มีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	ที่พัก (รีสอร์ท และบังกะโล) ร้านอาหาร สิ่งอำนวยความสะดวกทั้งหมดเป็นของผู้ประกอบการ
กิจกรรมนันทนาการ	ดำน้ำตื้น อาบแดด เล่นน้ำ กิจกรรมชายหาดต่างๆ
ผลกระทบ	ไม่พบขยะบริเวณหาด
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	หาดเทียน หาดสลัด
ภาพประกอบ	 สภาพทั่วไป

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อแหล่ง	หาดเทียน
ที่ตั้งตามการปกครอง	ตำบลเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0606021 1081379
ประเภทแหล่ง	ชายหาด
เส้นทางเข้าถึง	ทางแยกจากถนนหลัก เป็นทางลูกรัง ลาดชัน ผิวทางขรุขระ
ลักษณะเด่น	เป็นหาดที่มีแนวหินโสโครกกันระหว่างบริเวณที่เล่นน้ำได้ และชายหาด
ตำนาน เรื่องเล่า	-
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	มีพื้นที่ธรรมชาติในอยู่บ้าง และมีบ้านพักตากอากาศ รีสอร์ท บังกะโลกระจายตัวอยู่รอบๆ
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	ที่พัก ร้านอาหาร ซิงช้า โต๊ะ-เก้าอี้ผ้าใบ
กิจกรรมนันทนาการ	เล่นน้ำ ดำน้ำตื้น กิจกรรมชายหาด ชมวิวทิวทัศน์
ผลกระทบ	พบขยะทะเลติดชายหาดค่อนข้างมาก
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	หาดกรวด หาดยาว
ภาพประกอบ	 สภาพทั่วไป

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อแหล่ง	หาดยาว
ที่ตั้งตามการปกครอง	หมู่ 8 บ้านศรีธนู ตำบลเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0606057 1081013
ประเภทแหล่ง	ชายหาด
เส้นทางเข้าถึง	คอนกรีตเสริมเหล็ก 2 เลน (เส้นทางหลัก) เข้าถึงได้ง่าย
ลักษณะเด่น	หาดทรายสวยงาม ขาวสะอาด มีแนวปะการังบริเวณจุดสิ้นสุดหาดทั้ง 2 ด้าน
ตำนาน เรื่องเล่า	-
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	หาดทอดตัวยาวทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของเกาะพะงัน ถูกล้อมด้วยสถานประกอบการ เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ร้านเช่ารถ เป็นต้น
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	ร้านค้า ที่พัก ร้านอาหาร บริการ Taxi boat ท่าเรือสปีดโบ๊ท
กิจกรรมนันทนาการ	พายเรือคายัค เล่นน้ำ อาบแดด ดำน้ำตื้น
ผลกระทบ	
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	หาดเทียน หาดกรวด หาดสน
ภาพประกอบ	 สภาพทั่วไป

หัวข้อ	รายละเอียด	
ชื่อแหล่ง	หาดสน	
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ที่ดินที่เอกชน	
ที่ตั้งตามการปกครอง	ตำบลเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี	
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0605561 1080247	
ประเภทแหล่ง	ชายหาด	
เส้นทางเข้าถึง	คอนกรีตเสริมเหล็ก 2 เลน (เส้นทางหลัก) เข้าถึงได้ง่าย	
ลักษณะเด่น	หาดขนาดเล็ก ปิดด้วยหินโสโครก มีความเป็นส่วนตัว	
ตำนาน เรื่องเล่า	-	
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	ล้อมรอบด้วยสถานประกอบการ ได้แก่ ที่พัก โรงแรม บังกะโล มีการตกแต่งภูมิทัศน์อยู่บ้าง มีผักบุ้งทะเล และมีเศษซากปะการังบริเวณหาดมาก	
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	ที่พัก ร้านอาหาร	
กิจกรรมนันทนาการ	อาบแดด เล่นน้ำ ชมวิว กิจกรรมชายหาด	
ผลกระทบ		
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	หาดยาว หาดเจ้าเภา	
ภาพประกอบ		
	สภาพทั่วไป	
		สิ่งก่อสร้าง

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อแหล่ง	หาดเจ้าเภา
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ที่ดินที่เอกชน
ที่ตั้งตามการปกครอง	ตำบลเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0605532 1079554
ประเภทแหล่ง	ชายหาด
เส้นทางเข้าถึง	คอนกรีตเสริมเหล็ก 2 เลน (เส้นทางหลัก) เข้าถึงได้ง่าย
ลักษณะเด่น	เป็นจุดชมพระอาทิตย์ตก
ตำนาน เรื่องเล่า	-
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	ล้อมรอบด้วยสถานประกอบการ เช่น ที่พัก โรงแรม บังกะโล รีสอร์ท มีพื้นที่ธรรมชาติให้เห็นได้บ้าง แต่น้อย
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	ที่พัก ร้านอาหาร พุน้ำพุเรือ
กิจกรรมนันทนาการ	อาบแดด เล่นน้ำ ชมพระอาทิตย์ตก
ผลกระทบ	พบขยะทะเลทั่วหาด
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	หาดสน หาดศรีธนู
ภาพประกอบ	 สภาพทั่วไป

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อแหล่ง	หาดศรีธนู
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ที่ดินที่เอกชน
ที่ตั้งตามการปกครอง	หมู่ 8 บ้านศรีธนู ตำบลเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0605628 1078597
ประเภทแหล่ง	ชายหาด
เส้นทางเข้าถึง	เป็นทางแยกห่างจากถนนหลักประมาณ 200-300 เมตร
ลักษณะเด่น	เป็นหาดที่สวยงามเป็นอันดับที่ 3 ของเกาะพะงัน เงียบสงบ อยู่ใกล้กับแนวปะการัง
ตำนาน เรื่องเล่า	-
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	มีพื้นที่บางส่วนติดกับป่าโกงกาง มีการกระจายของสถานประกอบการให้เห็น เช่น โรงแรม ที่พัก บังกะโล รีสอร์ท
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	ที่พัก ร้านอาหาร บริการนวดแผนไทย Spa
กิจกรรมนันทนาการ	อาบแดด เล่นน้ำ ตกปลา
ผลกระทบ	พบเป็นขยะบริเวณชายหาดบ้างเล็กน้อย
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	หาดเจ้าเก่า หาดหินกอง
ภาพประกอบ	
	สภาพทั่วไป

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อแหล่ง	หาดหินกอง
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ติดพื้นที่เอกชน
ที่ตั้งตามการปกครอง	หมู่ 6 บ้านหินกอง ตำบลเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0607291 1076696
ประเภทแหล่ง	ชายหาด
เส้นทางเข้าถึง	ติดถนนสายหลัก ห่างประมาณ 10-15 เมตร
ลักษณะเด่น	เป็นหาดกว้าง น้ำตื้น ถูกแยกด้วยปากแม่น้ำทำให้มีลักษณะเป็น 2 ชายหาดน้ำทะเลใส
ตำนาน เรื่องเล่า	-
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	อยู่ใกล้แหล่งชุมชน บริเวณชายหาดพบเห็นเศษขยะทะเล เช่น เศษไม้ และขยะมูลฝอยอื่นๆ เช่น ขวดน้ำพลาสติก ขวดพลาสติก ขวดแก้ว เป็นต้น
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	ที่พัก ร้านอาหาร
กิจกรรมนันทนาการ	อาบแดด เล่นน้ำ
ผลกระทบ	พบเศษขยะบริเวณชายหาดค่อนข้างมาก
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	หาดศรีธนู
ภาพประกอบ	
	สภาพทั่วไป

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อแหล่ง	หาดวกตุ่ม
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ที่ดินที่เอกชน
ที่ตั้งตามการปกครอง	หมู่ 4 บ้านวกตุ่ม ตำบลเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0607502 1076264
ประเภทแหล่ง	ชายหาด
เส้นทางเข้าถึง	คอนกรีตเสริมเหล็ก 2 เลน (เส้นทางหลัก) เข้าถึงได้ง่าย
ลักษณะเด่น	น้ำทะเลใส มีหาดทรายสีน้ำตาลอ่อน บรรยากาศสงบ ชมวิวพระอาทิตย์ตกได้ มีต้นมะพร้าวที่ทอดยาวไปในทะเล
ตำนาน เรื่องเล่า	-
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	มีเรือประมงจอดอยู่บ้าง บางส่วนของพื้นที่หาดมีต้นโกงกางขึ้นอยู่เล็กน้อย มีสาหร่ายลอยติดหาดค่อนข้างมาก
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	ไม่พบสิ่งอำนวยความสะดวก
กิจกรรมนันทนาการ	เล่นน้ำ ชมพระอาทิตย์ตก
ผลกระทบ	มีขยะบริเวณชายหาดค่อนข้างมาก
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	หาดหินกอง หาดในวก
ภาพประกอบ	
	สภาพทั่วไป

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อแหล่ง	หาดในวก
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ที่ดินที่เอกชน
ที่ตั้งตามการปกครอง	ตำบลเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0607653 1074509
ประเภทแหล่ง	ชายหาด
เส้นทางเข้าถึง	คอนกรีตเสริมเหล็ก 2 เลน (เส้นทางหลัก) เข้าถึงได้ง่าย
ลักษณะเด่น	มีสนทรายยื่นออกไปในทะเล โดยมีลักษณะคล้ายตัว J ในภาษาอังกฤษ สามารถมองเป็นเกาะแต่ใน กับเกาะแต่น้อยได้
ตำนาน เรื่องเล่า	-
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	ติดกับถนนเส้นหลัก ซึ่งมีสถานประกอบการอยู่รอบๆ เช่น โรงแรม บังกะโล รีสอร์ท
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	ที่พัก ร้านอาหาร
กิจกรรมนันทนาการ	พายเรือคายัค เล่นน้ำ อาบแดด กิจกรรมชายหาดต่างๆ ชมพระอาทิตย์ตก สามารถเล่น board ได้
ผลกระทบ	พบขยะที่ลอยมาจากทะเลตลอดชายหาด เช่น เศษไม้ สำหรับ
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	หาดวอกตุม หาดหินกอง หาดท้องศาลา
ภาพประกอบ	 สภาพทั่วไป

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อแหล่ง	อ่าวโฉลกหลำ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ที่ดินที่เอกชน
ที่ตั้งตามการปกครอง	หมู่ 7 บ้านโฉลกหลำ ตำบลเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0609407 1082455
ประเภทแหล่ง	ชายหาด
เส้นทางเข้าถึง	คอนกรีตเสริมเหล็ก 2 เลน (เส้นทางหลัก) เข้าถึงได้ง่าย
ลักษณะเด่น	เป็นหาดโค้งครึ่งวงกลม
ตำนาน เรื่องเล่า	โฉลกหลำ มาจาก โดละตะหลำ ชื่อชาวมลายู ที่มาอยู่อ่าวนี้เป็นคนแรก (แต่ตามศัพท์ น่าจะหมายถึง อ่าวที่มีน้ำลึกมากกว่า ซึ่งมีน้ำจะสอดคล้องกับสภาพของอ่าวโฉลกหลำนัก เพราะยังมีส่วนที่เป็นแนวปะการังอยู่บางแห่ง) (กวี,2543)
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	รอบๆบริเวณชายหาดเป็นแหล่งชุมชน และสถานประกอบการ เช่น ร้านค้า ร้านอาหาร ที่พัก บังกะโล เกรสเฮ้าส์ เป็นต้น เป็นพื้นที่จอดเรือประมง
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	ที่พัก ร้านค้า ร้านอาหาร
กิจกรรมนันทนาการ	ชมวิว กิจกรรมชายหาด
ผลกระทบ	พบเห็นขยะมูลฝอยบริเวณชายหาดบ้าง เล็กน้อย
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	หาดแม่หาด หาดโฉลกหลำ เกาะม้า
ภาพประกอบ	
	สภาพทั่วไป
	
	ชุมชนโดยรอบ

หัวข้อ	รายละเอียด	
ชื่อแหล่ง	หาดรีน	
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ที่ดินที่เอกชน	
ที่ตั้งตามการปกครอง	หมู่ 4 ต.บ้านใต้ อ.เกาะพะงัน จ.สุราษฎร์ธานี	
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0617194 1069697	
ประเภทแหล่ง	ชายหาด (ความยาวประมาณ 645 เมตร)	
เส้นทางเข้าถึง	คอนกรีตเสริมเหล็ก 2 เลน (เส้นทางหลัก) เข้าถึงได้ง่าย	
ลักษณะเด่น	เป็นหาดที่มีความยาว สวยงาม หาดทรายขาวละเอียด เป็นที่นิยมของชาวต่างชาติที่มาชุมนุมกันในวันพระจันทร์เต็มดวง (Full Moon Party)	
ตำนาน เรื่องเล่า		
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	รอบๆบริเวณชายหาดเป็นแหล่งชุมชน และสถานประกอบการ เช่น ร้านค้า ร้านอาหาร ที่พัก บังกะโล เกรสเฮ้าส์ เป็นต้น	
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	บริการห้องน้ำ ร้านค้า ร้านอาหาร ร้านขายยา ธนาคาร โรงพยาบาล Taxi Boat ตู้ ATM ร้านสะดวกซื้อ	
กิจกรรมนันทนาการ	วอลเลย์บอลชายหาด คายัค เจสกี เล่นน้ำ เครื่องร่อน ดำน้ำ อาบแดด และกิจกรรมชายหาดอื่นๆ	
ผลกระทบ	พบเห็นขยะบ้างเล็กน้อย และมีการปล่อยน้ำเสียจากบริเวณชุมชน/สถานประกอบการลงมายังชายหาด และไหลลงสู่ทะเล	
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	หาดรีนใน หาดศรีกันตัง	
ภาพประกอบ	 	
	บริเวณชายหาด	
	 	
	ร้านค้าก่อนทางลงหาด	

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อแหล่ง	หาดคนที
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ติดพื้นที่เอกชน
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0617962 1070421
ประเภทแหล่ง	ชายหาด (ความยาวประมาณ 132 เมตร)
เส้นทางเข้าถึง	สามารถเข้าถึงได้ทางเรือเท่านั้น
ลักษณะเด่น	เป็นหาดขนาดเล็ก เป็นส่วนตัว
ตำนาน เรื่องเล่า	
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	มีความเป็นธรรมชาติสูง มีอาคารร้าง
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวก และสิ่งก่อสร้างที่สามารถใช้งานได้
กิจกรรมนันทนาการ	เล่นน้ำ อาบแดด
ผลกระทบ	พบเห็นขยะบริเวณชายหาด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นขยะจากทะเล และซากสิ่งก่อสร้าง
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	หาดรีน หาดยวน
ภาพประกอบ	
	บริเวณชายหาด
	
	ขยะบริเวณชายหาด

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อแหล่ง	หาดยวน
ที่ตั้งตามการปกครอง	ตำบลบ้านใต้ อำเภอกะพะงั่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0617864 1071620
ประเภทแหล่ง	ชายหาด (ความยาวประมาณ 381 เมตร)
เส้นทางเข้าถึง	เป็นทางลูกรัง ลาดชัน สามารถเข้าถึงได้ด้วยรถขับเคลื่อน 4 ล้อ
ลักษณะเด่น	หาดทรายขาว ละเอียด เป็นส่วนตัว

หัวข้อ	รายละเอียด
ตำนาน เรื่องเล่า	การสัมมนาทางโบราณคดีที่สุราษฎร์ธานีครั้งหนึ่ง เคยมีผู้กล่าวถึงที่มาของชื่อ หาดญวน เกาะพะงัน ทำนองว่า เหตุที่ได้ชื่อ หาดญวน ก็เพราะมีศพของพวกญวนลอยมาติดที่หาดแห่งนี้บ่อยๆ จากข้อสันนิษฐานดังกล่าว มีข้อสังเกต ดังนี้ 1. การที่ศพชาวญวนลอยทะเลเป็นเวลานานแล้วเกยหาดนั้น สภาพศพจะยังสามารถจำแนก (โดยชาวบ้าน) ว่าเป็นคนชาติใดได้โดยง่าย แหะหรือ 2. สภาพของหาดญวนยุคนั้น เป็นหาดที่ห่างไกล ไม่ค่อยมีผู้คนแผ้วพาน แล้วใครกันที่ได้พบศพญวน ณ หาดแห่งนี้บ่อยๆ นอกจากหาดญวนแล้ว ยังมีชื่อบ้านว่า บ้านญวน อีกแห่งหนึ่ง อยู่แถบวัดล่าง บ้านใต้ จาก “จดหมายเหตุหลวงอุดมสมบัติ พร้อมด้วยอธิบายของ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ” พ.ศ. 2505 ปรากฏความตอนหนึ่งว่า “ซึ่งว่าทำวพระกรุณาถามได้ความว่า เป็นพวกเกาะรังนก จับญวนได้ 10 คน เมืองพัง บอกว่าจับได้จะเอาเป็นความชอบของตน.....” แสดงว่า ในสมัยรัชกาลที่ 3 เคยมีพวกญวนเข้ามาบริเวณเกาะพัง หากชื่อ หาดญวน-บวนญวน มิได้หมายถึง คนชื้อยวน หรือตันไม้แล้ว ก็น่าจะหมายถึง หาดหรือบริเวณที่พวกญวน เคยถูกควบคุม หรือเคยอยู่พักมากกว่า (กวี,2543)
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	มีสภาพป่าธรรมชาติ และป่ามะพร้าว มีการทำทางเดินเป็นบันไดไม้
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	ร้านอาหาร โรงแรม สะพานไม้ ร้านค้า
กิจกรรมนันทนาการ	เล่นน้ำ อาบแดด กิจกรรมชายหาด
ผลกระทบ	มีปัญหาน้ำไม่พอใช้
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	หาดรีน หาดเทียน
ภาพประกอบ	
	สภาพทั่วไป
	
	สิ่งอำนวยความสะดวก

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อแหล่ง	หาดเทียน (ตะวันออก)
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	
ที่ตั้งตามการปกครอง	ตำบลบ้านใต้ อำเภอกะพะงั่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0618097 1071941
ประเภทแหล่ง	ชายหาด (ความยาวประมาณ 307 เมตร)
เส้นทางเข้าถึง	เป็นทางลูกรัง ลาดชัน สามารถเข้าถึงได้ด้วยรถขับเคลื่อน 4 ล้อ
ลักษณะเด่น	มีลักษณะเป็นอ่าวเล็กๆ
ตำนาน เรื่องเล่า	
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	ล้อมรอบด้วยเนินเขาที่สวยงามธรรมชาติ หาดทรายค่อนข้างละเอียด
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	ร้านค้า ร้านอาหาร เครื่องปฐมพยาบาลเบื้องต้น
กิจกรรมนันทนาการ	กิจกรรมชายหาด
ผลกระทบ	พบขยะบริเวณชายหาดบ้าง เล็กน้อย
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	หาดยวน
ศักยภาพแหล่ง	
ภาพประกอบ	 สภาพทั่วไป

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อแหล่ง	หาดหวนน้ำ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	
ที่ตั้งตามการปกครอง	ตำบลบ้านใต้ อำเภอกะพะงั่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0618310 1072275
ประเภทแหล่ง	ชายหาด
เส้นทางเข้าถึง	เป็นทางลูกรัง ลาดชัน สามารถเข้าถึงได้ด้วยรถขับเคลื่อน 4 ล้อ
ลักษณะเด่น	ลักษณะปิด คล้ายหาดส่วนตัว
ตำนาน เรื่องเล่า	
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	พื้นที่ป่าธรรมชาติล้อมรอบ
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	ร้านค้า ที่พัก

กิจกรรมนันทนาการ	คายัค เรือใบ กิจกรรมชายหาด
ผลกระทบ	
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	หาดเทียน
ศักยภาพแหล่ง	
ภาพประกอบ	
	สภาพทั่วไป
	
	สิ่งอำนวยความสะดวก

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อแหล่ง	หาดยาว (ตะวันออก)
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	
ที่ตั้งตามการปกครอง	ตำบลบ้านใต้ อำเภอกะพงงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0618024 1074169
ประเภทแหล่ง	ชายหาด
เส้นทางเข้าถึง	เป็นทางลูกรัง ลาดชัน สามารถเข้าถึงได้ด้วยรถขับเคลื่อน 4 ล้อ ทางเข้าห่างจากถนนหลักประมาณ 7 กิโลเมตร
ลักษณะเด่น	หาดมีความยาว หาดทรายค่อนข้างละเอียด และล้อมรอบด้วยพื้นที่ธรรมชาติ
ตำนาน เรื่องเล่า	
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	มีความเป็นธรรมชาติค่อนข้างสูง
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	ร้านอาหาร แก้อื้อชายหาด ที่พัก โรงแรม
กิจกรรมนันทนาการ	ดำน้ำ กิจกรรมชายหาด
ผลกระทบ	-
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	หาดหวายน้ำ น้ำตกธารประพาส
ศักยภาพแหล่ง	

ภาพประกอบ		
	สภาพทั่วไป	
		
	สิ่งอำนวยความสะดวก	

หัวข้อ	รายละเอียด	
ชื่อแหล่ง	หาดยาง	
ที่ตั้งตามการปกครอง	ตำบลบ้านใต้ อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี	
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0618043 1074732	
ประเภทแหล่ง	ชายหาด	
เส้นทางเข้าถึง	เป็นทางลูกรังลาดชัน สามารถเข้าถึงได้ด้วยรถขับเคลื่อน 4 ล้อ เข้าถึงได้ง่ายทางเรือ	
ลักษณะเด่น	หาดมีลักษณะเว้าโค้ง คล้ายอ่าวขนาดเล็กๆ เงียบสงบ	
ตำนาน เรื่องเล่า		
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	พื้นที่ธรรมชาติ	
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	เก้าอี้ชายหาด	
กิจกรรมนันทนาการ	เล่นน้ำ กิจกรรมชายหาด	
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	หาดยาว (ตะวันออก)	
ศักยภาพแหล่ง		
ภาพประกอบ		
	สภาพทั่วไป	

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อแหล่ง	หาดธารประพาส
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	อุทยานแห่งชาติธารเสด็จ-เกาะพะงัน
ที่ตั้งตามการปกครอง	ตำบลบ้านใต้ อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0618209 1075723
ประเภทแหล่ง	ชายหาด
เส้นทางเข้าถึง	เป็นทางลูกรัง ลาดชัน สามารถเข้าถึงได้ด้วยรถขับเคลื่อน 4 ล้อ สามารถเข้าทางเรือได้สะดวก และรวดเร็วกว่า
ลักษณะเด่น	มีโขดหินขนาดใหญ่อยู่หน้าหาด หาดมีลักษณะเป็นกรวดขนาดเล็ก มีธารน้ำจืดไหลมาลงหาด มีผีเสื้อจำนวนมาก
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	พื้นที่ธรรมชาติ
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	อยู่ระหว่างการก่อสร้างที่พัก
กิจกรรมนันทนาการ	เล่นน้ำ กิจกรรมชายหาด เดินป่าศึกษาธรรมชาติ
ผลกระทบ	ขยะก่อสร้างจำนวนมาก (อยู่ระหว่างการก่อสร้าง)
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	หาดยาง น้ำตกธารประพาส
ภาพประกอบ	
	สภาพทั่วไป

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อแหล่ง	หาดทองเหรง
ที่ตั้งตามการปกครอง	ตำบลบ้านใต้ อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0618006 1077735
ประเภทแหล่ง	ชายหาด
เส้นทางเข้าถึง	สามารถเข้าถึงได้ทางเดียวกับทางไปหาดธารเสด็จ โดยมีสะพานไม้เชื่อมต่อกับหาดธารเสด็จ ไม่สามารถเข้าถึงได้ทางเรือ เนื่องจากมีโขดหินบริเวณหน้าหาด
ลักษณะเด่น	เงียบสงบ
ตำนาน เรื่องเล่า	
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	ล้อมรอบด้วยป่าธรรมชาติ
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	ที่พัก โรงแรม

กิจกรรมนันทนาการ	เล่นน้ำ กิจกรรมชายหาด
ผลกระทบ	
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	หาดธารเสด็จ
ภาพประกอบ	
	สภาพทั่วไป

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อแหล่ง	หาดธารเสด็จ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	อุทยานแห่งชาติธารเสด็จ-เกาะพะงัน
ที่ตั้งตามการปกครอง	ตำบลบ้านใต้ อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0617853 1077921
ประเภทแหล่ง	ชายหาด
เส้นทางเข้าถึง	เป็นทางลูกรังลาดชัน สามารถเข้าถึงได้ด้วยรถขับเคลื่อน 4 ล้อและสามารถเข้าถึงสะดวกโดยทางเรือ
ลักษณะเด่น	เป็นหาดที่ต่อเนื่องกับหาดทองเหลือง โดยต้องเดินผ่านสะพานไม้
ตำนาน เรื่องเล่า	
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	พื้นที่ป่าธรรมชาติ
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	ที่พัก โรงแรม ร้านค้า ร้านอาหาร taxi boat
กิจกรรมนันทนาการ	ชมวิว คายัค กิจกรรมชายหาด เดินป่าศึกษาธรรมชาติ (ระยะ 0.5 กิโลเมตร)
ผลกระทบ	
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	หาดทองเหลือง
ศักยภาพแหล่ง	
ภาพประกอบ	
	สภาพทั่วไป

	
สิ่งอำนวยความสะดวก	
	
รอยจารึก “ปปร. ๒๔๖๙”	
	
รอยจารึก “ จปร.๑๐๘” และ “ภปร.”	พลับพลาที่ประทับรัชกาลที่ 5

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อแหล่ง	หาดทองนายปานใหญ่
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	
ที่ตั้งตามการปกครอง	ตำบลบ้านใต้ อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0616234 1080106
ประเภทแหล่ง	ชายหาด
เส้นทางเข้าถึง	คอนกรีตเสริมเหล็ก 2 เลน สามารถเข้าถึงได้สะดวก มีทางลาดชันบ้างเล็กน้อย
ลักษณะเด่น	หาดค่อนข้างใหญ่ และติดกับท้องนายปานเล็กมีแหลมเล็กๆ กั้นอยู่
ตำนาน เรื่องเล่า	
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	มีพื้นที่ป่าธรรมชาติพอสมควร
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	ที่พัก โรงแรม ร้านค้า ร้านอาหาร ตู้ ATM อุปกรณ์ช่วยชีวิต
กิจกรรมนันทนาการ	เล่นน้ำ คายัค กิจกรรมชายหาด

ผลกระทบ	
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	หาดทองนายปานน้อย
ศักยภาพแหล่ง	
ภาพประกอบ	
	สภาพทั่วไป

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อแหล่ง	หาดทองนายปานน้อย
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	
ที่ตั้งตามการปกครอง	หมู่ 5 บ้านทองนายปานตำบลบ้านใต้ อำเภอกะพงงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0615800 1081085
ประเภทแหล่ง	ชายหาด
เส้นทางเข้าถึง	คอนกรีตเสริมเหล็ก 2 เลน สามารถเข้าถึงได้สะดวก มีทางลาดชันบ้างเล็กน้อย (เส้นทางเดียวกับการเข้าหาดทองนายปานใหญ่)
ลักษณะเด่น	ต่อเนื่องกับหาดทองนายปานใหญ่
ตำนาน เรื่องเล่า	
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	ล้อมรอบไปด้วยสถานประกอบการต่างๆ
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	ที่พัก โรงแรม ร้านอาหาร คันทันน้ำ อุปกรณ์ปฐมพยาบาล อุปกรณ์ช่วยชีวิต speed boat
กิจกรรมนันทนาการ	คายัค กิจกรรมชายหาด
ผลกระทบ	
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	ทองนายปานใหญ่
ศักยภาพแหล่ง	
ภาพประกอบ	
	สภาพทั่วไป

	
	สิ่งอำนวยความสะดวก
	
	อุปกรณ์ปฐมพยาบาล

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อแหล่ง	หาดขวด
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	
ที่ตั้งตามการปกครอง	หมู่ 1 บ้านท้องศาลาตำบลเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0613615 1082623
ประเภทแหล่ง	ชายหาด
เส้นทางเข้าถึง	เป็นทางลูกรัง ลาดชัน สามารถเข้าถึงได้ด้วยรถขับเคลื่อน 4 ล้อและสามารถเข้าถึงสะดวกโดยทางเรือ
ลักษณะเด่น	หาดค่อนข้างยาว
ตำนาน เรื่องเล่า	
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	ล้อมรอบด้วยสถานประกอบการ
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	ที่พัก โรงแรม ร้านค้า
กิจกรรมนันทนาการ	เล่นน้ำ คายัค กิจกรรมชายหาด
ผลกระทบ	
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	หาดขอม

ภาพประกอบ		
	สภาพทั่วไป	
		
	สิ่งอำนวยความสะดวก	

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อแหล่ง	หาดขอม
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	
ที่ตั้งตามการปกครอง	ตำบลเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0611445 1083333
ประเภทแหล่ง	ชายหาด
เส้นทางเข้าถึง	รถสามารถเข้าได้ด้วยรถยนต์ ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก 2 เลน ทางลาดชันเล็กน้อย
ลักษณะเด่น	หาดค่อนข้างยาว
ตำนาน เรื่องเล่า	
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	ล้อมรอบไปด้วยสถานประกอบการ
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	ที่พัก โรงแรม ร้านค้า ร้านอาหาร Taxi boat กระสอบทรายกั้นน้ำ
กิจกรรมนันทนาการ	เล่นน้ำ กิจกรรมชายหาด
ผลกระทบ	พบขยะเล็กน้อย
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	จุดชมวิว paradise หาดโฉลกหล้า
ศักยภาพแหล่ง	

ภาพประกอบ				
	สภาพทั่วไป			
				
	สิ่งอำนวยความสะดวก			

หัวข้อ	รายละเอียด		
ชื่อแหล่ง	หาดทองหลาง		
หน่วยงานที่รับผิดชอบ			
ที่ตั้งตามการปกครอง	ตำบลเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี		
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0608394 1083443		
ประเภทแหล่ง	ชายหาด		
เส้นทางเข้าถึง	ทางลูกรัง ลาดชันเล็กน้อย เรือไม่สามารถเข้าถึงหาดได้ เนื่องจากมีโขดหินมาก		
ลักษณะเด่น	หาดหิน เงียบสงบ		
ตำนาน เรื่องเล่า			
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	สวนมะพร้าว และพื้นที่ธรรมชาติ		
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	ที่พัก โรงแรม		
กิจกรรมนันทนาการ	เล่นน้ำ ดำน้ำ กิจกรรมชายหาด		
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	หาดแม่หาด เกาะม้า		
ภาพประกอบ			
	สภาพทั่วไป		

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อแหล่ง	หาดแม่หาด
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	
ที่ตั้งตามการปกครอง	ตำบลเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0607492 1083181
ประเภทแหล่ง	ชายหาด
เส้นทางเข้าถึง	ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก 2 เลน
ลักษณะเด่น	มีทางเดินเชื่อมต่อไปยังเกาะม้า เมื่อน้ำลงสามารถเดินได้
ตำนาน เรื่องเล่า	
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	ล้อมรอบด้วยสถานประกอบการ
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	ที่พัก โรงแรม ร้านค้า ร้านอาหาร
กิจกรรมนันทนาการ	เล่นน้ำ กิจกรรมชายหาด ชมพระอาทิตย์ขึ้น
ผลกระทบ	
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	เกาะม้า หาดทองหลาง
ศักยภาพแหล่ง	
ภาพประกอบ	 สภาพทั่วไป

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อแหล่ง	เส้นทางศึกษาธรรมชาติน้ำตกแพง-โดมศิลา
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	อุทยานแห่งชาติธารเสด็จ-เกาะพะงัน
ที่ตั้งตามการปกครอง	หมู่ 3 บ้านมะเดื่อหวานตำบลเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0611256 1076286
ประเภทแหล่ง	ชายหาด
เส้นทางเข้าถึง	ถึงจุดเริ่มต้นเส้นทางศึกษาธรรมชาติได้ง่าย (บริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติ)
ลักษณะเด่น	มีสภาพธรรมชาติ มีจุดชมวิวยอดเยี่ยม และพืชพรรณจำนวนมาก
ตำนาน เรื่องเล่า	
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	พื้นที่ธรรมชาติ

สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	บันได สะพานไม้ ป้ายสื่อความหมาย
กิจกรรมนันทนาการ	เดินป่าศึกษาธรรมชาติ ชมวิว
ผลกระทบ	พบร่องรอยขยะบ้างเล็กน้อย
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	
ศักยภาพแหล่ง	
ภาพประกอบ	
	สภาพทั่วไป
	สิ่งอำนวยความสะดวก

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อแหล่ง	น้ำตกธารประเวศ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	
ที่ตั้งตามการปกครอง	ตำบลบ้านไต้ อำเภอกะพัง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0614907 1080562
ประเภทแหล่ง	น้ำตก
เส้นทางเข้าถึง	ทางลงน้ำตกอยู่ติดถนน คอนกรีตเสริมเหล็ก 2 เลน
ลักษณะเด่น	รอยจารึก “จปร.๑๑๗”
ตำนาน เรื่องเล่า	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานนาม น้ำตกธารประเวศ เมื่อวันเสาร์ที่ 25 มิถุนายน 2441 วันขึ้น 7 ค่ำ เดือน 8 ปีจอ ร.ศ. 117 ดังข้อความในจดหมายเหตุรัชกาลที่ 5 เสด็จประพาสแหลมมลายูคราว ร.ศ.109, ร.ศ.117, ร.ศ. 119, ร.ศ. 124 และ ร.ศ. 128 (พ.ศ.2467) กล่าวว่า “วันที่ 25 ... เวลาบ่ายโมงหนึ่ง เสด็จกลับลงจากน้ำตกมาถึงหน้าผา

	ต้นทาง ทรงจารึกอักษรที่หน้าผาพระราชทานนามธารน้ำตกนี้ว่า ธารประเวศโปรดเกล้าฯให้กรมการจารึกต่อไป” (กวี,2543)
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	ชุมชน
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	ไม่มี
กิจกรรมนันทนาการ	ไม่พบ
ผลกระทบ	ขยะเล็กน้อย
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	หาดทองนายปานใหญ่
ศักยภาพแหล่ง	
ภาพประกอบ	
	สภาพทั่วไป
	
	รอยจารึก “จปร. ๑๑๗”

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อแหล่ง	อนุสาวรีย์รัชกาลที่ 5
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	
ที่ตั้งตามการปกครอง	หมู่ 5 บ้านทองนายปาน ตำบลบ้านใต้ อำเภอกะพงงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0615986 1077666
ประเภทแหล่ง	อนุสาวรีย์
เส้นทางเข้าถึง	ติดถนนหลัก ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก 2 เลน
ลักษณะเด่น	มีการจัดสภาพภูมิทัศน์ที่สวยงาม สนับสนุนให้อนุสาวรีย์มีความโดดเด่น มีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของประเทศไทย และมีรอยจารึก
ตำนาน เรื่องเล่า	

สภาพแวดล้อมโดยรอบ	ด้านหน้าติดถนน ด้านหลังเป็นพื้นที่ธรรมชาติ	
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	ด้านหลังอนุสาวรีย์เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม	
กิจกรรมนันทนาการ	ถ่ายภาพ	
ผลกระทบ		
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	น้ำตกพุดสามบ้น น้ำตกพุดแดง น้ำตกธารเสด็จ	
ศักยภาพแหล่ง		
ภาพประกอบ		
		

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อแหล่ง	น้ำตกธารเสด็จ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	อุทยานแห่งชาติธารเสด็จ-เกาะพะงัน
ที่ตั้งตามการปกครอง	ตำบลบ้านใต้ อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0617449 1077984
ประเภทแหล่ง	น้ำตก
เส้นทางเข้าถึง	ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก 2 เลน ทางลาดชันเล็กน้อย
ลักษณะเด่น	เป็นน้ำตกขนาดใหญ่ มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ เนื่องจากมีรอยจารึกรัชกาลที่ 5
ตำนาน เรื่องเล่า	น้ำตกธารเสด็จ เป็นชื่อพระราชทานนามจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 โดยในข้อความตอนหนึ่งในจดหมายเหตุเสด็จประพาสแหลมมลายู คราว ร.ศ.107 และ 108 (พ.ศ.2467) กล่าวว่า

	“วันศุกร์ เดือน 9 แรม 9 ค่ำ ทอดที่เกาะพะงัน ด้านตะวันออกเวลา 5 โมง เสด็จขึ้นบกไปที่ลำธารน้ำตก ... ธารน้ำตกแห่งนี้ มีปรากฏในแผนที่ บอกแต่ว่ามีน้ำจืด ครั้นเสด็จไปทอดพระเนตรเห็นเป็นลำธารใหญ่เป็นที่สนุกสบายจึงพระราชทานนามว่า ธารเสด็จ เป็นที่โปรดเสด็จประพาสต่อมาจนตลอดรัชกาล” รัชกาลที่ 5 โปรดเกล้าฯ ให้จารึกชื่อ ธารเสด็จ ที่ก้อนศิลาในลำธาร เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 18 กรกฎาคม ร.ศ.108 (พ.ศ.2432) วันแรม 6 ค่ำ เดือน 8 ปีฉลู ตั้งความตอนหนึ่งในพระราชหัตถเลขาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเรื่อง “เสด็จประพาสแหลมมลายู เมื่อรัตนโกสินทรศก 108 , 109, 117,120” (พ.ศ. 2468) ว่า “วันที่ 18 ล่องจะไปทอดที่ในช่องสมุยอีก ลมจัดทอดไม่ได้ ฉันทชอบใจลำธารที่อ่าวเสด็จ จึงให้กลับมาทอดที่นั่น ขึ้นไปอาบน้ำอีก วันหนึ่ง ให้จารึกที่น้ำตกแรก นำต้นกร่าง ซึ่งเป็นที่ปักบอกชื่อไว้ว่า ธารเสด็จ และให้พระยาไชยาทำศาลาไว้ในที่นั้นด้วย” (กวิ,2543)	
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	พื้นที่ธรรมชาติ	
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	ที่จอดรถ ห้องน้ำ บันได ป้ายสัญลักษณ์	
กิจกรรมนันทนาการ	ชมวิว	
ผลกระทบ		
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	หาดธารเสด็จ น้ำตกพุดแดง น้ำตกพุดสามปัน อนุสาวรีย์รัชกาลที่ 5	
ศักยภาพแหล่ง		
ภาพประกอบ		
	สภาพทั่วไป	รอยจารึก “ธารเสด็จ”
		
	สิ่งอำนวยความสะดวก	

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อแหล่ง	น้ำตกพุดแดง
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	อุทยานแห่งชาติธารเสด็จ-เกาะพะงัน
ที่ตั้งตามการปกครอง	ตำบลบ้านใต้ อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0617057 1077800
ประเภทแหล่ง	น้ำตก
เส้นทางเข้าถึง	ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก 2 เลน ทางลาดชันเล็กน้อย เส้นทางเดียวกับน้ำตกธารเสด็จ
ลักษณะเด่น	เป็นน้ำตกเล็ก มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ เนื่องจากมีรอยจารึก รัชกาลที่ 5
ตำนาน เรื่องเล่า	
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	พื้นที่ธรรมชาติ
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	บันได
กิจกรรมนันทนาการ	ถ่ายภาพ ชมวิว
ผลกระทบ	
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	น้ำตกพุดสามปัน น้ำตกธารเสด็จ หาดธารเสด็จ อนุสาวรีย์รัชกาลที่ 5
ศักยภาพแหล่ง	
ภาพประกอบ	
	รอบจารึกบริเวณน้ำตกพุดแดง

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อแหล่ง	น้ำตกพุดสามปัน
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	อุทยานแห่งชาติธารเสด็จ-เกาะพะงัน
ที่ตั้งตามการปกครอง	ตำบลบ้านใต้ อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0616612 1077541
ประเภทแหล่ง	น้ำตก
เส้นทางเข้าถึง	ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก 2 เลน ทางลาดชันเล็กน้อย เส้นทางเดียวกับน้ำตกธารเสด็จ
ลักษณะเด่น	เป็นธารน้ำตก
ตำนาน เรื่องเล่า	
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	ชุมชน

สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	บันได
กิจกรรมนันทนาการ	ชมวิว ถ่ายภาพ
ผลกระทบ	
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	น้ำตกพุดแดง น้ำตกธารเสด็จ หาดธารเสด็จ อนุสาวรีย์รัชกาลที่ 5
ศักยภาพแหล่ง	
ภาพประกอบ	
	สภาพทั่วไป

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อแหล่ง	น้ำตกวังไทร
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	
ที่ตั้งตามการปกครอง	ตำบลเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0607706 1082550
ประเภทแหล่ง	น้ำตก
เส้นทางเข้าถึง	ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก 2 เลน ทางเดียวกับหาดแม่หาด
ลักษณะเด่น	น้ำตก และธารน้ำขนาดใหญ่ ล้อมป่าธรรมชาติ
ตำนาน เรื่องเล่า	
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	ชุมชน
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	ศาลา ร้านอาหาร ที่พัก โรงแรม
กิจกรรมนันทนาการ	รับประทานอาหาร เล่นน้ำ
ผลกระทบ	
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	หาดแม่หาด หาดโฉลกหล้า
ศักยภาพแหล่ง	
ภาพประกอบ	

หัวข้อ	รายละเอียด	
ชื่อแหล่ง	วัดป่าแสงธรรม	
หน่วยงานที่รับผิดชอบ		
ที่ตั้งตามการปกครอง	อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี	
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0610381 1080071	
ประเภทแหล่ง	ชายหาด	
เส้นทางเข้าถึง	ศาสนสถาน สถานปฏิบัติธรรม	
ลักษณะเด่น	สถานปฏิบัติธรรม ซึ่งมีสถาปัตยกรรมที่หลากหลาย ทั้ง จีน ไทย พม่า มีธารน้ำไหลผ่าน	
ตำนาน เรื่องเล่า		
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	ชุมชน	
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	สถานปฏิบัติธรรม	
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	น้ำตกแพง	
ศักยภาพแหล่ง		
ภาพประกอบ		
	สภาพทั่วไป	
		
	สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	

หัวข้อ	รายละเอียด	
ชื่อแหล่ง	น้ำตกพาราไดซ์	
หน่วยงานที่รับผิดชอบ		
ที่ตั้งตามการปกครอง	ตำบลเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี	
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0610805 1080881	
ประเภทแหล่ง	น้ำตก	
เส้นทางเข้าถึง	แยกจากถนนสายหลักประมาณ 500 เมตร	
ลักษณะเด่น	น้ำตก สามารถลงเล่นน้ำได้	
ตำนาน เรื่องเล่า		
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	ชุมชน และสภาพป่าธรรมชาติ	
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	ร้านอาหาร ที่พัก บ้านไต้	
กิจกรรมนันทนาการ	เล่นน้ำ ชมวิว ถ่ายภาพ	
ผลกระทบ	พบขยะบ้างเล็กน้อย	
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	น้ำตกแพง วัดป่าแสงธรรม วัดมะเขือหวาน	
ศักยภาพแหล่ง		
ภาพประกอบ		
	สภาพทั่วไป	
		
	สิ่งอำนวยความสะดวก	

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อแหล่ง	วัดภูเขาน้อย
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	วัดภูเขาน้อย
ที่ตั้งตามการปกครอง	อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0608631 1076163
ประเภทแหล่ง	ศาสนสถาน สถานปฏิบัติธรรม
เส้นทางเข้าถึง	แยกจากถนนสายหลัก สามารถเข้าได้หลายทาง แต่ป้ายบอกทางไม่ชัดเจน
ลักษณะเด่น	เป็นสถานปฏิบัติธรรม
ตำนาน เรื่องเล่า	
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	พื้นที่การเกษตรและชุมชน
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	ห้องน้ำ ศาสนสถาน
กิจกรรมนันทนาการ	
ผลกระทบ	
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	วัดมะเดื่อหวาน น้ำตกแพง
ศักยภาพแหล่ง	
ภาพประกอบ	
	สภาพทั่วไป
	
	สภาพทั่วไป

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อแหล่ง	วัดเขาลำ
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	
ที่ตั้งตามการปกครอง	หมู่ 1 บ้านหน้าทับ ตำบลบ้านใต้ อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0611339 1073184
ประเภทแหล่ง	ศาสนสถาน สถานปฏิบัติธรรม
เส้นทางเข้าถึง	ทางแยกขึ้นเขาจากถนนหลัก

ลักษณะเด่น	สถานที่วิปัสสนา สถานปฏิบัติธรรม	
ตำนาน เรื่องเล่า		
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	พื้นที่ธรรมชาติค่อนข้างมาก	
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	ศาลาเอนกประสงค์ โรงอาหาร จุดชมวิว เรือนนอน กุฏิ	
กิจกรรมนันทนาการ	ชมวิว	
ผลกระทบ		
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	หาดบ้านใต้	
ศักยภาพแหล่ง		
ภาพประกอบ		
	รอยพระพุทธรูปบาท	สภาพทั่วไป
		
	สิ่งอำนวยความสะดวก	

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อแหล่ง	หาดบางสน
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	
ที่ตั้งตามการปกครอง	อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0615422 1070633
ประเภทแหล่ง	ชายหาด
เส้นทางเข้าถึง	ต้องเดินลงมาจากถนนหลัก ผ่านโรงแรม รีสอร์ท หรือทางเรือ
ลักษณะเด่น	ลักษณะเหมือนหาดส่วนตัว มีการฟื้นฟูสภาพสีสนสดใสบริเวณสิ่งก่อสร้างใกล้เคียง
ตำนาน เรื่องเล่า	
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	ติดกับผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม ซึ่งเปิดให้บริการเฉพาะบางช่วงเท่านั้น

สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	ร้านอาหาร ที่พัก โรงแรม	
กิจกรรมนันทนาการ	เล่นน้ำ กิจกรรมชายหาด ลูกโป่งน้ำ (เครื่องเล่น)	
ผลกระทบ	พบขยะเล็กน้อย ส่วนใหญ่เป็นเศษไม้ และขยะก่อสร้าง	
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	หาดรีนใน หาดรีนนอก	
ศักยภาพแหล่ง		
ภาพประกอบ		
	สภาพทั่วไป	สิ่งอำนวยความสะดวก

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อแหล่ง	หาดรีนใน
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	
ที่ตั้งตามการปกครอง	หมู่ 6 บ้านหาดรีน ตำบลบ้านใต้ อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0616430 1069941
ประเภทแหล่ง	ชายหาด
เส้นทางเข้าถึง	คอนกรีตเสริมเหล็ก 2 เลน (เส้นทางหลัก) เข้าถึงได้ง่าย
ลักษณะเด่น	เป็นที่ตั้งของท่าเรือข้ามฝากจากเกาะสมุย
ตำนาน เรื่องเล่า	
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	ชุมชน
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	ท่าเรือข้ามฝาก ที่พัก โรงแรม ร้านค้า
กิจกรรมนันทนาการ	เล่นน้ำ กิจกรรมชายหาด
ผลกระทบ	มีการปล่อยน้ำเสียลงทะเล พบขยะบ้างเล็กน้อย
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	หาดศรีกันตัง
ศักยภาพแหล่ง	
ภาพประกอบ	
	สภาพทั่วไป

		
	สิ่งอำนวยความสะดวก	ผลกระทบ

หัวข้อ	รายละเอียด	
ชื่อแหล่ง	หาดศรีกันตัง	
ที่ตั้งตามการปกครอง	หมู่ 6 บ้านหาดรีน ตำบลบ้านใต้ อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี	
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0617177 1069247	
ประเภทแหล่ง	ชายหาด	
เส้นทางเข้าถึง	เข้าถึงได้ทางเรือ	
ลักษณะเด่น	หาดทรายขาว ละเอียด และทอดยาว มีต้นเทียนทะเล ทำให้มีผีเสื้อจำนวนมาก มีหญ้าทะเล	
ตำนาน เรื่องเล่า		
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	มีลักษณะเป็นธรรมชาติ	
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	ร้านค้า ที่พัก โรงแรม สะพานไม้	
กิจกรรมนันทนาการ	กิจกรรมชายหาด เล่นน้ำ ค่ายัค	
ผลกระทบ		
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	หาดรีนใน	
ศักยภาพแหล่ง		
ภาพประกอบ		
	สภาพทั่วไป	
		
	กิจกรรมนันทนาการและสิ่งอำนวยความสะดวก	

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อแหล่ง	หาดบ้านค่าย
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	
ที่ตั้งตามการปกครอง	หมู่ 4 บ้านค่าย ตำบลบ้านใต้ อำเภอกะพะงั่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0613636 1071803
ประเภทแหล่ง	ชายหาด
เส้นทางเข้าถึง	ติดถนนเส้นหลัก
ลักษณะเด่น	เข้าถึงง่าย อยู่ใกล้ชุมชน และหาดค่อนข้างยาว
ตำนาน เรื่องเล่า	ตั้งชื่อตามเหตุการณ์ที่มีการเกณฑ์เลก ทั้งจากเมืองนครและเมืองไชยานับร้อยคน มาทำการร่อนซุดหาทองคำในสมัยรัชกาลที่ 4 หรือประมาณ พ.ศ.2401 ซึ่งย่อมต้องมีการจัดตั้งค่าย สำหรับเป็นที่พักของกองกำลังผู้มาปฏิบัติการดังกล่าว ในแถบบริเวณที่เรียกว่า บ้านค่าย ในปัจจุบัน บางท่านเผยแพร่ว่าเป็นค่ายที่ตั้งขึ้นมาเพื่อรบกับแขก (สมัยมีโจรสลัด) นั้น คงเป็นการจดจำสลับสับสนกับเกาะสมุย ที่มีการตั้งค่ายรบแขกไทรบุรี (หรือโจรสลัด-หรือเป็นค่ายสำหรับพักในระหว่างการยกทัพเรือไปรบไทรบุรี)
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	ชุมชน
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	ที่พัก โรงแรม
กิจกรรมนันทนาการ	ขี่ม้า คายัค เล่นน้ำ กิจกรรมชายหาด ตกปลา
ผลกระทบ	ขยะบริเวณชายหาดค่อนข้างมาก เช่น เศษไม้ โฟม เป็นต้น
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	หาดบ้านใต้
ศักยภาพแหล่ง	
ภาพประกอบ	
	สภาพทั่วไป

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อแหล่ง	หาดบ้านใต้
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	
ที่ตั้งตามการปกครอง	ตำบลบ้านใต้ อำเภอกะพะงั่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0610914 1072718
ประเภทแหล่ง	ชายหาด
เส้นทางเข้าถึง	สามารถเดินเข้าจากถนนสายหลักรอบเกาะได้

ลักษณะเด่น	เข้าถึงง่าย
ตำนาน เรื่องเล่า	
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	ชุมชน
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	ร้านค้า ร้านอาหาร ที่พัก โรงแรม
กิจกรรมนันทนาการ	เล่นน้ำ
ผลกระทบ	ขยะก่อสร้าง
แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	หาดบ้านค่าย
ศักยภาพแหล่ง	
ภาพประกอบ	
	สภาพทั่วไป

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อแหล่ง	หาดท้องศาลา
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	
ที่ตั้งตามการปกครอง	หมู่ 1 บ้านท้องศาลา ตำบลเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ที่ตั้งตามพิกัดภูมิศาสตร์	พิกัด UTM (WGS 1984) 47P 0608162 1073416
ประเภทแหล่ง	ชายหาด
เส้นทางเข้าถึง	ติดถนนหลักบริเวณท่าเรือข้ามฝาก
ลักษณะเด่น	เข้าถึงง่าย
ตำนาน เรื่องเล่า	เดิมท่าเรือของเกาะพะงัน อยู่ที่อ่าววกตุม ต่อมาได้ย้ายมาที่อ่าวท้องศาลา ปรากฏหลักฐานเอกสารว่า เมื่อ พ.ศ.2427 ได้มีการปลูกศาลาหลังหนึ่ง ณ บริเวณใกล้สะพานท่าเรือในปัจจุบันอยู่แล้วเรียกกันว่า ศาลาที่ว่าการบ้าง ทำเนียบบ้าง เพราะเป็นศาลาที่เจ้าเมืองไชยา ใช้ว่าการ และนั่งเล่นพักผ่อน เพราะชาวเกาะเรียก อ่าว ว่า ท้อง เลยเรียกอ่าวที่มีศาลาว่า ท้องศาลา (กวี,2543)
สภาพแวดล้อมโดยรอบ	อยู่ติดท่าเรือข้ามฝาก
สิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก	ร้านค้า ร้านอาหารจำนวนมาก เรือข้ามฝาก สวนสาธารณะ เครื่องออกกำลังกาย
กิจกรรมนันทนาการ	เดินเล่น ออกกำลังกาย ปิกนิก
ผลกระทบ	

แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	ถนนคนเดิน	
ศักยภาพแหล่ง		
ภาพประกอบ		
	สภาพทั่วไป	
		
	สภาพทั่วไป	

ภาคผนวก3

ภาพการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล

ภาคผนวก 4
เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครือข่ายองค์กรบริหารงานวิจัยแห่งชาติ
Thailand Research Organizations Network (TRON)

แบบประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว เกาะพะงันอำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

คำชี้แจง

แบบประเมินศักยภาพนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการ “ศักยภาพทางการท่องเที่ยวและจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี” ข้อมูลจากการศึกษาจะสะท้อนถึงศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวและการบริหารจัดการเพื่อนำไปสู่การวางแผนการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการอย่างยั่งยืนของเกาะพะงันต่อไป

ชื่อแหล่งท่องเที่ยว.....
ที่ตั้ง...หมู่บ้านตำบล.....
พิกัด UTM.....
วันที่ประเมิน
ผู้ประเมิน

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยว

1.ประเภทและลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว

1.1 ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว

- ☐ 1.ชายหาด (Beach) ☐ 2.น้ำตก (Waterfall) ☐ 3. ถ้ำ (Cave)
☐ 4. แหล่งน้ำ (Water Resource) หมายถึงพรุหนองบึงคลองลำธาร
☐ 6. ป่าไม้ ภูเขา (Forest, Mountain & Hill) ☐ 7. อื่นๆ ระบุ

1.2หน่วยงานที่รับผิดชอบ บริหารจัดการ

- ☐ 1.อุทยานแห่งชาติ (National Park) ☐ 2.องค์การบริหารส่วนตำบล
☐ 3.เอกชน ชื่อ ☐ 4.อื่นๆ

1.3 เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวโดยเส้นทางประเภทใด (ลูกรัง, ดิน, คอนกรีต).....

1.4 ระยะทางจากถนนหลักถึงแหล่งท่องเที่ยว กิโลเมตร

1.5 ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว

- ☐ 1. แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางทะเล และชายหาด
☐ 2. แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทางบก
☐ 3. แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ศาสนา วัฒนธรรม และประเพณี
☐ 4. แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
☐ 5. แหล่งท่องเที่ยวสถานบันเทิง สวนสนุก
☐ 6. แหล่งท่องเที่ยวด้านการช้อปปิ้ง จั๊บจ่ายซื้อสินค้า
☐ 7. อื่นๆ

1.6กิจกรรมการท่องเที่ยว

.....

.....

.....

1.7 ลักษณะที่โดดเด่นของทรัพยากรการท่องเที่ยว (เอกลักษณ์, เรื่องราวที่น่าสนใจ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. การประเมินศักยภาพทางการท่องเที่ยว

ปัจจัยชีวิตศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว	ค่าความสำคัญ (W _i)	ค่าคะแนน (R _i)	ค่าผลคูณ $\Sigma W_i R_i$
1) ศักยภาพด้านคุณค่าและความดึงดูดใจของทรัพยากรการท่องเที่ยว			
1.1 ความโดดเด่น มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และดึงดูดใจนักท่องเที่ยว			
1.2 ความสวยงามของสภาพภูมิทัศน์ มุมมองและทิวทัศน์			
1.3 ป่าหรือสภาพที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติบริเวณหรือโดยรอบแหล่งท่องเที่ยว			
1.4 โอกาสในการพบเห็นสัตว์ป่า และ/หรือสัตว์น้ำ			
1.5 แหล่งพืชหรือสัตว์หายาก ใกล้สูญพันธุ์			
1.6 ความเหมาะสมของกิจกรรมท่องเที่ยวกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่			
1.7 แหล่งที่ตั้งอยู่ในเขตเมือง หรือชุมชน หรือติดถนนหลัก			
1.8 ความหลากหลายของกิจกรรมท่องเที่ยว			
1.9 ความหลากหลายของทรัพยากรท่องเที่ยว			
1.9 คุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมดั้งเดิม			
2) ศักยภาพด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว			
2.1 การอนุรักษ์ทรัพยากรและการป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อม			
1. มีการแบ่งเขตการจัดการพื้นที่ที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยว			
2. มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวในการประกอบกิจกรรมหรือในแหล่งท่องเที่ยว			
3. มีมาตรการเฝ้าระวังผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม			
4. การจัดการขยะ น้ำเสีย ของเสียและสภาพแวดล้อมทางกายภาพในแหล่งท่องเที่ยว			
5. มีการจัดการด้านภูมิทัศน์			
6. การให้ความรู้ถึงคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวและการอนุรักษ์กับธุรกิจท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวและชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่			
2.2 การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยว			
1. สิ่งอำนวยความสะดวกมีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม/วัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยว			
2. ความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก ต่อการให้บริการด้านการท่องเที่ยว			

3. คุณภาพของสิ่งอำนวยความสะดวก และการดูแลรักษา			
4. มีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการพื้นฐาน เพื่อความปลอดภัย			
5. การให้ความรู้ความเข้าใจ หรือการสื่อความหมายที่มีคุณภาพ			
6. สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ เช่น ห้องน้ำสำหรับผู้พิการ รถเข็น มีบริการเส้นทางสำหรับผู้พิการ			
3) ศักยภาพด้านโอกาสในการพัฒนาการท่องเที่ยว			
3.1 การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวทั้งปริมาณและความหลากหลาย			
3.2 การเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ			
3.3 การสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว			
3.4 ประสิทธิภาพในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว			
3.5 หน่วยงานหรือองค์กรภายนอกเข้ามามีบทบาท หรือสนับสนุนการดำเนินการด้านการท่องเที่ยว			
3.6 การกระจายผลประโยชน์			
ผลรวมของ W_i ($\sum W_i$)			
ผลรวมของ $W_i R_i$ ($\sum W_i R_i$)			
ระดับศักยภาพ $\sum W_i R_i / \sum W_i$			

0.0 - 1.66 = low potential หรือศักยภาพต่ำ

1.67– 3.33 = moderate potential หรือศักยภาพปานกลาง

3.34– 5.0. = high potential หรือศักยภาพสูง

เครือข่ายองค์กรบริหารงานวิจัยแห่งชาติ
Thailand Research Organizations Network (TRON)

แบบสัมภาษณ์ชุมชนท้องถิ่น

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการ“ศักยภาพทางการท่องเที่ยวและจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี” ข้อมูลจากชุมชนท้องถิ่นจะสะท้อนถึงศักยภาพ และความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยว ความต้องการของชุมชน อันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการจัดทำแผนการจัดการพื้นที่เกาะพะงันอย่างยั่งยืน โดยมุ่งหวังให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลผลิตจากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ประโยชน์ในทางปฏิบัติ เพื่อการพัฒนาปรับปรุงสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความคาดหวัง สร้างความพึงพอใจ และส่งเสริมประสบการณ์ที่มีคุณภาพให้กับนักท่องเที่ยวภายใต้ศักยภาพที่รองรับได้ของชุมชนท้องถิ่นและทรัพยากรท่องเที่ยวในพื้นที่

ข้อมูลของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ ทั้งนี้ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ท่านได้สละเวลาอันมีค่า และให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้

วันที่สัมภาษณ์

แหล่งท่องเที่ยว

ผู้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 1 การรับรู้และความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นต่อการท่องเที่ยวเกาะพะงัน

1. โดยทั่วไปท่านรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายภาครัฐ กิจกรรมและการดำเนินโครงการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวผ่านทางแหล่งข้อมูลใด

- ☐ 1. การประชุมของหน่วยงาน เช่น ประชุมอำเภอ ตำบล หรือหมู่บ้าน
- ☐ 2. เพื่อนบ้าน คนรู้จัก เล่าให้ฟัง
- ☐ 3. สื่อประเภทเอกสารสิ่งพิมพ์ หนังสือแจ้งจากทางการ ฯลฯ
- ☐ 4. ไม่เคยได้รับทราบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทางการท่องเที่ยว
- ☐ 5. อื่นๆ ได้แก่

.....

.....

2. ท่านคิดว่าแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง โดดเด่นและสวยงามในพื้นที่เกาะพะงันคืออะไร ที่ได้บ้าง

2.1 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่

.....

.....

2.2 แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ได้แก่

.....

.....

2.3 แหล่งท่องเที่ยวทางประเพณี วัฒนธรรม ได้แก่

.....

.....

2.4 อื่นๆ (เช่น กิจกรรมที่มนุษย์สร้างขึ้น पुलมุนปาร์ตี้) ได้แก่

.....

.....

3. ท่านต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเกาะพะงันหรือไม่

- ☐ 1. ไม่ต้องการ
- ☐ 2. ต้องการมีส่วนร่วม (เช่น ร่วมคิด วางแผน กำกับดูแล หรือเป็นผู้ประกอบการ ฯลฯ) อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 ทศนคติและความรู้ความเข้าใจต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

4. ท่านเห็นด้วยกับข้อความเกี่ยวกับทศนคติการท่องเที่ยวเกาะพะงันดังต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

ปัจจัยทศนคติต่อการท่องเที่ยว	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. การท่องเที่ยวเกาะพะงันเป็นแหล่งที่สร้างรายได้และก่อให้เกิดการจ้างงานในชุมชนมากที่สุดเมื่อเทียบกับแหล่งรายได้อื่นๆ					
2. การท่องเที่ยวทำให้เกาะพะงันมีชื่อเสียงในระดับโลก นำมาซึ่งความภาคภูมิใจให้กับคนพะงัน					
3. การท่องเที่ยวทำให้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนดีขึ้นและมีแนวโน้มดีขึ้นเรื่อยๆ (เช่น มีสาธารณูปโภค ถนน น้ำประปา ไฟฟ้า)					
4. การท่องเที่ยวทำให้สังคมชนบทแบบเดิมหายไป เริ่มกลายเป็นสังคมเมืองมีคนแปลกหน้าเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ					
5. การท่องเที่ยวทำให้ปัญหาสังคมมีมากขึ้น แก้ไขยากขึ้น					
6. การท่องเที่ยวทำให้สินค้าชุมชนทั้งการเกษตรและแปรรูปขายได้มากขึ้นราคาดีขึ้น					
7. การท่องเที่ยวทำให้ราคาของ และค่าครองชีพแพงขึ้น					
8. การท่องเที่ยวควรสร้างรายได้ให้กับทุกชุมชนเท่าเทียมกันในทุกพื้นที่ของเกาะพะงัน					
9. กิจกรรมปาร์ตี้ชายหาด ที่จัดนอกเหนือจากฟูลมูนปาร์ตี้ เป็นกิจกรรมที่ชุมชนสนับสนุน					
10. ชุมชนท้องถิ่นได้รับผลกระทบเชิงลบจากกิจกรรมท่องเที่ยวในลักษณะของปาร์ตี้ย่อยอื่นๆ นอกเหนือจากฟูลมูน					

5. ท่านเห็นด้วยกับข้อความเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจต่อการจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนดังต่อไปนี้หรือไม่

ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจต่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
1. การท่องเที่ยวคือการที่ทำให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจมากที่สุดแม้ว่าหลายครั้งจะกระทบกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม		
2. การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนคือการที่ชุมชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว		
ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจต่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
3. กิจกรรมการท่องเที่ยวในเชิงสร้างสรรค์และให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเป็นส่วนสำคัญของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน		
4. การวางแผนโครงการต่างๆของทางราชการทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวล่าช้า ไม่ควรมีแผนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพราะสามารถทำได้เลยคล่องตัวกว่า		
5. หลายครั้งที่ความคิดเห็นของชุมชนท้องถิ่น หน่วยงานต่างๆ และภาคเอกชนในธุรกิจท่องเที่ยวไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อหลีกเลี่ยงข้อโต้แย้งให้ต่างคนต่างคิดต่างทำจะดีกว่า		
6. การให้บริการทางการท่องเที่ยวที่หลอกลวง และเอาเปรียบนักท่องเที่ยวไม่นับว่าเป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในระยะยาว		
7. การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนคือการที่มีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวในปริมาณมากๆ		
8. การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนไม่จำเป็นต้องมีการกระจายรายได้ใครมีโอกาสมากก็ได้มาก		
9. ถ้าหากมีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวจำนวนมาก ชุมชนมีรายได้สูง อาจทำให้ทรัพยากรธรรมชาติเสียหายและวิถีชีวิตดั้งเดิมเปลี่ยนแปลงไปบ้าง ก็ยังนับว่าเป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนได้อยู่		
10. การแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ (Zoning) ไม่นับว่าเป็นเครื่องมือในการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนแต่กลับเป็นอุปสรรคต่อการเติบโตของการท่องเที่ยวในเกาะพะงันมากกว่า		

6. ท่านเห็นด้วยมากน้อยเพียงใดกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะพะงันดังต่อไปนี้

ปัญหาผลกระทบทางการท่องเที่ยว	ไม่ใช่ ปัญหา	ปัญหา เล็กน้อย	ปาน กลาง	รุนแรง มาก	รุนแรง มากที่สุด
1. ขยะ สิ่งปฏิกูล					
2. น้ำเสีย					
3. ความแออัด บรรยากาศที่วุ่นวาย ไม่สงบ					
4. ปัญหาการจราจร เช่น รถติด ปริมาณรถที่ มากขึ้น					
5. ความเป็นมิตรลดลงและวัฒนธรรมดั้งเดิม ในชุมชนเปลี่ยนไป					
6. ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย					
7. ทัศนียภาพชายทะเลถูกบดบัง ทางลงหาด ถูกปิดล้อม					
8. ของแพงขึ้น (ค่าครองชีพสูง)					
9. การบุกรุกพื้นที่สาธารณะ					
10. นายทุนต่างชาติ เข้ามาแข่งขันกับธุรกิจ ของคนท้องถิ่น					
11. แรงงานต่างด้าว อาชญากรรม ปัญหาจาก พลเมืองแฝง					
12. อื่นๆ โปรดระบุ					

5. ท่านคิดว่าอะไรคือเสน่ห์ หรือความโดดเด่นของเกาะพะงันที่ควรส่งเสริม (ธรรมชาติ วัฒนธรรม ฯลฯ)

.....

.....

.....

6. ปัญหาและอุปสรรค ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะพะงันในมุมมองของท่าน

.....

.....

.....

.....

7. ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะพะงัน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อมูลหัวหน้าครัวเรือน (ผู้ตอบแบบสอบถาม)

1. ที่อยู่ หมู่บ้าน หมู่ที่..... ตำบล
2. เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง
3. อายุ ปี
4. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน คน
5. อาชีพหลัก
6. อาชีพรอง.....
7. รายได้ต่อเดือนของครัวเรือน ประมาณ บาท/เดือน
8. การศึกษาขั้นสูงสุด
 - ☐ 1. ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย ☐ 2. มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
 - ☐ 3. อนุปริญญาหรือเทียบเท่า ☐ 4. ปริญญาตรี
 - ☐ 5. สูงกว่าปริญญาตรี
9. ภูมิลำเนา (เดิม) ถ้ามี

ภาคผนวก 5

รายชื่อสถานประกอบการท่องเที่ยวเกาะพะงัน

ตารางภาคผนวกที่ 5.1 จำนวนและการกระจายของโรงแรม/ ที่พัก เกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จ.สุราษฎร์ธานี

ลำดับ	ชื่อ	ระดับดาว	ที่อยู่	จำนวนห้อง	ราคาห้อง
1	ปานวิมานรีสอร์ท	5	22/1 ม.5 ต.บ้านใต้ โทร. 077 445 100	72	6,908 - 22,000
2	สันติญา เกาะพะงันรีสอร์ทแอนด์สปา	5	22/7 ม. 5 ต. บ้านใต้โทร. 077 428 999	99	9,135 - 22,150
3	อนันตรา รีสอร์ท ภาะพะงัน วิลลา	5	55 ม.5 หาดทองนายปานน้อย ต.บ้านใต้ 077 239555	63	8,080 - 18,003
4	สลัดบุรี รีสอร์ท	5	60/2 ม.8 ต.เกาะพะงันโทร.077 349 146	52	2,100 - 8,500
5	บุรี รีสอร์ท ภาะพะงัน	4	55 หมู่ 5 หาดทองนายปานน้อย ต.บ้านใต้	65	1,500 - 15,000
6	แม่หาดเบย์รีสอร์ท	4	106/4 ม.7 ต.เกาะพะงันโทร.077 374328	60	2,300 - 4,000
7	จันทร์มาส รีสอร์ท แอนด์ สปา	4	123 หมู่ 4ต.บ้านใต้โทร.081-8939969	51	3,600 - 9,600
8	พะงันเบย์ชอร์รีสอร์ท	4	141 ม.6 ต.บ้านใต้โทร.077 375 224	140	1,600 - 3,250
9	เดอะโคสต์ รีสอร์ท	4	117/21 ม. 6 ต.บ้านใต้โทร.077 951 567	78	2,800 - 4,900
10	ซันเซ็ทฮิลล์ บุติก โฮเต็ล	4	81/15 หาดเจ้าเภา หมู่ 8 ต.เกาะพะงัน	30	2,698 - 6,745
11	ซัมเมอร์ ลักซัวรี บีช รีสอร์ทแอนด์สปา	4	145/40 หมู่ 1 ต.บ้านใต้ 077377299	46	3,000 - 12,000
12	ซันเซ็ท บีช คลับ	4	120/9 หาดรีน หมู่ 6 ต.บ้านใต้ 077961878	212	2,500 - 7,000
13	ไลม์แอนด์โซดารีสอร์ท	3	31/10 ม.1 ต.บ้านใต้ โทร. 085-4331902	53	1,000 - 1,800
14	พะงันคอกทะเล	3	52/10 ม.1 ต. เกาะพะงัน โทร.081-8929380	24	1,300 - 5,000
15	เบย์เลาจ์แอนด์ รีสอร์ท	3	99/5 ม.1 ต. บ้านใต้ โทร.081-6918831	15	2,400-2,900
16	ชาร์มบีช รีสอร์ท	3	101/2 ม.1 ต.บ้านใต้ โทร.077-377165	30	900-3,200

ลำดับ	ชื่อ	ระดับดาว	ที่อยู่	จำนวนห้อง	ราคาห้อง
17	พะงันเรนโบว์ บังกะโล	3	25/3 ม.4 ต. บ้านใต้ โทร.077-238236	18	1,200 – 5,000
18	แมคเบย์ รีสอร์ท	3	64/5 ม.2 ต. บ้านใต้ โทร.077-238443	52	1,800-2,000
19	สบาย เบย์ รีสอร์ท	3	100/56 ม.1 ต.เกาะพะงัน โทร.077-377166	30	900-6,800
20	พะงัน ออร์คิด รีสอร์ท	3	118 ม.4 ต.บ้านใต้ โทร. 077-238819	20	1,700-3,500
21	ทองยางบังกาโล	3	32/1 ม.4 ต. บ้านใต้ โทร.081-8074371	17	800-1,100
22	มิลค์กี้ เบย์ รีสอร์ท	3	103/4 ต. บ้านใต้ โทร.081-9050755	38	1,600-5,000
23	แกรนด์ซี รีสอร์ท	3	152 ม.1 ต.เกาะพะงัน โทร.077-377776	40	1,300-2,800
24	ปี 52 ปีช รีสอร์ท	3	31/22 ม. 1 ต. เกาะพะงัน โทร.077-377927	18	1,800
25	แบล็กแอนดไท์บังกะโล	3	110/2 ม.6 ต.บ้านใต้โทร.089-921-5665	30	1,500-2,200
26	อมารีสารีรีสอร์ทแอนด์สกายบาร์	3	130/22 ม.6 ต. บ้านใต้โทร. 085 079 1869	21	700-1,600
27	ศรีกันตังรีสอร์ทแอนด์สปา	3	129/3 ม.6 ต.บ้านใต้โทร. 077 375 055	49	2,200-3,800
28	บลูมารีนรีสอร์ท	3	110/6 ม.6 ต.บ้านใต้	30	1,6510-2,150
29	ทอมมีรีสอร์ท	3	90/13 ม.6 ต.บ้านใต้ โทร. 077 375 215	41	1,890-7,000
30	รีนปีช รีสอร์ท	3	94/2 ม. 6 ต. บ้านใต้	52	2,100-8,000
31	โยเกิร์ตโฮม	3	90/6 ม. 6 ต. บ้านใต้	24	3,000-8,900
32	โกลเด้นท์ฮิลรีสอร์ท	3	57/2 ม.6 ต.เกาะพะงัน	36	1,200-1,500
33	สตาร์ไลท์รีสอร์ท	3	6/4 ม.5 ต.บ้านใต้โทร. 089 866 9778	32	1,800-2,800

ลำดับ	ชื่อ	ระดับดาว	ที่อยู่	จำนวนห้อง	ราคาห้อง
34	ดรีมแลนด์รีสอร์ท	3	11 ม.5 ต.บ้านใต้	50	1,000-1,600
35	ไนซ์บีชบังกะโล	3	6/5 ม.5 ต.บ้านใต้	28	1,500-8,000
36	ภูตีสรีสอร์ท	3	22/6 ม.5 ต.บ้านใต้	50	900-2,400
37	ฮาวาน่าบีชรีสอร์ท	3	47/5 ม.5 ต.บ้านใต้ โทร. 077 445 162	51	2,550-2,950
38	สลัดบีช รีสอร์ท	3	64ม.8ต.เกาะพะงัน โทร. 077 349 149	54	1,235-2,275
39	คูกี้สแลตรีสอร์ท	3	61/8 ม.8 ต.เกาะพะงัน โทร. 077 349 125	27	1,500-2,900
40	มาลีบูบีชบังกะโล	3	65/1 ม.7 ต.เกาะพะงัน โทร. 077 374 057	28	1,000-2,500
41	กรีนพาพาญารีสอร์ท	3	64/8 ม.8 ต. เกาะพะงัน โทร. 077 349 280	20	3,500-8,900
42	บอทเทินบีช1 รีสอร์ท	3	154/2ม.1 ต.เกาะพะงัน	38	600-2,500
43	พะงันยูโทเปีย	3	81/3 ม. 7 ต. เกาะพะงัน โทร. 077 374 093	32	1,080-2,600
44	ลอยฟ้า เนเชอรัล รีสอร์ท	3	14/1ม.8 ต.เกาะพะงัน โทร. 077 349 022	48	2,200-6,800
45	ซี การ์เด็น รีสอร์ท	3	81/16 ม.8 ต.เกาะพะงัน โทร. 094 090 8708	18	1,500-2,800
46	หาดยาวเบย์วิวรีสอร์ท	3	57ม.8 ต.เกาะพะงันโทร. 077 349 141	199	1,500-4,000
47	หาดสนรีสอร์ท	3	85 ต.เกาะพะงันโทร. 077 349 223	57	1,450-5,500
48	ธาราทิพย์ รีสอร์ท	3	73 ม.4 ต.เกาะพะงัน โทร. 077 377 861	29	1,100-1,750
49	ซีบอร์ด บังกะโล	3	53/1 ม.8 ต.เกาะพะงัน โทร. 077 349 157	15	1,500-2,800
50	ชียานาบีช รีสอร์ท	3	32/3 ม.4 ต.เกาะพะงัน โทร. 081 590 5282	16	1,750-4,280

ลำดับ	ชื่อ	ระดับดาว	ที่อยู่	จำนวนห้อง	ราคาห้อง
51	ซีทรูบูติก รีสอร์ท	3	85 ม.8 ต.เกาะพะงัน	30	790-2,625
52	ลองบีช รีสอร์ท	3	58/5 ม.8 ต.เกาะพะงันโทร. 077 287 053	32	1,500-3,950
53	หาดหลัก เพรสติจ รีสอร์ท	3	64/3 ม.8 ต. เกาะพะงันโทร. 077 349 285	46	2,300-9,000
54	หิวนวอพาร์ทเม้นไครว์แอนด์สน็อกเกิลรี	3	38/5 ม.1 หาดหินวง ม.1 ต.เกาะเต่า 84280	20	545-1,190
55	กรีนพีช บังกะโล	2	101/1 ม.4 ต.บ้านใต้ โทร.081-6325439	31	450-1,300
51	รุ่งอรุณรีสอร์ท	2	145/5 ม.1 ต.บ้านใต้ โทร.089-2912378	16	900-3,000
52	วีวีวบีช รีสอร์ท	2	100/61 ม.1 ต.เกาะพะงัน โทร.089-606202	18	1,000-3,000
53	บ้านใต้รีสอร์ท	2	13 หมู่ 1 ต.บ้านใต้ โทร.080-0456459	17	2,000
54	แมนโกรฟวิลล่า	2	133/13 ม. 1 ต. เกาะพะงัน โทร.089-9004000	10	1,080
55	รีนเบย์ วิล	2	110/4 ม.6 ต.บ้านใต้โทร. 077 375 188	17	800-1,200
56	พาลิต้าลอดจ์	2	119 ม.6 ต.บ้านใต้ โทร. 091 040 8392	39	2,500-5,900
57	แฟรี่แลนด์คลับ รีสอร์ท	2	119/3 ม.6 ต.บ้านใต้ โทร. 077 375 076	36	2100-6,300
58	Baan talag Guesthouse	2	129 ม.6 ต.บ้านใต้โทร. 077 375 463	30	700-4,500
59	แน็ปอินน์	2	156/1 ม. 6 ต. บ้านใต้โทร. 077 375 533	24	1,400-2,100
62	ไม่เป็นไรบังกาโล	2	39/1 ม.5 ต.บ้านใต้ โทร. 077 238 539	65	450-800
61	ห้องต่าปานรีสอร์ท	2	22 ม.5 ต.บ้านใต้ โทร. 077 238 538	30	800-1,400
62	สมายบังกะโล	2	74/9 ม. 7 ต. เกาะพะงัน	27	520-920

ลำดับ	ชื่อ	ระดับดาว	ที่อยู่	จำนวนห้อง	ราคาห้อง
63	อีซีไลฟ์บังกาโล	2	54/5ม.8 ต.เกาะพะงัน	20	500-700
64	ซีซั่นเซ็ท รีสอร์ท	2	18ม.1 ต.เกาะพะงันโทร. 081 894 1780	10	550-2,800
65	เบญจมินทร์ฮัท	2	84/3/ ต.เกาะพะงัน	18	450-2,000
66	หาดยาว บังกะโล	2	94 ม.6 ต.บ้านใต้	14	1,670-2,600
67	คอมมอนบังกาโล	2	81/6 ม. 8 ต. เกาะพะงัน โทร. 077 349 369	9	1,550 – 1,950
68	ชั่นเซ็ทโคฟ รีสอร์ท	2	78/11 ม. 8 ต. เกาะพะงัน โทร. 077 349 211	30	800 - 1,200
69	เบค รีสอร์ท	1	152/1 ม.1 ต.เกาะพะงัน โทร.077-377-242	30	850-1,800
70	เฟรนด์ลีรีสอร์ท	1	110/13 ม.6 ต.บ้านใต้	50	700 - 2,000
71	ลิปสติก คาบาน่า	1	63/1 ม.6 ต.เกาะพะงันโทร. 080 038 9394	5	800 - 2,100

ตารางภาคผนวก 5.2 รายชื่อสถานบริการโยคะ เกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จ.สุราษฎร์ธานี

ชื่อสถานประกอบการ	ที่อยู่	ราคา
1. Agama Yoga	42/4 หมู่ 8 บ้านศรีธนู ต.เกาะพะงัน โทรศัพท์ : 0 89 233 0217 website : http://www.agamayoga.com	
2. Orion Healing Center Yoga	15/2 หมู่ 8 บ้านศรีธนู ต.เกาะพะงัน โทรศัพท์ : 077 445 966 , 089 038 0085 website : https://www.orionhealing.com	1 class: 400 Baht 7 day unlimited: 4500 Bhat 15 day unlimited: 7500 Bhat 1 month unlimited: 10000 Bath 10 class pass: 3200 Baht 20 class pass: 5400 Baht 30 class pass: 7600 Baht Private Classes: 1500–2000 Baht (60–90 minutes)
3. Sunny Yoga	51/11 หมู่ 8 บ้านศรีธนู ต.เกาะพะงัน โทรศัพท์ : 0 65 620 7828 website : http://www.omsunnyyoga.com	300 BAHT FOR A SINGLE CLASS 800 BAHT FOR A 3 CLASS PASS 1,200 BAHT FOR 5 CLASS PASS 2,000 BAHT FOR 10 CLASS PASS

ชื่อสถานประกอบการ	ที่อยู่	ราคา
4. Pure Flow Yoga	หาดยวน ต.เกาะพะงัน โทรศัพท์ : 0 99 074 1448 website : https://pureflow.yoga	
5. Veranda Phangan	59 หมู่ 7 บ้านโหนดกล่ำ ต.เกาะพะงัน โทรศัพท์ : 0 62 057 6981 website : http://verandaphangan.com	
6. Samma Karuna	84/13 หมู่ 8 หาดเจ้าเภา ต.เกาะพะงัน โทรศัพท์ : 0 64 162 6026 website : https://www.sammakaruna.org	
7.จรรย์ โยคะ-เวลเนส-อีทเตอร์รี่	82 หมู่ 5 ต.เกาะพะงัน โทรศัพท์ : 0 95 962 8124 website : https://www.facebook.com/jaranskohphangan	
8. Peace Out Pilates	99/39 ม.1 บ้านใต้ โทรศัพท์ : 0 88 446 5022 website : http://peaceoutpilatespha.wixsite.com/peaceoutpilatesphang	<u>Group Classes</u> If you have 4 or more people and would like a group class the cost is 100Bht per person. <u>Private Pilates Class</u> 1 Class 300Baht /10 Classes 2000Baht
9. Namaste Yoga Farm - Thailand	21/1 หมู่ 8 ศรีธนู ต.เกาะพะงัน โทรศัพท์ : 0 95 037 7764 website : https://namaste-yoga-farm.com/index.php	

ชื่อสถานประกอบการ	ที่อยู่	ราคา
10. Pranayama Garden	22/7 หมู่ 8 ศรีธนู ต.เกาะพะงัน โทรศัพท์ : 0 87 895 5920 website : http://www.pranayama-garden.com	
11. Mannu Yoga	JANGALIKA: House of Ashtanga Yogaศรีธนู ต.เกาะพะงัน โทรศัพท์ : http://mannuyoga.com	

ตารางภาคผนวกที่ 5.3 รายชื่อสถานสปา เกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จ.สุราษฎร์ธานี

ชื่อสถานประกอบการ	ที่อยู่	จุดเด่น
1. Ayurveda Spa	22/7 หมู่ 5 สันธิยา ต.เกาะพะงัน โทรศัพท์ : 0 77 428 999 website : https://www.santhiya.com/kohphangan/signature-spa-treatments/	- สปาเท้า - นวดอโรมา - วิถีชีวิตของอ่าว
2. Revive Massage	76/8 ม.8 อ่าวศรีธนู ต.เกาะพะงัน โทรศัพท์ : 0 82 130 3117 website : https://www.facebook.com/WatPhoCertified/?pnref=lhc	- นวดกดจุดและนวดบำบัด
3. ธนพร มาสสาจ เฮ้าส์	8/29 หมู่ 5 ต.บ้านใต้ โทรศัพท์ : 0 81 078 7814 website : http://www.tanaporn.com/	- นวดน้ำมัน - บรรยากาศเงียบสงบ - ราคาไม่แพง
4. Kanda Massage	79/28 หมู่ 1 ซอยธนาคารกรุงไทย ท้องศาลา ต.เกาะพะงัน โทรศัพท์ : 0 86 027 9331 website : http://kandamassage.wixsite.com/kanda	- นวดน้ำมันและนวดประคบสมุนไพร
5. เพียว รีแลกซ์	145/7 หมู่ 1 ท้องศาลา ต.เกาะพะงัน โทรศัพท์ : 0 81 621 1170 website : https://purerelaxspa.com/	- นวดสมุนไพรน้ำมันหอมระเหย - มีรถบริการรับ-ส่ง
6. สยาม ฮีลิ่ง เซนเตอร์	94/3 หมู่ 1 ต. เกาะพะงัน โทรศัพท์ : 0 89 965 8752 Website : http://siamhealingcentre.com/	- บรรยากาศเงียบสงบท่ามกลางธรรมชาติ - มีหลักสูตรสอนนวดแผนไทย

ตารางภาคผนวกที่ 5.4 รายชื่อสถานประกอบการกิจกรรมมวยไทย เกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จ.สุราษฎร์ธานี

ชื่อสถานประกอบการ	ที่อยู่	ราคา
1. สนามมวย คอบร้า	112/22 ม.1 ท้องศาลา-บ้านโดน ต.เกาะพะงัน อ.เกาะพะงัน จ.สุราษฎร์ธานี 84280 โทร.: 08 5099 3142	800บาท/วัน
2. Koh Phangan Muay Thai & Fitness Gym	214/9 ม.1 ท้องศาลา ต.เกาะพะงัน อ.เกาะพะงัน จ.สุราษฎร์ธานี 84280 โทร.: 081 787 4228,077 377 856	400บาท/วัน
3. ไดมอนด์มวยไทย	145/8 ม.1 อ่าวในออก ต.เกาะพะงัน อ.เกาะพะงัน จ.สุราษฎร์ธานี 84280 โทร.: 08 0098 4424, 08 7889 9720	400บาท/วัน
4. Namsaknoi Muay Thai Club	53/8 ม. 2 ต.เกาะพะงัน อ.เกาะพะงัน จ.สุราษฎร์ธานี 84280	400บาท/วัน
5. แคมป์มวยไทย ชินรัตน์	148/22 หมู่1 ท้องศาลา เกาะพะงัน อ.เกาะพะงัน จ.สุราษฎร์ธานี 84280 โทร.: 08 5099 3142	100บาท/2ชม.
6. Horizon Muay Thai Boxing Camp	หาดเทียน ต.เกาะพะงัน อ.เกาะพะงัน จ.สุราษฎร์ธานี 84280 โทร : 0 89 588 1241	

ภาคผนวกที่ 5.5 รายชื่อร้านอาหาร เกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จ.สุราษฎร์ธานี

ชื่อร้านอาหาร	ที่อยู่	ประเภทอาหาร
1. Zots resto	51/8 ม.8 หาดยาว เกาะพะงัน โทร.: 089 652 7840	Thai & Western Food
2. ไบท์ ดีไลท์	64/9 ม. 2 บ้านใต้ เกาะพะงัน โทร.: 099 302 2127	บาร์, ไวน์บาร์, โปรตุเกส, ตัวเลือกอาหารเจ
3. Crave Restaurant and Lounge	17/11 ม.8 เกาะพะงัน โทร.: 098 838 7268	American , Cannadian bar
4. วินเทจ เบอเกอร์ เฟรนส์ แอนด์ บูช	ถนนตลาดเก่า ท้องศาลา เกาะพะงัน โทร.: 090 070 9873	อเมริกัน, บาร์, ยุโรป
5. Ying Ying's Kitchen	หาดสลัด ม.8 เกาะพะงัน โทร.: 095 924 7433	เอเชีย, ไทย, เหมาะสำหรับผู้ที่ทานมังสวิรัต
6. ปิซเล่าจ - ท้องศาลา	89/1 หมู่ 1 หาดท้องศาลา เกาะพะงันโทร.: 0 86 870 4942	ฝรั่งเศส, อาหารทะเล, ไทย, พิวชั่น
7. Hub Island Sports Cafe	74 / 7 หมู่ 1 ต.ท้องศาลา เกาะพะงัน โทร.: 088 825 4158	ยุโรป, สหราชอาณาจักร, บาร์
8. ร้านอาหารคว่เผ็ด	214/9 หมู่1 ต.เกาะพะงัน เกาะพะงัน โทร.: 086 945 8985	อาหารพื้นบ้าน
9. น้องวิว อาหารพื้นบ้านชาวเกาะ	ต.บ้านใต้ อ.เกาะพะงัน โทร.: 077-238 334	อาหารไทย,อาหารพื้นบ้าน
10. ฟิชเชอร์แมน	ถนนเลียบหาด บ้านใต้ ต.เกาะพะงัน โทร.: 08 4454 7240	อาหารทะเล, ยุโรป, เอเชีย
11. ร้านอาหาร เคอร์รี่ สลัด	64/28 หมู่ 8 หาดสลัด เกาะพะงัน โทร.: 095 982 8475	ญี่ปุ่น, ไทย, อาหารทะเล, ซูชิ, เอเชีย
12. Friends Cafe	61/25 ม.2, ถนนบ้านใต้ เกาะพะงัน โทร.: 085 917 9550	ไทย, ร้านกาแฟ, อาหารทะเล, เอเชีย
13. กาลครั้งหนึ่ง	49/19 หมู่ 8, เกาะพะงัน โทร.: 091 079 9499	ยุโรป, ยุโรปตอนกลาง, ฝรั่งเศส, เบลเยียม
14.Hacienda Happy Days Mexican Restaurant	80 ม.5 ต.บ้านใต้ อ.เกาะพะงัน โทร.: 092 330 2742	ไทย, เม็กซิกัน, แคนและครีโอล, บาร์
15. LOCCOs PizzaBar	หมู่ 8 เกาะยาว หาดยาว เกาะพะงัน โทร.: 095 642 3977	อิตาลี, พิซซ่า, เมดิเตอร์เรเนียน, ยุโรป

ชื่อร้านอาหาร	ที่อยู่	ประเภทอาหาร
16. Peppercorn	58/28 หมู่ 8 หาดสลัด อ.เกาะพะงัน โทร. : 0 87 896 4363	สเต็กเฮาส์, ยุโรป, นานาชาติ
17. Romanzo Tropicale	หาดหินกอง เกาะพะงัน โทร. : 0 96 858 5876	อิตาลี, พิซซ่า, เมดิเตอร์เรเนียน, ยุโรป
18. Eat.Co	72/1 หมู่ 8 ศรีธนู, เกาะพะงัน โทร.: 093 686 6080	อาหารสุขภาพ, เหมาะสำหรับผู้ทานมังสวิรัต
19. เดอะคูลฟอเรสต์	49/9 ม.8 ถ.ศรีธนู, เกาะพะงัน โทร.: 0 89 991 6941	เม็กซิกัน, ไทย, เหมาะสำหรับผู้ทานมังสวิรัต
20. Chilis Restaurant	116/3 หมู่ 1 ท้องศาลา อ.เกาะพะงัน โทร.: 080 526 907	เอเชีย, ไทย, พม่า
21. เกาะราชม	หาดสน อ.เกาะพะงัน	ไทย